

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Оксана Юркова

**УКРАЇНА:
ХРОНІКА XX СТОЛІТТЯ**

**Довідкове видання
Рік 1935**

Київ—2011

Редакційна рада

Голова ради — *В. М. Литвин*

Члени ради: *Л. В. Губерський, І. М. Дзюба, Я. Д. Ісаєвич, С. В. Кульчицький, Г. Ф. Курас, О. С. Онищенко, М. В. Попович, В. А. Смолій, Ю. С. Шемшученко*

Редакційна колегія

Голова колегії — *В. А. Смолій*

Члени колегії: *В. Ф. Верстюк, С. В. Віднянський, В. О. Горбик, В. М. Даниленко, М. Ф. Дмитрієнко, О. О. Ковальчук (відповідальний секретар), Г. В. Касьянов, С. В. Кульчицький (заступник голови колегії, керівник авторського колективу), О. Є. Лисенко, Ю. А. Пінчук, О. П. Реєнт, П. Т. Тронько*

Авторський колектив серії:

О. В. Андросук, О. Г. Бажан, Г. Б. Басара, Н. П. Барановська, О. Д. Бойко, Н. Ф. Васильєва, В. Ф. Верстюк, Д. С. Вирський, Л. В. Гриневич, В. А. Гриневич, А. П. Грищенко, І. І. Дерейко, О. М. Донік, М. Г. Дубік, Т. В. Заболотна, О. О. Ковальчук, Л. В. Ковпак, В. О. Крутина, В. В. Левикін, О. Є. Лисенко, М. К. Лобода, О. А. Лошицький, Р. В. Маньковська, О. В. Михайлова, О. М. Мовчан, В. Б. Молчанов, Т. С. Осташко, С. С. Падалка, Т. В. Пастушенко, В. І. Прилуцький, О. П. Рабенчук, М. К. Смольницька, Г. В. Степаненко, І. В. Хміль, О. Й. Щусь, О. В. Юркова, Б. М. Янишин

Юркова О. В. Україна: Хроніка ХХ століття. Рік 1935: Довідкове видання. — К.: Інститут історії України НАН України, 2011. — 231 с.

Затверджено до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України, протокол № 9 від 26 листопада 2009 р.

Від 2004 р. Інститут історії України НАН України розгорнув великий дослідницький проект “Україна: Хроніка ХХ століття”. Підготовлені до друку рукописи виходять в світ окремими частинами, по роках або групах років. У цих книгах день за днем відтворюються події суспільно-політичного, економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя українського суспільства.

* * *

Від 2004 року Інститут історії України НАН України розгорнув великий дослідницький проект, який реалізується у формі багатотомного видання “Україна: Хроніка ХХ століття”.

Хронологічні довідники завжди користуються попитом як серед науковців, так і серед студентів. Вони є своєрідним кістяком історичного процесу. Тому вони відіграють велику роль і в аналітичній роботі науковця, і в засвоєнні студентом головних закономірностей історії як науки. Найбільш популярним довідником, присвяченим вітчизняній історії, є книга В. Ф. Верстюка, О. М. Дзюби і В. Ф. Репринцева “Україна від найдавніших часів до сьогодення”, яка витримала у видавництві “Наукова думка” три видання.

Хроніка ХХ століття якісно відрізняється від будь-яких інших видань довідкового типу. Цю нову якість їй забезпечують незіставлювано ширші кількісні показники. Ми хочемо показати кожний день століття, відобразити всі скільки-небудь важливі події політичного, громадського, економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя, а також події в сфері міжнародних відносин, фізкультури і спорту.

Чому у здійсненні цього грандіозного проекту ми зупинилися саме на ХХ столітті? Тому, мабуть, що в понад тисячолітній історії українського народу це століття займає винятково важливе місце.

На початку ХХ століття України як геополітичної реальності просто не існувало. Українці жили на землі своїх предків, але не мали національної державності. Під час Першої світової війни в армії Російської імперії і Австро-Угорщини були мобілізовані мільйони українців, змушені воювати між собою за незрозумілі і чужі їм цілі. Наприкінці ХХ ст. вже існувала незалежна і соборна Україна. Вона мала договори з усіма сусідніми країнами, які проголошували недоторканість її кордонів. Влада в Україні належала народу, який на вільних виборах визначав персональний склад народних депутатів і обирав президента.

Між початком і кінцем цього століття пролягли важкі, трагічні роки. Обидві світові війни відбувалися рік за роком на українській землі. Воєнні дії викликали господарську розруху і супроводжувалися голодами 1921–1923 і 1946–1947 років. Між ними — Голодомор 1932–1933 рр., викликаний терором, влаштованим Й. Сталіним. Вождь прагнув “навчити уму-розуму” непокірливих українських селян, щоб змусити їх працювати у громадському господарстві колгоспів.

Після здобуття національної державності український народ несе відповідальність за своє майбутнє тільки перед самим собою. Попереду багато нерозв’язаних проблем, але серед них нема нерозв’язних.

Рік на рік не припадає, кожний з них мав різне змістове наповнення. Одні роки були наповнені подіями епохального значення, інші минали безслідно. Тому деяким рокам у “Хроніці ХХ століття” присвячуються окремі книги, а деякі роки об’єднуються у певні історичні періоди.

Друкуючи “Хроніку ХХ століття” на інститутській поліграфічній базі, ми не припиняємо роботи над нею. Наша кінцева мета – опублікувати це довідкове видання більшим накладом у професійному видавництві, щоб воно стало доступним для широкого кола читачів. Можливо, ми організуємо друкування його за передплатою. Одночасно ми вже підготували спеціальну програму, щоб “Хронікою” можна було користуватися в Інтернеті (див. веб-портал нашого Інституту історії України <http://www.history.org.ua/>, проект “Хроніка ХХ століття”, http://www.history.org.ua/new.php?discussion&nazva=_hronoxh_). Колектив Інституту історії України розуміє, що цей проект має величезне значення для дальшого розвитку історичної науки. Тому він ставиться до реалізації проекту з належним почуттям відповідальності.

Академік НАН України В. А. Смолій

ВІД УПОРЯДНИКА

“Жити стало краще, жити стало веселіше” — саме під таким гаслом з “легкої руки” товариша Сталіна¹ ввійшов в історію 1935-й рік. Справді, вже з 1 січня в Україні, як і в цілому в СРСР, була відмінена карткова система — дарма, що спочатку лише на хліб! А наприкінці грудня — вперше за багато років — до дітей повернулись ялинки — але вже не як символи Різдва, а нового радянського свята — Нового року.

Чим же ще запам'ятався цей рік? Це був, безперечно, рік з'їздів, кількість яких зросла неймовірно. З'їзди сільських, міських, районних, обласних, республіканських рад. З'їзди колгоспників, колгоспниць, робітників, робітниць, машинобудівників, залізничників, академіків, ударників, ударниць, ударників-пасічників (не жарт!), навіть з'їзди відстаючих (а чим вони гірші?!).

Це був рік постанов і перевірок. Постанови ЦК ВКП(б), ЦК КП(б)У, РНК СРСР, РНК УСРР, обкомів, райкомів, міськкомів... Перевірки, знову постанови і повторні перевірки. Купа постанов із грифами “не для друку”, “таємно”, “цілком таємно”. Постанови ВУЦВК чи президії ВУЦВК, що затверджувались на політбюро. Там же визначались кандидати на з'їзди, делегати на з'їзди, відсоток жінок та робітників на з'їздах... Хай живе рівноправна трудяща жінка!

Однозначно переважають постанови з питань сільського господарства (авжеж! щойно лишень був 1933-й). Численні, детальні, до найменших дрібниць виписані в ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)У (!) агрономічні (!!!) рекомендації по боротьбі із шкідниками сільськогосподарських культур, початку / кінцю сівби, термінам посіву, прополки та поливу, про кастрацію биків у радгоспах та про кількість штучно запліднених корів (все за планом!).

Окремим рядочком — про куркулів (не забули!). Додаткові податки на колгоспників (здавання картоплі, зерна з присадибної ділянки, планування посівів на ділянках колгоспників)... Знову постанови “Про хід *здавання*” буряку, картоплі, соняшника... (зверніть увагу: *здавання*, а не *продажу*!). Отож-бо: перша заповідь — зобов'язання перед робітничо-селянською державою!

¹ “Жити стало краще, товариші. Жити стало веселіше” — так проголосив Й. Сталін під час свого виступу на Першій всесоюзній народній конференції робітників та робітниць — стахановців промисловості і транспорту 16 листопада 1935 р.

Це був рік промов. Промови керівників партії і держави, місцевих діячів, робітників, селян, інтелігенції, виступи, заклики... Промови на з'їздах, конференціях, мітингах... Дайош! Геть! Хай живе!

Це був рік рекордів, стахановців і ударників. Численні подвиги, перемоги, перевиконання планів за місяць, квартал, рік, впровадження стаханівських методів в усіх галузях. Кількість, кількість, кількість...

Одночасно за неучасть у стаханівському русі, або, не дай Боже, спротив — репресії від розгромних газетних публікацій до таборів Сибіру чи Крайньої Півночі. Найголовніша інформація в газетах: “про хід збирання” та “про хід виконання”... Перекриймо стахановською роботою нові норми виробітку!

Це був рік перейменувань і надань імен визначних партійних і державних діячів містам і селам, заводам, фабрикам, інститутам, шахтам. Інколи доходило до курйозів: деякі установи доводилось перейменовувати двічі впродовж року — партійні “боси”, чиї імена гордо носили ці установи, переміщувались до тюрем чи таборів, тож “помилки” треба було виправляти.

Нарешті, це був і рік підготовки до війни. Пильна увага Тсоавіохему, військовим походам, спортивним змаганням, здаванню норм на значок “ГПО”. Літаки, парашути, вишки, протигази... Люди в протигазах, собаки в протигазах, коні в протигазах...

Зрештою, конституційною нормою стало поняття “ворог народу”. Конституція УСРР була також збагачена такими поняттями, як “соціалістичний уклад” та “соціалістична радянська культура”.

Втім, не оминули Україну й свята. Звісно, революційні свята, хіба можуть бути інші?! І знову, до свят (березневих, травневих і жовтневих): рекорди, засідання, пленуми, доповіді, мітинги... Нагороди. Ордени, медалі, грамоти, прапори, в окремих випадках (щасливці!) грошові премії, путівки до санаторіїв, машини, мотоцикли. Велосипеди! Ну як не згадати, як 15 грудня 1935 р. газета “Вісті ВУЦВК” з гордістю повідомляла, що за трудові звершення Пашу Ангеліну нагороджено мотоциклом, а дівчат її бригади — велосипедами. А ще 26 червня спеціальною постановою ЦВК СРСР “за активну участь у повстанні на панцернику «Потьомкін»” грамотами ЦВК СРСР було нагороджено 17 осіб. Не забудемо героїв 1905 року!

“Робітники й робітниця, колгоспники й колгоспниця, трудящі Радянського Союзу! Тісніше згуртуємо ряди навколо партії Леніна! Вперед на боротьбу за генеральну лінію партії! Вперед за перемогу комунізму!”²

1935.

Середина 1930-х років.

Два роки після страшного 1933-го...

Два роки до страшного 1937-го...

² Див.: Гасла ЦК ВКП(б) до Дня міжнародної солідарності трудящих 1 травня 1935 р. // Вісті ВУЦВК. — 1935. — 23 квітня.

* * *

Зізнаюсь — впорядкування “Хроніки-1935” виявилось надзвичайно цікавим і захоплюючим проектом. Звісно, невтаємниченому цей процес може здатися справою простою — ну що, здавалось би, робити: набирай собі дати, розставляй їх за хронологією — і нема питань. Проте насправді все набагато складніше. Упорядник має, по-перше, знати, де ті або інші факти віднайти (отже, постає питання джерельної бази), по-друге, з-поміж безмежного числа цих фактів треба вибрати ті, які стосуються даної теми та розкривають її (тут йдеться вже про фахову підготовку і компетентність упорядника та його здатність до копіткої роботи). Нарешті, суцільне опрацювання цілого масиву джерел не лише відкриває для нас історію по-новому, а й приводить до певних відкриттів. Виявляється, що багато подій з різних причин залишались і досі залишаються поза увагою дослідників, а впорядкована хроніка дає можливість їх унаочнити і “відчути”. Більше того, хроніка дозволяє також побачити масовість тих або тих подій, а, отже, сприяє не лише емпіричним, але й аналітичним дослідженням.

Зупинимось на основних засадничих принципах впорядкування даної хроніки.

Відзначимо, що в даній хроніці **відображені події чотирьох рівнів**: союзного, республіканського, обласного та місцевого. Найвищий, союзний рівень введений до видання цілком свідомо, оскільки УСРР була складовою частиною СРСР, тож події в Москві, зокрема всесоюзні з'їзди рад та з'їзди ВКП(б), а також окремі постанови мали безпосередній вплив на життя в Україні.

Така чотириступенева хроніка дає можливість прослідкувати цікаві “ланцюжки”, якими проходили, приміром, з'їзди — від місцевих через обласні та республіканські до союзних. І, навпаки, “ланцюжки” постанов прямували в інший бік: спочатку постанова Кремля, потім це питання розглядалось на політбюро ЦК КП(б)У, нарешті з'являлись відповідні рішення республіканського, обласного та місцевого рівнів. Щобільше, рішення, ухвалені вищими радянськими органами, спочатку ухвалювались партією — на засіданнях політбюро.

Надалі зацікавленим у тому чи іншому питанні дослідникам доцільно було б порівняти ланки цих “ланцюжків”, з'ясовуючи, які зміни відбувались на всіх цих етапах, як змінювались (підвищувались? занижувались?) планові цифри; чи “самодіяльним” було республіканське керівництво, чи все ж повністю йшло в руслі постанов Кремля.

Інколи доволі промовистою є й сама хронологія: проміжок часу між постановою союзного рівня і постановою республіканського рівня міг бути і в кілька днів, і в кілька місяців — і це теж свідчить про увагу /неувагу до того чи іншого питання, його першорядність чи другорядність.

Зрештою, численні супердеталізовані постанови з центру (на кшталт, скільки корів треба штучно запліднити в тому чи іншому конкретному

регіоні, або скільки і яких добрив треба внести під посіви буряка чи соняшника, або як боротися з тим або тим сільськогосподарським шкідником) наочно ілюструють командну економіку, що складалась в СРСР у 1930-х роках.

Принагідно зауважимо, що постави ніколи не ухвалювались “самі по собі” — явище, про яке йшлося в постанові, мало місце. Приміром, у постанові від 31 травня 1935 р. про карну відповідальність про незаконний випуск цінних паперів та грошових сурогатів в постановочній частині стверджувалось, що її затверджено “для ліквідації спроб випуску різними обласними і місцевими установами, підприємствами і організаціями всякого роду позик, облігацій та інших видів цінних паперів, а також бон та інших грошових сурогатів”. Справді, якщо центральний уряд може випускати позики, то чому б, думали на місцях, не запозичити цей досвід? Це — з одного боку. З іншого ж зрозуміло, що грошової маси не вистачало, отже, місцева влада вдавалась до подібних експериментів, запроваджуючи на заводах різні товарні книжки, бони тощо.

Інформація про публікацію тієї або іншої постанови є також досить інформативною. Були такі, що широко тиражувались в центральній, республіканській і місцевій пресі, інші ж публікувались лише в “Збірниках узаконень та розпоряджень робітничо-селянського уряду УСРР”. Звичайно, окремо стоять ухвали, прийняті на засіданнях політбюро — є цілий ряд постанов “для службового користування” або навіть “цілком таємно”.

Коротко назвемо *джерела хроніки*. Оскільки життя в СРСР було регламентоване, передусім зверталась увага на збірники законів та постанов партії та радянського уряду. Другим цінним джерелом інформації стали українські газети, які, на жаль, досі перебувають на узбіччі історичних та, зокрема, джерелознавчих досліджень. Між тим, відчуті епоху “на смак” можна лише після посторінкового перегляду газетних підшивок. Нарешті, були взяті до уваги журнали, що виходили у 1935 р., а також узагальнюючі дослідження з окремих тем. До хроніки залучені також архівні матеріали, передусім з фондів Центрального державного архіву громадських об’єднань України (постанови політбюро). В окремих випадках використані електронні джерела із відповідним посиланням.

Звісно, упорядниця свідомо того, що роботу треба вести і далі, що не всі джерела опрацьовані, не всі боки життя суспільства охоплено, як, зрештою, і не всі регіональні події (та регіони) висвітлені рівномірно — це, знову ж таки, пов’язано із джерельним матеріалом, який був у нашому розпорядженні. З іншого боку, внесення до хроніки абсолютно всіх подій виглядає утопією і не є продуктивним (й інформативним) завданням, тому ми зосередились на найголовніших, найхарактерніших, наймасовіших явищах, що, на наш погляд, дають уявлення про 1935 рік.

Принципи викладу матеріалу. Всі події викладено у *хронологічній послідовності*. Спочатку наводяться факти, що мали місце в певний день, потім — впродовж кількох днів. Події в межах одного дня подаються у послідовності тематичних розділів. Якщо точної дати події встановити не вдалося, позначається місяць, в якому сталась подія (така інформація наводиться наприкінці кожного місяця), або ж — якщо не вдалося визначити місяць, чи подія відбувалась впродовж року — дані наведені у розділі “За рік” (наприкінці річної хроніки). Окремо в даному виданні зазначені події, точний рік яких встановити не вдалося. Їх внесено до розділу “Середина 1930-х рр.”.

Кожна дата супроводжується інформацією про день тижня, що особливо важливо саме для 1930-х рр. Нагадаємо, що із намаганнями влади ввести так званий радянський революційний календар в СРСР у 1929–1931 рр. існувала п’ятиденка, а у 1931–1940 рр. — шестиденка, що складалася із 5 робочих днів та одного вихідного. При шестиденці місяць ділився на 5 шестиденок, що починались 1-го, 7-го, 13-го, 19-го та 25-го числа. Наприкінці шестиденки був вихідний день, тобто він випадав на 6-е, 12-е, 18-е, 24-е та 30-е числа (це дуже чітко можна простежити за графіком випуску щоденних газет, що не виходили саме в ці дні). У лютому вихідний призначався на кінець місяця або переносився на 1-е березня. 31-і числа вважались надурочними робочими днями.

У побуті громадяни УСРР використовували дві назви днів тижня: звичайний (з понеділка до неділі) та порядковий номер у шестиденці (перший день шестиденки, другий день шестиденки). Це зафіксовано у відривних календарях 1930-х рр., і ми також подаємо обидві назви днів тижня як особливість цього часу. Більше того, введення до видання даних про день шестиденки дозволяє зрозуміти, чому деякі дні наповнені подіями, а інші — ні, і чому саме в ці числа дані події відбувались.

Також у “Хроніці–1935” поруч з датою та днем тижня додатково наводяться відомості про державні та найбільші православні свята.

Всі події *систематизовано відповідно до прийнятої загальної тематичної класифікації* проекту “Хроніка ХХ століття”. Цифра, що стоїть перед подією, позначає належність факту до теми:

1. Політичне життя.	6. Повсякденне життя.
2. Суспільне життя.	7. Персоналії.
3. Економічне життя.	8. Міжнародні відносини.
4. Культурне життя.	9. Фізкультура і спорт.
5. Релігійне життя.	10. Катаклізми, трагедії, аварії.

1. До розділу “Політичне життя” віднесено події, що відбивають хід виборчих кампаній, фіксують дати проведення, порядок денний та постанови засідань політбюро та пленумів ЦК КП(б)У, Всеукраїнських та обласних з’їздів рад, з’їздів ВКП(б) та КП(б)У, конституційні реформи,

кадрові питання, а також політичні репресії, відображені зміни адміністративно-територіального устрою УСРР.

2. Розділ “Суспільне життя” висвітлює організацію громадських рухів та об’єднань, їх найбільш знаменні ініціативи, фіксує мітинги та збори.

3. У розділі “Економічне життя” відображені зміни, що мали місце у сфері організації виробництва, регламентації трудових відносин, системі постачання та розподілу товарів; зафіксовані дані про розвиток вітчизняної економіки у конкретних подіях — пуску, реконструкції або консервації чи закритті промислових об’єктів, налагодження випуску нових видів промислової продукції, а також різноманітні переписи (худоби, товарних господарств тощо).

4. Події тематичного блоку “Культурне життя” відображають діяльність держави в сфері культури, організацію освітніх і культурних закладів, творчих спілок, наукових осередків, їх пленуми та з’їзди, найважливіші наукові відкриття, оприлюднення видатних творів літератури, появу творів кіномистецтва, зведення пам’ятників, нагородження діячів науки та культури державними та недержавними відзнаками.

5. Розділ “Релігійне життя” відображає характер стосунків держави з церквою, організацію або припинення діяльності релігійних конфесій, фіксує побудову, закриття або знищення церков.

6. До розділу “Повсякденне життя” відібрані факти, які відображають зміни у сфері оплати праці, побутового обслуговування, організації дозвілля, задоволення житлових потреб населення, соціального забезпечення, охорони здоров’я, регламентації шлюбних та позашлюбних стосунків (ухвалення кодексів про шлюб та родину, закону про заборону абортів та ін.).

7. У розділі “Персоналії” зафіксовані дати народження або смерті видатних державних, громадських, військових діячів, діячів освіти, науки та культури, церковнослужителів, а також заходи щодо увічнення їх пам’яті. Діяльність цих осіб відбита в інших тематичних рубриках.

8. До розділу “Міжнародні відносини” внесені дати укладених за участю УСРР міжнародних угод, візитів державних і громадських діячів, неурядових делегацій.

9. Тематична рубрика “Фізкультура і спорт” віддзеркалює факти організації спортивних товариств, проведення змагань з окремих видів спорту, рекорди українських спортсменів, а також факти побудови спортивних споруд, організації учбових спортивних закладів, діяльність державних органів щодо керівництва фізкультурою та спортом.

10. У розділі “Катаклізми, трагедії, аварії” зафіксовані дані про унікальні природні явища (приміром, затемнення Місяця), природні та техногенні катастрофи, епідемії, а також заходи щодо їх ліквідації.

Інколи “прив’язати” подію до якогось одного тематичного розділу важко, тоді перед подією наводяться дві або три цифри відповідно.

Далі йде *географічна прив’язка* до місця: якщо це столиця або обласне місто України, то воно просто названо: *Київ*, або ж: *Дніпропетровськ*.

У випадку, коли місто після 1935 р. було перейменоване, у дужках наведено його сучасну назву, приміром: *Сталіно (нині — Донецьк)*. Міста — не обласні центри, невеличкі міста або села наведені відповідно до тогочасного адміністративно-територіального поділу, приміром: *Полтава Харківської області*. Якщо події відбувались на території всієї республіки / області / регіону, то відповідно позначено: *УСРР / Одеська область*. При позначенні міста (регіону), розташованого в іншій державі, у дужках вказана назва держави, наприклад: *Париж (Французька Республіка)*. Якщо ж постанова була ухвалена в столиці СРСР Москві, то у виданні просто зазначено: *Москва*.

Події, що відбувались в Автономній Молдавській СРР, яка територіально у 1935 р. входила до складу УСРР, до хроніки не внесені. Натомість по можливості до хроніки включались події, що мали місце в сучасних територіальних межах України, тобто а) в Кримській АСРР, яка тоді була у складі Російської ФСРР; б) на території Західної України, яка перебувала у складі Польщі; а також в) на Буковині та Закарпатті, що відповідно належали Румунії та Чехословацькій Республіці. Територіальна належність сучасних українських територій до інших держав у 1935 р. відповідно зазначена, приміром: *Мукачеве (Чехословацька Республіка)*.

Перебіг з'їздів, конференцій чи пленумів упорядником викладений у такому порядку: порядок денний; доповіді та доповідачі; постанови, ухвалені під час цього зібрання. Щодо постанов політбюро, то в хроніці перераховані основні питання, що складають їх "тіло".

Наприкінці кожної події курсивом вказано *джерело походження даної інформації*. Інколи наводяться два або три джерела, де ця інформація була оприлюднена.

Для найповнішого відтворення колориту епохи упорядник свідомо зберігала мовно-стилістичні особливості медійних повідомлень, окремі вирази наведені повністю (позначені лапками).

До "Хроніки-1935" додані дані про адміністративний поділ УСРР станом на 15 грудня 1935 р., а також "Список основних скорочень" та "Список основних використаних джерел і літератури та їх скорочень, вжитих у тексті".

За надані фахові поради упорядник висловлює щиро подяку колегам-історикам Станіславу Кульчицькому, Людмилі Гриневич, Геннадію Єфіменку, Ользі Мовчан та Ларисі Якубовій, а також дякує співробітникам Центрального державного архіву громадських об'єднань України, Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, Національної історичної бібліотеки України, Державної наукової архівної бібліотеки та Науково-інформаційного відділу Інституту історії України НАН України за всебічне сприяння та допомогу під час моєї кількарічної роботи над "Хронікою-1935".

Оксана Юркова

ХРОНІКА 1935

1 січня (вівторок, перший день шестиденки)

3, 6. *УСРР*. Згідно постанови листопадового (1934 р.) пленуму ЦК ВКП(б) “Про відміну карткової системи на хліб та деякі інші продукти” відмінено хлібні картки, розпочався вільний продаж хліба. *Вісті*. — 1935. — 1 січня; *Більшовик*. — 1935. — 4 січня; *Справочник партійного работника*. Вып. 9. — С. 104–107.

3. *УСРР*. Розпочався всесоюзний перепис худоби, який мав показати не лише кількість худоби, але й якість кожної тварини (породу, живу увагу, продуктивність тощо), а також зібрати дані про колгоспні товари ферми для “планування і подальшого піднесення тваринництва”. *Вісті*. — 1935. — 1 січня; *Більшовик*. — 1935. — 4 січня.

4. *Київ*. На майдані Героїв Перекопу (нині — Софійська площа) випущений перший радіозонд для дослідження стратосфери. *Вісті*. — 1935. — 4 січня.

4, 6. *Полтава Харківської області*. Відкрито “Палац піонерів і жовтенят ім. П. Постишева” із авіакабінетом, електротехнічною майстернею, фотолaboratorією, друкарнею, радіовузлом, музичною, художньою і балетною студіями. *Вісті*. — 1935. — 2 січня.

6. *Перемишль (Друга Річпосполита Польська)*. Офіційно розпочало роботу українське мистецьке виробництво килимів Ольги Кульчицької. *Діло*. — 1935. — 13 січня.

2 січня (середа, другий день шестиденки)

1. *Одеса*. За повідомленням газети “Діло” [з посиланням на “Daily Telegraph”] в місті арештовано 12 червоних старшин штабу РСЧА за, начебто, державну зраду. *Діло*. — 1935. — 2 січня.

3. *Київ*. Відбувся організований президією та аграрно-економічним інститутом ВУАМЛІН вечір, присвячений “п’ятирічному ювілею промови т. Сталіна на першій Всесоюзній конференції аграрників-марксистів”. *Комуніст*. — 1935. — 3 січня.

4. *Київ*. Відбувся ювілейний пленум товариства “Геть неписьменність!”. *Комуніст*. — 1935. — 3 січня.

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Міністерство скарбу звільнило Товариство “Просвіта” з філіями та читальнями від сплати стемплевих податків як організацію, що “за своє завдання має виключно освітню діяльність”. *Діло*. — 1935. — 17 січня.

3 січня (четвер, третій день шестиденки)

3. *Київ*. Постановою ВУЦВК “Про привласнення імені тов. Кірова С. М. трьом підприємствам Донбасу” ім’я С. Кірова надано Горлівському машинобудівному заводу, Рутченківському коксохімічному заводу та шахті “Голубовка” № 22. 33. — 1935. — № 1. — Ст. 2; *Комуніст*. — 1935. — 4 січня.

3, 6. *УСРР*. За повідомленням радянських газет, у зв’язку з відміною хлібних карток “зникли перепродувачі хліба, відбулося значне знищення цін на місцевих ринках: картоплі — до 3 руб. за пуд, сала — до 5 руб. за фунт”. *Більшовик*. — 1935. — 4 січня; *Комуніст*. — 1935. — 9 січня.

4. *Київ*. Видано інструкцію Центрального архівного управління УСРР “Про те, які підготовляти до здачі і умови самої здачі фото і кіноматеріалів органам архівного управління”. 33. — 1935. — № 1. — Ст. 5.

10. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У для розслідування причин катастрофи на шахті “Капітальна-Марковка” Макєєввугілля Донецької області створена урядова комісія. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 10–11; ф. 1, оп. 6, спр. 378, арк. 123, 127*.

5 січня (субота, п’ятий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про проведені заходи щодо переходу на вільний продаж хліба і про хід продажу хліба, про план обміну ярового насіння, про кондиційність зерна, що відпускатись порядком насінневої позики, про реалізацію товарів по хлібозакупівлям та ін. В ухвалених постановах йшлося, зокрема, про розгортання масово-політичної роботи для посилення колгоспної торгівлі хлібом; давалось доручення голові НКВС УСРР В. Балицькому “дати вказівки органам НКВС на місцях про притягнення до відповідальності перепродавців хліба і спекулянтів”; встановлювались нічна та ранкова зміна на хлібозаводах для “забезпечення продажу покупцям свіжого хліба”; розглядались також питання про забезпечення хлібом сільської інтелігенції, начальницького складу РСЧА і військ НКВС; про регулювання розподілу фонду хліба поміж споживкооперацією і держторгівлею залежно від попиту, пропускної спроможності мережі і якості роботи. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 1–5; ф. 1, оп. 6, спр. 377, арк. 1–9; ф. 1, оп. 6, спр. 378, арк. 4–41*.

1. *Золочів (Друга Річпосполита Польська)*. За повідомленням газети “Діло”, в окружному суді міста за участь в ОУН засуджено В. Патковського до 5 років в’язниці та 8 років поразки у громадянських правах. *Діло*. — 1935. — 5 січня.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про підготування, перевезення та схоронення буряконасіння до посівної кампанії 1935 року”, згідно з якою насіння буряка розподілялось по трестам та по областям, встановлювались норми висіву насіння буряка та страховий фонд посівного матеріалу; давалися вказівки директорам цукротрестів, буряко-

радгоспів та цукрових заводів щодо організації очистки бурякового насіння та його правильного зберігання. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 12–12-зв; ф. 1, оп. 6, спр. 378, арк. 42–67.

7. *Київ*. В Київському державному університеті відбувся вечір пам'яті сходознавця, філолога, історика, етнографа та археолога, академіка та віце-президента АН СРСР М. Я. Марра (25.12.1864 [06.01.1865]–20.12.1934). *Комуніст*. – 1935. – 5 січня.

5–9 січня

1. *Чернігів*. Працював II обласний з'їзд рад Чернігівської області, на якому було “цілком і повністю” схвалено роботу уряду УСРР, обласного виконавчого комітету і Чернігівської міської ради, а також обрано делегатів на XIII Всеукраїнський і VII Всесоюзний з'їзди рад. *Вісті*. – 1935. – 4 січня, 10 січня.

1. *Одеса*. Працював II обласний з'їзд рад Одеської області, на якому було “цілком і повністю” схвалено роботу уряду УСРР, обласного виконавчого комітету та Одеської міської ради, а також обрано делегатів на XIII Всеукраїнський і VII Всесоюзний з'їзди рад. *Вісті*. – 1935. – 4 січня, 6 січня, 10 січня.

1. *Вінниця*. Працював II обласний з'їзд рад Вінницької області, на якому було “цілком і повністю” схвалено роботу уряду УСРР, обласного виконавчого комітету і Вінницької міської ради, а також обрано делегатів на XIII Всеукраїнський і VII Всесоюзний з'їзди рад. *Вісті*. – 1935. – 8 січня, 10 січня.

6–10 січня

1. *Сталіно (нині – Донецьк)*. Працював II обласний з'їзд рад Донецької області, на якому було “цілком і повністю” схвалено роботу уряду УСРР, обласного виконавчого комітету і Сталінської міської ради, а також обрано делегатів на XIII Всеукраїнський і VII Всесоюзний з'їзди рад. *Вісті*. – 1935. – 8 січня, 11 січня; *Комуніст*. – 1935. – 12 січня.

7 січня (понеділок, перший день шестиденки). Різдво Христове

1. 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про переселення, про перебіг ремонту тракторів, про забезпечення насінням соняшника, ріцини, бавовни, про хід заготовок льону та коноплі, про відкриття в Одеській області кустарних маслоробок для переробки колгоспами суріпки на масло, про парування свиней, про переселенців, що повертаються, про газету “Колгоспне село”, про продаж хліба в районах Одеської області. Вінницькому, Київському і Чернігівському обкомам КП(б)У були дані розпорядження “повісти серед переселенців, що повернулися з Степу, роз'яснюючу роботу в тому напрямку, що, коли вони повернуться на місце переселення, то будуть прийняті там до колгоспів та їм буде на місці надано продовольчу

допомогу”. Також розглядалось питання про внесення змін до Конституції УСРР відповідно з ухваленими законами, зокрема про колгоспний устрій (у вступній частині Конституції) і про завдання рад в справі організаційно-господарчого зміцнення колгоспів (в практичній частині), про охорону соціалістичної власності, про соціалістичну батьківщину. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 13–16; ф. 1, оп. 6, спр. 379, арк. 1–51.*

8 січня (вівторок, другий день шестиденки)

7 с. Біївці Лубенського району Харківської області. Народився Василь Симоненко (1935–1963), український поет, журналіст, шістдесятник.

8–13 січня

1. Київ. Працював II обласний з'їзд рад Київської області, на якому було “цілком і повністю” схвалено роботу уряду УСРР, обласного виконавчого комітету і Київської міської ради, а також обрано делегатів на XIII Всеукраїнський і VII Всесоюзний з'їзди рад. *Вісті. — 1935. — 8 січня, 14 січня; Більшовик. — 1935. — 8 січня, 14 січня; Комуніст. — 1935. — 10 січня, 14 січня.*

1. Дніпропетровськ. Відбувався II обласний з'їзд рад Дніпропетровської області, на якому було “цілком і повністю” схвалено роботу уряду УСРР, обласного виконавчого комітету і Дніпропетровської міської ради, а також обрано делегатів на XIII Всеукраїнський і VII Всесоюзний з'їзди рад. *Комуніст. — 1935. — 9 січня, 14 січня.*

9 січня (середа, третій день шестиденки)

3. Москва. У зв'язку із “виконанням річного плану хлібоздачі та повного забезпечення себе насінням для ярової сівби”, РНК СРСР та ЦК ВКП(б) ухвалили постанову “Про вільний продаж хліба у Північному краї, Воронезькій та Курській областям, Кримській АСРР та Таджикиській СРР”, згідно з якою колгоспам, колгоспникам та одноосібникам цих областей та республік було дозволено безперешкодно продавати свій хліб державним та кооперативним установам, а також на міських та сільських базарах і на залізничних станціях. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 4. — Ст. 29.*

3, 6. Київ. Згідно рішення листопадового (1934 р.) пленуму ЦК ВКП(б) ухвалено постанову РНК УСРР “Про збільшення фонду зарплатні на 1935 р. в зв'язку з відміною карткової системи по хлібу та деяким іншим продуктам”, згідно з якою підвищувалась зарплата робітникам та службовцям, стипендії студентам та пенсії пенсіонерам. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 379, арк. 56–63; Справочник партійного работника. Вып. 9. — С. 106.*

3. Київ. Ухвалено постанову ВУЦВК “Про перехідний Червоний прапор Президії ВУЦВК для області за кращі показники врожайності цукрових буряків та здачі їх державі”, згідно з якою визнавалось, що області УСРР не забезпечили в 1934 р. “достатнього підвищення врожайності цукрових буряків, не виконали встановлених ЦК КП(б)У та урядом УСРР норм здачі

їх державі". Тому жодна з областей не нагороджувалась перехідним Червоним прапором. Разом з тим відзначалось, що Київська область домоглась вищих за інші області показників врожайності, і тому область було премійовано 50 тис. рублів. *ЗЗ. — 1935. — № 1. — Ст. 4.*

4, 6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Львівська радіостанція запропонувала слухачам колядки та щедрівки в обробці Й. Кишакевича, Є. Купчинського, М. Леонтовича, В. Матюка, Д. Січинського, Я. Ярославенка у виконанні хору Успенської церкви під проводом П. Прокоповича. *Діло. — 1935. — 10 січня.*

9–14 січня

8. *УСРР*. В республіці, зокрема у Харкові та Києві, перебувала делегація чехословацьких журналістів на чолі з Г. Ріпкою. *Комуніст. — 1935. — 10 січня, 12 січня.*

10 січня (четвер, четвертий день шестиденки)

1. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. На Сеймі на засіданні Бюджетної комісії із заявою про масові розстріли українців в СРСР від імені Українського посольського клубу виступив посол В. Загайкевич. *Діло. — 1935. — 16 січня.*

3, 6. *УСРР*. Розпочався вільний продаж різних круп у крамницях. *Вісті. — 1935. — 11 січня, 15 січня; Більшовик. — 1935. — 10 січня; Комуніст. — 1935. — 11 січня.*

4. *Мукачеве (Чехословацька Республіка)*. Відбувся з'їзд карпаторуського студентства, скликаний "Центральним союзом Подкарпатсько-Русского Студенчества". *Діло. — 1935. — 15 січня; 24 січня.*

10–14 січня

1. *Харків*. Працював II обласний з'їзд рад Харківської області, на якому було "цілком і повністю" схвалено роботу уряду УСРР, обласного виконавчого комітету і Харківської міської ради, а також обрано делегатів на XIII Всеукраїнський і VII Всесоюзний з'їзди рад. *Вісті. — 1935. — 11 січня, 15 січня; Комуніст. — 1935. — 15 січня.*

11 січня (п'ятниця, п'ятий день шестиденки)

1. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. На засіданні Конституційної комісії Сейму було відкинуто всі поправки сенатора І. Горбачевського у справі територіальної автономії для українців у Польщі. *Діло. — 1935. — 12 січня.*

1. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. На Сеймі на засіданні Бюджетної комісії виступив посол В. Загайкевич, який критикував політику "супроти української адвокатури та нотарів", політику постійних конфіскацій преси і домагався скасування у Галичині урядів коморників. Також

посол заявив, що в концентраційнім таборі Береза Картузька “замикають найбільше українців”. *Діло*. — 1935. — 12 січня.

3. *Київ*. З відкритим листом “До голів правлінь та бригадирів колгоспів України” звернулись голова РНК УСРР П. Любченко, перший секретар ЦК КП(б)У С. Косіор та нарком земельних справ УСРР Л. Паперний. В листі вказувалось, що 1935 рік повинен стати “роком високого врожаю”, а також давались детальні агрономічні вказівки щодо проведення сільськогосподарських робіт у січні — квітні. *ЗЗ*. — 1935. — № 1. — Ст. 1; *Комуніст*. — 1935. — 12 січня.

4. *Москва*. Згідно з постановою ЦВК СРСР “Про нагородження працівників радянської кінематографії” у зв'язку з 15-річчям радянської кінематографії серед інших діячів кінематографу відзначено: орденом Леніна — О. Довженка, орденами Червоної зірки — Д. Вертова та І. Кавалерідзе. *Комуніст*. — 1935. — 14 січня.

12 січня (субота, вихідний день)

1, 8. *США*. За повідомленням газети “Діло”, головний уряд Організації українців-католиків Америки “Провидіння” надіслав президенту США Т. Рузвельту та державному секретарю К. Холлу телеграму з проханням вжити заходів для “інтервенції у справі українців на совітській Україні, котрих тратять без суду в часі нового терору, встановленого московським урядом”. *Діло*. — 1935. — 12 січня.

3. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відбувся ІV зліт шахтарів-ударників Донбасу. *Вісті*. — 1935. — 14 січня.

4, 6. *Братислава (Чехословацька Республіка)*. В українській школі разом із пластовим гуртком “Котеня” відбулось свято ялинки із виступами самих дітей. Малі школярі колядували із зробленою у синьо-жовтих фарбах зіркою, старші співали народних пісень, танцювали. *Діло*. — 1935. — 30 січня.

4, 6. *Брно (Чехословацька Республіка)*. Українське робітничо-стрілецьке культурно-освітнє товариство “Єдність” влаштувало “Маланчин вечір”. *Діло*. — 1935. — 12 лютого.

5, 8. *Варшава (Друга Річчосполита Польська)*. Газета “Діло” переповіла, що на останній сесії Св. Синоду у Варшаві під проводом митрополита Діонісія проведено вибори нових православних єпископів: архімандрита Івана Лавриненка — єпископом УПЦ в США та Канаді на місце померлого єпископа доктора Йосифа Жука; архімандрита Теофана Протасевича — єпископом Більським і другим вікарним єпископом Холмсько-Люблинської єпархії та архімандрита Пантелеймона Рудика — єпископом з полишенням намісником Почаївської Лаври. Всі кандидати на єпископів представлені на затвердження польського уряду. *Діло*. — 1935. — 12 січня.

12–14 січня

1, 3, 7, 8. *США*. З'являються три великі публікації американського журналіста Г. Джонса (Gareth Jones) про голод в СРСР з окремим наго-

лосом на голод в Україні: “RUSSIA’S STARVATION. What Lies Behind Wave of Official Murders, That Followed the Assassination of Kirov, Grim Hunger of Peasants Witnessed By Former Foreign Adviser To Lloyd George” [“ГОЛОД В РОСІЇ. Що ховається за хвилию розстрілів посадовців, які стались після убивства Кірова. Говорить свідок жорстокого голоду селян колишній радник Ллойда Джорджа з питань зовнішньої політики”] (New York American / Los Angeles Examiner — 12 January 1935); “THERE IS NO BREAD — Gareth Jones Hears Cry of Hunger All Over Ukraine, Once Russia’s Sea of Grain — And Then a Second Phrase Occurs: “We Are Swollen,” Victims of Famine Complain” [“ТУТ НЕМАЄ ХЛІБА. Гарет Джонс чує плач про голод по всій Україні в той час, як Росія продає зерно. Потім з’являється другий вислів: “Ми всі опухли”, воляють жертви голоду”]. (Sunday American / Los Angeles Examiner 13th January 1935, в цій статті Г. Джонс вжив означення “man-made famine” [штучний голод]); “REDS LET PEASANTS STARVE”. — Famine Found Even in Large City in Ukraine” [“ЧЕРВОНІ ДОЗВОЛЯЮТЬ СЕЛЯНАМ ВМИРАТИ З ГОЛОДУ”. — Голод охопив навіть велике місто в Україні”]. (New York American / Los Angeles Examiner — 14 January 1935). <http://www.garethjones.org/>; Діло. — 1935. — 15 лютого.

13 січня (неділя, перший день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому розглядались кадрові питання, зміни в Конституції УСРР, питання про хід продажу хліба, про збільшення фонду зарплати на 1935 р. в зв’язку з відміною карткової системи на хліб та деякі інші продукти, про розукрупнення і організацію нових МТС в 1935 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 21–33; ф. 1, оп. 6, спр. 379, арк. 52–97.

1. *Київ*. На засіданні політбюро ЦК КП(б)У були затверджені зміни до Конституції УСРР. Зокрема, до першої статті були внесені поправки про те, що “Українська соціалістична радянська республіка разом з усіма радянськими республіками [...] забезпечує міць, непохитність, політичну та економічну незалежність Союзу Радянських Соціалістичних Республік — соціалістичної батьківщини всіх трудящих. Люди, що зраджують соціалістичній батьківщині, є вороги народу”. До статті 6 включено визначення “соціалістичного укладу на основі соціалістичної індустріалізації і остаточної перемоги колгоспного ладу”, а до статті 63 — визначення про “соціалістичну радянську культуру”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 21–22.

1. *Київ*. Ухвалено постанову політбюро ЦК КП(б)У про звільнення М. Михайлика від обов’язків наркому юстиції і генерального прокурора УСРР. На ці посади призначено А. Кисельова. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 21.

1, 4. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У О. Васильєву знято з посади директора Інституту філософії ВУАМЛІН та затверджено постанову парткомітету і загальних зборів парторганізації ВУАМЛІН про виключення

її з партії “за зв’язок з троцькістськими елементами і пособництво їм”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 21.

14 січня (понеділок, другий день шестиденки). Обрізання Христове. Пам’ять свт. Василя Великого

3, 6. *Москва*. Ухвалено постанову ЦВК та РНК СРСР “Про зміну діючого положення про прибутковий податок у зв’язку з постановою РНК СРСР від 7 грудня 1934 р. про відміну карткової системи на хліб та деякі інші продукти”, відповідно до якої з 1 січня 1935 р. був встановлений новий неоподаткований мінімум заробітної плати для робітників та службовців у розмірі 140–150 рублів замість 90–115 та знижені ставки прибуткового податку. *Вісті*. — 1935. — 18 січня; *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 4. — Ст. 30.

4. *Нью-Йорк (США)*. В Українському народному домі відбулась Академія пам’яті проф. М. Грушевського. Із доповідями та спогадами виступили Б. Залевський, В. Кузів, А. Марголін, О. Ревюк, І. Саластін. *Діло*. — 1935. — 31 січня.

15 січня (вівторок, третій день шестиденки)

2, 4. *Москва*. Постановою ЦВК та РНК СРСР затверджено положення про Телеграфне агентство СРСР та телеграфні агентства союзних республік. *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 5. — Ст. 36-а, 36-б.

3, 6. *УСРР*. Знижені ціни на всі кондитерські вироби, зокрема: ціна на карамель встановлена у 10 руб. 60 коп. замість 18 руб. за 1 кг; печива — 9 руб. 60 коп. замість 15 руб. за 1 кг; драже — 5 руб. 45 коп. замість 17 руб. за 1 кг. *Більшовик*. — 1935. — 18 січня.

15–22 січня

1. *Київ*. Відбувся XIII Всеукраїнський з’їзд рад. На порядку денному стояли питання: 1. Звіт уряду УСРР. 2. Доповідь Народного комісаріату земельних справ про збереження і розвиток тваринництва. 3. Доповідь Київського облвиконкому про господарське, культурне і радянське будівництво. 4. Доповідь по конституційних питаннях. 5. Вибори членів ВУЦВК і членів ради національностей ЦВК СРСР від УСРР.

Звіт голови РНК УСРР П. Любченка “Радянська Україна між XII і XIII з’їздами Рад” відбувся 15 січня та складався з розділів: “I. Роки великих перемог” з особливим наголосом на так званих “блискучих перемогах країни Рад”, до яких були зараховані закони про громадську власність, про скасування карткової системи на хліб та деякі інші продукти, про соціалістичну батьківщину; “II. Соціалістична індустрія України на крутому піднесенні”; “III. Розквітає колгоспний лад”; “IV. Торгівлю і транспорт на рівень сучасних завдань”; “V. За заможне, культурне життя робітників і колгоспників”; “VI. Змінилось лице міст і сіл”.

17 січня із промовою “Чотири роки боротьби за соціалізм і завдання Радянської України” виступив перший секретар ЦК КП(б)У С. Косіор. Його доповідь складалась з розділів: “Основні підсумки боротьби за соціалізм за 4 роки”; “Нещадно викорчувувати рештки класового ворога, посилити більшовицьку пильність”; “За дальше піднесення соціалістичної промисловості, підвищення продуктивності праці”; “Боротьба за високий урожай і розвиток тваринництва”; “Про товарообіг”; “Поліпшити роботу радянського апарату”.

Перший секретар Київського обкому КП(б)У П. Постишев виступив на з'їзді 20 січня із доповіддю, що складалась з розділів: “Перемога генеральної лінії партії Леніна-Сталіна”, “Ми перемагаємо в нещадній боротьбі проти всіх ворогів соціалізму”, “Залишки класового ворога і його агентури — прямі наймити, лазутчики чужоземних імперіалістських інтервентів”, “Ще вище піднесемо нашу більшовицьку пильність”.

20 січня із М. Василенко виголосив доповідь про господарське, культурне та радянське будівництво в Київській області.

21 січня із доповіддю “Про збереження і розвиток тваринництва” виступив нарком земельних справ УСРР Л. Паперний. Доповідь мала розділи: “I. Загальна характеристика тваринництва”; “II. Про підвищення якості і продуктивності худоби”; “III. Вирощування молодняка”; “IV. Про коня”; “V. Про птахівництво”; “VI. Кормова база”; “VII. Організація праці і кадри”; “VIII. Племінна справа”, “IX. Зоотехніка й ветеринарія”.

22 січня доповідь по конституційних питаннях зробив Ю. Войцехівський. Того ж дня була ухвалена постанова про склад ВУЦВК у складі 366 осіб. *Вісті. — 1935. — 15 січня, 17 січня, 20 січня; 22 січня, 24 січня, 26 січня, 27 січня; Більшовик. — 1935. — 24 січня; Комуніст. — 1935. — 14 січня.*

16 січня (середа, четвертий день шестиденки)

1. *УСРР.* На заводах і фабриках відбувались мітинги та відкриті партійні збори, де обговорювався обвинувальний висновок у справі так званого контрреволюційного “московського центру”. Ті, що виступали, вимагали від суду найвищої міри соціального покарання “зрадникам і заклятим ворогам робітничого класу” Г. Зінов'єву, Г. Євдокимову, А. Гертіку, І. Бакаєву, О. Кукліну, Л. Каменєву та ін. *Вісті. — 1935. — 17 січня; Більшовик. — 1935. — 17 січня.*

3. *Київ.* Ухвалена постанова РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про хід ремонту тракторів”, в якій зверталась увага на низький процент відремонтованих тракторів в окремих МТС, низьку якість ремонту та ставились завдання ліквідувати ці недоліки. *Вісті. — 1935. — 17 січня.*

3. *Львів (Друга Річпосполита Польська).* В газеті “Діло” вміщена велика стаття про те, що з України надходять звістки про новий голод, що розпочався з початком зими 1934/35 року. *Діло. — 1935. — 16 січня.*

3, 6. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР про будівництво зразкового універмагу Вукоопспілки в Києві. 20 січня ця постанова була затверджена політбюро ЦК КП(б)У. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 43, 56.

4. *Берлін (Німеччина)*. В Українському науковому інституті відбулась Академія пам'яті проф. М. Грушевського. Із доповідями виступили професор А. Пальме, доктори Б. Крупницький та З. Кузеля. Промову З. Кузели "Михайло Грушевський та його діяльність на західноукраїнських землях" опублікувала газета "Діло" у числах за 17 та 18 березня. *Діло*. — 1935. — 16 січня, 30 січня, 17 березня, 18 березня.

17 січня (четвер, п'ятий день шестиденки)

1. *Київ*. Постановою ВУЦВК народним комісаром юстиції та генеральним прокурором УСРР замість звільненого М. Михайлика призначено А. Кисельова. *ЗЗ*. — 1935. — № 2. — Ст. 6–7.

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Українська секція Міжнародної ліги для миру й свободи, що об'єднувала українське жіноцтво західноукраїнських земель, розіслала "Протест проти систематичного й планового терору більшовицької влади над українським населенням, зокрема проти масових розстрілів чільних українських діячів та письменників". *Діло*. — 1935. — 18 січня.

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбувся суд над Мирославою Головко та Степанією Мартиняк, яких звинувачували у державній зраді через їх належність до ОУН у 1932–1934 рр. Дівчат засуджено до 3 і 4 років ув'язнення відповідно. *Діло*. — 1935. — 18 січня, 19 січня.

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. За повідомленням газети "Діло", у місті за належність до ОУН засуджено гімназистів В. Сидора і В. Василевського із Сокальщини до 4 і 3 років ув'язнення відповідно. *Діло*. — 1935. — 18 січня.

1, 4, 6. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У культпропу ЦК доручено "розробити заходи до усунення шляхом організаційного і громадського впливу наявних фактів розповсюдження по школах окремими школярами антирадянських анекдотів і жартів, всіляких вуличних пісеньок — по суті хуліганських та ін., що політично розкладають шкільний колектив". ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 41.

2, 6. *Київ*. Біля братської могили загиблих робітників заводу "Арсенал" у парку Жертв Революції відбувся жалобний мітинг з нагоди 17-х роковин Січневого повстання проти Центральної Ради. *Вісті*. — 1935. — 18 січня.

4. *Київ*. Відкрито VI Всеукраїнську художню виставку, де представлено близько 800 робіт з малярства, скульптури та графіки більше 300 майстрів. Виставка працювала до середини травня. Фактично це був грандіозних розмірів показ замовлених праць для державних органів та війська. *Більшовик*. — 1935. — 18 січня; *Діло*. — 1935. — 23 січня.

18 січня (п'ятниця, вихідний день)

2, 9. *Київ*. На честь XIII Всеукраїнського з'їзду рад відбулась демонстрація трудящих, в якій взяли участь більше 200 тисяч осіб. На всіх стадіонах та ковзанках столиці відбулись дитячі зимові ранки, виступи майстрів спорту, масове здавання норм на значок "Готовий до праці й оборони", хокейні матчі. *Вісті*. — 1935. — 11 січня, 20 січня.

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Товариство письменників і журналістів ім. І. Франка, визначивши найкращі твори 1934 р., присудило першу нагороду У. Самчуку за повість "Волинь", другу нагороду — Ю. Косачу за збірку віршів "Черлень" і повість "Сонце в Чигирині", третю нагороду — Б. І. Антоничу за збірку віршів "Три перстені". *Діло*. — 1935. — 21 січня, 22 січня.

9. *Київ*. На стадіоні "Динамо" відбувся хокейний матч між командами Києва та Харкова, що закінчився із рахунком 1:4. *Вісті*. — 1935. — 20 січня.

19 січня (субота, перший день шестиденки). Хрещення Господнє

1. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У, "зважаючи на те, що при виборах на Всеукраїнський з'їзд рад рядом областей грубо порушено директиву політбюро щодо національного і соціального складу делегацій на з'їзд", було ухвалено "доручити т. Капелінському (голови мандатної комісії з'їзду) доповісти політбюро, які області і в якій мірі порушили постанову ЦК". *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 40*.

1. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У встановлено кількість членів ВУЦВК у 360 осіб, причому вказувалось, що "в складі членів ВУЦВК повинно бути не менш 60% українців, з робочих і колгоспників членів ВУЦВК повинно бути не менш 25% жінок". *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 40*.

1. *Київ*. Ухвалено постанову політбюро ЦК КП(б)У "Про 2-й Всесоюзний з'їзд колгоспників-ударників", згідно з якою обкомам було запропоновано негайно розгорнути і до 1 лютого закінчити роботу по виборах делегатів з кращих колгоспів, причому забезпечити обрання не менш 40% колгоспниць. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 42*.

1, 2, 3. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. У газеті "Діло" з посиленням на румунську пресу вміщено інформацію про те, що в Одесі, Херсоні і Донецькому басейні сталися масові заворушення робітників, викликані зменшенням хлібного пайку на заводах. В Одесі у відповідь на арешти робітників за саботаж і шкідництво відбулись масові збори і демонстрації. У свою чергу, влада застосувала зброю, багато людей було поранено. Після ліквідації заворушень відбулись масові арешти, кілька десятків осіб було заслано до концтаборів, 7 було розстріляно. *Діло*. — 1935. — 19 січня.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило надати звання заслуженого діяча науки проф. М. Губергріцу та преміювати його автомашиною. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 380, арк. 56; ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 40*.

10. *Європа*. З 14 до 20 години спостерігалось повне затемнення Місяця. *Діло*. — 1935. — 3 січня, 29 січня.

19–21 січня

1. *УСРР*. Перед відзначанням 11-ї річниці смерті Леніна у містах і селах по всіх заводах, шахтах, у палацах культури, в гуртожитках проводились лекції на теми: “Вчення Леніна про пролетарську революцію і диктатуру пролетаріату”, “Вчення Леніна–Сталіна про побудову соціалізму в одній країні”, “Ленін про значення 9 січня 1905 року”, “Розмова товариша Сталіна з металургами”. У школах республіки 20–21 січня відбулись ранки з нагоди 11-ї річниці смерті Леніна. *Вісті*. — 1935. — 20 січня.

20 січня (неділя, другий день шестиденки)

1, 4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. У товаристві “Праця” відбулась Академія пам’яті померлих діячів цього товариства та проти кривавого терору в Україні. *Діло*. — 1935. — 26 січня.

4. *Брно (Чехословацька Республіка)*. Українське об’єднання провело вечір пам’яті академіка М. Грушевського. *Діло*. — 1935. — 25 січня.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР “Про будівництво зразкового універмагу Вукопспілки в Києві” на розі вулиць Воровського та Леніна (нині — ріг вул. Хрещатик та Б. Хмельницького). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 380, арк. 77–80*.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР “Про заходи щодо покращення стану реалізації швейних виробів”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 380, арк. 83*.

6. *Кременець (Друга Річпосполита Польська)*. Союз Українок влаштував ялинку для бідних дітей. На святі близько 300 дітей дістали традиційні подарунки, які роздавав їм Дід Мороз. *Діло*. — 1935. — 29 січня.

8. *Філадельфія (США)*. Українська громада відсвяткувала свято Злуки України на спомин Акту 22 січня 1919 р. *Діло*. — 1935. — 9 лютого.

21 січня (понеділок, третій день шестиденки). День пам’яті В. І. Леніна

1, 4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Львівське товариство “Луг” урочисто відзначило річниці IV Універсалу Української Центральної Ради та Акту Злуки. *Діло*. — 1935. — 26 січня.

2. *Київ*. В приміщенні Державного театру опери та балету відбулись загальноміські збори київського партактиву разом з делегатами XIII Всеукраїнського з’їзду рад з нагоди річниці смерті В. Леніна. *Комуніст*. — 1935. — 21 січня, 22 січня.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілило додатково виділений фонд борошна по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 380, арк. 92–94*.

22 січня (вівторок, четвертий день шестиденки). День пам'яті 9 січня 1905 року

1. *Київ*. Ухвалено постанову XIII з'їзду Рад УСРР “Про зміни в Конституції (Основному законі) Української Соціалістичної Радянської Республіки”. В Конституцію внесено статтю 5, що проголошувала: “Соціалістична (громадська) власність (державна, колективна, кооперативна) є основою радянського ладу, вона священна й недоторкана, і люди, що посягають на соціалістичну власність, є ворогами народу”, та статтю 6: “Українська Соціалістична Радянська Республіка забезпечує зміцнення і дальший розвиток соціалістичного укладу, який на основі соціалістичної індустріалізації країни і остаточної перемоги колгоспного ладу на селі, став неподільно пануючою силою в усьому народному господарстві Союзу Радянських Соціалістичних Республік”. ЗЗ. — 1935. — № 8–9. — Ст. 41.

1. *Київ*. Ухвалено постанову XIII з'їзду Рад УСРР “На звіт уряду УСРР”, де “цілком та повнотою” була схвалена робота уряду за 1933–1934 рр. та уряд зобов'язувався “забезпечити повне виконання другого п'ятирічного плану народного господарства і соціально-культурного будівництва”. ЗЗ. — 1935. — № 8–9. — Ст. 38.

1. *Київ*. Ухвалено постанову XIII з'їзду Рад УСРР “На доповідь наркомзема УСРР тов. Паперного Л. Л. про збереження та розвиток тваринництва”. ЗЗ. — 1935. — № 8–9. — Ст. 39.

1. *Київ*. Ухвалено постанову XIII з'їзду Рад УСРР “На доповідь т. Василенка М. С. про господарське, культурне та радянське будівництво в Київській області”. ЗЗ. — 1935. — № 8–9. — Ст. 40.

1. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У затверджено президію ВУЦВК. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 38–39; ф. 1, оп. 6, спр. 380, арк. 51–52.

1. *Київ*. Згідно постанови XIII з'їзду Рад УСРР до Ради Національностей Центрального Виконавчого комітету Союзу РСР від Української СРР обрані С. Косіор, В. Затонський, С. Лазоверт, Ф. Зінченко та М. Ткаченко. ЗЗ. — 1935. — № 8–9. — Ст. 42.

1. *Київ*. Згідно постанови XIII з'їзду Рад УСРР до Центрального Виконавчого Комітету УСРР обрано 366 членів, в тому числі Й. Сталін, В. Молотов, Л. Каганович, К. Ворошилов, М. Калінін, Г. Орджонікідзе, М. Амелін, С. Андреев, З. Ашраф'ян, В. Балицький, О. Богомолець, Є. Воронович, О. Дзеніс, В. Затонський, М. Ізотов, О. Корнійчук, С. Косіор, І. Кулик, Г. Петровський, Л. Писаржевський, М. Попов, П. Постишев, В. Порайко, О. Рекіс, К. Сухомлин, М. Хатаєвич, А. Хвиля, О. Шліхтер, Й. Якір. ЗЗ. — 1935. — № 8–9. — Ст. 43.

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. В приміщенні Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО) відбулося святкове засідання президії, ексекутиви і присутніх у місті членів партії, присвячене роковинам проголошення незалежності Великої України та Акту злуки українських земель. Діло. — 1935. — 23 січня.

2. *Прага, Ржевниця, Подебради, Братислава (Чехословацька Республіка)*. Українські партії та організації організували урочисті зібрання та академії з нагоди річниці проголошення Акту злуки українських земель. *Діло*. — 1935. — 2 січня.

2. *Париж (Французька Республіка)*. Українські еміграційні кола урочисто відзначили свято Акту злуки українських земель, було проведено урочисту Службу Божу та велику академію-концерт. *Діло*. — 1935. — 7 лютого.

2. *УСРР*. На багатьох фабриках і заводах відбулись багатолюдні мітинги, на яких обговорювалась стаття з газети “Правда” “Паризькі реформістські профбюрократи на службі у буржуазії” і засуджувались дії лідерів французьких профспілок. *Комуніст*. — 1935. — 22 січня.

3. *УСРР*. Згідно постанови президії ВУЦВК відбулося розукрупнення районів Автономної Молдавської Соціалістичної Республіки, Київської, Харківської, Дніпропетровської, Донецької, Одеської, Вінницької та Чернігівської областей УСРР. *ЗЗ*. — 1935. — № 3. — Ст. 12; *Вісті*. — 1935. — 29 січня; *Комуніст*. — 1935. — 15 лютого.

23 січня (середа, п'ятий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про прикордонну смугу, про хід завою насінневої позики колгоспами і радгоспами, про сортообмін ярих зернових культур з ресурсів Держсортфонду, про завезення суперфосфату, про хід продажу хліба, про насіння цибулі, рицини і буряка, про парувальну кампанію коней на 1935 р., про відвантаження посівного зерна, про хід ремонту тракторів, про розподіл додатково виділеного фонду борошна по областях, про колгоспну торгівлю хлібом та ін. Ухвалено постанову “Про хід продажу хліба” (із грифом “цілком таємно”), де наголошувалось про необхідність “забезпечення у великих містах справді широкого продажу хліба без усіляких обмежень”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 34–38, 41–55, 58; ф. 1, оп. 6, спр. 380, арк. 1–126*.

1. *Київ*. На першій сесії ЦВК УСРР XIII скликання головою ЦВК УСРР було обрано Г. Петровського. *ЗЗ*. — 1935. — № 7. — Ст. 31.

1. *Київ*. На першій сесії ЦВК УСРР XIII скликання секретарем ЦВК УСРР було обрано Ю. Войцехівського. *ЗЗ*. — 1935. — № 7. — Ст. 32.

1. *Київ*. На першій сесії ЦВК УСРР XIII скликання було обрано президію ЦВК УСРР у складі Г. Петровського, Ю. Войцехівського, С. Косіора, П. Постишева, В. Балицького, К. Сухомлина, В. Затонського, А. Кисельова, О. Шліхтера, І. Шелехеса, В. Порайка, Й. Якіра, М. Чувиріна, О. Пілацької, М. Василенка, І. Федяєва, А. Мурашка, С. Струтинського, К. Григоренка, Г. Тищенко, Г. Солодкого; кандидатами обрано Є. Вороновича, М. Левкович, В. Андрєєва. *ЗЗ*. — 1935. — № 7. — Ст. 33.

1. *Київ*. Ухвалено постанову ВУЦВК “Про утворення Ради Народних Комісарів Української Соціалістичної Радянської Республіки”. Головою

РНК призначено П. Любченка, першим заступником голови — І. Шелехеса, другим заступником — В. Порайка.

До складу РНК УСРР увійшли: нарком внутрішніх справ В. Балицький, нарком освіти В. Затонський, нарком місцевої промисловості К. Сухомлин, нарком фінансів О. Рекіс, нарком земельних справ Л. Паперний, нарком внутрішньої торгівлі І. Сапов, нарком охорони здоров'я С. Канторович, нарком юстиції А. Кисельов, нарком комунального господарства В. Поляков, нарком соціального забезпечення І. Слинко. Також були затверджені уповноважені союзних наркоматів при уряді УСРР: уповноважений наркомату оборони СРСР Й. Якір, уповноважений наркомату закордонних справ СРСР А. Петровський, уповноважений наркомату зовнішньої торгівлі СРСР М. Каттель, уповноважений наркомату зв'язку СРСР П. Бойко, уповноважений наркомату харчової промисловості СРСР Л. Николаєвський, уповноважений наркомату лісової промисловості СРСР С. Семенов, уповноважений наркомату радгоспів СРСР О. Лісовик. Начальником Головшлахтрансу УСРР призначений Ф. Кузютов. *Вісті. — 1935. — 24 січня; 33. — 1935. — № 7. — Ст. 34; Більшовик. — 1935. — 24 січня.*

1, 2. *Севастополь (Кримська АСРР, РСФРР).* За повідомленням газети “Діло”, у місті відбулися зібрання робітників заводу морських верстатів, на яких обговорювалось внутрішнє становище в СРСР. ДПУ арештувало понад 100 осіб, яких, як повідомлялось, було вивезено “невідомо куди”. *Діло. — 1935. — 23 січня.*

1, 2. *Миколаїв Одеської області.* За повідомленням газети “Діло”, у місті робітники відмовились підписати рішення з домаганням сурових кар з приводу вбивства С. Кірова. У відповідь було закрито всі робітничі організації і фабричну споживчу кооперацію. *Діло. — 1935. — 23 січня.*

2. *Сянок (Друга Річпосполита Польська).* Відбувся суд на 8-ма українськими селянами, яких звинувачували у перевозі нелегальної літератури ОУН з Чехословаччини до Польщі і зберіганні її у себе. П'ятьох було засуджено до 2,5 років в'язниці, двох — до 2 років, одного — до року ув'язнення. *Діло. — 1935. — 24 січня, 30 січня.*

3, 6. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило лист ЦК КП(б)У та РНК УСРР до секретарів обкомів та голів облвиконкомів про розгортання колгоспної торгівлі хлібом, де вимагалось рішуче боротись із обмеженнями колгоспної торгівлі хлібом та роз'яснювати колгоспникам, що вони “мають право безперешкодно продавати свій хліб зерном, борошном, печеним хлібом як державним і кооперативним організаціям, так і на міських та сільських базарах, залізничних станціях і т. п.”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 380, арк. 102–104.*

4, 6. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР “Про проведення культзбору в 1935 році на території УСРР”, де встановлювались норми культзбору по областям та категоріях господарств. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 380, арк. 32–50.*

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Львівська радіостанція передавала концерт пісень українських композиторів В. Барвінського, М. Вериківського, П. Козицького, С. Людкевича, Я. Степового у виконанні Одарки Бандрівської. *Діло*. — 1935. — 18 січня.

24 січня (четвер, вихідний день)

1. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. Посол О. Луцький виголосив промову в Сеймі під час дебатів над бюджетом міністерства внутрішніх справ, в якій звернув увагу на найгірші умови праці, відсутність українського освітнього життя на територіях, де мешкають українці, на Галичині, Волині, Поліссі, Лемківщині та Гуцульщині. *Діло*. — 1935. — 2 лютого.

6. *Київ*. Відкрито зразковий універсальний магазин “Гастроном” на вул. Воровського (нині — Хрещатик), 46–48. *Більшовик*. — 1935. — 27 січня.

25 січня (п'ятниця, перший день шестиденки)

1, 3. *Лондон (Велика Британія)*. За повідомлення газети “Діло” лондонський тижневик “Everyman” опублікував велику статтю “Більшовицький престіл з людських костей. Трагедія України” журналіста Стівена К. Свіфта, який здійснив подорож по Україні. Газета “Діло” 14 лютого опублікувала виїмки із статті. 22 березня газета “Діло” знову подала кілька уривків із його статті. *Діло*. — 1935. — 14 лютого, 22 березня.

1, 6. *Москва*. Ухвалено постанову ЦВК СРСР про доповнення постанов ЦВК СРСР від 3 липня 1931 р. та від 27 травня 1934 р. “Про порядок відновлення в громадянських правах висланих куркулів”, відповідно до якої відновлення висланих куркулів в громадянських правах не давало їм права на виїзд з місць поселення. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 7. — Ст. 57.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про план парувальної кампанії коней 1935 р.” у колгоспному секторі у кількості 807 300 маток з розподілом по областях. *ЗЗ*. — 1935. — № 2. — Ст. 10; *Вісті*. — 1935. — 27 січня.

4, 6. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про проведення культзбору в 1935 році на території УСРР”. *Вісті*. — 1935. — 28 січня; *ЗЗ*. — 1935. — № 2. — Ст. 9.

25–26 січня

1. *Чортків (Друга Річпосполита Польська)*. Відбувся суд над колишніми учнями Чортківської приватної української гімназії Т. Чеховським, І. Ландяком і К. Шевчуком, яких звинувачували в участі в ОУН та зберіганні й поширенні нелегальної літератури ОУН. *Діло*. — 1935. — 23 січня.

25–30 січня

4. *Харків*. Відбувся Всеукраїнський з'їзд лікарів-педіатрів, в роботі якого взяли участь понад 750 делегатів. *Вісті*. — 1935. — 5 січня, 26 січня; *Комуніст*. — 1935. — 1 лютого.

26 січня (субота, другий день шестиденки)

1. *Київ*. ЦВК УСРР затвердив склад Бюджетної комісії ЦВК УСРР у складі 27 осіб. Головою комісії був призначений Ю. Войцехівський. *ЗЗ*. — 1935. — № 7. — Ст. 35.

4. *Стрий (Друга Річпосполита Польська)*. Заходами “Рідної школи” відбулась Академія пам’яті проф. М. Грушевського. Після Богослужіння у церкві відбулись збори у школі, де було виголошено реферат, а шкільний хор відспівав “Заповіт” та національний гімн. *Діло*. — 1935. — 30 січня.

6. *Стрий (Друга Річпосполита Польська)*. Заходами батьківського комітету та “Рідної школи” в передмісті Лани влаштовано ялинку для дітей. *Діло*. — 1935. — 30 січня.

7. *УСРР*. Відбулись жалобні мітинги та пленуми з приводу смерті (25 січня 1935 р.) члена політбюро ВКП(б), заступника голови РНК СРСР, голови Комісії радянського контролю В. Куйбишева (1888–1935). *Вісті*. — 1935. — 26 січня; *Більшовик*. — 1935. — 27 січня.

10. *Східна Галичина (Друга Річпосполита Польська)*. В ніч на 26 січня перейшов катастрофічний буревій, що наробив великої шкоди. Були зривані дахи, повівертало дерева з корінням, понищено телеграфні дроти. *Діло*. — 1935. — 27 січня.

10. *Синьовидсько Вижнє (Друга Річпосполита Польська, нині — Верхне Синьовидне)*. На залізничній станції через сильну заметіль сталася катастрофа. Пасажирський поїзд наїхав на мішаний потяг, внаслідок чого 6 вагонів було розтрощено. Загинуло 16 осіб, ще 7 було поранено. *Діло*. — 1935. — 27 січня, 29 січня.

27 січня (неділя, третій день шестиденки)

2, 4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. У приміщенні Великого міського театру з нагоди 17-х роковин проголошення самостійності України відбувся концерт-академія. Із вступним словом виступив проф. В. Старосольський. У концерті взяли участь хор “Сурми” під орудою І. Охримовича, оркестр Музичного інституту ім. М. Лисенка під диригуванням В. Барвінського, О. Кривицька, М. Сокіл, М. Голинський та ін. *Діло*. — 1935. — 28 січня, 29 січня.

2, 4. *с. Крукеничі на Львівщині (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулись жалібні сходи пам’яті М. Грушевського. *Діло*. — 1935. — 7 лютого.

4. *Прага (Чехословацька Республіка)*. Заходом Українського академічного комітету, що об’єднав всі українські високі наукові установи поза межами СРСР, відбувся вечір пам’яті М. Грушевського. Із доповідями виступили професори А. Яковлів, Я. Бідло та Д. Дорошенко. *Діло*. — 1935. — 5 лютого.

27–29 січня

9. *Київ*. Відбулась Всеукраїнська спартакіада вищих учбових закладів народних комісаріатів освіти, землеробства й здоров’я. 29 січня спартакіада

завершилася комбінованою лижною естафетою. *Вісті.* — 1935. — 29 січня, 2 лютого.

28 січня — 6 лютого

1. *Москва.* Відбувся VII Всесоюзний з'їзд рад. На порядку денному стояли питання: 1. Звітна доповідь уряду СРСР (доповідач В. Молотов). 2. Звітна доповідь Народного комісаріату важкої промисловості (доповідач Г. Орджонікідзе). 3. Про заходи по зміцненню й розвитку тваринництва (доповідачі М. Чернов та М. Калманович). 4. Доповідь по конституційних питаннях (доповідач А. Єнукідзе). 5. Утворення ЦВК СРСР, вибори членів Союзної Ради й затвердження членів Ради національностей.

У дебатах на доповідь В. Молотова 30 січня із промовою “Український народ як ніколи згуртований навколо Комуністичної партії і товариша Сталіна” виступив голова РНК УСРР П. Любченко. Доповідь містила розділи: “Україна — невід’ємна частина СРСР”, “Націоналісти на службі у польських і німецьких імперіалістів”, “Зростання української національної культури”, “Горе тим, хто спробує напасти на нашу країну”.

Були ухвалені постанови “По доповіді уряду Союзу РСР”, “По звітній доповіді народного комісару важкої промисловості”, “По доповідям народного комісару землеробства Союзу РСР т. Чернова М. О. і народного комісару зернових та тваринницьких радгоспів т. Калмановича М. Й. о заходах щодо укріплення та розвитку тваринництва”, “По доповіді з конституційних питань”, “Про внесення деяких доповнень до Конституції Союзу РСР”. *Вісті.* — 1935. — 28 січня — 9 лютого; *33 СРСР.* — 1935. — Відділ перший. — № 8. — Ст. 65–69.

29 січня (вівторок, п'ятий день шестиденки)

1. *Москва.* Ухвалено постанову РНК СРСР “Про порядок фінансування радгоспів та машинно-тракторних станцій”. *33 СРСР.* — 1935. — Відділ перший. — № 10. — Ст. 75.

4. *Київ.* Виставою “Дер ерштер идишер рекрут” (“Перший єврейський рекрут”) Н. Аксіфельда у переробці Л. Резніка (постановка Б. Вершилова, музика Е. Шейніна) у відновленому клубі будівників у по вул. Воровського (нині — вул. Хрещатик), 29 розпочав роботу Всеукраїнської державний єврейський театр. Художнім керівником театру призначено Б. Вершилова. *Більшовик.* — 1935. — 30 січня; *Комуніст.* — 1935. — 1 лютого.

5. *Львів (Друга Річпосполита Польська).* В Архикатедральному соборі св. Юра у 17-ту річницю бою під Крутами відправлено Поминальне Богослужіння за героїв. *Діло.* — 1935. — 28 січня.

29–30 січня

5. *Кременець (Друга Річпосполита Польська).* Відбувся з'їзд Волинської єпархії Православної Церкви. З'їзд вирішив ввести українську мову як богослужбову в тих церквах на Волині, де “населення цього забажає”. *Діло.* — 1935. — 2 лютого, 3 лютого, 16 лютого.

30 січня (середа, вихідний день)

7. Париж (Французька Республіка). Помер визначний французький вчений-сходознавець, дипломат, географ Габріель Ферран (Gabriel Ferrand, 1864–1935), що заснував і був постійним головою Товариства Українознавства у Франції. *Діло.* — 1935. — 15 лютого.

30–31 січня

1. Чортків (Друга Річпосполита Польська). Відбувся суд над 3-ма селянами, яких звинувачували у належності до ОУН та у розповсюдженні листівок проти польських шкіл і проти навчання українських дітей польською мовою. Всіх трьох засуджено до 5-ти років ув'язнення. *Діло.* — 1935. — 4 лютого.

31 січня (четвер, надурочний робочий день)

4. Київ. Секретаріат ЦК КП(б)У ухвалив рішення про об'єднання видавництва “Література і мистецтво” і “Радянська література” в єдине видавництво художньої літератури “Державне літературне видавництво” при РНК УСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 382, арк. 4.*

6. Москва. У зв'язку із “зростанням матеріального добробуту широких мас трудящих та ліквідацією безробіття в СРСР” ухвалено постанову ЦВК та РНК СРСР “Про відміну виплати щомісячної грошової допомоги родинам призваних до Робітничо-Селянської Червоної Армії”. Постанову введено в дію з 1 січня 1935 р. *33 СРСР.* — 1935. — *Відділ перший.* — № 7. — Ст. 55.

Січень

1. Львів (Друга Річпосполита Польська). Відбулась конференція делегатів Української соціалістичної радянської партії, Української соціал-демократичної партії, Української соціалістичної демократично-робітничої партії (Великої України) та Української партії соціалістів-революціонерів, на якій утворено Український соціалістичний блок. До блоку увійшли всі зазначені партії. *Діло.* — 1935. — 25 січня.

1. Румунія. Кордон з Румунією перейшов гурт втікачів з радянської України, що, за повідомленням преси, намагались таким чином уникнути репресій більшовицького уряду. *Діло.* — 1935. — 13 січня.

1. Відбувся IV з'їзд КПЗУ, в роботі якого взяли участь 19 делегатів з ухвальним голосом та 23 — з дорадчим. На порядку денному стояли питання: 1. Політичний стан у Польщі і боротьба за єдиний пролетарський фронт (доповідач — представник ЦК КП Польщі Бронковський). 2. Політичний звіт оновленого ЦК КПЗУ і завдання партії в боротьбі з капіталом, фашизмом, націоналізмом та імперіалістичною окупацією (доповідач — Берг). 3. Організаційні завдання партії (доповідач — Марчук). 4. Досягнення соціалістичного будівництва в Радянській Україні і боротьба за оборону СРСР, соціалістичної батьківщини міжнародного пролетаріату (доповідач — Краєвий). 5. Вибори ЦК КПЗУ.

В офіційному звідомленні підкреслювалось, що “особливу увагу з’їзд приділив обговоренню питань, зв’язаних з викриттям і викорчовуванням контрреволюційних агентур українського буржуазного націоналізму та польського фашизму, дальшої більшовизації партії та її боротьби за єдиний пролетарський фронт”. Були ухвалені резолюції “Про діяльність оновленого керівництва КПЗУ і переборення середпартійної кризи”, “Про політичну ситуацію і завдання партії”, “Про організаційні справи” та ін. *Комуніст. — 1935. — 20 лютого; У братній КПЗУ. Повідомлення ЦК КПЗУ про IV з’їзд КПЗУ. Резолюції // Більшовик України. — 1935. — № 1–2. — С. 111–142.*

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Трибунал присяжних за написання на мурі комуністичних гасел засудив до 2 років в’язниці М. Готліба. *Діло. — 1935. — 16 січня.*

1, 3. *Одеса, Херсон, Донбас*. Як стверджували утікачі з радянської України, в Одесі, Херсоні та на Донбасі відбулись заворушення. В Одесі робітники однієї з фабрик, незадоволені зменшенням кількості пайків хліба, надіслали до Москви телеграму з проханням відмінити цю постанову. У відповідь працівники ДПУ УСРР арештували кількох працівників за саботаж та шкідництво. Тоді в місті розпочались вуличні демонстрації, для розгону яких влада застосувала військо, багато людей було поранено. По ліквідації заворушень відбулись масові арешти, багато робітників було заслано, 7-х засудили до страти. *Діло. — 1935. — 19 січня.*

1. *Женева (Швейцарська Конфедерація)*. Редакція найстарішої і найвпливовішої швейцарської газети “Journal de Genève” випустила окремою книжкою збірку газетних статей із протестами проти прийняття СРСР до Ліги Націй. Серед інших були надруковані нариси “Україна — невралгічна точка”, “Україна проти Москви”, “Великий злочин” та ін., що стосувались української справи. *Діло. — 1935. — 18 січня.*

1. *Женева (Швейцарська Конфедерація)*. Українська секція Міжнародної ліги жінок миру і свободи, яка об’єднувала українське жіноцтво, виступила із протестом проти систематичного та планового терору “московсько-більшовицької влади” щодо українського населення. *Діло. — 1935. — 18 січня.*

1. *Берега-Картузька, Західна Білорусь (Друга Річпосполита Польська)*. За повідомленням міністра Косцялковського у концтаборі Берега-Картузька у січні 1935 перебувало 94 особи. *Діло. — 1935. — 28 січня.*

1. *Косівщина (Друга Річпосполита Польська)*. Арештовано кілька провідників комуністичного руху, під час обшуку у них були знайдені листівки та інструкції КПЗУ. *Діло. — 1935. — 30 січня.*

3, 6. *Москва*. Бюро Комісії партійного контролю доручило уповноваженим КПК організувати на місцях перевірку виконання постанови ЦК ВКП(б) і РНК СРСР про заборону свавільно підвищувати заробітну плату. *Вісті. — 1935. — 20 січня.*

3, 6. *Київська область*. Уповноважений КПК перевіряв 42 підприємства і установи щодо виконання постанови ЦК ВКП(б) і РНК СРСР про заборону свавільно підвищувати заробітну плату і виявив масові порушення на заводі

ім. 1 травня, Бобринському паровозоремонтному заводі, в центральній залізничній поліклініці, Білоцерківському 6-му млині, Житомирській науково-дослідній станції та ін. На винних були накладені стягнення і запропоновано негайно скасувати незаконне підвищення заробітної плати. *Вісті.* — 1935. — 20 січня.

3. 6. *Київ.* В Дарниці почала працювати єдина в УСРР фабрика по виробництву бджолиних вуликів. *Вісті.* — 1935. — 6 жовтня.

4. *Київ.* У приміщенні Всеукраїнського науково-дослідного інституту рибного господарства по вул. Артема, 45 відкрито музей-риборозводню. Музей складався із наукового відділу, де були представлені наслідки різних дослідів над живою рибою і над паразитами та шкідниками риб, а також з відділів радгоспного і колгоспного ставкового господарства. *Вісті.* — 1935. — 29 січня.

4. *Київ.* У лабораторії Київської кінофабрики побудували апарат автоматичного і безшумного запису для звукового кіно. *Більшовик.* — 1935. — 5 січня, 21 січня.

4. *Київ.* Колишній кінотеатр “Роте-Фане” переустаткований на звуковий дитячий кінотеатр при Наркомосі УСРР. *Більшовик.* — 1935. — 15 січня.

4. *Київ.* Київською кінофабрикою завершено перший звуковий художній мультиплікаційний фільм “Мурзилка в Африці”. Режисери — Є. Горбач і С. Гуєцький, композитор — О. Зноско-Боровський, аніматори — С. Гуєцький, І. Клебанов, Є. Горбач. *Більшовик.* — 1935. — 28 січня.

4. *Київ.* РНК УСРР ухвалив організувати до 1 липня 1935 р. у великих районних центрах України 220 звукових кінотеатрів, використавши для цього приміщення 38 збудованих колгоспних кінотеатрів. Ухвалено створити 47 кінотеатрів на Київщині, 34 — на Вінниччині, по 30 — на Харківщині та Дніпропетровщині, 28 — на Одещині, 22 — на Донеччині, 20 — на Чернігівщині, 9 — в АМСРР. Київський радіозавод отримав зобов'язання виготовити 100 п'ятиватних динаміків для цих кінотеатрів. *Вісті.* — 1935. — 4 лютого; *Комуніст.* — 1935. — 4 лютого.

4. *Дніпропетровська область.* У центрі колгоспу ім. Петровського Скелеватської сільради колгоспники спорудили пам'ятник В. Леніну. *Вісті.* — 1935. — 20 січня.

6. *Київ.* Розпочалося виробництво друкарських машинок марки “Радянська Україна” на заводі ваг ім. Дзержинського. *Більшовик.* — 1935. — 5 січня; *Вісті.* — 1936. — 1 січня.

6. *Київ.* Завод “Електронагрівальні прилади” освоїв виробництво електропрасок і приступив до масового їх випуску. Завод почав освоювати виробництво електричних чайників і плиток. *Більшовик.* — 1935. — 5 січня.

6. *Київ.* У майстернях І-го київського механічного технікуму організовано експериментальне виробництво електропатефонів. *Більшовик.* — 1935. — 9 січня.

6. *Київ.* Центральний ЗАГС розпочав роботу у приміщенні двоповерхового будинку по вул. Воровського (нині — вул. Хрещатик), 11. На пер-

шому поверсі будинку розташувався архів документів і книг з записами про народження, одруження, розлучення та смерть за 75 років. На другому поверсі — “чотири добре обладнаних великих кімнати, сорокаметрова зала, де реєструють шлюби й народження, юридична та медична консультації”. *Вісті. — 1935. — 29 січня.*

6. *Париж (Французька Республіка)*. Український композитор Ю. Пономаренко у крамниці старих нот знайшов примірник виданої у Бордо в 1892 р. опери “Мазепа”, написаної графинею М.-К. де Грандваль (1830–1907), ученицею Ш. К. Сен-Санса. Примірник був придбаний Музичним товариством імені Кошиця в Парижі. *Діло. — 1935. — 16 січня.*

10. *Макіївка Донецької області*. Точна дата не встановлена. Десь на початку 1935 р. або наприкінці 1934 р. сталась катастрофа на шахті “Капітальна-Марковка” Макєєввугілля. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 10.*

10. *Полісся (Друга Річпосполита Польська)*. На зграї вовків, що заподіявали велику шкоду, почали влаштовувати облави за участю мисливців з Варшави та місцевого населення. *Діло. — 1935. — 15 січня.*

1 лютого (п'ятниця, перший день шестиденки)

1. *Москва*. Відбувся пленум ЦК ВКП(б), який ухвалив ввести до складу політбюро ЦК ВКП(б) В. Чубаря, а до складу кандидатів у члени політбюро — Р. Ейхе. *Комуніст. — 1935. — 2 лютого.*

1. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. У Сеймі в дискусії у Комісії закордонних справ виступив із промовою голова Української парламентської репрезентації посол доктор Д. Левицький. *Діло. — 1935. — 5 лютого.*

3. *Харків*. До весняної сівби встановлений систематичний повітряний зв'язок Харкова із районами. *Вісті. — 1935. — 16 лютого.*

4. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. У помешканні Українського клубу відбувся традиційний український репрезентаційний бал. Під час балу виконані українські народні танці. *Діло. — 1935. — 30 січня.*

10. *Чернівці (Румунія)*. На Буковині розпочалась епідемія грипу. В Чернівцях, де було зареєстровано багато смертних випадків, зачинено школи на 10 днів. *Діло. — 1935. — 1 лютого.*

1–10 лютого

2. *УСРР*. Під час і після завершення роботи VII Всесоюзного з'їзду рад на заводах і фабриках відбувались збори, де обговорювались рішення з'їзду, зокрема постанова щодо змін в Конституції СРСР. *Комуніст. — 1935. — 1–11 лютого.*

2 лютого (субота, другий день шестиденки)

2. *Київ*. Відбувся перший Всеукраїнський зліт ударників цивільного повітряного флоту України. *Комуніст. — 1935. — 3 лютого.*

3. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулись Загальні річні збори Союзу українських купців і промисловців. *Діло*. — 1935. — 3 лютого.

3, 6. *Київ*. Ухвалена постанова ЦК КП(б)У “Про випадки розбазарювання колгоспної худоби в колгоспах Одеської області”, в якій засуджувалась практика продажу частини колгоспної худоби для розрахунків з трактористами. *Комуніст*. — 1935. — 3 лютого.

3 лютого (неділя, третій день шестиденки)

2, 4. *Брно (Чехословацька Республіка)*. Українська студентська спілка провела святкову Академію, присвячу роковинам проголошення самостійності і соборності українських земель та бою під Крутами. *Діло*. — 1935. — 17 лютого.

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. У виставкових залах Музею НТШ Асоціація незалежних українських митців (АНУМ) відкрила виставку творів М. Глуценка. *День*. — 1935. — 4 лютого.

4 лютого (понеділок, четвертий день шестиденки)

1. *Відень (Австрійська Республіка)*. Міжконфесійний і міжнародний російський комітет підмоги європейської централі для церковних підмог під проводом проф. Євгена Шоазі і проф. Адольфа Келлера в Женеві, Міжконфесійний і понаднаціональний комітет підмоги для голодом обнятих просторів Соціалістичного Союзу під проводом кардинала д-ра Теодора Інніцера у Відні та Жидівський комітет підмоги для голодуючих у Росії під проводом надрабіна д-ра Давида Файхтванга у Відні підписали комунікат “У справі голодової катастрофи в СРСР”. *Діло*. — 1935. — 6 лютого.

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Апеляційний суд виправдав українського журналіста Романа Антоновича, арештованого 21 липня 1934 р. і засудженого 23 листопада 1934 р. у Станиславові за поширювання карт України за кордоном до 6 років ув'язнення. Втім, після звільнення 13 лютого його знову звинуватили у протидержавній діяльності за кордоном. *Діло*. — 1935. — 5 лютого, 13 лютого, 15 лютого.

3, 6. *Київ*. РНК УСРР для заохочення робітників до садівництва ухвалила закріпити за робітниками — садоводами на 15 років земельні ділянки, відведені їм для створення індивідуальних садів при умові постійного використання цих ділянок за прямим призначенням. *Комуніст*. — 1935. — 5 лютого.

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. У приміщенні Центробанку представники львівських українських центральних установ привітали доктора К. Левицького із 75-літтям та вручили йому картину І. Труша. *Діло*. — 1935. — 5 лютого.

4, 6. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР “Про покращення житлових умов радянських художників та скульпторів”, згідно з якою на “членів республіканських, крайових та обласних союзів радянських художників

і радянських художників-скульпторів, що знаходяться у віданні народних комісаріатів освіти союзних республік” поширювалась постанова ЦВК та РНК СРСР від 7 лютого 1933 р. “Про покращення житлових умов письменників”. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — *Відділ перший*. — № 10. — Ст. 79; *СЗ ССРСР*. — 1933. — *Відділ перший*. — № 43. — Ст. 252.

5 лютого (вівторок, п'ятий день шестиденки)

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбувся повітовий народний з'їзд Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО). *Діло*. — 1935. — 8 лютого.

1. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. На пленумі Сейму голова Української парламентської репрезентації доктор Д. Левицький виголосив промову “Українці як чинник внутрішньої та закордонної політики”. *Діло*. — 1935. — 7 лютого.

4. *Київ*. У Будинку вчених відкрилася Всеукраїнська нарада, присвячена питанням синтезу мистецтв в архітектурі. У роботі наради взяли участь В. Кричевський, П. Альошин, І. Шафран, Я. Штейнберг, І. Моргілевський, В. Риков, Д. Дяченко, П. Княгницький, М. Холостенко, скульптори Б. Кратко, Ж. Діндо, художники Ф. Кричевський, А. Черкаський, М. Рокицький, Ф. Красицький, М. Штейнберг та ін. З Харкова на нараду приїхали архітектори О. Молокін, Б. Перетяткович, І. Малоземов, скульптори А. Страхов і М. Манізер, художники В. Седляр та І. Падалка. *Вісті*. — 1935. — 5 лютого, 6 лютого.

7. *Київ*. Помер композитор, музичний, громадський діяч, педагог, заслужений професор республіки, проф. Київської державної консерваторії Григорій Беклемішев (1881–1935). *Вісті*. — 1935. — 6 лютого.

6 лютого (середа, вихідний день)

7. *Київ*. У в'язниці заповдіяв самогубство український поет, прозаїк Борис Тенета (Борис Гурій, 1903–1935).

6–10 лютого

2. *УСРР*. На підприємствах і в установах відбувались збори, де обговорювались рішення VII Всесоюзного з'їзду Рад. За повідомленнями преси, на зборах “одноставно схвалювались ухвали пленуму ЦК ВКП(б) і VII з'їзду Рад”. *Вісті*. — 1935. — 7–12 лютого.

7 лютого (четвер, перший день шестиденки)

2. *Чернівці (Румунія)*. Відбувся Міжнародний конгрес циганів усього світу. На конгресі обговорювались можливості заснування сильної міждержавної циганської організації для заступництва інтересів циган у всьому світі. *Діло*. — 1935. — 24 січня.

8 лютого (п'ятниця, другий день шестиденки)

1. *Луцьк (Друга Річпосполита Польська)*. В луцькому окружному суді засуджено до 7 років ув'язнення православного священика з с. Городища Миколи Табаковського, звинуваченого у проведенні роботи ОУН, відправленні панахид за полеглих героїв та молебнів за засуджених. *Діло*. — 1935. — 15 лютого.

2. *Старий Самбір (Друга Річпосполита Польська)*. Повітовий народний комітет провів Повітовий народний з'їзд, у якому взяло участь більше 90 осіб. *Діло*. — 1935. — 14 лютого.

3. *Москва*. Ухвалено постанову 1-ї сесії ЦВК СРСР VII скликання “Про звіт про виконання єдиного державного бюджету Союзу РСР за 1933 рік”, де, зокрема, констатувалось, що бюджет УСРР за 1933 р. виконаний на суму у 11.924.117 руб. із перевищенням доходів над видатками. *ЗС СРСР*. — 1935. — *Відділ перший*. — № 8. — Ст. 70; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 9 *февреля*. — № 35.

3. *Москва*. Ухвалено постанову 1-ї сесії ЦВК СРСР VII скликання “Про єдиний державний бюджет на 1935 рік”, де, зокрема, був затверджений звіт державного бюджету УСРР на 1935 р. у загальному балансовому підсумку (без відрахувань до місцевих бюджетів) у сумі в 1.127.174 тис. руб., а відрахування до місцевих бюджетів визначені у сумі в 1.161.815 тис. руб. *ЗС СРСР*. — 1935. — *Відділ перший*. — № 8. — Ст. 82; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 9 *февреля*. — № 35.

8–9 лютого

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбувся суд над трьома дівчатами, яких звинувачували у належності до ОУН. *Діло*. — 1935. — 9 лютого, 10 лютого.

8–14 лютого

4. *Київ*. Відбувався другий Всеукраїнський конкурс музикантів-виконавців. *Комуніст*. — 1935. — 11 лютого, 12 лютого, 15 лютого.

9 лютого (субота, третій день шестиденки)

2, 4. *Прага (Чехословацька Республіка)*. Українська академічна громада і Союз Підкарпатських студентів провели вечір пам'яті героїв Крут. *Діло*. — 1935. — 21 лютого.

3. *Волинь (Друга Річпосполита Польська)*. За повідомленням газети “Діло”, на Волині заборонена діяльність філії Союзу українських купців і промисловців через те, що товариство може “загрожувати публічній безпеці”. *Діло*. — 1935. — 9 лютого.

4, 6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбувся перший репрезентаційний бал української преси. *Діло*. — 1935. — 3 лютого, 12 лютого.

10 лютого (неділя, четвертий день шестиденки)

2, 3. *Москва*. У роботі II Всесоюзного з'їзду колгоспників-ударників, скликаного для обговорення статуту сільськогосподарської артілі, взяли участь 180 делегатів від України. “З нагоди з'їзду” чимало одноосібників вступили до колгоспів. На з'їзді Марія Демченко з колгоспу “Комінтерн” (с. Старосілля Київської області), ланка якої у 1934 р. виростила 468 центнера цукрового буряка з гектара, на репліку Й. Сталіна, чи може вона зібрати ще більше, заявила про п'ятсот центнерів (середній урожай буряка в Україні не перевищував 131 центнера з гектара). *Вісті*. — 1925. — 30 січня, 9 лютого, 12 лютого, 15 лютого; *Комуніст*. — 1935. — 9 лютого; Абарінов О. *Не просто Марія // День*. — 2009. — 5 червня.

2, 4. *Познань (Друга Річпосполита Польська)*. Українська студентська громада влаштувала свято пам'яті героїв Крут. *Діло*. — 1935. — 15 лютого.

3. *Москва*. Постановою РНК СРСР затверджений Устав залізниць Союзу РСР. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 9. — Ст. 73.

3. *Чернігів*. Відкрилась перша наукова агроконференція поліських районів Чернігівської області, основною метою якої було “розв'язати ряд основних питань із допомогою та безпосередньою участю науково-дослідних інститутів та дослідних сільськогосподарських станцій, наукових фахівців домогтися на піскуватих поліських ґрунтах високого соціалістичного врожаю”. *Вісті*. — 1935. — 10 лютого, 11 лютого.

10–14 лютого

4. *Київ*. У приміщенні театру Українського військового округу проходила Всеукраїнська конференція молодих учених-медиків, у роботі якої взяли участь більше 300 молодих учених та представників наукових та громадських організацій, а також молоді вчені з інших республік СРСР. Було заслухано близько 60 наукових доповідей. Секціями керували академіки О. Богомолець, О. Палладін, М. Стражеско, В. Воробйов, професори І. Файншмідт, М. Губергріц, В. Шамо́в та ін. *Вісті*. — 1935. — 2 лютого, 11 лютого, 14 лютого; *Комуніст*. — 1935. — 10 лютого.

11 лютого (понеділок, п'ятий день шестиденки)

1. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. На пленарному засіданні Сейму під час дебатів над бюджетом посол доктор С. Біляк виголосив доповідь “Український нарід мусить перемогти”. *Діло*. — 1935. — 14 лютого.

6. *Київ*. Ухвалено постанову ВУЦВК і РНК УСРР “Про відповідальність за втрату паспорта по недбалості”, згідно якої в разі втрати або крадіжки паспорта внаслідок недбайливого зберігання на власника паспорта накладвся штраф у розмірі 100 руб., а замість нового паспорта видавалася тимчасова посвідка. *ЗЗ*. — 1935. — № 3. — Ст. 11.

11–12 лютого

3, 6. *Київ*. Відбувся перший Всеукраїнський зліт директорів передових районних магазинів. *Комуніст*. – 1935. – 12 лютого.

4. *Київ*. Працювала Всеукраїнська нарада керівників палаців і клубів піонерів і жовтенят, скликана редакцією газети “Комсомолец України”. *Комуніст*. – 1935. – 12 лютого.

12–14 лютого

4. *Київ*. У місті перебувала делегація архітекторів м. Москви. *Комуніст*. – 1935. – 12 лютого, 15 лютого.

13 лютого (середа, перший день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ВУЦВК “Про склад нових адміністративних районів Донецької області”. 33. – 1935. – № 4. – Ст. 18.

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ВУЦВК “Про склад нових адміністративних районів Вінницької області”. 33. – 1935. – № 4. – Ст. 19.

1. *Друга Річпосполита Польська*. Із в'язниці після 3-річного ув'язнення звільнено українського журналіста Зенона Пеленського (1902–1979). *Діло*. – 1935. – 15 лютого. *Діло*. – 1935. – 15 лютого.

14 лютого (четвер, другий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про зміни плану ярої сівби для колгоспів та одноосібників по областях, про хід завозу насінневої позики колгоспами і радгоспами (під грифом “цілком таємно”), про хід сортообміну, про перевірку і очистку насіння, про насіння соняшника, буряка, про хід завезення суперфосфату (під грифом “цілком таємно”), про ремонт тракторів (під грифом “цілком таємно”), про фінансування МТС до весняної посівної, про забезпечення МТС паливом, про хід складання річних виробничих планів в колгоспах, про договори колгоспів з МТС, про підготовку кадрів по обслуговуванню комбайнів (під грифом “цілком таємно”), про проведення надранньої сівби весною 1935 р. (під грифом “цілком таємно”), про засів яровизованим насінням, про реорганізацію тресту Укрплодовоч, про хід продажу хліба, про продовольчі ресурси України, про покращення якості борошна і хліба та ін. Був також затверджений план розподілу борошна по областях на лютий 1935 р. та розподіл комбайнів, завезених у першому кварталі 1935 р., по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 59–88; ф. 1, оп. 6, спр. 381, арк. 1–221*.

1, 3. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У ухвалено скликати пленум ЦК КП(б)У 24 лютого 1935 р. На пленумі мали розглянути питання “Про підготовку до весняної сівби” та “Про комбайни і комбайнерів”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 59*.

1, 3. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У для затвердження державного бюджету УСРР на 1935 рік ухвалено скликати сесію ВУЦВК 26 лютого 1935 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 59.

1, 3, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалив постанову президії ВУЦВК “Про масову проробку і популяризацію постанов VII Всесоюзного та XIII Всеукраїнського з’їзду рад”, відповідно до якої мали бути скликані поширені пленуми обласних, районних, міських та сільських рад для вироблення практичних заходів по здійсненню рішень з’їздів. В постанові було рекомендовано влаштувати спеціальні радянські дні для популяризації й вивчення матеріалів та ухвал з’їздів та пов’язати це з підготовкою до весняної сівби. *Вісті*. — 1935. — 15 лютого; *Комуніст*. — 1935. — 15 лютого; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 89.

7. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Помер письменник, історик, громадський і політичний діяч В’ячеслав Будзиновський (1868–1935). *Діло*. — 1935. — 17 лютого.

7. *Прага (Чехословацька Республіка)*. Помер видатний український хімік, автор першого підручника українською мовою “Початки кількісного хемічного аналізу” (Подебради, 1924) Микола Вікул (1887–1935). *Діло*. — 1935. — 2 березня.

15 лютого (п’ятниця, третій день шестиденки). Стрітєння Господнє

1. *Прага (Чехословацька Республіка)*. Декретом президента Чехословацької Республіки колишній директор Підкарпатського Банку, згодом староста Ужгорода К. Грабар призначений губернатором Підкарпатської Русі замість померлого 16 червня 1933 р. А. Бескида. *Діло*. — 1935. — 26 лютого, 6 березня.

3. *Київська область*. Розпочалась фінансова кампанія “День позикодержця-вкладника”, що мала завершитись 15 квітня. Метою кампанії було стовідсотково охопити позикодержців перевіркою облігацій, добитися повного виконання фінансового плану першого кварталу, зокрема по позиці та по вкладах до ощадкаси. *Вісті*. — 1935. — 5 лютого.

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про план ярової сівби на 1935 рік”, де, зокрема, визначався план сівби по культурам, по республікам та областям, по радгоспам та колгоспам. Зокрема, для УСРР ставилось завдання засіяти яровими 15.998,8 тис. га, в т. ч. радгоспам — 2255,1 тис. га, колгоспам — 6881,6 тис. га, а також визначався план посіву бавовни, льону, конопель, цукрового буряку, соняшника, картоплі та кормових культур. *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 10. — Ст. 74; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 16 февраля. — № 42.

3. *Київ*. Відповідно до постанов ЦК ВКП(б) та РНК СРСР від 23 грудня 1934 р. про списання з колгоспів заборгованості по сільськогосподарських позиках, виданих до 1 січня 1933 р., всеукраїнська контора Сільгоспбанку склала відповідні розрахунки, які затвердила РНК УСРР. За постановою РНК УСРР з колгоспів списувалась як заборгованість по сільськогоспо-

дарських позиках, виданих до 1 січня 1933 р., так і проценти по цих позиках на загальну суму 84 850 тис. руб. Списання закінчилося до 15 лютого. *Вісті. — 1935. — 14 лютого.*

3. *Київ.* Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про ремонт тракторів”, в якій зазначалося, що, незважаючи на найсуворіше попередження, зроблене директорам заводів, МТМ і МТС постановою РНК УСРР і ЦК КП(б)У від 16 січня 1935 р., перевірки показали, що основні хиби щодо якості ремонту тракторів низкою МТМ і МТС не усунені. Тому на винних у несумлінному прийманні тракторів з ремонту запропоновано накласти стягнення, а за найбільш неподобні випадки винних віддати до суду. Одночасно Наркомзему УСРР, обкомам КП(б)У, облвиконкомам та обласним земельним управлінням було запропоновано провести суцільну перевірку всіх відремонтованих тракторів. *Вісті. — 1935. — 17 лютого.*

15–18 лютого

4. *Київ.* Відбулась скликана Наркоматом освіти УСРР Всеукраїнська нарада класних керівників середніх шкіл, присвячена питанням комуністичного виховання дітей у школі та сім’ї, а також позашкільної роботи. У нараді взяли участь 65 класних керівників, 20 завідувачів педагогічних частин шкіл і 55 піонерватажків. *Вісті. — 1935. — 9 лютого, 20 лютого; Комуніст. — 1935. — 17 лютого, 18 лютого, 20 лютого.*

17 лютого (неділя, п’ятий день шестиденки)

1, 3. *Київ.* Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання про капіталовкладення на 1935 р., про будівництво зерноскладів і сушарок, про інкубацію та ін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 91–94; ф. 1, оп. 6, спр. 377, арк. 10–18; ф. 1, оп. 6, спр. 382, арк. 1–14.*

1. *Київ.* Ухвалено постанову президії ВУЦВК “Про склад нових адміністративних районів Київської області”. 33. — 1935. — № 4. — Ст. 20.

1. *Київ.* Ухвалено постанову президії ВУЦВК “Про склад нових адміністративних районів Харківської області”. 33. — 1935. — № 4. — Ст. 20.

1. *Київ.* Ухвалено постанову президії ВУЦВК “Про склад нових адміністративних районів Дніпропетровської області”. 33. — 1935. — № 5. — Ст. 23.

1. *Київ.* Ухвалено постанову президії ВУЦВК “Про склад нових адміністративних районів Одеської області”. 33. — 1935. — № 5. — Ст. 24.

1. *Київ.* Ухвалено постанову президії ВУЦВК “Про склад нових адміністративних районів Чернігівської області”. 33. — 1935. — № 5. — Ст. 25.

3. *Москва.* Постановою РНК СРСР та ЦК ВКП(б) ухвалений “Зразковий статут сільськогосподарської артілі, прийнятий Другим Всесоюзним з’їздом колгоспників-ударників”. Статут мав розділи: “Цілі й завдання”, “Про землю”, “Про засоби виробництва”, “Діяльність артілі та її правління”, “Про членство”, “Засоби артілі”, “Організація, оплата та дисципліна праці”, “Керування справами артілі”. 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 11. — Ст. 82; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 18 февраля. — № 44.*

4. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У газета “Колгоспне село” була ліквідована. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 93.*

4. *Ужгород (Чехословацька Республіка)*. Жіноча секція товариства “Прогресу” влаштувало святкову Академію на честь закарпатського письменника та історика Михайла Лучкая (1789–1843). *Діло. — 1935. — 20 лютого.*

4. *Прага (Чехословацька Республіка)*. У газеті чехословацького міністерства закордонних справ “Prager Presse” опубліковано інформаційну статтю про радянську Україну “Україна. Факти та висновки”. 24-го лютого в газеті з’явилась її друга частина. Львівська газета “Діло” у числі за 28 лютого коротко переповіла зміст обох частин, деякі абзаци навела у перекладі. *Діло. — 1935. — 28 лютого, 1 березня, 2 березня.*

6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. У газеті “Діло” опублікована відозва Українського гігієнічного товариства у Львові до українського громадянства із закликом боротися з туберкульозом та оголошенням лютого і березня місяцями пропаганди боротьби з туберкульозом. *Діло. — 1935. — 17 лютого.*

10. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Місто потерпало від сильної хуртовини з дощем, у багатьох місцях було позривано крамничні шильди. *Діло. — 1935. — 18 лютого.*

18 лютого (понеділок, вихідний день)

1. *Нью-Йорк (США)*. В газеті “New York Journal” вміщено першу із п’яти статей, підписаних іменем американського журналіста Томаса Вокера (Thomas Walker), про голодомор в Україні 1933 р., в якій стверджувалося, що за 18 місяців в радянській Україні загинуло 6 млн. селян. Представлені також 4 світлини, зроблені автором під час подорожі по УСРР весною 1934 р. Наступні статті Т. Вокера на цю тему у “New York Journal” були оприлюднені 19, 21, 25 та 27 лютого. *Діло. — 1935. — 7 березня, 20 березня; http://www.garethjones.org/soviet_articles/thomas_walker/thomas_walker.htm*

3. *Харківська та Донецька області*. На перегоні Кондрашівка–Старобільськ магістралі Москва–Донбас відкрився регулярний товаро-пасажи́рських рух. Щодня пропускалося дві пари поїздів. *Вісті. — 1935. — 20 лютого.*

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Газета “Діло” опублікувала звернення Українського протиалкогольного товариства “Відродження” “До боротьби з отрутами”, де йшлося про рішучу боротьбу з пияцтвом та необхідністю боротися із вживанням самогону та денатурату. *Діло. — 1935. — 18 лютого.*

18–20 лютого

3. *Сталіно (нині — Донецьк)*. У клубі ім. Балицького відбувся скликаний обкомом КП(б)У, об’єднанням “Сталь” і ЦК спілки металургів третій вседонецький зліт ударників-металургів, в роботі якого взяли участь 600 делегатів і 180 гостей. Делегати “обмінялись досвідом роботи”, а також відбу-

лось преміювання передовиків всесоюзного конкурсу металургів та кращих ударників ударних доменних мартенівських печей і прокатних станів. *Вісті*. — 1935. — 20 лютого; *Комуніст*. — 1935. — 20 лютого, 21 лютого.

19 лютого (вівторок, перший день шестиденки)

1. *Женева (Швейцарська Конфедерація)*. Газета “Journal de Genève” опублікувала велику статтю редактора Бріке “L’U.R.S.S. est-elle vraiment menacée de famine? Un désastre a l’Est de l’Europe sera-t-il sans conséquences pour l’Quest?” [“Чи справді СРСР загрожує голод? Чи лихо на сході Європи не матиме наслідків для заходу?”]. Львівська газета “Діло” у числі за 24 лютого подала переклад цієї статті. *Діло*. — 1935. — 24 лютого; <http://www.letempsarchives.ch/Default/Skins/LeTempsFr/Client.asp?Skin=LeTempsFr&Enter=true&AW=1291669875125&AppName=2>

3. *Київ*. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про хлібну торгівлю”, де зазначались значні недоліки у справі організації торгівлі хлібом (виникнення черг, нерівномірне та із запізненням завезення хліба, відсутність повного асортименту, низька якість обслуговування споживачів, погіршення санітарного стану торговельної сітки в ряді місць). Ряду відповідальних працівників за зазначені недоліки були оголошені суворі догани. Постанова вимагала у найкоротший строк усунути відзначені хиби. *Вісті*. — 1935. — 20 лютого.

20 лютого (середа, другий день шестиденки)

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвало склад Бюджетної комісії ВУЦВК. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 100–101.

1. *Ясинувата Донецької області*. Після п’ятиденного розгляду справи виїзна сесія транспортної колегії Найвищого суду СРСР ухвалила вирок в справі групи диспетчерів, обвинувачених в зриві регулювальних завдань Наркомату шляхів, навмисній затримці поїздів та інших антидержавних діях. Диспетчери засуджені до позбавлення волі на термін від 1 до 7 років. *Комуніст*. — 1935. — 21 лютого.

4. *Нью-Йорк (США)*. Товариство прихильників української музики влаштувало сьомий вечір української музики. *Діло*. — 1935. — 28 березня.

6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. В Музеї ім. Шевченка відбулось відкриття щорічних протиалкогольних та протинікотинових курсу і виставки, що влаштовувало Українське протиалкогольне товариство “Відродження”. *Діло*. — 1935. — 22 лютого, 2 березня.

21 лютого (четвер, третій день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалено постанову ВУЦВК “Про присвоєння ім’я тов. Орджонікідзе районів міста Харкова, де розташований Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе, і районній міській раді цього району”. 33. — 1935. — № 5. — Ст. 26.

2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило А. Кисельова головою ЦК МОДР України. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 382, арк. 117.*

2, 6. *Київ*. Ухвалено постанову ВУЦВК і РНК УСРР про доповнення Ст. 134¹ Кримінального кодексу УСРР. За проведення засіву опійного маку та індійських конопель без відповідного дозволу винуватець карався примусовою працею на термін до одного року з обов'язковою конфіскацією засівів. *ЗЗ. — 1935. — № 4. — Ст. 17.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило затвердити проект постанови ЦК КП(б)У та РНК УСРР “Про організацію сівби в одноосібних господарствах”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 119–125.*

21–23 лютого

2, 9. *Київ*. У приміщенні театру ім. І. Франка працював перший Всеукраїнський з'їзд молодих ударників оборони. На порядок денний були винесені питання підсумків військово-технічного іспиту та завдання оборонної роботи комсомолу та громадсько-оборонних організацій на 1935 р. *Вісті. — 1935. — 20 лютого, 22 лютого, 23 лютого; Комуніст. — 1935. — 21 лютого.*

21–25 лютого

9. *Київ*. У Палаці фізкультури київських залізничників проходив всеукраїнський розіграш першості профспілок із волейболу та баскетболу. Всеукраїнську першість із волейболу здобула команда Харкова, із баскетболу — жіноча команди Одеси. *Вісті. — 1935. — 24 лютого, 26 лютого.*

22 лютого (п'ятниця, четвертий день шестиденки)

4. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про будівництво шкіл у містах”, де, зокрема, було поставлено завдання побудувати у Києві 12 нових шкіл, у Харкові, Дніпропетровську, Сталіно, Горлівці — по 8, Кривому Розі — 7, Запоріжжі, Кадіївці, Макіївці — по 6, Рикові (нині — Єнакієве) (з Дебальцевим) — 5, Луганську — 4, Кам'янському, Керчі та Одесі — по 3, Краматорську — 2. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 20. — Ст. 162.*

4. *Прага (Чехословацька Республіка)*. На засіданні Української наукової асоціації із доповіддю про перебування гетьмана Івана Мазепи на Галичині у 1705 р. виступив доктор В. Січинський. *Діло. — 1935. — 24 березня.*

9. *Київ*. Завершився агітаційний пробіг на собаках за маршрутом Харків–Київ, який організували ударники оборонної роботи Харківського паровозобудівного заводу. За 11 днів запряжка пройшла 503 км. У пробігу брали участь також голуби, з якими учасники пробігу надсилали голубограми на свій завод. Із 8 випущених голубів прилетіли 6. *Вісті. — 1935. — 24 лютого.*

22–23 лютого

2. *УСРР*. З нагоди 17-річчя Червоної армії в робітничих колективах відбулись партійні збори та урочисті мітинги, а також проведені урочисті пленуми міських та сільських рад. *Комуніст*. — 1935. — 23 лютого, 24 лютого.

23 лютого (субота, п'ятий день шестиденки). День Робітничо-Селянської Червоної Армії

1. *Київ*. Ухвалено постанову політбюро ЦК КП(б)У про республіканський і місцевий бюджет УСРР на 1935 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 98–99; ф. 1, оп. 6, спр. 377, арк. 19–24.

2. *УСРР*. В містах і селах широко відзначалась 17-та річниця створення Червоної армії. *Вісті*. — 1935. — 24 лютого; *Комуніст*. — 1935. — 24 лютого.

4. *Париж (Французька Республіка)*. Товариство “Бібліотека ім. Петлюри” влаштувало читання на пошану сторіччя з дня народження українського письменника з Буковини Осипа-Юрія Федьковича (1834–1888). *Діло*. — 1935. — 3 березня.

4. *Ужгород (Чехословацька Республіка)*. “Товариство приятелів ССРСР” влаштувало лекцію представника чехословацької комуні в III Інтернаціоналі, колишнього посла-комуніста в чехословацькому парламенті Б. Шмерала на тему “Будівництво соціалізму в ССРСР”. Її зміст було передано у газеті “Діло” в числі від 8 березня у статті під назвою “Швагер Сталіна в Ужгороді. Цинічні брехні Шмерала”. *Діло*. — 1935. — 8 березня.

6. *Київ*. Ухвалено постанову політбюро ЦК КП(б)У про план капітального будівництва по комунальному господарству міста Києва на 1935 рік. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 99–100; ф. 1, оп. 6, спр. 377, арк. 24–26; ф. 1, оп. 6, спр. 382, арк. 50–103.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило просити ЦК ВКП(б) дозволити організувати по одному магазину “Гастроном” в Кам'янець-Подільському, Проскурові, Могильов-Подільському, Шепетівці, Старо-Костянтиніві, Коростені та Новоград-Волинському. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 382, арк. 134.

23–25 лютого

4. *Прага (Чехословацька Республіка)*. Відбулась виставка друкованих видань видавництва “Український Пласт”. *Діло*. — 1935. — 6 березня.

24 лютого (неділя, вихідний день)

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Газета “Діло” вмістила переклад статті П. Бріке із “Journal de Genève” “Чи ССРСР справді загрожує голод? Чи лихо на сході Європи не матиме наслідків для заходу?”, в якій автор документально стверджував наявність голоду і доводив, що першопрчиною голоду є імперіалізм та мілітаризм Москви. *Діло*. — 1935. — 24 лютого.

3, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілив по областях виділені ЦК ВКП(б) додатково 6500 т борошна для випічки хліба. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, стр. 382, арк. 136.*

4. *Париж (Французька Республіка)*. Українською громадою проведений великий концерт-бал на користь безробітних українців у Франції. *Діло. — 1935. — 8 березня.*

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. За участі багатьох хорів, колишніх вояків УСС з родинами відбулось свято стрілецької пісні. *Діло. — 1935. — 25 лютого, 26 лютого.*

4. *Коломия (Друга Річпосполита Польська)*. Вийшло перше число нового українського двотижневика “Рідний ґрунт”. *Діло. — 1935. — 27 лютого.*

4. *Сянок (Друга Річпосполита Польська)*. Місцеве староство з огляду на “публічну безпеку та спокій” заборонило місцевій філії товариства “Прогресивіта” вшанувати пам’ять акад. М. Грушевського, а парох відмовився від правляти панахиду по покійному. *Діло. — 1935. — 28 лютого.*

9. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулись Загальні збори Українського спортивного союзу, що об’єднавав 4000 членів у 90 клубах. *Діло. — 1935. — 26 лютого.*

24–25 лютого

1. *Київ*. Відбувся пленум ЦК КП(б)У, на порядку денному якого були повідомлення секретарів обкомів КП(б)У про готовність до весняної сівби, а також питання про роботу комбайнів і про комбайнерів. Із промовою “Зразковим проведенням весняної сівби забезпечити високий урожай” виступив перший секретар ЦК КП(б)У С. Косіор. Із промовою “За більшовицьку організацію сівби, за високий урожай” виступив голова РНК УСРР П. Любченко. *Вісті. — 1935. — 27 лютого; Комуніст. — 1935. — 4 березня, 6 березня; Резолюції Пленуму ЦК КП(б)У 24-25 лютого 1935 р. — К., 1935.*

25 лютого (понеділок, перший день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Ухвалено резолюцію пленуму ЦК КП(б)У “Про готовність до весняної сівби”, в якій ставилось завдання забезпечити в 1935 р. по Україні врожай зернових і технічних культур значно вищий від врожаю 1934 р. Окремо відзначалось, що “в зв’язку із значним зростанням колективізації, особливо за останні місяці в тих областях, де до останнього часу була питома вага одноосібних господарств, а також в зв’язку із створенням нових районів стояло завдання в період засівної кампанії освоїти нове колгоспне попівнення й організувати роботу в нових колгоспах, забезпечити радянське і партійне керівництво в нових районах”. *Вісті. — 1935. — 27 лютого; Комуніст. — 1935. — 27 лютого.*

1, 3. *Київ*. Ухвалено резолюцію пленуму ЦК КП(б)У “Про роботу комбайнів і про комбайнерів”, в якій ставилося завдання зібрати у 1935 р. 90% врожаю зернових культур у зернорадгоспах і значну кількість врожаю на

колгоспних ланах комбайнами. Одночасно підвищувалась норма виробітку для комбайнів “Комунар” до 10 га на день, для “Сталінця” — до 12 га. *Вісті. — 1935. — 27 лютого; Комуніст. — 1935. — 27 лютого.*

3. *Москва.* Ухвалено постанову РНК СРСР “Про контрактацію тютюнів і махорки врожаю 1935 року”, де було визначено норми здачі та плани контрактації для республік, в т. ч. і для УСРР. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 12. — Ст. 94.*

26 лютого (вівторок, другий день шестиденки)

1, 3. *Київ.* Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, під час якого були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про колгоспні кадри, про місцеві бюджети на 1935 р., про ремонт тракторів, про кредит колгоспам на купівлю насіння трав, про матеріально-фінансове забезпечення новостворених районів та ін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 95–97; ф. 1, оп. 6, спр. 382, арк. 15–154.*

1. *Київ.* Ухвалено постанову політбюро ЦК КП(б)У “Про висунення українських кадрів”, згідно з якою мало відбутися масове висунення українців на партійні і радянські пости. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 95–96.*

1. *Київ.* Постановою ЦВК УСРР затверджено новий склад Бюджетної комісії ЦВК УСРР. Головою Бюджетної комісії призначено Ю. Войцехівського. *33. — 1935. — № 7. — Ст. 35.*

3, 6. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР “Про організацію спеціалізованої мережі крамниць «бакалії» та чайних крамниць”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 116–117; ф. 1, оп. 6, спр. 380, арк. 106–107.*

5. *Ватикан.* Відбулась аудієнція перемисьького єпископа Йосафата Коциловського у папи Римського Пія XI. *Діло. — 1935. — 27 лютого.*

7. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР про надання акад. Л. Писаржевському звання заслуженого діяча науки та про його преміювання. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 105.*

26–27 лютого

1. *Київ.* Відбулась II сесія ВУЦВК XIII скликання. На порядку денному стояли питання: 1. Доповідь РНК УСРР; 2. Про виконання державного бюджету УСРР за 1933 р.; 3. Про державний бюджет УСРР на 1935 р.; 4. Співдоповідь бюджетної комісії ВУЦВК. *Вісті. — 1935. — 26 лютого, 28 лютого; Комуніст. — 1935. — 28 лютого.*

1. *Вінницька та Чернігівська області.* У новоорганізованих районах Вінницької і Чернігівської області були проведені районні з'їзди рад. *Комуніст. — 1935. — 27 лютого.*

27 лютого (середа, третій день шестиденки)

3. *Київ.* Постановою ЦВК УСРР ухвалений звіт про виконання державного бюджету УСРР за 1933 р. по прибутках у сумі 1.024.237.284 руб., по

видатках у сумі 1.012.313.167 руб. з перевищенням прибутків над видатками на 11.924.117 руб. 33. — 1935. — № 7. — Ст. 36.

3. *Київ*. Постановою ЦК УСРР затверджений звіт прибутків і видатків державного бюджету УСРР на 1935 рік у 2.288.989 тис. руб. 33. — 1935. — № 7. — Ст. 37.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову ЦК КП(б)У про розподіл по областях додаткових 2 500 т борошна, наданих ЦК ВКП(б). ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 383, арк. 36.

4. *Лейтціг (Німеччина)*. Місцева радіостанція передавала концерт української народної пісні у виконанні Марії Сокіл-Рудницької та Антона Рудницького. У концерті прозвучали пісні в обробці В. Барвінського, Л. Ревуцького, М. Колесси, З. Лиська, фортепіанні твори В. Барвінського та А. Рудницького на теми народних пісень. *Діло*. — 1935. — 26 лютого.

4. *Лондон (Велика Британія)*. Газета “The Times” опублікувала статтю англійського архітектора Вільяма Мільнера (William Milner) “Destruction of a Russian Church” на захист Софійського собору у Києві, що його уряд СРСР мав намір розібрати. 5 березня про цю публікацію розповіла львівська газета “Діло”. До теми захисту Софійського собору “The Times” зверталась ще у числах за 12 (стаття Анети М. Б. Мікін) та 15 березня. *Діло*. — 1935. — 5 березня; <http://archive.timesonline.co.uk/>

27 лютого — 2 березня

1. *Бережани (Друга Річпосполита Польська)*. Відбувся суд над 11-ма учнями гімназії, яких звинувачували у належності до ОУН. Дев'ятьох гімназистів було засуджено від 2 до 3,5 років ув'язнення із поразкою у громадянських правах на 5 років. *Діло*. — 1935. — 3 березня, 8 березня.

28 лютого (четвер, четвертий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, де розглядались питання та були ухвалені відповідні рішення про вивіз хліба з глибинних пунктів, про план обміну насіння пізніх культур та соняшника, про розподіл централізованих фондів насіння конопель і льону на весняну кампанію, про уточнення плану сівби ярих культур для колгоспів та одноосібників, про план тракторних робіт і молотьби засобами МТС, про розподіл лімітів гасу, бензину, лігроїну та нафти для сільського господарства на березень 1935 р. та ін. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 106–110; ф. 1, оп. 6, спр. 383, арк. 1–66.

1, 2. *Київ*. Відбулась нарада жінок — членів ВУЦВК, де розглядались питання активної участі жінок у радянському будівництві на місцях. З промовою про права і обов'язки членів ВУЦВК виступив голова ВУЦВК Г. Петровський, вказавши, як треба працювати жінкам-членам ВУЦВК. *Вісті*. — 1935. — 1 березня, 8 березня; *Комуніст*. — 1935. — 1 березня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови ЦК КП(б)У та РНК УСРР “Про виконання плану м’ясопоставок” по областях та районам. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 383, арк. 44–51.

4. *Брно (Чехословацька Республіка)*. Радіостанція передавала концерт українських народних пісень у виконанні українського чоловічого хору Брна. *Діло*. – 1935. – 26 лютого.

4. *Лондон (Велика Британія)*. Із протестом проти руйнування собору св. Софії у Києві виступила газета “The Morning Post”. *Діло*. – 1935. – 24 березня.

Лютий

1. *Брюссель (Королівство Бельгія)*. Газета “Le Peuple” опублікувала великий нарис американського журналіста Марка Кіноя про його перебування в СРСР та в Україні зокрема. В статті йшлося про голод, невдоволення населення, надію на війну, як на визволення. Журналіст також зауважив, що в Україні положення значно гірше за інші райони СРСР. *Діло*. – 1935. – 15 лютого.

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Львівський суд присяжних засудив до ув’язнення від 2 до 8 років сімох комуністів. *Діло*. – 1935. – 22 лютого.

1. *Бережани (Друга Річпосполита Польська)*. За належність до ОУН та поширення літератури ОУН бережанським судом засуджено одну особу до 4 років ув’язнення, іншу – до 8 місяців. *Діло*. – 1935. – 28 лютого.

1, 2, 3. *УСРР*. Для обговорення рішень Другого всесоюзного з’їзду колгоспників-ударників і підведення підсумків підготовки до весняної сівби в багатьох районах різних областей УСРР проводились районні з’їзди колгоспників-ударників. *Вісті*. – 1935. – 22 лютого.

3. *УСРР*. У лютому посилювався приплив сільськогосподарської продукції на базари України, що привело до значного зниження цін. Зокрема, у Кам’янці-Подільському з 10 по 15 лютого ціни на жито знизились на 5,2 відсотка, пшеничне борошно – 4,1%, свинину – 2,9%, яйця – 27,8%. Ціни на пшоно в Умані знизились на 12,5%, Вінниці – 14,9%, Ізюмі – 20%, Луганську – 6,7%. Знизились ціни на вершкове масло: у Білій Церкві і Кам’янець-Подільському – на 11,1%, Ізюмі – 8%, Кривому Розі – на 9,1%. *Вісті*. – 1935. – 26 лютого.

3. *УСРР*. Відкриті регулярні товаро-пасажирські рейси на повітряних лініях Київ–Харків, Київ–Черкаси, Київ–Умань та Київ–Дніпропетровськ–Сталіно. *Вісті*. – 1935. – 27 лютого.

3, 6. *Яворівщина (Друга Річпосполита Польська)*. Через неврожай 1934 р. та складні погодні умови 1935 р. розпочався голод. Газета “Діло” виступила із закликом надати допомогу голодуючим селам. *Діло*. – 1935. – 2 березня, 7 березня.

3, 6. *УСРР*. Наприкінці лютого та на початку березня Наркомвнуторгом УСРР організовані показові міжрайонні колгоспні ярмарки в Тирасполі та

Бірзулі (АМСРР), Красиліві на Вінниччині, Гадячі на Харківщині, Маріуполі та Старобільську на Донеччині. *Вісті*. — 1935. — 23 лютого.

3, 6. *Радивилів (Друга Річпосполита Польська)*. Управа м. Броди ухвалила збудувати електричну лінію до Радивиліва. *Діло*. — 1935. — 26 лютого.

4. *Харків*. Відкрито Будинок лікаря, завданням якого було “об’єднання лікарської громадськості на освітньо-політичній, науковій, навчальній, художньо-естетичній базі”. *Вісті*. — 1935. — 3 квітня.

4. *Варшава, Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Український науковий інститут у Варшаві випустив в світ VII том Повного видання творів Т. Шевченка (Повне видання творів Т. Шевченка: Том VII: Повісті й оповідання. — Варшава, Львів, 1935. — 338 с.). *Діло*. — 1935. — 22 лютого.

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. В Національному музеї відбулась виставка на честь 20-річчя бойових походів Українських січових стрільців. *Діло*. — 1935. — 25 лютого.

4. *Львів, Станіславів, Коломия (Друга Річпосполита Польська)*. Вийшов друком останній 3-й том “Української загальної енциклопедії” під редакцією І. Раковського (1930–1935). Цей тритомник став першою українською енциклопедією. *Діло*. — 1935. — 26 лютого.

4. *Галичина (Друга Річпосполита Польська)*. Впродовж кількох тижнів у лютому–березні із концертами в різних містах виступала українська співачка (лірико-драматичне сопрано) Іванна Синенька-Іваницька (1897–1988). *Діло*. — 1935. — 27 лютого; 13 березня.

1 березня (п’ятниця, вихідний день)

3. *УСРР*. Оголошений IV Всесоюзний конкурс металургів, в якому взяли активну участь металурги України. За перші 15 днів конкурсу донецькі металурги перевиконали план видобутку сталі на 8,8%, прокату — на 4,8%. *Вісті*. — 1935. — 21 березня.

3. *Заліщики (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулась польсько-румунська конференція з питань побудови моста на р. Дністер впродовж двох наступних років. *Діло*. — 1935. — 4 березня.

3, 6. *Чортків (Друга Річпосполита Польська)*. За ухвалою міської влади ціна на електричну енергію знижена на 10 відсотків. *Діло*. — 1935. — 19 лютого.

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Головна управа “Рідної Школи” організувала вечірні курси з українознавства. Програма містила виклади з мови (читав В. Сімович), літератури (Я. Гординський), географії та геології (Ю. Полянський), антропології (І. Раковський), преісторії (Я. Пастернак), історії (І. Крип’якевич, Ом. Терлецький), етнографії (Ф. Колесса, І. Раковський), мистецтва (М. Драган), культури (Іл. Свенціцький), законодавства (М. Чубатий, В. Старосольський), соціології (В. Старосольський), економіки (Ю. Павликовський, К. Коберський, Є. Храпливий). *Діло*. — 1935. — 23 лютого.

4. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. На пленарному засіданні сенату сенатор Олена Кисілевська виголосила промову в обороні освіти українського народу. *Діло*. — 1935. — 13 березня, 14 березня.

6. *с. Піски Житомирського району Київської області*. Відкрито колгоспний пологовий будинок. *Комуніст*. — 1935. — 4 березня.

1–2 березня

2. *Дніпропетровськ*. Відбулась обласна конференція колгоспниць-ударниць і робітниць радгоспів Дніпропетровщини. *Комуніст*. — 1935. — 3 березня.

2 березня (субота, перший день шестиденки)

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулася нарада Народного комітету Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО), в якій взяли участь 85 делегатів з повітових партійних організацій. Предметом наради було політичне становище українського народу в Польщі та справа підготовки до Українського національного конгресу. *Діло*. — 1935. — 3 березня, 5 березня, 6 березня.

2, 3, 6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Газета “Діло” виступила із закликом надати допомогу голодуючим селам Яворівщини (Східна Галичина). *Діло*. — 1935. — 2 березня.

4. *Берлін (Німеччина)*. “Товариство приятелів української культури та побуту” після перерви з 1928 р. провело український бал, участь у якому взяли більше 200 гостей. *Діло*. — 1935. — 8 березня.

10. *Київ*. В районі Святошина внаслідок зіткнення двох трамваїв було травмовано 18 людей, 2 з них померло. За рішенням Київського обласного суду вагоноводи трамваїв були засуджені на 7 і 4 роки ув'язнення в таборах, бригадир — на 2 роки. *Вісті*. — 1935. — 21 березня.

3 березня (неділя, другий день шестиденки)

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про обов'язкові поставки зерна, рису та соняшника державі колгоспами та одноосібними господарствами з врожаю 1935 року”, де йшлося про збереження у 1935 р. порядку та норм здачі, що діяли у 1934 р. Проте норми були зменшені і встановлені для УСРР (в середньому) — для колгоспів, що обслуговувались МТС, у розмірі 2,3 ц з кожного гектару встановленого плану посіву, для колгоспів, що не обслуговувались МТС, у розмірі 2,4 ц., а для одноосібних господарств — 2,8 ц. *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 12. — Ст. 91; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 4 марта. — № 55.

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР “Про одноосібників, що працюють у радгоспах”, згідно з якою звільнялись від планових завдань щодо посіву та поставок державі зерна, соняшника, картоплі та рису ті господарства, де основний працездатний працівник почав у 1935 р. постійно працювати у радгоспі за трудовим договором, а інші працездатні робітники

цього одноосібного господарства працювали у радгоспі за трудовим договором на сезонних роботах. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 12. — Ст. 93.*

3, 6. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило план торгівлі хлібом і борошном в березні 1935 р. (під грифом “цілком таємно”). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 111.*

3, 6. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову про організацію передсвяткових першотравневих базарів в містах. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 112.*

4. *Львів (Друга Річнесполита Польська).* При церквах та інших установах зусиллями української парамілітарної організації “Сокіл-Батько” проведено збір коштів на завершення викупу великої площі у Львові, званої під назвою “Український Город” (“Український город”, або площа “Сокола-Батька” — сучасна верхня тераса Стрийського парку). *Діло. — 1935. — 2 березня.*

4, 6. *Станіславів (Друга Річнесполита Польська).* За участі колишнього голови уряду ЗУНР Костя Левицького у 6-ти залах колишньої кав'ярні “Асторія” відкрито виставку Українських січових стрільців. Під час відкриття виголосили промови К. Воевідка, Н. Гірняк, І. Іванець. Виставка мала великий успіх і працювала до 31 березня. *Діло. — 1935. — 5 березня, 17 березня, 29 березня.*

4 березня (понеділок, третій день шестиденки)

4. *Київ.* У Будинку вчених відбулась Всеукраїнська нарада з архітектурної освіти в навчальних закладах. *Комуніст. — 1935. — 6 березня.*

6. *Москва.* Ухвалена постанова РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про підвищення заробітної плати медичним працівникам та про збільшення асигнувань на охорону здоров'я у 1935 році”, згідно з якою встановлювалась зарплата різним категоріям медичних працівників в залежності від стажу роботи, освіти та наукового ступеня, числа відвідувань у рік, а також числа лікарняних ліжок та місця розташування лікарні (поліклініки, санаторію) (55–120 руб. для санітарів, 90–300 руб. для середнього медичного персоналу, 275–900 руб. для лікарів та головних лікарів). Одночасно на лікарів розповсюджувались всі пільги, що надавались інженерно-технічним працівникам, а також збільшувались добові норми витрат для покращення харчування хворих у лікарнях. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 12. — Ст. 92; Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 5 марта. — № 56.*

9. *Київ.* На важкоатлетичних змаганнях профспілок Київщини чемпіон СРСР важкоатлет Г. Попов встановив світовий рекорд з підняття вагарів у напівлегкій вазі (75,6 кг). *Вісті. — 1935. — 8 березня.*

5 березня (вівторок, четвертий день шестиденки)

1. *Москва.* Ухвалено постанову ЦВК СРСР “Про затвердження рішень організацій Кримської АСРР про перейменування для увічнення пам'яті тов. Кірова С. М.”, згідно з якою ім'я С. Кірова було надано Іслам-

Терекському району, коксохімзаводу у м. Керч, хлібозаводу у м. Севастополь, консервному заводу-школі № 5 у м. Сімферополь, Євпаторійському зернорадгоспу, Феодосійському інтернаціональному педагогічному технікуму; а вул. Салгірна у м. Сімферополь була перейменована на вул. Кірова. Також було встановлено 14 стипендій “ім. тов. Кірова” для студентів педагогічного, сільськогосподарського та медичного інститутів. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 15. — Ст. 115.*

1. *Берега-Карпузька (Західна Білорусь, Друга Річчосполита Польська).* Газета “Діло” опублікувала прізвища 21 особи (в т. ч. 20 українців), звільнених з концтабору 1-го березня. В таборі залишилось ще 79 осіб, в т. ч. 58 українців, 5 поляків. Серед ув’язнених було 16 комуністів (в т. ч. 2 українців). *Діло. — 1935. — 5 березня.*

2, 4. *Київ.* Розпочала роботу конференція архітекторів, інженерів і бригадирів оброблювальних робіт. Головним пунктом порядку денного був аналіз якості будівництва 1934 р. До конференції була приурочена виставка, яка висвітлювала характер і якість будівництва 1934 р., а також роботу Інституту мінералогії в галузі вироблення нових будівельних матеріалів. *Вісті. — 1935. — 24 лютого.*

3, 6. *Москва.* Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про випуск державної виграшної позики 1935 року” на загальну суму у 100 млн. руб. терміном на 10 років — до 1 березня 1945 р. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 13. — Ст. 100.*

4. *Київ.* У клубі “Робмис” [“Робітників мистецтва”] відбувся урочистий випуск 110 студентів Всеукраїнського кінематографічного інституту. В привітанні ЦК КП(б)У випускникам наголошувалось: “Докладіть і далі всіх зусиль, щоб здобуті теоретичні знання спрямувати на справу практичної реалізації вимог партії та її вождя товариша Сталіна в справі опанування найвищих висот майстерності й техніки кіно”. *Вісті. — 1935. — 6 березня; Комуніст. — 1935. — 6 березня.*

4. *Москва.* Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про заходи щодо розгортання та покращення правової освіти”, де, зокрема, йшлося про створення з 15 травня 1935 р. на базі правового відділення Харківського інституту радянського будівництва і права Харківського правового інституту при Наркоматі юстиції УСРР. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 13. — Ст. 99.*

4, 9. *Ужгород (Чехословацька Республіка).* Відбулась святкова Академія з нагоди 85-ліття від дня народження президента Т. Г. Масарика, влаштована товариством “Просвіта” в Ужгороді спільно з усіма українськими культурно-освітніми організаціями. *Діло. — 1935. — 14 березня.*

6. *Москва.* Ухвалено постанову ЦВК та РНК СРСР “Про заходи щодо укріплення міського господарства і бюджету міста Ялта, а також курортно-селищних рад Алупки та Сімеїзу”, де, зокрема, йшлося про особливий орендний збір за землі, а також про підвищення з 1 лютого 1935 р. курортного збору на території Ялти, Алупки та Сімеїзу з 3 до 5 руб. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 14. — Ст. 105.*

5–6 березня

9. *Київ*. Відбувся третій поширений пленум центральної ради Тсоавіохему УСРР. *Вісті*. – 1935. – 6 березня.

5–7 березня

2, 3. *Київ*. Відбувся зліт знатних людей Дніпра, що переможно завершили план навігації 1934 р. У роботі злету взяли участь близько 140 кращих ударників, які звернулись до всіх водників Дніпра із закликом достроково завершити судноремонт і “по-більшовицьки провести навігацію”. *Вісті*. – 1935. – 5 березня.

2, 3. *Чернігів*. Працював III обласний з’їзд колгоспників-ударників Чернігівщини. Делегати працювали у секціях: цукробуряковій, тваринництва, технічних культур, фінансовій, трактористів і культурно-побутовій. *Вісті*. – 1935. – 8 березня.

6–7 березня

2, 4, 6. *Харків*. Відбулась Всеукраїнська нарада по боротьбі з туберкульозом, в якій взяли участь 100 делегатів від усіх областей України, Москви і Ленінграда. *Вісті*. – 1935. – 4 березня; *Комуніст*. – 1935. – 9 березня.

7 березня (четвер, перший день шестиденки)

1. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. В Сеймі під час засідання Конституційної комісії посол В. Загайкевич виступив із промовою “Українське становище в справі нової Конституції” із закликом домагатися територіальної автономії. *Діло*. – 1935. – 9 березня.

2. *Київ*. Постановою президії ВУЦВК за видатні заслуги на виробництві – у промисловості і колгоспах – і за активну участь в організації трудящих жінок 25 жінок – ударниць виробництва були нагороджені грамотами ЦВК УСРР. 33. – 1935. – № 6. – Ст. 29; *Вісті*. – 1935. – 8 березня.

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про план контрактації бавовни-сирцю врожаю 1935 року”, де були визначені плани контрактації для республік, країв та областей, в т.ч. для Одеської та Дніпропетровської областей УСРР та Кримської АСРР. 33 СРСР. – 1935. – Відділ перший. – № 13. – Ст. 98.

4. *Київ*. Відбулось засідання урядової комісії (в складі М. Попова, В. Затонського, І. Шелехеса, З. Ашраф’яна, А. Хвилі, Саратікова, Андрєєва, Ніколаєва, П. Рудякова) в справі відкриття пам’ятника Т. Шевченка у Харкові. Були затверджені день та час відкриття (24 березня, друга година дня) та порядок відкриття пам’ятника, зокрема визначені запрошені делегації, порядок виступів та імена ораторів, кількість трибун, порядок інформації в пресі про відкриття тощо. Було визначено, що оскільки пам’ятник “являє собою твір мистецтва, ніяких вінків на пам’ятник не класти”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 152–154.*

4, 7. *Прага (Чехословацька Республіка)*. Українці вшанували 85-річчя президента Т. Г. Масарика великою Академією. *Діло*. — 1935. — 12 березня.

8 березня (п'ятниця, другий день шестиденки). *Міжнародний комуністичний жіночий день*

2. *УСРР*. На заводах, фабриках, підприємствах Києва та інших міст України під знаком “дальшої широкої мобілізації політичної та виробничої активності трудящих жінок на виконання ухвал VII Всесоюзного з'їзду рад” відбулись вечори, присвячені 8 березня. *Вісті*. — 1935. — 10 березня.

2. *Київ*. В театрі Червоної армії відбулась загальноміська конференція робітниць-ударниць і дружин робітників, присвячена Міжнародному комуністичному жіночому дню 8 березня. *Вісті*. — 1935. — 6 березня; *Комуніст*. — 1935. — 9 березня.

2. *Харків*. Відбулись загальноміські збори кращих ударниць харківських підприємств, науки і мистецтва, присвячені XXV Міжнародному комуністичному жіночому дню. *Вісті*. — 1935. — 10 березня.

2, 6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Газета “Діло” опублікувала відозву “Рятуймо Яворівщину!” яворівської філії товариства “Сільський господар” із закликком допомогти голодуючим хлібом та грошима. *Діло*. — 1935. — 8 березня.

9 березня (субота, третій день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, під час якого були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про план капіталовкладень у виробництво речей широкого вжитку та у шляхове будівництво на 1935 р., про хід комунального будівництва у Кам'янці-Подільському, Шепетівці, Заславі (нині — Ізяслав), Проскурові (нині — Хмельницький), Могильов-Подільському, Старокостянтинові, Славуті, Волочиську, Коростені, Новоград-Волинському, Рибниці, про утворення Шепетівського, Проскурівського, Кам'янець-Подільського, Могильов-Подільського, Коростенського та Новоград-Волинського округів прикордонної смуги, про експлуатацію автогужових шляхів, про бавовну, про практику роботи Верховного суду УСРР, про попередження розтрат та крадіжок в державних та громадських установах, про боротьбу з бандитизмом та грабунками, про план заготівель льону та ін. Була також розподілена по областях виділена ЦК КП(б)У насіннева позика соняшника. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 121–132; ф. 1, оп. 6, спр. 383, арк. 67–145.*

1. *Київ*. Розглянувши пропозиції обласних партійних організацій про увічнення пам'яті В. Куйбишева та про перейменування Царекостянтинівського району Дніпропетровської області, Ново-Воронцівського району Одеської області та Козельського району Чернігівської області політбюро ЦК КП(б)У ухвалило перейменувати на Куйбишевський Царекостянтинівський район. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 383, арк. 118–121.*

1. *Тернопіль (Друга Річпосполита Польська)*. За приналежність до ОУН і поширювання нелегальних видань засуджено селянина Ю. Середюка до 3 років ув'язнення і втрати громадянських прав на 5 років. *Діло*. — 1935. — 13 березня.

4. *Прага (Чехословацька Республіка)*. Празька філія товариства “Прогресу” в Ужгороді влаштувала виставу п'єси В. Винниченка “Брехня”. *Діло*. — 1935. — 1 березня.

4, 6. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. Союз українок-емігранток провів вечір на користь української дитячої школи ім. Лесі Українки у Варшаві та побудови інтернату для дітей українських емігрантів у Перемишлі. Чистий прибуток склав 200 злотих, їх було поділено між згаданими установами. *Діло*. — 1935. — 26 березня.

9–10 березня

1, 4. *Київ*. У приміщенні ЦК КП(б)У відбувалась Всеукраїнська партійна нарада у справах шкільного будівництва, у роботі якої брали участь завідувачі відділів культури й пропаганди ленінізму обкомів КП(б)У, керівники облнаросвіт, голови міськрад, де будувались школи, відповідальні працівники шкільного управління Наркомату освіти. На нараді обговорювались завдання реалізації плану шкільного будівництва в Україні, а також “керівна та організуюча роль” обласних та міських партійних і радянських органів у виконанні ухвал партії та уряду про шкільне будівництво в Україні. *Вісті*. — 1935. — 10 березня, 11 березня; *Комуніст*. — 1935. — 10 березня, 11 березня.

9–11 березня

3. *Київ*. Відбулась Всеукраїнська торговельна нарада, на якій обговорювались питання розгортання товарообігу в Україні, торгівлі хлібом, колгоспної торгівлі і організації передсвяткових базарів, про звіт і звітність по товарообігу та хлібній торгівлі. Наголошувалось, що продаж торговельними організаціями недоброякісних товарів треба розглядати як злочин. *Вісті*. — 1935. — 10 березня, 12 березня; *Комуніст*. — 1935. — 9 березня, 12 березня.

10 березня (неділя, четвертий день шестиденки)

4. *УСРР*. У містах України відбулись вечори пам'яті Т. Шевченка. Зокрема, у Києві в театрі ім. І. Франка ВУАМЛІН і Київський міський університет культури при Київському міськкомі КП(б)У провів вечір пам'яті визначного поета. З доповіддю про творчість Т. Шевченка виступив директор Інституту шевченкознавства Є. Шабліовський. *Вісті*. — 1935. — 11 березня; *Комуніст*. — 1935. — 10 березня.

11 березня (понеділок, п'ятий день шестиденки)

1. *Женева (Швейцарська Конфедерація)*. Редакція швейцарської газети “Journal de Genève” опублікувала статтю “Les Ukrainiens en U.R.S.S.”

[“Українці в ССРСР”] із текстом протесту Головної Ради української еміграції, що був переданий Генеральному секретаріатові Лізі Націй. Львівська газета “Діло” передрукувала переклад протесту у числі за 16 березня. <http://www.letempsarchives.ch/Default/Skins/LeTempsFr/Client.asp?Skin=LeTempsFr&Enter=true&AW=1291881268281&AppName=2>; Діло. — 1935. — 16 березня.

1. *Бережани (Друга Річпосполита Польська)*. За належність до ОУН до 5 років ув’язнення були засуджені М. Сулятицький і Д. Роздобутько. Діло. — 1935. — 16 березня.

3. *Запоріжжя Дніпропетровської області*. Відбулися пробні поїздки електровоза ПБ-21 [ім. Політбюро-21] та вантажного електровоза ВЛ-19 [Владімір Ленін-19] на електрифікованій 28-кілометровій залізничній дільниці “Запоріжжя — Нікополь”. Дільниця була визнана готовою до експлуатації. Комуніст. — 1935. — 12 березня.

3. *Рикове (нині — Єнакієве) Донецької області*. На заводі Коксохемонтаж одержано перший кокс. Введено в дію батареї і вуглезбагачувальну фабрику. Комуніст. — 1935. — 14 березня.

4. *Берлін (Німеччина)*. Газета “Völkischer Beobachter” опублікувала статтю “Михайло Грушевський, піонер українського історичного дослідництва”. Львівська газета “Діло” у числі за 14 березня подала її повний переклад. Діло. — 1935. — 14 березня.

4. *Київ*. Всеукраїнський радіокомітет через станцію ГВ 9 на хвилі 415,5 метра організував велике літературно-музичне пересилання, присвячене пам’яті Т. Шевченка. У програмі прозвучали твори Т. Шевченка. Вісті. — 1935. — 11 березня.

12 березня (вівторок, вихідний день)

4. *Київ*. Ухвалено постанову політбюро ЦК КП(б)У про реорганізацію Одеського музичного технікуму в консерваторію. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 138; Вісті. — 1935. — 18 березня.

7. *Кривий Ріг Дніпропетровської області*. Народилась Валентина Семенівна Шевченко, політик, державна діячка, голова Верховної Ради УРСР (1984–1990).

13 березня (середа, перший день шестиденки)

1, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про хід підготовки та розгортання житлового будівництва наркоматів та республіканських установ у м. Києві”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 385, арк. 20.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілило 140 вантажних автомашини, що були відпущені Україні в рахунок першого кварталу 1935 р., по областям. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 385, арк. 17–18.

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про план контрактації та заходи щодо підвищення врожайності цукрового буряка”, згідно з якою був визначений план контрактації в колгоспах та одноосібних селянських господарствах по республікам, краям та областям, в т. ч. в

Українській СРР підлягало здачі по контракції 85 240 тис. ц. буряка, відповідні цифри були наведені по Харківській (21 970 тис. ц), Чернігівській (5 000 тис. ц), Київській (25 000 тис. ц), Вінницькій (26.970 тис. ц), Одеській (4 500 тис. ц), Дніпропетровській (800 тис. ц) та Донецькій (200 тис. ц) областям. *ЗС СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 14. — Ст. 104; Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 15 марта. — № 64.*

14 березня (четвер, другий день шестиденки)

4. *Прага (Чехословацька Республіка)*. Відбулось велике Шевченківське свято. У концерті взяли участь проф. Л. Білецький, співачка Марія Сокіл, піаніст А. Рудницький та ін. *Діло. — 1935. — 20 березня.*

15 березня (п'ятниця, третій день шестиденки)

1. *Москва*. Постановою ЦВК СРСР за видатні заслуги в справі керівництва роботою по республіці орденом Леніна нагороджені перший секретар Кримського обкому ВКП(б) Б. Семенов і голова Раднаркому Кримської АСРР А. Саметдінов. *Вісті. — 1935. — 16 березня.*

3. *Київ*. У будинку вчених відбувся зліт працівників місцевих рибних господарств (всього в УСРР нараховувалось 62 рибні радгоспи та племінні розподільники), організований Науково-дослідним інститутом рибного господарства. *Вісті. — 1935. — 16 березня.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило надати скульптору М. Манізеру звання заслуженого діяча мистецтв УСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 142.*

9. *Київ*. Закінчилися Всеукраїнські важкоатлетичні змагання профспілок, у яких взяли участь 60 важкоатлетів Києва, Харкова, Запоріжжя, Донбасу і Вінниці. Було встановлено три нових всеукраїнські рекорди з підняття гир: Веселов правою рукою штовхнув 72,6 кг, Куценко вирвав лівою рукою 76 кг, Бельченко штовхнув правою рукою 92,2 кг. *Вісті. — 1935. — 17 березня.*

15–16 березня

4. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відбулась Вседонецька нарада педагогів, під час якої обговорювалися стан та завдання виховної роботи в школі. *Вісті. — 1935. — 17 березня.*

16 березня (субота, четвертий день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У, в якій викривались антирадянські виступи в полтавських вишах — інституті м'ясної промисловості і педагогічному інституті, а також вказувалось на відсутність більшовицької пильності в справі добору викладацьких кадрів, внаслідок чого “до вишів Полтави проникла значна кількість націоналістичних та класово-ворожих елементів”. Згадані інститути мали бути до 1 травня укомплектовані

кваліфікованими, політично перевіреними викладачами. *Вісті*. — 1935. — 17 березня; *Комуніст*. — 1935. — 17 березня.

2, 3. *Київ*. Колектив київського заводу “Більшовик” звернувся з листом до пролетарів України із закликом розгорнути соціалістичне змагання за найкращу зустріч міжнародного свята трудящих 1 травня. *Комуніст*. — 1935. — 18 березня.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про заходи до підвищення врожайності і дальшого розвитку бавовництва на Україні”, в якій йшлося про сіяння, обробку і збирання бавовнику в 1935 р., а також про плани і розвиток бавовникарства у 1936–1937 рр. *ЗЗ*. — 1935. — № 6. — Ст. 27; *Вісті УСРР*. — 1935. — 17 березня; *Комуніст*. — 1935. — 17 березня.

3, 4. *Київ*. Всеукраїнський радіокомітет разом із Одеським обласним радіокомітетом організував в Одесі виступ на радіо автора теорії яровизації сільськогосподарських рослин акад. Т. Лисенка та інших наукових працівників Всесоюзного інституту селекції. *Вісті*. — 1935. — 16 березня; *Комуніст*. — 1935. — 16 березня.

4. *Лондон (Велика Британія)*. Газета “The New Statesman and Nation” виступила із протестом проти руйнування собору св. Софії у Києві. *Діло*. — 1935. — 24 березня.

9. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Урочисто відзначено десятиліття існування “Карпатського лещетарського клубу”, що у 1935 р. об’єднав вже більше 360 лещетарів (лижників) — аматорів. *Діло*. — 1935. — 18 березня.

17 березня (неділя, п’ятий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про підсумки виконання місцевих бюджетів за 1934 рік та заходи щодо забезпечення виконання місцевих бюджетів на 1935 рік” (із позначкою “не для друку”), де зазначалось, що, “незважаючи на неодноразові попередження політбюро”, обласні виконавчі та партійні комітети припустились необґрунтованих перевищень планів доходів, позапланових витрат, порушень фінансової дисципліни. Для подолання зазначених недоліків пропонувалось вжити низку організаційних та фінансових заходів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 160–160-зв.*

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про обов’язкову поставку державі картоплі колгоспами та одноосібними господарствами з врожаю 1935 року”, де, зокрема, визначались норми поставок картоплі колгоспами та одноосібними господарствами УСРР (відповідно 7 та 14 ц з кожного визначеного за планом сівби гектару). *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 15. — Ст. 112.

4. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулась Академія з нагоди 74-х роковин смерті Тараса Шевченка. *Діло*. — 1935. — 20 березня.

17–21 березня

2. *УСРР*. У відповідь на заклик колективу київського заводу “Більшовик” розгорнути соціалістичне змагання за найкращу зустріч міжнародного свята трудящих 1 травня відбулись масові мітинги, на яких працівники заводів і фабрик брали на себе соціалістичні зобов’язання виконати достроково квартальні плани, знизити собівартість продукції тощо. У соціалістичне змагання включилися і наукові працівники ВУАН. *Комуніст*. — 1935. — 18 березня, 21 березня, 22 березня.

18 березня (понеділок, вихідний день). День Паризької комуни і МОДРу (Міжнародної організації допомоги борцям революції)

4. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. Із відкритим листом “Проти знищення собору св. Софії в Києві” від імені української політичної еміграції звернувся до редакції газети “Діло” проф. Р. Смаль-Стоцький. *Діло*. — 1935. — 21 березня.

4. *Нью-Йорк (США)*. В Українському народному домі відбулось перше в США ювілейне свято на честь Ю. Федьковича за участі оркестру М. Гайворонського. *Діло*. — 1935. — 5 квітня.

6. *Яворів (Друга Річпосполита Польська)*. Комітет допомоги голодним провів нараду представників міст і сіл Яворівщини для інформування про діяльність Комітету та звідомлення про ситуацію на містах. *Діло*. — 1935. — 30 березня.

18–19 березня

1, 4, 5, 6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. З нагоди іменин маршала Ю. Пілсудського місто було прикрашене урядовими прапорами, урядові будинки були ілюміновані. 19 березня відбулися богослужіння в головних храмах всіх обрядів і віросповідань, потім на Галицькій площі відбувся парад (дефіліяда). Святкування завершилось урочистою Академією в залі Міського театру. *Діло*. — 1935. — 20 березня.

19 березня (вівторок, перший день шестиденки)

2, 6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. На засіданні ради міста ухвалено постанову про надання маршалу Ю. Пілсудському звання почесного горожанина міста Львова. *Діло*. — 1935. — 4 березня, 20 березня.

3. *Харків*. Залізничники харківського вузла, готуючись до міжнародного пролетарського свята — 1 травня, оголосили “виробничий похід ім. товариша Кагановича”. Робочий колектив зобов’язався до 26 квітня виконати двомісячну програму ремонту вагонів, а до 1 травня перетворити дільницю на культурне залізничне підприємство. “Першотравневий виробничий похід ім. товариша Кагановича”, спрямований на зменшення простою вагонів, оголошений і на експлуатаційних дільницях Донецької залізниці. *Вісті*. — 1935. — 20 березня.

4. *Москва*. Відбувся творчий вечір П. Тичини. З доповіддю про творчість поета виступив М. Асеев, який відзначив величезне творче зростання української радянської літератури і, зокрема, “кращого поета радянської України Павла Тичини”, відзначив його активну участь в практиці соціалістичного будівництва, часті виступи в радянській пресі. П. Тичина прочитав широкі твори “Партія веде”, “Мудрість — огонь”, “Країна героїв”, “Пісню про Червону армію” та “Пісню про Кірова”, а російські поети та артисти московських театрів читали твори поета в перекладах. *Вісті*. — 1935. — 21 березня.

19–20 березня

3. *Київ*. Відбулась обласна нарада відсталих колгоспів щодо врожайності буряків, яка мала на меті виявити причини низького врожаю цукрових буряків і разом з тим перейняти досвід передових колгоспів. На нараду прибуло 440 депутатів. *Вісті*. — 1935. — 20 березня, 21 березня.

20 березня (середа, другий день шестиденки)

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР і ЦК ВКП(б) “Про план контракції льону і конопель урожаю 1935 року”, де для колгоспів та одноосібних господарств УСРР був встановлений план контракції цих культур. *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 15. — Ст. 111; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 21 марта. — № 69.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про весняну сівбу”, якою обласні й районні партійні, радянські й земельні органи зобов’язувалися в умовах різкого хитання температури та сильних вітрів припинити в усіх районах УСРР надранню сівбу. У постанові також давалися детальні агрономічні рекомендації щодо проведення доброякісної сівби ранніх колоскових рядковими сівалками у максимально ущільнені строки, механічного пригортання розкиданого вручну насіння, а також боронування озимих. *Вісті*. — 1935. — 21 березня.

3. *Київ*. Народний комісар земельних справ УСРР Л. Паперний видав постанову “Про колгоспних інспекторів по якості”, де йшлося про висунення найбільш авторитетних і досвідчених колгоспників на посади інспекторів, що щоденно мають перевіряти якість виконаних робіт. *Вісті*. — 1935. — 22 березня; *Комуніст*. — 1935. — 22 березня.

3, 6. *Київ*. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У та РНК УСРР “Про ліквідацію заборгованості по заробітній платі до першотравневих свят”. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, стр. 388, арк. 146–151.

3, 6. *Київ*. Оголошено підсумки “Всеукраїнського конкурсу на кращий трамвай”. Першу премію — перехідний прапор Наркомгоспу і ЦК спілки трамвайників, 12 тис. руб. та почесну грамоту одержали харківські трамвайники. Найвідсталішими визнано вінницьких, житомирських та косянтинівських трамвайників. *Вісті*. — 1935. — 21 березня.

4. *Київ*. Ухвалено постанову політбюро ЦК КП(б)У про перейменування харківського театру “Березіль” на театр ім. Т. Г. Шевченка. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 146.*

20–21 березня

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулись загальні збори “Союзу Українок”. Із промовами серед інших виступили голова “Союзу Українок” М. Рудницька, сенаторка О. Кисілевська. Були ухвалені резолюції з організаційних, культурно-освітніх, кооперативних, фінансових справ, справ плекання народного мистецтва, сільськогосподарської акції, зв’язків з міжнародними жіночими організаціями, журналу “Жінка”, Всесвітнього союзу Українок. Окремо збори висловили протест проти руйнування Софійського собору у Києві. *Діло. — 1935. — 21 березня, 22 березня, 23 березня, 27 березня.*

20–22 березня

3. *УСРР*. Працівниками транспорту України широко обговорювався наказ народного комісара шляхів СРСР Л. Кагановича “Про боротьбу з катастрофами і аваріями” від 19 березня 1935 р., в якому йшлося про значну кількість аварій і катастроф на залізниці та необхідність проведення необхідних запобіжних заходів. Залізничники на зборах, що відбувались на всіх залізничних вузлах, почали брати на себе ряд соціалістичних зобов’язань, зокрема зобов’язувались влаштовувати суботники для приведення в зразковий стан колій та стрілок, ремонтувати пости, в цехах паровозоремонтних заводів організувати наскрізні бригади боротьби з браком, механіки та їх помічники зобов’язувались забезпечити своєчасний рух поїздів без аварій. *Вісті. — 1935. — 20 березня, 21 березня, 22 березня, 23 березня.*

20–24 березня

3, 4. *Київ*. Відбулась скликана ВУАН конференція по комплексному використанню бурого вугілля й торфу, на якій було заслухано близько 20 доповідей про сировинну базу й стан видобування місцевих паливних ресурсів, спалення їх, хімічну переробку, одержання з бурого вугілля й торфу рідкого палива та мастил тощо. *Вісті. — 1935. — 21 березня; Комуніст. — 1935. — 21 березня.*

21 березня (четвер, третій день шестиденки)

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про проведення торгового перепису”, згідно з якою обласні виконавчі комітети, обкоми та міськкоми мали організувати підготовку торговельних організацій до проведення з 15 квітня 1935 р. Всесоюзного торгового перепису. *Вісті. — 1935. — 23 березня; Комуніст. — 1935. — 23 березня.*

3. *Макіївка Донецької області*. На металургійному заводі ім. Кірова за допомогою канатних лебідок підняли і встановили на домну № 7, що будувалася, цілий зварений міст вагою в 112 тонн і довжиною 56 м. *Вісті*. — 1935. — 24 березня.

4. *Дніпропетровськ*. З ініціативи газети “Зоря” Дніпропетровська область взяла шефство над островом Діксон (Північний Льодовитий океан). *Комуніст*. — 1935. — 22 березня.

22 березня (п'ятниця, четвертий день шестиденки)

3. *Київ*. Перший секретар ЦК КП(б)У П. Постишев та секретар ЦК ЛКСМУ С. Андреев звернулись з листом до “комсомольців, командирів колгоспних ланів, трактористів, тракторних бригадирів, бригадирів польових колгоспних бригад, голів колгоспів, голів сільрад, агрономів, завідувачів хат-лабораторій” із закликом забезпечити в 1935 р. найвищий врожай, покінчити із відставанням деяких колгоспів та створити умови для “ще потужнішого розбігу у перетворенні всіх колгоспів України на більшовицькі, всіх колгоспників на заможних, щоб Україна першою в СРСР виконала першу заповідь — зобов'язання перед робітничо-селянською державою”. *Вісті*. — 1935. — 26 березня, 28 березня; *Комуніст*. — 1935. — 28 березня.

4, 6. *Київ*. Постановою РНК УСРР на відзнаку успішного закінчення робіт по будівництву пам'ятника Т. Шевченку у м. Харкові скульптору-автору проекту М. Манізеру надано звання заслуженого діяча мистецтв УСРР, грамоту від уряду УСРР та грошову премію, архітектор Й. Лангбард відзначений грамотою від уряду УСРР та грошовою премією, начальник будівництва П. Рудяков премійований путівкою на курорт та грошовою премією. Кращі робітники-ударники будівництва та технічний персонал нагороджені грамотами харківської міськради та грошовими преміями. *Вісті*. — 1935. — 23 березня; *Комуніст*. — 1935. — 23 березня.

9. *Київ*. Ухвалено постанову політбюро ЦК КП(б)У “Про будівництво Українського стадіону в м. Києві”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 137–138*.

23 березня (субота, п'ятий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про боротьбу із шкідниками цукрового буряку, про народногосподарський план на 1935 р., про збитки споживчої кооперації, про план довготермінового виробничого кредитування колгоспів на 1935 р., про мірчук, про виробництво формаліну, про завезення сільськогосподарських машин в Україну, про будівництво Українського стадіону в Києві, про ліквідацію заборгованості по зарплаті, що на 1 квітня 1935 р. складала по УСРР 114.056.000 руб., про заходи по виробленню, обговоренню і прийняттю колгоспами своїх статутів, про підвищення врожайності і перспективи дальшого поширення посіву бавовни, будів-

ництво Київського універмагу споживкооперації, про збитки споживчої кооперації, про весняну сівбу та ін. Був також ухвалений додатковий план капітального ремонту тракторів по областях та розподілено додатково відпущені 5 000 т борошна для випічки хліба та 800 т резерву по областях. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 133–151; ф. 1, оп. 6, спр. 384, арк. 1–190; ф. 1, оп. 6, спр. 385, арк. 1–199.

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР про затвердження інструкції Комітету із заготівель сільськогосподарських продуктів при РНК СРСР “Про порядок проведення обов’язкових поставок зерна державі колгоспами та одноосібними господарствами з врожаю 1935 р.”. Інструкція містила розділи: 1. Порядок вирахування розмірів зобов’язань для колгоспів; 2. Вирахування розмірів зобов’язань для одноосібних господарств (куркульські господарства, зокрема, виділились в окремий список); 3. Заповнення та вручення зобов’язань; 4. Виконання зобов’язань; 5. Облік виконання зобов’язань; 6. Відповідальність за виконання зобов’язань; 7. Порядок оскарження встановленого розміру обов’язкової поставки зерна державі. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 16. — Ст. 126.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про обов’язкову поставку зерна державі колгоспами і одноосібними господарствами з урожаю 1935 р.”, в якій встановлені терміни та норми здачі зерна колгоспами та одноосібниками по областях. Окремо перераховані 117 районів, в яких на 1935 р. були встановлені дві норми. *ЗЗ. — 1935. — № 10. — Ст. 44; Вісті. — 1935. — 26 березня; Комуніст. — 1935. — 26 березня.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про обов’язкову поставку соняшника державі колгоспами й одноосібними господарствами з урожаю 1935 року”, де затверджувались терміни та норми поставки державі соняшника колгоспами й одноосібними господарствами по окремих районах. *ЗЗ. — 1935. — № 10. — Ст. 45, Вісті. — 1935. — 27 березня; Комуніст. — 1935. — 27 березня.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про обов’язкову поставку картоплі державі з урожаю 1935 р.”, в якій затверджувались терміни та норми поставки картоплі по окремих районах. *ЗЗ. — 1935. — № 10. — Ст. 46; Вісті. — 1935. — 28 березня; Комуніст. — 1935. — 28 березня.*

3. *Москва*. Постановою ЦВК СРСР велика група працівників чорної металургії України, зокрема Запоріжсталі, Сталінського металургійного заводу, Макіївського металургійного заводу ім. Кірова, Єнакіївського металургійного заводу, заводу ім. Петровського в Дніпропетровську, Азовсталі та ін. за перевиконання виробничих програм 1934 р. і значні успіхи по опануванню техніки була нагороджена орденами Леніна та Орденами Трудового Червоного Прапора. *Вісті. — 1935. — 26 березня; Комуніст. — 1935. — 26 березня.*

4. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У ухвалено скликати чергову сесію ВУАН 26-го березня 1935 р., де розглянути доповіді акад. М. Світальського, Т. Лисенка та інших, обговорити тематичний і видавничий план Академії на 1935 р. Також було ухвалено “затвердити” зміни в президії

ВУАН, зокрема ввести до президії акад. М. Світальського і обрати його другим віце-президентом, акад. В. Перетца виключити із дійсних членів ВУАН, а постанову президії ВУАН про виключення із складу членів-кореспондентів ВУАН проф. Д. Свіренка — відмінити. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 373, арк. 137.*

6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Газета “Діло” вмістила інформацію Головної ради товариства охорони воєнних могил про ексгумацію похованих на Личаківському цвинтарі українських вояків УГА та про їх перезахоронення на новій ділянці цвинтаря “з повним пієтизмом до тлінних останків похованих”. *Діло. — 1935. — 23 березня.*

24 березня (неділя, вихідний день)

4. *Харків*. Урочисто відкрито пам’ятник Т. Шевченку роботи скульптора М. Манізера та архітектора Й. Лангбарда. *Вісті. — 1935. — 24 березня, 26 березня; Комуніст. — 1935. — 24 березня, 26 березня.*

4. *Київ*. На відзначення відкриття пам’ятника Т. Шевченку у Харкові оздоблені прапорами будинки установ, організацій та житлових кооперативів. *Комуніст. — 1935. — 24 березня.*

4. *Харків*. Відкрито виставку, присвячену пам’яті Т. Шевченка. У першому розділі виставки показано “історію могили Шевченка та її революційне значення”, зібрано матеріал про виступи соціал-демократичної фракції Державної думи у зв’язку із заборною святкування сторічного ювілею від дня народження Шевченка, представлені дореволюційні видання “Кобзаря”, у другому розділі висвітлено історію могили Шевченка у Каневі у радянський час, документи про відкриття у Москві “за наказом В. Леніна” пам’ятника Т. Шевченку. Третій відділ висвітлював історію створення пам’ятника Т. Шевченку у Харкові. *Комуніст. — 1935. — 24 березня.*

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулись Загальні збори Наукового товариства імені Шевченка. Замість В. Левицького головою НТШ був обраний І. Раковський. До Виділу увійшли: В. Децикевич, Д. Коренець, І. Крип’якевич, К. Левицький, Ю. Мудрак, О. Саєвич і В. Сімович. Заступниками обрані А. Ластовецький, Є. Пеленський, Р. Сенишин, Є. Храпливий. До Контрольної комісії обрані І. Гижа, М. Капуста і О. Радловський. *Діло. — 1935. — 25 березня, 26 березня.*

4. *Золочів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулась Академія пам’яті проф. М. Грушевського. *Діло. — 1935. — 31 березня.*

6. *УСРР*. У містах відбулись масові суботники із впорядкування міст. *Вісті. — 1935. — 29 березня.*

25 березня (понеділок, перший день шестиденки)

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР про розподіл насінної позики сорго. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 6.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілило по областях виділені додатково на березень 1935 р. 6 000 т борошна для випічки хліба. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, стр. 386, арк. 134–136*.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову Секретаріату ЦК КП(б)У від 4 березня 1935 р. про Раду по вивченню продуктивних сил УСРР Президії ВУАН. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, стр. 374, арк. 6, 14*.

4. *Київ*. Президія ВУАН прийняла рішення про скасування своєї ж постанови від 29 грудня 1934 р. про виключення зі складу членів-кореспондентів ботаніка, гідробіолога, члена-кореспондента ВУАН з 1934 р. Д. Свіренка як заарештованого органами НКВС. *Історія Національної академії наук України. 1934–1937: Документи і матеріали. — К., 2003. — С. 420*.

6. *Київ*. Постановою ВУЦВК і РНК УСРР скасовані закони УСРР 1931–1933 рр. про виплату грошової допомоги родинам призваних до Робітничо-селянської Червоної армії. 33. — 1935. — № 6. — Ст. 28.

9. *Львів (Друга Річчосполита Польська)*. Відбулась Академія на честь 10-ліття руханково-спортивного товариства “Луг”. Голова Товариства Роман Дашкевич привітав луговиків короткою промовою, після якої відбувся концерт. *Діло. — 1935. — 26 березня*.

25–27 березня

2, 3. *Київ*. Відбувся перший зліт ударників-пасічників, на якому обговорювались нагальні проблеми бджільництва в Україні. *Вісті. — 1935. — 27 березня*.

26 березня (вівторок, другий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У, розглянувши питання про факти загрози насиллям з боку родичів переселених з прикордонної смуги та інших щодо ударників-колгоспників, які переселились в погрансмугу, ухвалило “винних в цьому негайно заарештовувати і висилати з погрансмуги”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, стр. 374, арк. 7*.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило по областях площі зернових, що обслуговуються МТС (всього 14 400 тис. га). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, стр. 374, арк. 7*.

3, 6. *Харків*. Постановою ЦВК СРСР за видатні трудові досягнення колективу Харківського паровозобудівного заводу ім. Комінтерну в справі створення нових потужних сучасних конструкцій машин завод був нагороджений орденом Леніна. Також були відзначені працівники заводу (орденом Леніна, орденом Червоної Зірки, Орденом Трудового Червоного Прапора або Почесною грамотою ЦВК СРСР нагороджено 31 особу). *Вісті. — 1935. — 27 березня; Комуніст. — 1935. — 27 березня*.

4. *Київ*. РНК УСРР ухвалило постанову (затверджено Політбюро ЦК КП(б)У 28 березня 1935 р.) про додаткові ліміти капіталовкладень на будівництво сільських кінотеатрів із розподілом по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, стр. 374, арк. 18–19*.

9. *Коктебель Кримської АСРР (РСФРР)*. Інструктор льотно-планерної школи у Коктебелі Раценська встановила новий всесоюзний рекорд тривалості польоту на планері для жінок (7 год. 55 хв.). *Вісті*. — 1935. — 27 березня.

26–30 березня

4. *Київ*. Відбулась сесія Всеукраїнської академії наук. На порядку денному стояли питання про наукові досягнення ВУАН та про тематичний та видавничий плани наукової роботи на 1935 рік. *Комуніст*. — 1935. — 26 березня, 27 березня.

27 березня (середа, третій день шестиденки)

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про впорядкування фінансів та звітності у колгоспах”. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 16. — Ст. 125; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 28 марта. — № 75.

3. *Запоріжжя Дніпропетровської області*. З Дніпрогесу подано промисловий струм на підстанцію м. Нікополя. *Комуніст*. — 1935. — 28 березня.

27–28 березня

4. *Київ*. В театрі Червоної армії відбувся український зліт юних техніків та сільськогосподарських дослідників, на якому були підбиті підсумки конкурсу на кращу діючу модель та сільськогосподарський досвід. *Вісті*. — 1935. — 28 березня; *Комуніст*. — 1935. — 28 березня.

28 березня (четвер, четвертий день шестиденки)

1. *Золочів (Друга Річпосполита Польська)*. В окружному суді за належність до ОУН засуджено 3 осіб до ув'язнення на термін від 1,5 до 3 років. *Діло*. — 1935. — 29 березня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило розподіл лімітів пального по системі Наркомземсправ на квітень 1935 р. по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 7–8*.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило план торгівлі хлібом і борошном у квітні 1935 р. по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 8*.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило склад редакції газети “Комуніст” (відповідальним редактором призначено М. Попова) та журналу “Більшовик України” (З. Ашраф'ян, М. Кіллерог і А. Сенченко). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 9*.

29 березня (п'ятниця, п'ятий день шестиденки)

4. *Київ*. У театрі ім. І.Франка відбулася 100-та вистава п'єси “Платон Кречет” О. Корнійчука. *Вісті*. — 1935. — 1 квітня.

6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Газета “Діло” опублікувала статтю “Доля дітей на Східній Україні”, що переповідала розповідь

медичної сестри, яка щойно повернулась до Тернополя з України, про страшний голод, який вразив українські села, та долі селянських дітей. *Діло*. — 1935. — 29 березня.

7. *Київ*. Помер біолог, акад. ВУАН Микола Кащенко (1855–1935). *Вісті*. — 1935. — 1 квітня; *Національна академія наук України. Персональний склад. 1918–2003*. — К., 2003. — С. 36.

30 березня (субота, вихідний день)

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР про затвердження інструкції Комітету з заготівель сільськогосподарської продукції СРСР про порядок впровадження в життя постанови РНК СРСР та ЦК ВКП(б) від 17 березня 1935 р. “Про обов’язкову поставку державі картоплі колгоспами та одноосібними господарствами з врожаю 1935 року”, що складалась із розділів: 1. Керівництво проведенням в життя закону про обов’язкову поставку картоплі; 2. Порядок вирахування розмірів зобов’язань з поставки картоплі для колгоспів; 3. Порядок вирахування розмірів зобов’язань з поставки картоплі для колгоспників, що мають не усупільнені посіви картоплі, та для одноосібних господарств (куркульські господарства, зокрема, виділились в окремий список); 4. Заповнення та вручення зобов’язань з обов’язкової поставки картоплі; 5. Порядок оскарження встановленого розміру обов’язкової поставки картоплі державі; 6. Виконання зобов’язань; 7. Облік виконання зобов’язань; 8. Відповідальність за виконання зобов’язань з поставки картоплі державі; 9. Права та обов’язки організацій, що здійснюють приймання картоплі. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 19. — Ст. 158.

4. *Друга Річпосполита Польська*. Варшавська радіостанція передавала на всі польські станції концерт української симфонічної музики. У програмі прозвучали твори А. Рудницького, Л. Ревуцького, В. Барвінського, Б. Лятошинського. *Діло*. — 1935. — 28 березня.

30–31 березня

3. *Київ*. Відбулась республіканська текстильна конференція. *Комуніст*. — 1935. — 1 квітня.

31 березня (неділя, надзвичайний робочий день)

3. *Київ*. На засіданні президії ЦВК УСРР затверджено народногосподарський план на 1935 рік. *Комуніст*. — 1935. — 1 квітня, 2 квітня.

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про державний план заготівель і план позаобласних обов’язкових відвантажень овочів з врожаю 1935 року”, де був визначений план заготівель для УСРР та Кримської АСРР за видами овочів в тоннах. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 19. — Ст. 160.

4, 8. *Баня-Лука (Королівство Югославія)*. Українські переселенці заснували товариство “Українська Матиця”. *Діло*. — 1935. — 11 квітня.

Березень

1. *Ковель (Друга Річпосполита Польська)*. В окружнім суді відбувся процес над 57-ма членами КПЗУ, що вели на Волині акцію рільних страйків. *Діло*. — 1935. — 30 березня.

1, 3. *Друга Річпосполита Польська*. Поширилась акція допомоги і фінансування осадництва фондом праці. Польським урядом було заплановано поселити 250 родин безробітних і ремісників на “східних кресах”, головно на Волині. Наприкінці березня фонд праці розпочав парцеляцію великого маєтку Верхи під Ковелем, землю продавали по дуже низькій ціні від 100 до 150 зол. за гектар, причому в довголітній кредит. Осадників рекрутували з безробітних-поляків. *Діло*. — 1935. — 26 березня, 29 березня.

1, 6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Після заклику газети “Діло” надати допомогу голодуючим селянам Яворівщини (Східна Галичина), львівським воєводою Б. Пражмовським було виділено 15 тис. злотих для допомоги, а також збіжжя і борошно, що їх було розподілено між найбіднішим населенням голодуючих сіл. Грошові внески надходили від окремих громадян та різних товариств. *Діло*. — 1935. — 7 березня, 8 березня.

2. *Закарпатська Україна (Чехословацька Республіка)*. У середині березня селянські заворушення, викликані необхідністю складати великі податки, охопили 5 сіл на Закарпатській Україні. *Комуніст*. — 1935. — 4 квітня.

2, 6, 10. *Яворівський повіт, Західна Україна (Друга Річпосполита Польська)*. Спалахнула епідемія тифу на ґрунті голоду. Околицьні селяни, які самі зазнавали крайньої нужди, організували допомогу голодуючим і створили організацію, яка мала характерну назву “Братство однієї картоплі”. Члени братства жертвували голодуючим по картоплині на день. Зібрану картоплю сільська молодь роздавала найбільш нужденним. *Діло*. — 1935. — 12 березня; *Вісті*. — 1935. — 6 травня.

3. *Москва*. За постановою РНК СРСР до відання Наркоммісцевпрому УСРР передано український трест паперової промисловості, що досі був у віданні союзних органів. *Вісті*. — 1935. — 18 березня.

3. *Київ*. РНК УСРР затвердив план засіву нових технічних культур на Україні (чуфа, перила, кунжут, арахіс, сафлор, рис, люфа, мексиканський томат та ін.) на загальній площі 7 421 га, розподіливши по окремим культурам, областям і організаціям, які провадитимуть засів (колгоспи, радгоспи, науково-дослідні організації та ін.). *Вісті*. — 1935. — 29 березня.

3. *Київ*. РНК УСРР розподілила між областями сільськогосподарські машини (кінні та тракторні культиватори, тракторні снопов’язалки, молотарки, комбайни), завезені в Україну. *Вісті*. — 1935. — 29 березня.

3. *Кременчук Харківської області*. Почалось будівництво фабрики штучної вовни. З бавовняних покидів та ганчірок фабрика мала виробляти штучну вовну, яка, згідно проекту, якістю та властивостями не мала поступатися природній. *Вісті*. — 1935. — 28 березня.

3. *Київ*. РНК УСРР відпустила 1 млн. пудів насіння (вівса і ячменю) для видачі додаткової насінної позики колгоспам, що за останній час прийняли значну кількість одноосібників. *Комуніст*. — 1935. — 14 березня.

3, 4. *Одеса*. В науково-дослідному інституті фізики виготовлений монохромометр. Досі такі прилади в СРСР не вироблялися. Інститут розпочав роботи по організації серійного виробництва цих дуже потрібних для фізичних та хімічних лабораторій приладів. *Вісті*. — 1935. — 24 березня.

3, 6. *Київ*. Фабрика ім. Р. Люксембург почала випускати спеціальний літній асортимент трикотажу: майки, труси, футболки, а також чотири фасони жіночих купальних костюмів. До першотравневої маніфестації фабрика виконала спеціальне замовлення, виготовивши 5 тис. жіночих та 3,5 тис. дитячих шовкових блуз, 3 тис. футболок з короткими рукавами та 4 тис. звичайних, 11 тис. футболок дитячих, 3,5 тис. майок для дорослих та 1,5 тис. дитячих, 15 тис. пар трусів. *Вісті*. — 1935. — 27 березня.

3. *Друга Річпосполита Польська*. Познанська повітова рада займалась організацією планового поселення безробітних Познанщини на Поліссі. *Діло*. — 1935. — 27 березня.

4. *УСРР*. На екрани вийшов знятий у 1934 р. новий художній фільм Київської фабрики “Українфільм” “Щасливий фініш” (режисер П. Коломойцев, сценаристи А. Добровольський, В. Охрименко, оператор І. Шеккер, художник О. Бобровников). *Вісті*. — 1935. — 8 березня.

4. *Київ*. У видавництві “Мистецтво” вийшла з друку монографія А. Хвилі “Пам’ятник Т. Г. Шевченку”, в якій подано загальну характеристику творчості поета, а також висвітлено історію створення пам’ятника у Харкові та меморіального музею на могилі у Каневі. *Вісті*. — 1935. — 10 березня.

4. *Київ*. При Палаці піонерів утворений клуб юних дослідників Арктики. До членів клубу приймали школярів, які мали з географії лише “відмінно” і “добре”, а також здали повністю норми на значки “Юного ворошиловського стрільця”, “Будь готовий до праці та оборони” та “Будь готовий до санітарної оборони”. *Вісті*. — 1935. — 11 березня.

4. *Артіль ім. Постишева Тростянецького району Харківської області*. З ініціативи старих колгоспників відкрито першу “хату колгоспних ребят”, де дітей доглядали спеціальні вихователі. Управа артілі виділила приміщення, асигнувала гроші на обладнання хати і надала іграшки. *Вісті*. — 1935. — 28 березня.

4. *Київ*. При Спілці радянських письменників України почали працювати чотиримісячні Всеукраїнські курси підвищення кваліфікації молодих авторів, завданням яких стало “підвищення ідейно-політичного, теоретичного і культурного рівня молодих письменників”. На курсах вивчали історію світової, російської та української літератури, діалектичний та історичний матеріалізм, ленінізм, проводили творчі семінари. *Вісті*. — 1935. — 28 березня, 6 квітня.

4. *Київ*. Вийшов з друку I том академічного 10-томного видання творів Т. Г. Шевченка. *Комуніст*. — 1935. — 11 березня.

4. *Київ*. “Нацменвидав України” випустив першу книгу творів Т. Шевченка “Кобзар” єврейською мовою. *Вісті*. — 1935. — 12 березня.

4. *Київ*. Для Театру юного глядача президія Київської міської ради придбала експоновані на Шостій всеукраїнській художній виставці картини “Тов. Постишев серед дітей” художника І. Шульги, “Біля багаття” художника К. Грипича і “Тов. Постишев серед партизанів у Сибіру” художника Олександрова. *Комуніст*. — 1935. — 27 березня.

4. *Макіївка Донецької області*. В центрі міста на майдані встановлено триметровий бронзовий пам’ятник В. Леніну. *Комуніст*. — 1935. — 28 березня.

4. *Харків*. Український інститут офтальмології ім. Л. Гіршмана виготовив перші радянські таблиці для дослідження кольорових відчуттів хворих на сліпоту на певний колір. *Комуніст*. — 1935. — 4 квітня.

4. *Чернівці (Румунія)*. Вийшов перший номер нового українського тижневика “Українські Вісті”. *Діло*. — 1935. — 21 лютого.

4. *Друга Річпосполита Польська*. Міністерство внутрішніх справ заборонило ввезення до країни радянських брошур під назвою “Тріумф науки Леніна і Сталіна”, а також еміграційні часописи “Наше слово” (Париж, польською мовою), “Наш клич” (Буенос-Айрес, українською мовою) та “Пролетарішер геданк” (Канада, на ідиш). *Діло*. — 1935. — 20 березня.

6. *Київ*. На Червоноармійській вулиці відкрито першу спеціальну лікарню для немовлят, хворих на розлад шлунку. Такі лікарні було передбачено відкрити в усіх районах міста. *Вісті*. — 1935. — 28 березня.

6. *Вишгород Київської області*. Розпочато будівництво першої черги Дніпровського водопроводу потужністю 100 тис. кубометрів на добу. Будівництво мало бути завершено до кінця 1936 р. Повна потужність дніпровського водопроводу мала дорівнювати 300 тис. кубометрів води на добу. *Вісті*. — 1935. — 4 березня, 1 квітня.

6. *Кам’янське (з 1936 р. — Дніпродзержинськ) Дніпропетровської області*. Розпочато будівництво трамвайних колій. 5 трамвайних маршрутів загальною довжиною 17,2 км мали зв’язати центр міста з вокзалом і пристанню, а також завод ім. Дзержинського з приміськом селом Романковим. *Вісті*. — 1935. — 1 березня.

6. *УСРР*. Додатково до відпущених раніше велосипедів РНК УСРР відпустив Наркоматам землеробства, освіти та здоров’я ще 100 велосипедів для преміювання кращих лікарів, вчителів, агрономів, зоотехніків і ветеринарів, що працюють на селі. *Вісті*. — 1935. — 18 березня.

6. *Харків*. У 25-ій хірургічній і студентській лікарнях міста запроваджено ресторанну систему харчування хворих. Кожний хворий мав повний комплект посуду й іншого приладдя для їжі. Стіл для хворого сервірувався. На обід пропонувалося меню із кількох страв. Запроваджено також індивідуальну дієтичну систему. Кухня і ванні в лікарні були газифіковані. *Вісті*. — 1935. — 29 березня.

6. *Харків*. У першій декаді березня у зв’язку із підготовкою до свята Міжнародного жіночого дня проведений культурно-побутовий похід. Кращі депутатки міськради й райрад перевіряли стан культурно-побутових уста-

нов, дитячих садків і ясел. У районах області організовані районні червоні книги для занесення до них знатних ударниць підприємств, колгоспних ланок, а також організовані галереї кращих ударниць. *Комуніст*. — 1935. — 4 березня.

6. *Друга Річпосполита Польська*. Всі фабрики мила підняли ціни на мило на 7 сот. за кіло (пересічно на 10 відсотків). *Діло*. — 1935. — 2 березня.

6. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Львівський магістрат ухвалив знизити ціни на електрику та газ на 10 відсотків. *Діло*. — 1935. — 16 березня.

9. *Київ*. На Червонопрапорному заводі (тогочасна назва заводу “Арсенал”) відкрився Будинок оборони. У ньому працювали гуртки льотно-планерний, мотористів, радистів, а також льотна та стрілецька школи. *Комуніст*. — 1935. — 21 березня.

9. *Київ*. Розпочалась реконструкція стадіону “Динамо”. Згідно проекту, головний вхід переносився з Петрівської алеї на вул. Кірова (нині — вул. М. Грушевського) і мав бути оформлений колонадою із скульптурними групами з боків. Розпочато будівництво нової алеї до футбольного поля і літнього кінотеатру. Ближче до головного поля заплановано влаштувати 6 волейбольних, а також гандбольні, баскетбольні і крокетні майданчики та два тенісні корти. *Вісті*. — 1935. — 21 березня.

4. *УСРР*. На екрани вийшов звуковий художній дитячий фільм виробництва “Українфільму” “Будьонниші” (сценарій Л. Кассіля, М. Юдіна за оповіданням Л. Кассіля “Відвідини тов. Будьонним дитячого садка”, режисер Є. Григорович, оператор Я. Куліш, композитор П. Толстяков, звукооператор І. Дуценко). *Фільмографія // Жукова А. Є., Журов Г. В. Українське радянське кіномистецтво. 1930–1941: Нариси*. — К., 1959. — С. 225.

9. *Харків*. Один із переможців міжнародного шахового турніру в Москві гросмейстер Сало Флор провів 4 сеанси одночасної гри у Харкові (27–30 березня) та у Києві (у квітні). *Вісті*. — 1935. — 27 березня, 29 березня.

1 квітня (понеділок, перший день шестиденки)

1. *Москва*. Ухвалено постанову ЦВК СРСР “Про утворення в УСРР шести округів”, згідно з якою було створено Шепетівський округ в складі 10 районів, Проскурівський округ в складі 9 районів, Кам’янець-Подільський округ в складі 9 районів, Могилів-Подільський округ в складі 6 районів, Коростенський округ в складі 9 районів та Новоград-Волинський округ в складі 6 районів. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 19. — Ст. 157.

3, 6. *Харків*. Запроваджений регулярний щоденний авіазв’язок Харкова із 72 районами Харківської області. Розроблено кільцеві і напівкільцеві маршрути, які охоплювали майже всі райони. *Вісті*. — 1935. — 16 лютого.

6. *Севастополь (Кримська АСРР, РСФРР)*. Відбувся об’єднаний пленум міськпарткому та міськради, присвячений курортним питанням і, зокрема, справі перевезення курортників. Ухвалено впорядкувати автобусне сполучення південним берегом Криму, збільшити число автобусів, відремон-

тувати шосе між Севастополем і Ялтою. Відзначалось, що усі санаторії Криму забезпечені лікарями й середнім медичним персоналом, упорядковано парки та оранжереї, а також відкриваються нові санаторії у Ялті, Місхорі та Симеїзі. *Вісті*. — 1935. — 2 квітня.

7. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. Помер український громадський і культурний діяч, історик української церкви Василь Біднов (1874–1935). *Діло*. — 1935. — 3 квітня.

1–5 квітня

2. *Київ*. Відбулась республіканська нарада працівників юстиції, у роботі якої взяли участь близько 500 працівників прокуратури, судових органів та колегій оборонців, а також прокурор СРСР А. Вишинський, голова Найвищого суду СРСР О. Винокуров і голова ЦК спілки працівників суду й прокуратури С. Філлер. Аналізувалися “перемоги, здобуті у нещадній боротьбі з класовим ворогом”, обговорювались завдання органів юстиції, зокрема йшлося про вчасне виконання вироків, піднесення якості слідства, боротьбу з викривленням соціалістичної законності, боротьбу з хуліганством та бандитизмом. *Вісті*. — 1935. — 3 квітня, 4 квітня, 5 квітня, 6 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 1 квітня, 3 квітня; 6 квітня.

2 квітня (вівторок, другий день шестиденки)

2, 3. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відкрився перший Вседонецький з'їзд ударників коксохімічної промисловості, на якому оголошено результати другого всесоюзного конкурсу коксохіміків. Перша премія і перехідний прапор ЦК спілки коксохіміків присуджені Ново-макіївському заводу № 4. *Вісті*. — 1935. — 3 квітня.

3. *Донецька область*. Стала до ладу збагачувальна фабрика для переробки золотомістких руд на Нагольному кряжі. Передбачалось, що після проведених дослідів буде поставлене практичне питання про видобуток золота в Донбасі. *Вісті*. — 1935. — 9 квітня.

7. *Відень (Австрійська Республіка)*. Помер колишній поручик УСС, підполковник Армії УНР, комендант Українського Легіону у Відні Дмитро Катамай (1886–1935). *Діло*. — 1935. — 7 квітня.

9. *Харків*. На стадіоні “Динамо” відбулися перші матчі з баскетболу на першість України. *Вісті*. — 1935. — 3 квітня.

2–3 квітня

2. *Харків*. Працював п'ятий пленум Української ради товариства політкаторжан, у роботі якого взяли участь керівники Всесоюзного товариства політкаторжан Г. Петровський і Ом. Ярославський. Доповідь про 30-річчя революції 1905 р. і завдання товариства політкаторжан виголосив Г. Петровський. *Вісті*. — 1935. — 3 квітня, 8 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 3 квітня, 8 квітня.

2–10 квітня

1. *УСРР*. Відбувались пленуми міських та районних комітетів КП(б)У, збори партактиву на заводах і фабриках, на яких обговорювалась постанова пленуму ленінградського міськкому ВКП(б) про завдання партійно-організаційної й політично-виховної роботи. *Комуніст*. – 1935. – 9 квітня.

3 квітня (середа, третій день шестиденки)

1. *Київ*. Постановами Президії ЦВК УСРР проведено часткову зміну районних меж Дніпропетровської області, Чернігівської області та меж новоутвореного Євсузького району Старобільської округи Донецької області. *ЗЗ*. – 1935. – № 11–12. – Ст. 51, 52, 53; *Вісті*. – 1935. – 6 квітня.

1. *Київ*. Постановою Президії ЦВК УСРР Царекостянтинівський район Дніпропетровської області та його районний центр с. Царекостянтинівка перейменовано на район ім. тов. Куйбишева та село Куйбишево. *ЗЗ*. – 1935. – № 11–12. – Ст. 50; *Вісті*. – 1935. – 6 квітня; *Комуніст*. – 1935. – 6 квітня.

1. *Київ*. Постановою Президії ЦВК УСРР “Про утворення Дарницької міської ради і поширення міської смуги м. Києва” до міської смуги м. Києва включені села Позняки та Осокорки. *ЗЗ*. – 1935. – № 11–12. – Ст. 54; *Комуніст*. – 1935. – 6 квітня.

4. *Одеса*. В театрі Революції відбулася прем'єра п'єси “Маруся Чурай” І. Микитенка, що стала переробкою відомої п'єси М. Старицького “Ой, не ходи Грицю”. П'єса поставлена заслуженим артистом УСРР художнім керівником харківського театру Революції М. Терещенком і режисером цього ж театру П. Борнім. *Вісті*. – 1935. – 6 квітня.

4 квітня (четвер, четвертий день шестиденки)

3. *Харків*. З конвеєра Харківського тракторного заводу зійшов 100-тисячний трактор. *Вісті*. – 1935. – 5 квітня; *Комуніст*. – 1935. – 5 квітня.

4. *Київ*. Ухвалено постанову ЦВК УСРР і РНК УСРР “Про оподаткування кінотеатрів”, в якій встановлювались ставки місцевого податку. Постанова набирала чинності з 1 січня 1935 р. *ЗЗ*. – 1935. – № 11–12. – Ст. 48.

5 квітня (п'ятниця, п'ятий день шестиденки)

4, 9. *Варшава (Друга Річпосполита Польська)*. Газета “Діло” повідомила про листа митрополита Польської православної церкви Дениса до прем'єра Ради міністрів з протестом проти наміру більшовицького уряду зруйнувати Софійський собор у Києві. *Діло*. – 1935. – 5 квітня.

5–15 квітня

4. *Київ*. Відбувся перший дитячий кінофестиваль. Фільми “Зустрічний”, “Мурзилка в Африці”, “Дочка партизана”, “Клякса в Арктиці”, “Новий Гуллівер”, “Білочка”, “Поліські Робінзони”, “Будьонниші”, “Чапаєв”, “На місяць з пересадкою” та ін. демонструвались у 16 пунктах міста, в тому числі

в клубі залізничників в Дарниці, клубі ім. Фрунзе на Сталінці, приміщеннях шкіл. Відбувались зустрічі дітей з режисерами, працівниками Київської кінофабрики, численні обговорення фільмів, конференції юних глядачів. *Вісті*. — 1935. — 6 квітня, 9 квітня, 10 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 5 квітня.

6 квітня (субота, вихідний день)

2, 3. *Кривий Ріг Дніпропетровської області*. Відбувся III зліт ударників Криворізького залізничного басейну з участю делегатів від металургійних заводів Півдня. Зліт підбив підсумки роботи Кривбасу за перший квартал 1935 р. і намітив практичні заходи до закріплення досягнутих успіхів. *Комуніст*. — 1935. — 8 квітня.

3. *Київ*. Постановою Народного комісаріату земельних справ УСРР “Про боротьбу з шкідниками цукрових буряків” зверталась увага на незадовільний стан підготовки МТС та колгоспів до боротьби із шкідниками, а також давались детальні рекомендації по виконанню агротехнічних вимог та боротьби із шкідниками цукрових буряків механічними і хімічними засобами. *Вісті*. — 1935. — 8 квітня.

4. *Брно (Чехословацька Республіка)*. Чехословацьке українське об'єднання за участі місцевих українських товариств влаштувало вечір української пісні та музики з нагоди 100-ої річниці з дня народження О. Ю. Федьковича. Концерт транслювався по радіо. *Діло*. — 1935. — 31 березня.

4. *Кошице (Чехословацька Республіка)*. Місцева радіостанція транслювала концерт українських народних пісень. *Діло*. — 1935. — 5 квітня.

7 квітня (неділя, перший день шестиденки). Благовіщення Пресвятої Богородиці

1, 6. *Москва*. Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про заходи боротьби із злочинністю серед неповнолітніх”, згідно з якою неповнолітніх, починаючи з 12-річного віку, яких було піймано на скоєнні крадіжок, заподіянні насилля, тілесних ушкоджень, вбивств чи спроб у вбивстві, мали притягати до суду із застосуванням всіх засобів карного покарання. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 19. — Ст. 155; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 8 апреля. — № 84.

1, 3. *Москва*. Ухвалено постанову ЦВК та РНК СРСР “Про доповнення карних кодексів союзних республік статтею, що карає за переплавляння державної розмінної монети та використання цієї монети для виробничих цілей”. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 19. — Ст. 156.

1, 3. *Москва*. Постановою ЦВК СРСР ухвалено “Статут про дисципліну працівників зв'язку Союзу РСР”, що складався з розділів: 1. Загальні положення; 2. Приймання на службу та звільнення працівників зв'язку; 3. Порушення трудової дисципліни та дисциплінарні стягнення; 4. Скарги; 5. Відзнаки на трудовому фронті та заохочення; 6. Облік дисциплінарних стягнень та заохочень; 7. Нагляд за правильним застосуванням цього

статуту. Інструкція із застосування статуту. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 20. — Ст. 163.*

3, 6. *Москва.* Ухвалено постанову Ради праці та оборони “Про впорядкування збуту автомашин та доставки їх покупцям”. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 21. — Ст. 167.*

8 квітня (понеділок, другий день шестиденки)

1, 3. *Київ.* Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, під час якого були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про спорудження в Києві пам’ятника Т. Шевченку, про хід сівби зернових культур, про сівбу буряку (під грифом “цілком таємно”), про норми здачі буряку по районах, про насіння цибулі, про збитки Харківської міськспоживспілки за 1934 рік внаслідок безгосподарності і масових крадіжок, про фінансовий стан Військово-кооперативного управління, про масову позику 1935 року, про першотравневий парад у Києві, про розміри присадибних земель (по областях) у робочих і службовців, які живуть на селі і мають свою будівлю, затверджено постанову РНК УСРР та ЦК КП(б)У про контрактацію рицини. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 1–5, 11–13, 15, 23; ф. 1, оп. 6, спр. 377, арк. 27–36; ф. 1, оп. 6, спр. 386, арк. 1–247.*

1. *Київ.* Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про статтю «Под развесистой клюквой» в газеті «Социалистический Донбасс» від 21 березня 1935 р.”, де визнавався абсолютно неприпустимим тон статті, в якій газета “Социалистический Донбасс” полемізувала з центральним органом КП(б)У газетою “Комуніст”. *Вісті. — 1935. — 9 квітня, Комуніст. — 1935. — 9 квітня.*

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило план розміщення позики по УСРР у розмірі 610 млн. руб. та затвердило план розміщення позики по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 3–4.*

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У розподілило по областям додатково виділені Наркомвнуторгом СРСР на квітень 1935 р. 1 000 т борошна для роздрібного продажу та 3 000 т борошна для випічки хліба для буряко-радгоспів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 386, арк. 235–236.*

4. *Київ.* Постановою РНК УСРР заборонено будь-кому займати приміщення, що звільнялися у Музейному містечку. Ці приміщення могли бути використані лише за прямими призначенням — для розміщення музеїв, книжкових сховищ, архівів тощо. *Вісті. — 1935. — 9 квітня.*

4. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалено до осені 1936 р. і спорудити в Києві пам’ятник Т. Шевченку на місці колишнього пам’ятника Миколі І у сквері напроти державного університету; виготовлення пам’ятника доручено скульптору М. Манізеру. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 1.*

2, 3. *Рахів (Чехословацька Республіка).* Закінчився страйк лісових робітників Рахівського повіту Закарпатської України. Страйк, який охопив 4 тисячі робітників, пройшов організовано. Під час страйку відбулися дві демонстрації, в яких загалом взяли участь 6 тисяч осіб. Розганяючи демонст-

рацію, жандарми поранили кілька десятків робітників, багатьох заарештували. Незважаючи на репресії, страйкарі домоглися підвищення зарплати. *Вісті*. — 1935. — 11 квітня, із посиланням на газети “Карпатська правда” та “Русский народный голос”.

2, 9. *Київ*. Відбулись загальноміські збори парашутистів, пілотів і планеристів разом з комсомольським та тсоавіокемієвським активом Києва, скликані міськкомом ЛКСМУ, міською радою Тсоавіокеміє та українським будинком оборони. *Комуніст*. — 1935. — 9 квітня.

8. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулась інформативна нарада товариства “Сільський Господар” в справі допомоги голодним Яворівщини, де голодувало близько 24 тисяч осіб. *Діло*. — 1935. — 10 квітня.

8–9 квітня

2, 3. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відбулась перша Вседонецька конференція інженерів і техніків шахт Донбасу, в роботі якої взяли участь близько 300 кращих ударників. Передові спеціалісти вугільного Донбасу, які згідно постанови ЦК ВКП(б) і РНК СРСР “Про вугільну промисловість Донбасу” від 8 квітня 1933 р. пішли у шахти, поділились на цій конференції назбираним за два роки досвідом роботи, обговорювали завдання, які стояли перед вугільною промисловістю Донбасу, завдання інженерів і техніків у справі виконання програми вуглевидобутку в 1935 р. *Вісті*. — 1935. — 16 березня, 9 квітня, 10 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 8 квітня, 10 квітня.

9 квітня (вівторок, третій день шестиденки)

1, 6. *Київ*. Ухвалено постанову ЦВК УСРР і РНК УСРР “Про заходи боротьби із злочинністю серед неповнолітніх”, згідно з якою доповнювалась низка статей Кримінального кодексу УСРР. Віднині неповнолітні, починаючи з 12-літнього віку, виявлені у вчиненні крадіжок, заподіянні насильства, тілесних пошкоджень, каліцтв, винних у вбивстві, або у спробі до вбивства притягались до кримінального суду із застосуванням усіх заходів кримінального покарання. *ЗЗ*. — 1935. — № 11–12. — Ст. 49; *Вісті*. — 1935. — 18 квітня.

3. *Київ*. РНК УСРР і ЦК КП(б)У звернулись до голів облвиконкомів, секретарів обкомів, голів райвиконкомів та секретарів райпарткомів із листом “Про сівбу зернових культур і веснооранку”, де вказували на відставання ряду районів у темпах сівби. Наголошувалось на необхідності форсування сівби ранніх культур та вчасного виконання плану веснооранки. *Вісті*. — 1935. — 10 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 10 квітня.

3. *Київ*. РНК УСРР і ЦК КП(б)У звернулись до голів облвиконкомів, секретарів обкомів, голів райвиконкомів та секретарів райпарткомів бурякових районів Київської, Чернігівської, Вінницької, Харківської і Одеської областей із листом “Про сівбу цукрових буряків”, де вказували, що в переважній більшості районі настали умови для масового розгортання сівби

буряків і тому давалася вказівка “негайно повним темпом таку сівбу розгорнути”. *Вісті.* — 1935. — 10 квітня; *Комуніст.* — 1935. — 10 квітня.

3. *Київ.* Перший секретар ЦК КП(б)У П. Постишев звернувся до завідувачів хат-лабораторій бурякосійних районів України із директивою негайно розпочати пильне дослідження залягання бурякових шкідників, перевірити наявність у колгоспах отрут для боротьби із сільськогосподарськими шкідниками та їх якість. *Вісті.* — 1935. — 10 квітня.

4. *Київ.* Ухвалено постанову РНК УСРР “Про забезпечення початкових і середніх шкіл УСРР підручниками й наочним приладдям на 1935–1936 учбовий рік”, згідно якої Наркомат освіти мав видати в 1935 р. 104 назви підручників українською мовою (тиражем 19 700 тис. примірників), 92 назви російською мовою (3 650 тис. прим.), 49 назв єврейською мовою (467 тис. прим.), 45 назв — німецькою (334 тис. прим.), 52 назви — польською (310 тис. прим.) та 52 назви іншими мовами (болгарською, чеською, грецькою та ін.) загальним тиражем 123 тис. примірників. *ЗЗ.* — 1935. — № 14. — Ст. 67; *Вісті.* — 1935. — 15 квітня; *Комуніст.* — 1935. — 15 квітня.

10. *с. Кульчи́вець Кам'янецького району Вінницької області.* Народилося живе теля з двома головами, трьома очима, двома ротами і трьома язиками. *Вісті.* — 1935. — 10 квітня.

10 квітня (середа, четвертий день шестиденки)

1. 8. *Відень (Австрійська Республіка).* Газета “Politische Korrespondenz” повідомила з Харкова, що наприкінці березня збунтувались ув'язнені австрійські емігранти, числом більше 140 осіб, у зв'язку з чим уряд СРСР заборонив в'їзд до країни австрійським шуцбундівцям. *Діло.* — 1935. — 11 квітня.

4. *Київ.* Постановою РНК УСРР та ЦК КП(б)У для вшанування пам'яті “великого українського поета — революціонера-демократа Т. Шевченка” вирішено спорудити пам'ятник Т. Шевченку в Києві і відкрити його в 75-у річницю зі дня смерті поета у 1936 р. Постановою схвалювалась пропозиція Київського обласного виконавчого комітету, обкому КП(б)У та президії Київського міськради про встановлення пам'ятника в сквері напроти державного університету. Проектування пам'ятника було доручено авторові пам'ятника Т. Шевченку у Харкові М. Манізеру. *Вісті.* — 1935. — 11 квітня; *Комуніст.* — 1935. — 11 квітня.

4. *Москва.* Відбулась зустріч українських письменників П. Тичини, П. Панча, І. Кулика, О. Копиленка, Івана Ле, І. Кириленка, О. Корнійчука та І. Фефера із Максимом Горьким. Під час обговорення центральним було питання про посилення роботи Спілки радянських письменників України, особливо про посилення роботи з безпартійними письменниками. *Комуніст.* — 1935. — 12 квітня.

11 квітня (четвер, п'ятий день шестиденки)

1, 2. *Маріуполь Донецької області*. На базі існуючих у Маріуполі обласних курсів радянського активу Донеччини Донецький облвиконком організував “комбінат по підготовці радянських керівних кадрів”, зокрема шестимісячні курси підготовки керівних працівників райвиконкомів, тримісячні курси підготовки працівників селищних і сільських рад та півторамісячні курси перепідготовки секретарів сільрад — комсомольців, мобілізованих в рахунок “1000” на радянську роботу. *Вісті*. — 1935. — 11 квітня.

2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалено просити ЦК ВКП(б) нагородити орденом Леніна Донецьку організацію комсомолу в зв'язку з її 15-річчям та “видатними заслугами на фронті соціалістичного будівництва, особливо в справі оволодіння технікою і в справі боротьби за виконання програми добичі вугілля і виплавки металу”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 29*.

3. *Київ*. Для забезпечення виконання плану лісонасадження в Україні РНК УСРР зобов'язала РНК АМСРР та всі обласні виконавчі комітети у період з 20 квітня по 10 травня провести дводекадник лісонасадження. *Вісті*. — 1935. — 14 квітня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердив проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про заходи до розвитку хмелярства на Україні”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 387, арк. 96–104*.

4. *Київ*. У ЦК КП(б)У під головуванням першого секретаря ЦК КП(б)У П. Постишева відбулась нарада з питань виховання дітей і роботи школи. Перед працівниками відділу культури й пропаганди ленінізму ЦК КП(б)У, представниками Київського обкому та Київського міськкому КП(б)У, ЦК ЛКСМУ, Київського обкому та міськкому комсомолу, Наркомату освіти, профспілки шкільних працівників з промовою про завдання партійних, комсомольських, профспілкових організацій і органів народної освіти в галузі виховання дітей і роботи школи виступив П. Постишев. *Вісті*. — 1935. — 14 квітня.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило затвердити постанову про забезпечення початкових і середніх шкіл УСРР підручниками та наочним приладдям на 1935–1936 учбовий рік та опублікувати її від імені РНК УСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 30*.

4. *Київ*. На основі ухвали РНК СРСР та ЦК ВКП(б) від 16 травня 1934 р. про викладання історії і дальших вказівок ЦК ВКП(б) ухвалена постанова ЦК КП(б)У “Про підготовку курсу історії України”. Ставилось завдання до 1 грудня 1935 р. підготувати курс історії України для вищих навчальних закладів, для чого при УАМЛІН була створена авторська бригада істориків під керуванням М. Попова, О. Дзеніса і Н. Войтинського. *Комуніст*. — 1935. — 12 квітня; *Під марксо-ленінським прапором*. — 1935. — № 2. — С. 123.

13 квітня (субота, перший день шестиденки)

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про заходи до розвитку хмелярства на Україні”, в якій затверджений план посадок хмелю (600 га) в 11 районах та встановлене мінімальне завдання по врожайності хмелю (від 7 ц до 2 ц з га). *ЗЗ*. — 1935. — № 14. — Ст. 61.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про боротьбу з шкідниками цукрових буряків”, що зобов’язувала всі колгоспи і радгоспи виконувати агротехнічні вимоги по сівбі й обробці цукрових буряків. *ЗЗ*. — 1935. — № 14. — Ст. 62; *Вісті*. — 1935. — 14 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 14 квітня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про фінансовий стан місцевої промисловості”, де були зафіксовані масові порушення фінансової дисципліни, розтрати та розкрадання. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 387, арк. 132–146*.

3. *Кадіївка (нині — Стаханов) Донецької області*. Кращій шахті СРСР за підсумками Другого всесоюзного конкурсу шахт — шахті № 22 Голубівка ім. Кірова (Кадіївка) вручено прапор газети “Правды”. З цієї нагоди м. Кадіївка було святково прикрашене та уквітчане прапорами. *Вісті*. — 1935. — 14 квітня.

4, 6. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР “Про поширення диференціації оплати праці працівників масових бібліотек на робітників бібліотек науково-дослідних і учбових закладів”. *ЗЗР*. — 1935. — № 14. — Ст. 68.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило передати у розпорядження ЦВК УСРР всю садибу колишнього Межигірського монастиря та ліквідувати розташований у ньому будинок відпочинку ВЦРПС. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 387, арк. 111–112*.

6. *Київ*. Ухвалена постанова політбюро ЦК КП(б)У про план капітальних робіт по комунальному господарству м. Києва на 1935 рік. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 26–27*.

14 квітня (неділя, другий день шестиденки)

3, 6. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР “Про звільнення премій, що виплачуються робітникам і службовцям, від прибуткового податку та від збору на потреби житлового та культурно-побутового будівництва”. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 22. — Ст. 170.

3. *Одеса*. Представник ЦВК УСРР вручив капітанові теплохода “Україна” червоний прапор від уряду України за друге місце у Всесоюзному конкурсі водного транспорту та перевиконання плану перевезень у 1934 р. *Вісті*. — 1935. — 15 квітня.

15 квітня (понеділок, третій день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, під час якого були розглянуті питання та ухвалені відповідні постанови про сівбу буряка й про готовність до боротьби із шкідниками буряку, про контракцію цукрового буряку (під грифом “цілком таємно”), про типовий договір на контракцію

цукрового буряку (під грифом “цілком таємно”), про суперфосфат (під грифом “цілком таємно”), про сівбу рицини й бавовни, про ремонт збиральних машин, про виконання плану відвантаження тракторних плугів, про озимі, про стан кінського поголів'я, про постанову Дніпропетровського обкому від 23 березня 1935 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 24–26, 32–4; ф. 1, оп. 6, спр. 387, арк. 1–151.

1. *Київ*. Ухвалена постанова ЦК КП(б)У “Про постанову Дніпропетровського обкому від 23/ІІІ – 35 р. у зв'язку з статтею в «Комуністі» «Про директора Нюріна та його єдиноборців», в якій визнане неправильним по формі й по суті, що дніпропетровський обком у своїй ухвалі, опублікованій у газеті “Зоря” у зв'язку з статтею в “Комуністі”, виступив з обвинуваченням проти “Комуніста” в тому, що в газеті “дістали відбиття елементи нездорових настроїв”, в той час, як обком в цій же ухвалі визнав за правильні основні обвинувачення, висунуті “Комуністом” щодо дніпропетровського театрального тресту. *Комуніст*. – 1935. – 17 квітня.

2. *Київ*. На відзначення 15-річчя комсомолу Донбасу із привітальними листами до комсомольців звернулись ЦК КП(б)У, РНК УСРР, ЦК ЛКСМУ та перший секретар ЦК КП(б)У П. Постишев. Постановою Президії ЦВК УСРР 20 кращих комсомольців Донецької організації ЛКСМУ – ентузіасти соціалістичного будівництва – були нагороджені грамотами уряду УСРР. *Вісті*. – 1935. – 16 квітня; *Комуніст*. – 1935. – 16 квітня.

3. *Київ*. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про притягнення до відповідальності працівників Харківської міськспоживспілки, які допустили своєю злочинною бездіяльністю розвал системи Харківської міськспоживспілки”, згідно з якою за виявлені факти ігнорування директив партії й уряду, злочинне порушення фінансової дисципліни низку відповідальних працівників міськспоживспілки було звільнено з партії і роботи та віддано під суд. *Вісті*. – 1935. – 16 квітня; *Комуніст*. – 1935. – 16 квітня; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 387, арк. 122–131.

3. *Дніпропетровськ*. Розпочав роботу обласний зліт кращих ударників фінансової роботи. *Вісті*. – 1935. – 16 квітня.

3. *УСРР*. На Південно-Західній залізниці розпочав курсувати новий поїзд прямого сполучення Київ–Севастополь. *Комуніст*. – 1935. – 11 квітня.

3. *УСРР*. Розпочався Всесоюзний торговельний перепис, завданням якого було отримати точні відомості про міську й сільську роздрібну та гуртову торговельну сітку, торговельні кадри, спеціалізацію торговельної сітки, її матеріально-технічний стан. *Вісті*. – 1935. – 10 квітня, 15 квітня.

6. *Харків*. При промисловій виставці для вивчення попиту відкрилась постійна виставка одягу, що вироблявся в області. На виставці було представлено 100 різних фасонів жіночого, чоловічого та дитячого одягу. *Вісті*. – 1935. – 9 квітня.

6. *Київ, Харків, Полтава, Суми, Кременчук, Гадяч, Білопілья, Хорол, Ізюм, Лозова, Вовчанськ, Охтирка, Лубни, Куп'янськ, Червоноград та інші міста*.

Розпочали роботу першотравневі базари, на яких торгували продуктами харчування, готовим одягом, білизною, галантереєю, трикотажем, мануфактурою, посудом, меблями, музичними інструментами, радіоприладами і книжками. Базари у 45 містах працювали до 5 травня. *Вісті*. — 1935. — 11 квітня, 16 квітня, 17 квітня, 18 квітня, 21 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 14 травня.

16 квітня (вівторок, четвертий день шестиденки)

3. *Київ*. З листом до секретарів обкомів і голів облвиконкомів, секретарів райпарткомів та голів райвиконкомів бурякових районів “Про хиби у сівбі цукрових буряків і про підготовленість до боротьби з шкідниками” звернулись голова РНК УСРР П. Любченко та секретар ЦК КП(б)У С. Косіор. В листі вимагалось забезпечити виконання МТС і колгоспами низки агротехнічних заходів, зокрема повністю очистити поля перед засівом буряків, організувати і до 20 квітня закінчити обкопування всіх плантацій, організувати збирання довгоносики тощо. *Вісті*. — 1935. — 17 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 17 квітня.

4. *Київ*. Постановою ЦВК УСРР (затверджено політбюро ЦК КП(б)У 15 квітня 1935 р.) на відзначення 30-річної музично-диригентської діяльності головному диригенту Київського державного академічного театру опери і балету УСРР заслуженому артисту республіки А. Пазовському надано звання народного артиста УСРР. *Вісті*. — 1935. — 17 квітня; *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 55.

4. *Київ*. Спеціальною постановою РНК УСРР та ЦК КП(б)У відзначено досконалість зробленого Грампласттрестом Наркомважпрому СРСР запису на грамплатівки української народної пісні, а також високоякісну художню роботу капели “Думка” під керівництвом Н. Городовенка, жіночого хорового ансамблю під керівництвом В. Верховинця, капели бандуристів під керівництвом М. Михайлова та симфонічного оркестру Київського державного академічного театру опери і балету УСРР. Для преміювання хорових та музичних колективів виділено 75 тис. рублів. *Вісті*. — 1935. — 18 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 18 квітня; *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 388, арк. 92–95.

17 квітня (середа, п'ятий день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про виконання ухвали ЦК ВКП(б) «Про створення у міськкомках ВКП(б) відділів парткадрів»”, в якій відзначалась недопустима повільність у виконання директив ЦК ВКП(б) та вказівок тов. Сталіна про пошкваллення партійно-організаційної і пропагандистської роботи і намічались заходи щодо подолання цих хиб. *Комуніст*. — 1935. — 18 квітня.

2. *Донецька область*. В містах відбулись масові демонстрації молоді на відзнаку 15-річчя комсомолу Донбасу. *Комуніст*. — 1935. — 15 квітня.

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР “Про план роботи машинно-тракторних станцій в колгоспах у 1935 р.”. *33 СРСР*. — 1935. — *Відділ перший*. — № 22. — Ст. 169.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР про підняття чистих парів, в якій затверджено план та крайні терміни підняття чистих парів з розподілом по областям і колгоспам МТС. *Комуніст*. — 1935. — 20 квітня.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердив постанову “Про будівництво Польського педагогічного інституту у м. Києві”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 388, арк. 97–99*.

6. *Дніпропетровська область*. У великих містах і промислових центрах Дніпропетровщини відкрились великі передсвяткові базари, що працювали до 5 травня. До участі у базарах були залучені колгоспи, колгоспники, трудящі одноосібники. *Вісті*. — 1935. — 9 квітня.

18 квітня (четвер, вихідний день)

10. *Київ*. Новий буксирний пароплав “Бригадир” Дніпро-двинського пароплавства на повному ходу налетів на Окуньєвський міст (80 км нижче від Києва) і через 15 хвилин затонув. *Комуніст*. — 1935. — 20 квітня.

19 квітня (п'ятниця, перший день шестиденки)

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР і ЦК ВКП(б) “Про роботу комбайнів та про оплату комбайнерів в радгоспах і МТС”, що складалась з розділів: 1. Про виробництво та ремонт комбайнів; 2. План збирання комбайнами в МТС та радгоспах у 1935 р. (для УСРР був встановлений мінімальний план збирання зернових та соняшника на площі у 1 000 тис. га, для Кримської АСРР — у 110 тис. га); 3. Про оплату комбайнерам. *ЗС СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 21. — Ст. 164; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 20 апреля. — № 94.

3. *Київ*. Справі “сприяння організації масового виробництва колгоспами гончарної черепиці та найповнішого використання наявного устаткування та утворення в колгоспах нових черепичних майстерень” мала слугувати постановою РНК УСРР “Про виробництво колгоспами гончарної черепиці”, згідно з якою колгоспам надавалась фінансова та методична допомога. *Вісті*. — 1935. — 23 квітня.

4. *Київ*. В секретаріаті ЦВК УСРР відбулась нарада про стан ліквідації неписьменності в Україні, під час якої було зафіксовано, що в УСРР було ще 785 тис. неписьменних і понад 1 млн. малописьменних. Складено план остаточної ліквідації неписьменності протягом 1935 р. *Комуніст*. — 1935. — 20 квітня.

19–20 квітня

2, 4. *Київ*. Відбулась скликана ЦК ЛКСМУ нарада секретарів комітетів усіх вишівських комсомольських організацій України, де розглядались питання про роботу комсомолу у вищих навчальних закладах. *Вісті*. — 1935. — 4 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 20 квітня.

3. *Київ*. На заводі Укркабель відбулась перша Всесоюзна конференція гумівників заводів Головкальорметобробки СРСР. *Вісті*. — 1935. — 20 квітня.

6. *Київ*. Відбулась Українська нарада керівників міських і сільських секцій благоустрою, квартальних депутатських груп та квартальних комітетів, скликана ЦВК УСРР разом з Наркомкомунгоспом. На нараді, в роботі якої взяли учать понад 150 осіб, обговорювались завдання упорядкування міст, їх благоустрою та озеленення. *Вісті*. — 1935. — 18 квітня, 20 квітня, 21 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 18 квітня, 20 квітня, 21 квітня.

20 квітня (субота, другий день шестиденки)

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило перейменувати м. Сновськ в м. Щорс і Сновський район — в Щорський район. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 65*.

2. *Київ*. Постановою ЦВК СРСР Донецька організація комсомолу на відзначення її 15-ліття та за видатні заслуги “на фронті соціалістичного будівництва, особливо в справі опанування техніки і в справі боротьби за виконання програми видобутку вугілля й витопу металу”, нагороджена орденом Леніна. *Вісті*. — 1935. — 21 квітня; *Комуніст*. — 1935. — 21 квітня.

3, 6. *Київ*. РНК УСРР скасував видану в серпні 1928 р. постанову про надання права окружним виконкомам встановлювати плату за користування мостами. *Вісті*. — 1935. — 21 квітня.

3, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило порядок ліквідації заборгованості по зарплаті до першотравневих свят. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 65–66*.

3. *Київ*. Президія ЦВК УСРР постановила надати звання Героя праці інженеру вогнетриву заводу ім. Ворошилова Ф. Куриліну, який мав великі заслуги в будівництві й ремонті домен, раціоналізації вогнетривкої справи. Виробничий стаж Ф. Куриліна складав на той час 47 років. *Вісті*. — 1935. — 21 квітня.

4. *Київ*. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про впорядкування садиб та хат, де народився і жив Т. Г. Шевченко”, зокрема в с. Кирилівка та с. Моринці Вільшанського району Київської області. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 64–65*.

4, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову РНК УСРР про відзначення 75-річчя життя і 50-річчя артистичної діяльності народного артиста Республіки П. Саксаганського. Зважаючи на особливі заслуги П. Саксаганського у справі розвитку українського театру, ухвалено створити ювілейний комітет під головуванням народного комісара освіти В. Затонського для відзначення ювілею. П. Саксаганському збільшено пенсію до 400 руб. на місяць та закріплено за ним довічно його квартиру. *Вісті*. — 1935. — 26 квітня.

10. *Станція Яма Донецької залізниці*. Сталося зіткнення двох товарних поїздів, внаслідок чого було розбито 5 вагонів, пошкоджено 27. Завдано збитків на суму у 70 тис. руб. Жертв не було. *Комуніст*. — 1935. — 22 квітня.

10. *Ріка Дніпро*. Водний суд Дніпровського басейну розглянув справи про великі аварії на Дніпрі, що сталися на початку квітня, коли внаслідок

недбалості екіпажу згорів щойно відремонтований буксирний катер “15 років Жовтня”, а також відбулось зіткнення товарно-пасажирського пароплаву “10 років Жовтня” та буксирного пароплаву “Рябінін”, внаслідок чого обидва пароплави були значно пошкоджені. Винуваті в аваріях капітани та лоцмани засуджені до позбавлення волі на термін від 3 до 10 років. *Комуніст.* — 1935. — 22 квітня.

20–22 квітня

2, 3. *Дніпропетровськ.* У місті перебував начальник острова Діксон (Північний Льодовитий океан) Г. Боровіков. Разом із спеціальною комісією він проводив набір працівників для роботи в Арктиці, зокрема на острів Діксон, шефство над яким взяло м. Дніпропетровськ. *Вісті.* — 1935. — 21 квітня.

20 квітня — 10 травня

3. *УСРР.* Згідно постанови РНК УСРР проводився дводекадник лісо-насадження. *Комуніст.* — 1935. — 14 травня.

21 квітня (неділя, третій день шестиденки). *Вхід Господній до Єрусалиму*

3. *Київ.* Ухвалена постанова РНК СРСР і ЦК ВКП(б), згідно з якою, зважаючи на недорід у ряді районів України в 1934 р., колгоспи України звільнялись від недоплат по зернопоставках на 1934 р. та від заборгованості по натуроплаті за 1933 та 1934 рр. *Вісті.* — 1935. — 22 квітня; *Комуніст.* — 1935. — 22 квітня.

7. *Харків.* Помер видатний зообіолог, найстаріший лектор Харківського державного університету, директор Зообіологічного інституту проф. Г. Арнольд (1874–1935). *Вісті.* — 1935. — 22 квітня.

22 квітня (понеділок, четвертий день шестиденки)

3. *Москва.* Комітет із заготівель при РНК СРСР та Наркомат землеробства СРСР ухвалили постанову “Про пільги по зернопостачанню колгоспам, що вирощують кінський молодняк”. *Правда.* — 1935. — 24 квітня.

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР від 21 квітня 1935 р. про розподіл автомашин по областям на другий квартал року. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 388, арк. 144–161.*

4, 8. *Київ.* До міста літаком з Харкова прибула делегація міжнародного об'єднання революційних театрів у складі Секі Сано (Японія), Ернста Оттвальда (Німеччина) і Джо Лосі (США) для “зміцнення братерського зв'язку міжнародного об'єднання революційних театрів із радянським українським театром”. Відбулись численні зустрічі працівників київських театрів з представниками “революційних закордонних театрів”. *Вісті.* — 1935. — 24 квітня, 26 квітня.

23 квітня (вівторок, п'ятий день шестиденки)

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило провести 13 травня 1935 р. пленум ЦК КП(б)У із таким порядком денним: 1. Про збирання врожаю 1935 року, 2. Про хлібозаготівлі, 3. Про хід обробітку цукрового буряку та про боротьбу із шкідниками. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 388, арк. 163.*

3. *Москва*. Ухвалено постанову ЦВК та РНК СРСР “Про встановлення відсоткових відрахувань від податку з обороту у бюджети союзних республік на 1935 рік”. *ЗЗ СРСР. – 1935. – Відділ перший. – № 25. – Ст. 196.*

4. *Київ*. РНК УСРР затвердила план будівництва шкіл по селах за рахунок коштів самооподаткування. *Комуніст. – 1935. – 24 квітня.*

9. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбулись ювілейні загальні збори з нагоди десятиліття Товариства опіки над українськими емігрантами. Вранці в соборі св. Юра о. Никита Будка відправив богослужіння за померлих членів товариства та за розкидану по цілому світу українську еміграцію. *Діло. – 1935. – 7 квітня.*

24 квітня (середа, вихідний день)

4. *Харків*. Відкрилась перша обласна фотовиставка, на якій було представлено близько 400 фоторобіт. *Комуніст. – 1935. – 26 квітня.*

4, 6. *Харків*. Відкрилась Всесоюзна конференція в справі охорони чистоти атмосферного повітря в містах. *Комуніст. – 1935. – 26 квітня.*

9. *Київ*. Відбувся масовий велокрос ім. Чувиріна на дистанцію 20 км по вулицях міста. У велокросі брали участь близько 100 спортсменів [М. Чувирін у 1935 р. обіймав посаду голови Донецького обкому КП(б)У]. *Вісті. – 1935. – 26 квітня.*

25 квітня (четвер, перший день шестиденки)

3. *Москва*. Відбулось засідання Центральної комісії сприяння держкредитові та ощадній справі. Комісія знову надала перехідний червоний прапор Україні – за успішну роботу по позиках і вкладах у першому кварталі року. *Вісті. – 1935. – 27 квітня; Комуніст. – 1935. – 27 квітня.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило у другому кварталі 1935 р. організувати 20 нових МТС у Вінницькій та Одеській областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 70.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про план торгівлі хлібом та борошном у травні 1935 року” (під грифом “цілком таємно”). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 388, арк. 182–204.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілило додатково виділені на квітень 1935 р. 7 тисяч тонн борошна по областям та визначило план торгівлі хлібом та борошном у травні 1935 р. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 68.*

3. *Артемівськ Донецької області*. Відбулась нарада керівників Донецької і Катерининської залізниць, на якій підписано договір про соціалістичне змагання. *Комуніст. – 1935. – 28 квітня, 29 квітня.*

3, 6. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР “Про заборону грошових та натуральних видач з боку державних органів та господарських організацій частинам та установам РСЧА та НКВС у порядку шефства”. *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 25. — Ст. 205.

4, 6. *Київ*. Для “стимулювання творчої роботи письменників України” Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило створити літературний фонд у сумі 150 тис. руб. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 69*.

4. *Москва*. РНК СРСР ухвалив доповнення до постанови від 13 січня 1934 р. “Про вчені ступені та звання”, згідно з яким до 1 січня 1936 р. органи, що мали право надавати вчену ступінь доктора, могли на основі вмотивованих подань рад вищих навчальних закладів або науково-дослідних установ присуджувати вчену ступінь кандидата наук відомим своїми науковими працями, відкриттями або винаходами особам без захисту дисертації. *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 22. — Ст. 188.

8. *Румунія*. Румунський уряд скасував правила, за якими мандрівники і пакунки товарів з України, Криму та інших місцевостей СРСР повинні були проходити карантин. *Вісті*. — 1935. — 26 квітня.

9. *Одеса*. Відбувся матч першої і другої футбольних збірних команд України. Перемогу здобула друга збірна. *Вісті*. — 1935. — 26 квітня.

25–26 квітня

4, 6. *Київ*. Відбулась перша республіканська нарада з організації робітничого відпочинку і медично-санітарного обслуговування відпочиваючих, у роботі якої взяли участь близько 40 делегатів з усіх областей України: працівників профспілок, фізкультури, лікарі курортних будинків відпочинку Святогорська, Маріуполя, Харкова, Одеси та ін. На нараді обговорювались принципи і форми організації робітничого відпочинку та стан установ відпочинку, а також єдиний план організації робітничого відпочинку в УСРР на 1935 р. *Вісті*. — 1935. — 26 квітня.

25–27 квітня

3, 6. *Київ*. Відбулась Всесоюзна нарада по плануванню міст і міських селищ. *Комуніст*. — 1935. — 12 квітня.

4. *Київ*. В конференцзалі ВУАН відбувався другий пленум правління Спілки радянських письменників України, на якому аналізувалася творчість ряду визначних радянських письменників України (українських, єврейських, російських, молдавських та ін.), а також обговорювались завдання, що стояли перед спілкою і кожним письменником напередодні підготовки до 20-річчя Жовтневої революції. Із доповіддю “Про творчу роботу письменників і чергові завдання спілки радянських письменників України” 26 квітня виступив перший секретар ЦК КП(б)У П. Постишев. 27 квітня із промовою “Про міжнародне значення перемог Радянської України, про розквіт української радянської культури і про завдання спілки радянських

письменників” виступив голова РНК УСРР П. Любченко. Пленум ухвалив низку заходів щодо роботи над “Історією фабрик і заводів”. В окремій ухвалі пленум приєднався до ухвали пленуму правління Всесоюзної спілки радянських письменників про створення “Історії села” та закликав усіх радянських письменників розгорнути таку роботу, щоб уже до двадцятиріччя Жовтня робітники і колгоспники могли читати художню історію сіл України. Завідувач відділу культури і пропаганди ленінізму ЦК КП(б)У З. Ашраф’ян інформував про заходи, рекомендовані ЦК КП(б)У в організаційних питаннях СРПУ. Після інформації З. Ашраф’яна пленум доручив президії протягом двох декад виробити план конкретних організаційних заходів, які повинні забезпечити повну реалізацію директив ЦК КП(б)У і, насамперед, вказівок С. Косіора, П. Постишева і П. Любченка, скерованих на дальший розвиток радянської літератури УСРР. І. Кулика було звільнено від обов’язків голови правління Спілки радянських письменників України. Головою СРПУ було обрано А. Сенченка. *Вісті. — 1935. — 24 квітня, 26 квітня, 27 квітня, 28 квітня; Комуніст. — 1935. — 26 квітня, 27 квітня, 28 квітня.*

25–30 квітня

4. *Дніпропетровськ.* Відбувся дитячий кінофестиваль, під час якого 50 тисяч дітей подивилися 15 фільмів. *Вісті. — 1935. — 26 квітня; Комуніст. — 1935. — 24 квітня.*

26 квітня — 6 травня

4. *Київ.* Відбувався перший дитячий музичний фестиваль, організований Київським міським партійним комітетом та міськкомом ЛКСМУ. Десятки гуртків, ансамблів, оркестрів та окремі виконавці-солісти — співаки, музики і танцюристи продемонстрували кращі зразки своєї художньої творчості. У виступах брали участь близько 5 000 дітей. *Вісті. — 1935. — 8 травня; Комуніст. — 1935. — 27 квітня.*

27 квітня (субота, третій день шестиденки)

1, 3. *Київ.* Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, під час якого були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про складання генерального плану м. Києва, про наданий Київською міськрадою загальний план дренажних робіт, про планування і озеленення схилів берега Дніпра, про будівництво Київської ТЕЦ, про сівбу льону та коноплі, про готовність МТС і районів до боротьби із шкідниками буряку, про ремонт збиральних машин, про заборгованість перед колгоспами і колгоспниками за здану ними продукцію, про будівництво моторного цеху на ХПЗ, про роботу міліції, про крадіжки, розбазарювання мірчука та затримку у вивозі мірчука з млинів, про організацію “Подпольный трест”, про одноосібників, про виконання наказу т. Кагановича про покращення роботи великих залізничних станцій України. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 56–60, 72–84, 86, 92–104; ф. 1, оп. 6, спр. 377, арк. 37–42; ф. 1, оп. 6, спр. 388, арк. 1–243.*

1, 3. *Москва*. На адресу ЦК КП(б)У та РНК УСРР надійшла телеграма від секретаря ЦК ВКП(б) Й. Сталіна та голови РНК СРСР В. Молотова із категоричною вимогою докласти всіх зусиль для збільшення виробництва бавовни в Україні. Ця телеграма за рішенням політбюро ЦК КП(б)У була надіслана Одеським та Дніпропетровським обкомам партії та облвиконкомам, директорам МТС та їх заступникам з політичної частини. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 389, арк. 16–20.*

1, 3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило всіх винних у справі викритої НКВС УСРР “крадіжницької організації так званій «Підпільний цех» судити в показовому порядку”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 59.*

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР і ЦК ВКП(б) “Про державний план розвитку тваринництва по СРСР на 1935 рік”, згідно з яким для УСРР та Кримської АСРР було заплановано виростити відповідно 1 432,8 і 49,5 тис. голів телят; 3 928,3 і 101,1 тис. голів поросят; 666,1 та 162,4 тис. голів ягнят та козлят; 376,7 та 8,8 тис. голів лоша́т. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 22. — Ст. 168; Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 28 апреля. — № 101.*

28 квітня (неділя, четвертий день шестиденки). Світле Христове Воскресіння. Великдень

1. *Москва*. Заступник голови РНК СРСР В. Чубар призначений на голову комітету резервів при Раді праці й оборони СРСР. *Вісті. — 1935. — 29 квітня.*

2. *Київ*. До міста для участі у святкуванні 1 травня прибула 3-тя кавалерійська Басарабська дивізія ім. Котовського. *Вісті. — 1935. — 29 квітня.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про укріплення фінансово-бюджетної дисципліни”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 117–118.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови Народного комісаріату земельних справ УСРР “Про прополювання засівів зернових культур”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 116.*

4. *Київ*. До міста з Москви прибув режисер О. Довженко для ознайомлення з величезним матеріалом про “українського Чапаєва” — М. Щорса, який надійшов до історико-літературного бюро при Українфільмі. *Вісті. — 1935. — 27 квітня.*

4. *Київ*. В будинку літератури відбулися збори радянських письменників. У своїх виступах письменники М. Бажан, І. Кириленко, Ю. Смолич, А. Любченко, Леонід Первомайський, С. Голованівський та ін. розповіли про свої творчі плани, а також “підкреслили ту величезну творчу насагу, яку вони одержали на останньому пленумі правління СРПУ”. На зборах виступив режисер О. Довженко, який розповів про творчі плани у роботі над фільмом про “українського Чапаєва” — М. Щорса. *Вісті. — 1935. — 29 квітня.*

29 квітня (понеділок, п'ятий день шестиденки)

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про зниження роздрібних та відпускних цін на крупи”, відповідно до якої з 1 травня 1935 р. були знижені поясні ціни на пшоно, гречану, ячну, перлову, кукурудзяну, вівсяну та манну крупи, горох, квасолю, сочевицю, боби. *ЗЗ СРСР. – 1935. – Відділ перший. – № 25. – Ст. 206.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про контракцію насіння кормових трав урожаю 1935 р.”, згідно з якою був затверджений план контракції у колгоспах для держсортфонду по областях та культурам. *ЗЗ. – 1935. – № 18. – Ст. 95.*

3. *Київ*. Згідно постанови РНК УСРР “Про поставку картоплі з присадибних посівів” встановлено, що колгоспники притягаються до обов'язкових поставок відповідно до затвердженого плану посіву картоплі на присадибній землі кожного колгоспника. Незалежно від цього при наявності посіву на присадибних землях колгоспників зернових культур та соняшника вони притягаються до поставки зернових культур відповідно до розмірів фактичного посіву зернових культур і соняшника. *ЗЗ. – 1935. – № 18. – Ст. 96.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалено розподіл лімітів пального по системі Наркомземсправ на травень 1935 р. по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 110.*

3. *Київ*. На підставі однойменної постанови РНК СРСР від 23 березня 1935 р. ухвалена постанова РНК УСРР “Про заходи, щоб запобігти замулюванню технічних ставків цукрозаводів”. *ЗЗ. – 1935. – № 18. – Ст. 93.*

3. *Київ*. Ухвалена постанова Української економічної наради “Про контракцію сіна врожаю 1935 р.”, згідно з якою був визначений план по селянському сектору з розподілом по областях. *ЗЗ. – 1935. – № 18. – Ст. 101.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про реорганізацію структури страхових органів промкооперації УСРР”. *ЗЗ. – 1935. – № 18. – Ст. 94.*

4. *Київ*. Затверджено інструкцію Наркомату освіти й Наркомату фінансів УСРР “Про порядок збирання і витрачання батьківських коштів на придбання підручників для учнів школи”. *ЗЗ. – 1935. – № 14. – Ст. 69.*

4. *Київ*. Постановою РНК УСРР Головний репертуарний комітет при Наркоматі освіти ліквідований. Утворене Головне управління контролю за видовищами й репертуаром при НКО УСРР та затверджене Положення про це управління. *ЗЗ. – 1935. – № 18. – Ст. 97.*

4. *Чернігів Київської області*. Урочисто відкрилось дитяче кіносвято. Планувалось продемонструвати 19 кінокартин, з них 12 дитячих. *Вісті. – 1935. – 22 квітня.*

4. *Київ*. Постановою Наркомату освіти УСРР “на відзначення ударної роботи кращих учителів, піонерватажків України, які дають гарні зразки у викладанні основ наук та в комуністичному вихованні молодого покоління” премійовані велосипедом, патефоном, відрізом на костюм або пугівкою на

курорт, а також бібліотечкою вибраних творів Маркса–Енгельса–Леніна–Сталіна та найкращих зразків класичної художньої літератури 22 особи. *Комуніст.* – 1935. – 1 травня.

30 квітня – 5 травня

4. *Одеса.* Відбувся дитячий кінофестиваль, на якому дітям демонстрували радянські кінофільми “Чапаєв”, “Юність Максима”, “Зустрічний”, “Дочка партизана”, “Будьонниші”, “Новий Гуллівер” та ін. *Комуніст.* – 1935. – 22 квітня.

Квітень

1, 3, 6. *Західна Україна (Друга Річпосполита Польська).* Газета “Комуніст” (Київ) з посиланням на газети “Новий час” та “Діло” (Львів) неодноразово подає інформацію про значне число голодуючих на Західній Україні, зокрема на Яворівщині (більше 25 тисяч осіб), Бойківщині, Лемківщині, Поліссі, Львівщині, Тернопільщині. *Комуніст.* – 1935. – 27 квітня, 28 квітня.

3. *Коломия (Друга Річпосполита Польська).* Відбулась польська конференція щодо економічного розвитку Гуцульщини, зокрема Косівського, Коломийського і Надвірнянського повітів. *Діло.* – 1935. – 5 квітня.

3. *Одеса.* Консервний завод і ім. Леніна після капітального ремонту розпочав виробництво рибних консервів. Вперше завод почав випускати мурманський оселедець у маслі й маринаді. Всього у 1935 р. завод мав випустити 13 300 тис. банок рибних консервів. *Вісті.* – 1935. – 6 квітня.

3. *Проскурівський округ Вінницької області.* У багатьох колгоспах Проскурівщини з ініціативи ударників Червоного хреста засівають “гектари оборони”. Ці гектари обробляються виключно ударниками Червоного хреста. *Вісті.* – 1935. – 17 квітня, із посиланням на газету “Прикордонна смуга” (Проскурів).

3. *Херсон Одеської області.* Херсонська суднобудівна верф Рибтресту розпочала виконувати замовлення акційного камчатського товариства на 50 вантажних і 50 риболовних баркасів для камчатської рибної промисловості. Раніше такі баркаси довозили з Японії. *Вісті.* – 1935. – 18 квітня.

3. *Київ.* Урядом УСРР затверджено будівництво у Києві нового річкового вокзалу. *Вісті.* – 1935. – 1 травня.

3. *Запоріжжя Дніпропетровської області.* Дніпрогес почав давати струм для електропоїздів. *Комуніст.* – 1935. – 10 жовтня.

3, 6. *УСРР.* Відбувся місячник позикодержця. Ощадкаси перевіряли облігації, сплачували виграші, а також залучали нових вкладників. *Вісті.* – 1935. – 28 квітня.

3, 6. *Київ.* На 8-й взуттєвій фабриці організовано цех дитячого взуття, який почав випускати щодня 530 пар черевиків та туфель для школярів і дошкільнят. *Вісті.* – 1935. – 11 квітня.

3, 4, 6. *Кам'янець-Подільський Вінницької області*. Почала працювати фабрика культурних художніх виробів, що виготовляла різні декоративні вази, бюсти тощо. *Комуніст*. — 1935. — 12 квітня.

4. *УСРР*. На екрани вийшов художній фільм “Дочка партизана” Одеської кінофабрики “Українфільму” у звуковому та німому варіантах. (Сценарій В. Данилевича, режисери О. Маслоков, М. Маєвська, оператор Г. Шабанов, художник С. Худяков, композитор П. Козицький, звукооператор А. Лупал). *Вісті*. — 1935. — 1 квітня; *Фільмографія // Жукова А. Є., Журов Г. В. Українське радянське кіномистецтво. 1930–1941: Нариси*. — К., 1959. — С. 225.

4. *Київ*. Розпочалась реконструкція зоопарку, що передбачала побудовання нового слоновника та ізолятора для хворих звірів. Планувалось також замінити дерев'яний паркан, що відділяв зоопарк від Брест-Литовського шосе, на залізну огорожу на кам'яному фундаменті, а замість воріт збудувати кам'яний архітектурно оформлений вхід. *Вісті*. — 1935. — 9 квітня.

4. *Сталіно (нині — Донецьк)*. В обласному будинку художнього виховання дітей готувався до 1 травня дитячий карнавал з 400 юних балерин, художників, авіамоделістів, музикантів, співаків. 200 балерин для виконання перед трибунами вивчали танець “Інтернаціонал”. *Вісті*. — 1935. — 21 квітня.

4. *с. Парутине Одеської області*. Інститут історії матеріальної культури ВУАН (Київ) та Державна академія історії матеріальної культури (Ленінград) після дворічної перерви відновили розкопки Ольвії. *Комуніст*. — 1935. — 18 квітня.

4. *Париж (Французька Республіка)*. Відбулось кілька концертів української музики, зокрема концерт української пісні в обробці композитора Ю. Пономаренка. *Діло*. — 1935. — 6 квітня.

6. *Київ*. Обласна рада Автодору та обком комсомолу організували перший у місті гараж на 200 велосипедів, які мали видавати на прокат. При гаражі організовані ремонтна майстерня, консультація з питань користування веломашиною, кімнати відпочинку, школа велосипедної їзди. *Вісті*. — 1935. — 1 квітня.

6. *Київ*. Почалося впорядкування Ботанічного та колишнього Маріїнського садів. В Маріїнському саду ліквідоване кладовище і влаштовано великий дитячий майданчик. *Комуніст*. — 1935. — 1 квітня.

6. *Харків*. На харківському радіозаводі розпочалось масове виробництво нового трилампового приймача з повним живленням від електроцітки. *Комуніст*. — 1935. — 15 квітня.

9. *Харків*. До першотравневих свят на території парку культури і відпочинку відкрита збудована на кошти тсоавіохемівської громадськості найвища в світі парашутна вишка “ХАІ-І”, висота якої становила 65 м. Робітнича площадка знаходилась на висоті 55 м. За годину з вишки могли стрибнути 60 осіб, яких підіймали ліфтом. *Вісті*. — 1935. — 11 квітня; *Соціалістична Харківщина*. — 1935. — 9 квітня.

9. *Маріуполь Дніпропетровської області*. Розпочалось будівництво великого фізкультурного стадіону, на якому мали устаткувати футбольне поле з трибунами на 10 тисяч місць, волейбольний майданчик, тенісний корт, бігову доріжку, тир, гімнастичні містечка і численні майданчики для спортивних ігор. *Вісті*. — 1935. — 15 квітня.

1 травня (середа, перший день шестиденки). День міжнародної бойової пролетарської солідарності. День бойового огляду революційних сил міжнародного пролетаріату

2. *УСРР*. У містах України відбулися першотравневі демонстрації трудящих. Зокрема, у Житомирі на вулиці вийшли 50 тисяч осіб, у Черкасах — понад 10 тисяч, у Запоріжжі — понад 80 тисяч. *Вісті*. — 1935. — 4 травня.

2. *Київ*. Відбувся військовий парад та приведення до урочистої обіцянки (червоної присяги) молодих червоноармійців. Парад приймав командувач військ Українського військового округу Й. Якір. На парад виведені зведений полк начскладу, військово-навчальні заклади, стрілецькі, технічні частини, артилерія, кавалерія, цивільні навчальні заклади й зведені загони Тсоавіохему. Після параду проведена демонстрація трудящих. По закінченні параду та демонстрації в парку 1 травня відбувся артилерійський салют зі 101 пострілу. *Вісті*. — 1935. — 28 квітня, 29 квітня, 4 травня.

2. *Львів (Друга Річчосполита Польська)*. Відбулась першотравнева демонстрація. *Вісті*. — 1935. — 4 травня.

2. *Луганськ Донецької області*. На Червоному майдані відбулося закладення пам'ятника героям оборони Луганська. Почесним головою комітету сприяння будівництву пам'ятника обрано К. Ворошилова. *Вісті*. — 1935. — 21 березня.

3, 6. *Київ*. За ухвалою Наркомату внутрішньої торгівлі УСРР знижені відпускні ціни на морозиво. Ціни на фруктове морозило знижено на 33%, на молочне і вершкове — на 25%. *Вісті*. — 1935. — 27 квітня.

3, 6. *УСРР*. У зв'язку з тим, що в Україні будувалися нові водопроводи у Києві, Харкові, Одесі, Дніпропетровську, Кривому Розі, Запоріжжі, Кам'янському, Чернігові, Полтаві, у містах Донбасу тощо, Наркомат господарства УСРР та ЦК спілки комунальників оголосили з 1 травня конкурс на кращий водопровід України. *Вісті*. — 1935. — 2 квітня.

6. *Харків–Київ*. З Харкова до Києва виїхав зразковий радіофікований пасажирський поїзд ім. Л. Кагановича. У складі поїзда були 8 вагонів-купе з дзеркалом, 1 м'який вагон, 1 міжнародний вагон і вагон-ресторан. *Комуніст*. — 1935. — 2 квітня.

7. *с. Білошиця приміської смуги Коростенської міськради Київської області*. На місці загибелі М. Щорса було закладено меморіальну дошку. *Вісті*. — 1935. — 8 травня.

9. *Харків, Київ*. Центральна рада Тсоавіохему УСРР на честь міжнародного пролетарського свята організувала політ повітряного поїзда з

Харкова до Києва. Поїзд у складі літака Р-5 та 3 планерів Харківського, Сталінського та Дніпропетровського аероклубів вранці вилетів із Харкова і з'явився над Києвом під час повітряного параду авіаційних частин. *Вісті.* — 1935. — 1 травня.

2 травня (четвер, другий день шестиденки)

9. *Київ.* На Червоному стадіоні відбулося велике спортивне свято на честь Міжнародного дня трудящих — 1 травня. Були проведені масові змагання — перетягування каната, біг у мішках, біг із картоплиною в ложці, змагання бігуна з велосипедистом, кидання гранати в ціль, пушбол тощо. *Вісті.* — 1935. — 29 квітня, 4 квітня.

3 травня (п'ятниця, третій день шестиденки)

3. *Київ.* ЦК КП(б)У ухвалено вести облік засівних площ під урожаєм 1935 року і доручено РНК УСРР видати спеціальну постанову з цього питання. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 110.*

4 травня (субота, четвертий день шестиденки)

1. *Київ.* Постановою ЦВК УСРР на території Київської і Вінницької областей утворено 6 округів (Кам'янець-Подільський, Проскурівський, Шепетівський, Могилівський, Новоград-Волинський та Коростенський). *ЗЗ.* — 1935. — № 13. — Ст. 58; *Вісті.* — 1935. — 6 травня.

1. *Москва.* Постановою ЦВК СРСР “Про перейменування районів, сіл, підприємств і установ по УСРР” Дніпровському алюмінієвому заводу у м. Запоріжжі надано ім'я С. Кірова, Науково-дослідному інституту зернового господарства в м. Дніпропетровську — ім'я В. Куйбишева, Другій П'ятихатській МТС Дніпропетровської області — ім'я М. Хатаевича, Коксохімічному заводу № 20 Дніпропетровської області — ім'я М. Калініна, а також перейменовано завод ім. Скрипника Дніпропетровської області на завод ім. тов. Димитрова, Ново-Симонівську сільраду Одеської області — на Кіровську сільраду, місто і залізничну станцію Бірзула — на Котовськ, Бірзульський район — на Котовський район. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК.* — 1935. — 6 мая; *ЗЗ СРСР.* — 1935. — Відділ перший. — № 25. — Ст. 200; *Вісті.* — 1935. — 6 травня.

1, 6. *Київ.* Ухвалено постанову ЦВК і РНК УСРР “Про заходи боротьби з хуліганством”, видану відповідно до постанови ЦВК і РНК СРСР від 30 березня 1935 р. Заборонено виготовлення, переховування, збут і носіння кинджалів, фінських ножів й іншої холодної зброї без дозволу Наркомвнусправ УСРР. *ЗЗ.* — 1935. — № 13. — Ст. 57; *Вісті.* — 1935. — 8 травня.

3, 6. *Москва.* Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про державну внутрішню позику другої п'ятирічки (випуск третього року)”, згідно з якою позика випускалась на суму у 3 мільярди 500 мільйонів руб. терміном на 10 років з 1 жовтня 1935 р. до 1 жовтня 1945 р. *ЗЗ СРСР.* — 1935. — Відділ

перший. — № 24. — Ст. 195; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 5 мая. — № 105.

4, 6. Москва. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про заходи, що запобігають утворенню заборгованості по заробітній платі вчителям”. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 25. — Ст. 201.

5 травня (неділя, п'ятий день шестиденки)

2, 4. Київ. В театрі Українського військового округу відбувся присвячений дню преси загальноміський з'їзд робселькорів, скликаний Київським міським комітетом КП(б)У та редакціями газет “Комуніст”, “Пролетарська Правда” і “Більшовик”. *Вісті*. — 1935. — 5 травня.

3. УСРР. Відповідно до постанови ЦВК і РНК СРСР “Про державну внутрішню позику другої п'ятирічки (випуск третього року)” від 4 травня 1935 р. організовано масову передплату на позику. Вже за 2 дні завдання по передплаті позики були перевиконані у Києві, Харкові та Дніпропетровську. Робітники та селяни у переважній більшості передплачували позику на місячний заробіток, інколи вносили суму готівкою повністю або частково. *Вісті*. — 1935. — 5 травня, 6 травня, 8 травня, 9 травня.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про місцеві бюджети”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 389, арк. 85–91*.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови ЦВК УСРР і РНК УСРР “Про обов'язкову трудову участь у будівництві автогужових шляхів”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 389, арк. 73–80*.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови ЦВК УСРР та РНК УСРР “Про конкурс на краще проведення шляхового будівництва та утримання автогужових шляхів у 1935 році”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 93–99*.

4. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затверджено постанову РНК УСРР “Про будівництво шкіл в форпостах та селах погрансмуги”, де йшлося про будівництво у 1935 р. 8 шкіл у форпостних містах (Новоград-Волинському, Коростені, Проскуріві, Заславі, Рибниці, Вінниці та Кам'янець-Подільському Вінницької області). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 119–122*.

4. Київ. В правлінні Спілки радянських письменників України відбулося читання та обговорення нового роману Ю. Яновського “Вершники”. *Вісті*. — 1935. — 6 травня.

7. Ужгород (Чехословацька Республіка). Помер учений-правознавець, політичний діяч, іноземний член ВУАН Станіслав Дністрянський (1870–1935). *Національна академія наук України. Персональний склад. 1918–2003*. — К., 2003. — С. 209.

8. Київ. Італійське генеральне консульство переїхало з Харкова до Києва. *Вісті*. — 1935. — 8 травня.

6 травня (понеділок, вихідний день)

9. Київ. Проведений масовий “Крос імені тов. Шверніка”. Дистанція — від 500 до 5 тисяч м. *Вісті*. — 1935. — 5 травня.

9. Київ. Відбувся традиційний “Велокрос імені голови товариства «Динамо» тов. Кацнельсона”. Маршрут складав 50 км навколо Києва. У кросі взяли участь 300 велосипедистів-динамівців. *Вісті*. — 1935. — 5 травня.

9. Київ. Відбувся перший крос юних спортсменів міста. *Вісті*. — 1935. — 5 травня.

6–7 травня

3, 10. Вінницька область. Значних руйнувань зазнали зернові посіви внаслідок сильного граду. Загалом загинуло близько 20 тис. га зернових, ще кілька тисяч гектарів були значно пошкоджені. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 391, арк. 140–146.

6–10 травня

2, 3. Одеса. Відбулася скликана за пропозицією наркома харчової промисловості СРСР А. Мікояна Всесоюзна конференція молодих спеціалістів консервного виробництва, на яку з'їхалися колишні студенти єдиного в СРСР профільного закладу — Одеського консервного інституту. *Вісті*. — 1935. — 8 травня, 11 травня.

7 травня (вівторок, перший день шестиденки)

1, 2. Москва. Ухвалена постанова ЦВК СРСР “Про проведення конкурсів-змагань рад у 1935 р.”, зокрема планувалось у травні–грудні провести Всесоюзний конкурс міських рад на кращу організацію допомоги залізничному транспорту; у червні–серпні — Всесоюзний конкурс міських і сільських рад на кращу організацію допомоги школі; у травні–грудні — Всесоюзний конкурс на кращу сільську раду з організації розвитку соціалістичного тваринництва в колгоспах, радгоспах, а також у господарствах колгоспників, тощо. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 25. — Ст. 198; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 9 мая. — № 198.

2. Харків. Харківський обком КП(б)У і облвиконком ухвалили висунути 500 колгоспниць-ударниць на керівну роботу. Для висуванок у Харкові відкрились двомісячні курси. *Вісті*. — 1935. — 8 травня.

3. Київ. Через масовий характер порушень дисципліни ухвалена постанова РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни”. *ЗЗ*. — 1935. — № 18. — Ст. 92.

9. Одеса. Відбулась відкрита спартакіада моряків, в якій взяли участь моряки портів Одеси, Миколаєва, Херсону, Севастополя, Феодосії, Сухумі, Поті, Новоросійську і Батумі. У програмі спартакіади були футбол, волейбол, водний спорт і шахи. *Вісті*. — 1935. — 8 травня.

8 травня (середа, другий день шестиденки)

3. *Старобільськ Донецької області.* Відбулась нарада директорів та начальників політвідділів колгоспів з питань пропалювання та підготовки до збирання врожаю. В роботі наради взяв участь голова РНК УСРР П. Любченко та секретар Донецького обкому КП(б)У С. Саркісов. *Вісті.* — 1935. — 11 травня.

4. *Київ.* Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про підготовку курсу історії української літератури”, згідно з якою до 1 січня 1936 р. мав бути підготовлений I том курсу історії української літератури (дожовтневого періоду) для вищих навчальних закладів. Для написання курсу створювався авторський колектив у складі А. Хвилі, І. Кулика, С. Щупака, Є. Шабліовського, П. Колесника, Ю. Йосипчука, Н. Кагановича, О. Білецького, А. Костенка, Гайового, Юрченка, Л. Смілянського. *Вісті.* — 1935. — 9 травня.

6. *Луганськ Донецької області.* Введено в експлуатацію першу трамвайну лінію. *Вісті.* — 1935. — 10 травня.

8. *Київ.* До міста прибула група турецьких політичних діячів і журналістів на чолі з депутатом Великого національного зібрання Турецької Республіки і генеральним секретарем історичного товариства проф. Музафером Гокером, що перебували в Москві на першотравневих святах. Разом з делегацією прибув турецький посол у Москві п. Васиф Чинар. Крім Києва, турецька делегація побувала у Харкові та Одесі, а також на Дніпрогір'ї. Після зустрічі турецької делегації із уповнаркомзаксправ А. Петровським, голова Українського товариства культурного зв'язку із закордоном проф. Величко влаштував прийом на честь п. Васиф Чинара та турецької делегації. На прийомі були присутні письменники, артисти, журналісти та громадські діячі столиці. *Вісті.* — 1935. — 9 травня.

9. *Харків.* На міських змаганнях з плавання студент спортивного факультету Київського інституту фізкультури Горбунов встановив новий всесоюзний рекорд стилем “брас” на 200 м (2 хв. 46,6 с). *Вісті.* — 1935. — 9 травня.

8–9 травня

9. *Харків.* Відбулись всеукраїнські фехтувальні змагання між командами Києва, Харкова, Одеси і Донбасу. *Вісті.* — 1935. — 9 травня.

9–11 травня

8. *Київ.* У місті перебувала делегація чехословацьких робітників на чолі з головою Спілки друзів Радянського Союзу Чехословацької Республіки лікарем Б. Врбенським, яка перебувала в Москві на першотравневих святах. Члени делегації відвідали підприємства і культурні заклади столиці України. *Вісті.* — 1935. — 10 травня, 11 травня.

10 травня (п'ятниця, четвертий день шестиденки)

6. Харків. На найбільших заводах міста — тракторному, паровозобудівному, “Серп і молот” організовані квиткові каси для обслуговування робітників-курортників і туристів. У касах робітники могли купити чи замовити залізничний квиток і постільне приладдя. Квитки могли доставити і додому. *Вісті. — 1935. — 11 травня.*

8. Харків. Місто відвідали французька, бельгійська, швейцарська та норвезька робітничі делегації, що брали участь у першотравневих святах у Москві. Делегації французьких та норвезьких залізничників взяли участь у робкорівському зльоті залізничників харківського вузла. *Вісті. — 1935. — 11 травня.*

9. Київ. РНК УСРР затверджено постанову Ради професійних спілок України від 26 квітня 1935 р. про звільнення від роботи та збереження середнього заробітку учасників української та всесоюзної комсомольських стрілецьких спартакіад. *ЗЗ. — 1935. — № 18. — Ст. 98.*

10–11 травня

2, 4. Київ. Відбулась республіканська нарада з питань роботи з дітьми на так званих “постишевських майданчиках”, на якій обговорювались завдання “постишевських майданчиків” і “піонерських форпостів” у житлових кооперативах. *Вісті. — 1935. — 11 травня.*

11 травня (субота, п'ятий день шестиденки)

3. Київ. Ухвалено постанову ЦВК УСРР і РНК УСРР “Про обов'язкову трудову участь у будівництві автогужових шляхів”, згідно якої колгоспи, машинно-тракторні станції, радгоспи та працездатне населення сіл, селищ і міст, яке працювало в сільському господарстві, мали приймати участь у будівництві шляхів. *ЗЗ. — 1935. — № 14. — Ст. 63; Вісті. — 1935. — 12 травня.*

3. Київ. Ухвалено постанову ЦВК УСРР і РНК УСРР “Про конкурс на краще проведення шляхового будівництва та утримання автогужових шляхів у 1935 році”, що мав бути проведений “з метою рішучого піднесення організаторської ролі виконкомів і забезпечення найширшої участі рад, колгоспного селянства й всієї радянської громадськості в будівництві нових і впорядкуванні існуючих автогужових шляхів на основі соціалістичного змагання”. *ЗЗ. — 1935. — № 14. — Ст. 64.*

12 травня (неділя, вихідний день)

4, 7. Київ. Відбулись урочистості з нагоди 75-тиріччя життя та 50-тиріччя театральної діяльності народного артиста УСРР П. Саксаганського. Після вистави “Наталка-Полтавка” в Київському державному академічному театрі опери і балету за участю ювіляра відбулось урочисте засідання ювілейного комітету. За великі заслуги у розвитку українського театру постановою РНК СРСР П. Саксаганського нагороджено орденом

Трудового Червоного Прапора, уряд УСРР надав йому премію в 10 тис. руб. *Вісті. — 1935. — 14 травня.*

4, 8. *Київ.* У Спілці радянських письменників України відбулась зустріч із “американським єврейським революційним письменником” І. А. Рончем, який приїхав до Києва. Після розповіді І. А. Ронча про революційну літературу в Америці читали свої твори Д. Гофштейн, І. Фефер, Л. Квітко, Л. Резнік, М. Талалаєвський, П. Тичина та ін. *Вісті. — 1935. — 15 травня.*

9. *Київ.* На Червоному стадіоні відбулося перше весняне спортивне свято. На стадіоні були присутні члени політбюро ЦК КП(б)У та члени уряду УСРР. У киданні м'яча встановила новий всесоюзний рекорд З. Борисова (78,79 м), вона ж встановила новий всеукраїнський рекорд у штовханні ядра (11,48 м). Новий всеукраїнський рекорд у метанні диска встановив чемпіон УСРР Тер-Аванесьян (43,72 м). *Вісті. — 1935. — 14 травня.*

13 травня (понеділок, перший день шестиденки)

3. *Київ.* Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про пропонування зернових”, що зобов'язувала облвиконкоми і обкоми партії впродовж 10–12 днів “забезпечити пропонування зернових як озимих, так і ярих, засмічених бур'янами”. *Більшовик. — 1935. — 14 травня.*

4. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про перебіг шкільного будівництва в містах УСРР”, де констатувалось, що будівництво розгорнуто незадовільно і ставились завдання щодо успішного виконання плану шкільного будівництва. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 136–137.*

4. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затверджено проект постанови РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про заходи до підвищення кваліфікації вчителів початкової і середньої школи 1935 року”, згідно з якою влітку 1935 р. організувалась низка місячних курсів для підвищення кваліфікації вчителів з історії, географії, мови та літератури, а також для кандидатів на директорів шкіл. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 133–135.*

9. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалено звільнити Ю. Войцехівського від обов'язків голови Вищої Ради фізкультури при ЦВК УСРР. Натомість головою Вищої ради фізкультури затверджено С. Андреева. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 113.*

13–15 травня

1. *Київ.* Відбувся пленум ЦК КП(б)У. На порядку денному стояли питання: 1) про готування і проведення збирання врожаю 1935 р., 2) про хід обробітку і боротьбу з шкідниками цукрових буряків, 3) про проведення хлібозаготівель у 1935 році. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 67; Більшовик. — 1935. — 17 травня.*

14 травня (вівторок, другий день шестиденки)

3, 6. *Москва*. Для здешевлення вартості будівництва ухвалено постанову РНК СРСР “Про зниження відпускних цін на будівельні матеріали” з 1 травня 1935 р. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 26. — Ст. 210.*

3, 6. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про поставки картоплі з присадибних посівів”, згідно з якою колгоспники залучались до обов’язкових поставок картоплі згідно із затвердженим планом посіву картоплі на присадибній ділянці кожного колгоспника; незалежно від цього колгоспники, якщо вони мали ще посіви зернових культур та соняшника, залучались до поставки зернових згідно з розмірами фактичного посіву. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 26. — Ст. 211.*

15 травня (середа, третій день шестиденки)

1, 2. *Москва*. РНК СРСР ухвалив постанову “Про порядок дозволу з’їздів, конференцій та нарад”, згідно з якою скликання державними органами СРСР, всесоюзними кооперативними і громадськими організаціями з’їздів, а також конференцій і нарад з участю представників місцевих органів мало відбуватись лише з дозволу РНК СРСР, а скликання внутрішньовідомчих нарад — з дозволу народного комісара; скликання республіканських з’їздів, конференцій та нарад за участю представників з місць допускалось лише з дозволу РНК відповідної союзної республіки. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 16 мая; 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 26. — Ст. 209.*

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті та ухвалені відповідні рішення з питань зменшення плану Дніпропетровській області на підняття парів (не зменшено), про виконання плану заводу лісоматеріалів до степових районів, про додаткові кошти на утримання апаратів райвиконкомів, про пересів загиблої озимини у Київській та Вінницькій областях, про проведення восени чергових районних партконференцій, про дозвіл Донецькій та Південній залізниці скликати залізничні з’їзди профспілок, про відзначення 125-тиріччя Харківського медичного інституту та 130-тиріччя Харківського державного університету, про спорудження до 1937 р. пам’ятника Леніну у Харкові, про фураж та ремонт сільгоспмлинів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 105–107; ф. 1, оп. 6, спр. 389, арк. 1–123.*

2. *Київ*. В приміщенні Українського Будинку Червоної армії відкрилась конференція винахідників Українського військового округу. *Вісті. — 1935. — 14 травня.*

3. *Київ*. Постановою Президії ВЦК УСРР ухвалений поданий РНК УСРР народногосподарський план УСРР на 1935 рік. *33. — 1935. — № 15. — Ст. 71.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілив додатково виділені для випічки хліба у квітні 1935 р. 3 000 т борошна по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 389, арк. 8–9.*

3. *Київ*. РНК УСРР дозволила Уповнаркомхарчопромові та Вукоопспілці організувати закупівлю молока у населення за конвенційними цінами, які встановлює УпКомЗаг РНК на Україні. У першому півріччі заплановано закупити на Україні 17 350 т молока. *Вісті*. — 1935. — 16 травня.

7. *Ленінград (РСФРР)*. Помер художник-авангардист, один із засновників супрематизму та кубофутуризму, теоретик мистецтва Казимир Малевич (1878(9?)–1935).

15–16 травня

2. *Київ*. Відбулась Київська обласна нарада жінок-голів сільрад, у якій взяли участь понад 150 жінок — голів сільрад Київщини, жінки-члени союзного та українського урядів. На нараді обговорювався досвід роботи жінок — голів сільрад, перебіг обласного конкурсу на кращу культурну сільраду. *Вісті*. — 1935. — 16 травня.

4. *Київ*. Відбулась олімпіада самодіяльного мистецтва робітників і робітничої молоді столиці. З кращих танцюристів та виконавців пісень організована міська школа українських народних танців і загальноміський хор при консерваторії. *Вісті*. — 1935. — 10 травня, 16 травня.

16 травня (четвер, четвертий день шестиденки)

4. *Київ*. Постановою політбюро ЦК КП(б)У для керівництва будівництвом пам'ятника Т. Шевченку у Києві при РНК УСРР створений Комітет у складі І. Шелехеса, В. Затонського, З. Ашраф'яна, А. Хвилі, М. Василенка та Р. Петрушанського. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, стр. 390, арк. 100*.

6. *Київ*. Ухвалена постанова президії ЦВК УСРР “На доповідь народного комісара соціального забезпечення про стан соціального забезпечення в УСРР”, де йшлося про необхідність покращення керівництва справою пенсійного забезпечення інвалідів і непрацездатних. *ЗЗ*. — 1935. — № 15. — Ст. 70.

9. *Київ*. Постановою Президії ЦВК УСРР головою Вищої ради фізичної культури при ЦВК УСРР затверджено С. Андрєєва замість звільненого Ю. Войцехівського. *ЗЗ*. — 1935. — № 14. — Ст. 65–66.

17 травня (п'ятниця, п'ятий день шестиденки)

1. *Київ*. Постановою ЦВК СРСР у зв'язку із 15-річчям 3-ої Бессарабської Червонопрапорної кавалерійської дивізії ім. Котовського дивізії та 3-х командирів і політпрацівників — ветеранів дивізії нагороджено орденом Леніна; 7-х осіб — орденом Червоної Зірки, 11-х осіб — Почесною грамотою ЦВК СРСР. *Вісті*. — 1935. — 18 травня.

1. *Київ*. Проведений урочистий пленум Київської міської ради з нагоди 15-річчя 3-ої Бессарабської Червонопрапорної кавалерійської дивізії ім. Котовського. *Вісті*. — 1935. — 18 травня.

1. *Київ*. Ухвалені положення ЦВК УСРР “Про депутатські групи міських та районних рад на виробництві і в інших організаціях” та “Про

територіальні — підрайонні, дільничні і квартальні депутатські групи міських та районних рад УСРР”, в яких визначався порядок організації депутатських груп та їх основні завдання. *ЗЗ. — 1935. — № 21. — Ст. 116, 117; Хронологічне зібрання. — Т. 1 — С. 552–557.*

2. *Київ.* Ухвалена постанова РНК УСРР “Про закріплення за профспілковими організаціями муніципальних будівель”. *ЗЗ. — 1935. — № 18. — Ст. 99.*

3. *Москва.* РНК СРСР ухвалив постанову “Про проведення обліку господарств і худоби у червні–липні 1935 р.”. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 29. — Ст. 231.*

3. *Київ.* Українська економічна нарада у зв’язку із незадовільним станом будівництва ухвалила постанову “Про перебіг будівництва Олександрійського буровугільного комбінату”, в якій визначила основні напрямки подолання відставання від запланованих термінів. *Вісті. — 1935. — 26 травня.*

3. *Київ.* Постановою політбюро ЦК КП(б)У додатково виділені на травень 10 т комбікормів розподілені по областях для продажу колгоспам з пунктів Заготзерна. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 106.*

4. *Київ.* В правлінні Спілки радянських письменників України під головуванням А. Сенченка відбулася нарада молодих письменників, у роботі якої взяли участь акад. П. Тичина, голова літературної комісії ВУАМЛІН С. Щупак, директор Держлітвидаву Н. Чередник. На нараді обговорювались питання розгортання творчої роботи серед молодих письменників, наголошувалось на необхідності ліквідації будь-яких решток групівщини, викриувалась так звана “шкідницька контрреволюційна робота українських націоналістів”. *Вісті. — 1935. — 18 травня.*

4, 8. *Київ.* В приміщенні великого залу обкому КП(б)У на зборах пропагандистів міста відбулась лекція секретаря ЦК КП(б)У М. Попова про прем’єр-міністра Польщі Ю. Пілсудського (1867–1935), який помер 12 травня у Варшаві. *Вісті. — 1935. — 16 травня.*

17–19 травня

9. *Київ.* Відбулись матчі з шашок та шахів між збірними командами України та Білорусі. *Вісті. — 1935. — 15 травня, 18 травня, 20 травня, 22 травня.*

18 травня (субота, вихідний день)

1. *Київ.* Відбулись парад, загально-дивізійний мітинг, масові спортивні ігри в частинах та урочисті збори дивізії з нагоди 15-річчя 3-ої Бессарабської Червонопрапорної кавалерійської дивізії ім. Котовського. *Вісті. — 1935. — 18 травня, 20 травня.*

19 травня (неділя, перший день шестиденки)

3. *Москва.* Ухвалено постанову РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про державний план розвитку тваринництва на 1935 рік по Кримській АСРР”.

Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 20 мая; 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 27. — Ст. 216.

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанови РНК УСРР “Про організацію системи оптового збуту продукції промисловості Наркомату місцевої промисловості УСРР” та “Про організацію системи постачання промисловості Наркомату місцевої промисловості УСРР”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 124–125, 128–129.*

19–20 травня

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило розподіл додаткових 450 тракторів Челябінського тракторного заводу по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 131–133.*

19–21 травня

3. *Київ.* Відбулась перша нарада з питань агрохімії в бурякосіянні, що була скликана Наркомземом УСРР. *Вісті. — 1935. — 22 травня.*

20 травня (понеділок, другий день шестиденки)

4. *Київ.* До міста прибули 24 копії екстреного випуску “Союзкінохроніки” з виступом Й. Сталіна на урочистому засіданні, присвяченому пуску московського метрополітену. Того ж дня у 4-х кінотеатрах Києва почалася демонстрація цього випуску. Українфільм відправив копії випуску до всіх областей України. *Вісті. — 1935. — 21 травня.*

9. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову про проведення 24 червня в Києві загальноміського параду фізкультурників. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 136–140.*

21 травня (вівторок, третій день шестиденки)

1. *Москва.* Ухвалена постанова ЦВК СРСР про перейменування м. Сновська Чернігівської області — батьківщини першого командира 1-ї Української радянської дивізії М. Щорса — у м. Щорс, а Сновського району — на Щорський район. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 32. — Ст. 261.*

9. *Київ–Одеса.* Стартував швидкісний пробіг на конях кавалерійської секції “Динамо” за маршрутом Київ–Одеса з нагоди п’ятиліття існування секції. Фінішував пробіг 30 травня. *Вісті. — 1935. — 18 травня, 22 травня, 28 травня, 1 червня.*

23 травня (четвер, п’ятий день шестиденки)

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову про виділення додаткових комбайнів, двигунів, лобогрійок і самоскидок до збиральної кампанії 1935 року по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 145–146.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило додатково відпустити МТС пальне на травень (із розподілом по областях). ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 146–147; спр. 390, арк. 159–161.

24 травня (п'ятниця, вихідний день)

4. *Київ*. Заступник командувача військ Українського Військового округу І. Дубовий видав наказ з нагоди 10-ліття з дня українізації окружної червоноармійської газети “Червона армія”. Відзначивши великий внесок газети у “боротьбу за бойове і політичне вдосконалення частин УВО”, І. Дубовий привітав із знаменними роковинами всіх військових кореспондентів та читачів і наголосив, що основним завданням кореспондентів окружної преси є стати “снайперами більшовицького слова”. *Вісті*. — 1935. — 24 травня.

4. *Київ*. У зв'язку із десятиліттям українізації газети “Червона армія” відкрився зліт військових кореспондентів Українського військового округу, в якому взяли участь більше 200 кращих військорів — ударників. *Вісті*. — 1935. — 24 травня.

4. *Київ*. Урочисто відкрито реконструйований і капітально відремонтований столичний Театр юного глядача. Театр мав зал на 650 місць і добре обладнані фойє. *Вісті*. — 1935. — 24 травня, 26 травня.

25 травня (субота, перший день шестиденки)

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР і ЦК ВКП(б) “Про державний план розвитку тваринництва на 1935 р. по Українській СРР”, в якій затверджувався по областях план вирощування молодняка та поголів'я худоби в радгоспах, колгоспних товарних фермах, в колгоспних дворах і в одноосібників, встановлювався план сінокосіння, силосування, покращення луків і пасовищ тощо. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 26 мая; *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 29. — Ст. 229; *Вісті*. — 1935. — 26 травня.

25–26 травня

3. *Київ*. В Наркомземі УСРР відбулась Всеукраїнська нарада ударників тваринництва, присвячена підсумкам конкурсу на кращу колгоспну ферму та на кращих пастуха і доярку. *Вісті*. — 1935. — 26 травня.

3. *Київ*. В залі засідань ЦК КП(б)У під керівництвом та за безпосередньої участі секретарів ЦК КП(б)У С. Косіора, П. Постишева, М. Попова і голови РНК УСРР П. Любченка відбулась нарада керівників і найкваліфікованіших працівників науково-дослідних сільськогосподарських інститутів і станцій України. На нараді обговорювалися стан сільськогосподарської науки в Україні, досягнення і хиби в роботі інститутів і дослідних станцій. *Вісті*. — 1935. — 28 травня, *Комуніст*. — 1935. — 27 травня.

26 травня (неділя, другий день шестиденки)

1, 2. Київ. Ухвалено постанову оргбюро ЦК КП(б)У “Про товариство політкаторжан”, що констатувала засміченість товариства контрреволюційними елементами і заборонила вести товариству самостійну видавничу роботу, займатись організацією доповідей, лекцій, а також провадити будь-яку масово-політичну роботу без санкції ЦК КП(б)У. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 153–154; спр. 390, арк. 222–223.

10. Станція Жихор (біля Харкова, нині — залізнична станція на лінії Безлюдівка-Зміїв Південної залізниці) Харківської області. З вини машиніста сталася катастрофа пасажирського поїзда Ростов-на-Дону–Харків, 3 вагони впали на бік. Під час аварії 27 пасажирів одержали легкі поранення. Вісті. — 1935. — 28 травня.

27 травня (понеділок, третій день шестиденки)

3. Москва. ЦК ВКП(б) ухвалив постанову “Про збереження і розвиток кінського поголів’я”. Правда. — 1935. — 28 травня.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову РНК УСРР “Про проведення тарифної реформи в трикотажній промисловості Наркомату місцевої торгівлі”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 166–170.

4. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило передати Київській міськраді площадку, відведену для будівництва будинку бувших політкаторжан, для будівництва будинку вчителів-ударників і артистів. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 147; спр. 390, арк. 176–177.

9. Київ. З міста стартував пробіг мотоциклістів-динамівців, що опанували справу зразкової їзди на мотоциклі без відриву від виробництва. Маршрут пробігу проходив по горах, перевалах, дорогах і по бездоріжжю і охопив 6 республік — УСРР, РСФРР, Кримську АСРР, Грузинську СРР, Азербайджанську СРР і Білоруську СРР. Під час пробігу були перевірені технічні можливості мотоциклів, витривалість та дисциплінованість динамівців, а також стан 5 600 км шляхів. Вісті. — 1935. — 28 травня.

28 травня (вівторок, четвертий день шестиденки)

1. Москва. Згідно з постановою ЦВК СРСР залізничну станцію Зіновьевськ Південно-Західної залізниці було перейменовано на станцію Кірово. ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 32. — Ст. 257.

1, 2. Київ. У великій залі ЦВК УСРР розпочала роботу Республіканська нарада голів міських і районних рад. Вісті. — 1935. — 28 травня.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У розподілило додатково виділені 5 тис. т борошна по областях. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 179–181.

4. УСРР. В Україні широко відзначалась 15-та річниця українізації газети “Вісті Центрального виконавчого комітету рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів УСРР”. У привітанні ЦК КП(б)У з цієї нагоди було підкреслено, що газета може “по-більшовицькому справи-

тися з величезними завданнями, які перед нею ставить потужне зростання соціалістичного будівництва та культури України, розширення радянської демократії, далі тверде й неухильне проведення більшовицької українізації”. *Вісті*. — 1935. — 28 травня.

4. *Київ*. РНК УСРР затвердила типовий статут обласного кінофототресту. *ЗЗ*. — 1935. — № 18. — Ст. 100.

6. *Москва*. Згідно з ухваленим ЦВК та РНК СРСР доповненням до “Основних начал карного законодавства Союзу СРСР та союзних республік” час відбування на виправно-трудовах роботах не зараховувався в загальний трудовий стаж для визначення як кваліфікації, так і для отримання пенсій та інших пільг. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 30. — Ст. 235.

9. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У окремою постановою (із грифом “цілком таємно”) дозволило ЦК ЛКСМУ, Наркомосвіти та Вищій раді фізкультури (ВРФК) провести 12–18 липня у Києві українську дитячу спартакіаду, затвердило кількість учасників — 700 осіб та Комітет з проведення спартакіади. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, стр. 390, арк. 195–196*.

30 травня (четвер, вихідний день)

8. *Київ*. У місті дорогою до Москви на один день для ознайомлення з радянською авіацією та льотчиками зупинилась делегація чехословацької військової авіації на чолі з начальником військової авіації Чехословацької Республіки дивізійним генералом Дж. Файфром (J. Fajfr). Після візиту до Москви чехословацька делегація 5 червня знову відвідала Київ. *Вісті*. — 1935. — 1 червня, 6 червня.

9. *Одеса*. В місті вперше в історії стартував спортивний велопробіг на дистанцію 14 тис. км. П’ять динамівців на велосипедах планували доїхати до Владивостока за 140 ходових днів із швидкістю 100 км на день. Пробіг було завершено 6 листопада. *Вісті*. — 1935. — 1 червня.

31 травня (п’ятниця, надурочний робочий день)

3. *Москва*. Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про сільськогосподарський податок на 1935 рік”, де були встановлені ставки податку для колгоспів, колгоспників та одноосібних господарств. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 1 юня; *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 30. — Ст. 232.

3. *Москва*. Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про самооподаткування на 1935 рік”, згідно з якою ставки самооподаткування сільського населення були встановлені для господарств колгоспників, одноосібних трудових господарств та куркульських господарств. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 1 юня; *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 30. — Ст. 233.

3. *Москва*. Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про карну відповідальність за незаконний випуск цінних паперів та грошових сурогатів”.

Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 2 июня; 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 30. — Ст. 234.

3. *Київ.* Головам облпарткомів та облвиконкомів надіслані телеграми за підписами секретаря ЦК КП(б)У С. Косіора та заступника голови РНК УСРР І. Шелехеса щодо організації обробітку льону, рицини та бавовни із детальними агротехнічними рекомендаціями. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 50–71.*

4, 6. *Москва.* Ухвалена постанова РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про ліквідацію дитячої безпритульності та бездоглядності”, що складалась із розділів “1. Про покращення стану дитячих будинків та трудових колоній”, “2. Про попередження дитячої безпритульності”, “3. Про організацію боротьби з хуліганством дітей на вулиці”, “4. Про посилення відповідальності батьків і заходах боротьби з правопорушеннями малолітніх”, “5. Про дитячу літературу і кінофільми”. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 32. — Ст. 252.*

Травень

3. *Нагольний кряж (Донецька область).* Перший злиток чистого золота отриманий на пушеній у Нагольному кряжі збагачувальній бігунній фабриці. Золото отримали з руд родовища Гострий Бугор. Попередні дослідження вказували на порівняно великий вміст золота у руді. На Гострому Бугрі відкрито 50 жил, в яких було золото. *Вісті. — 1935. — 10 травня.*

3. *Київ.* Всесоюзний науково-дослідний інститут цукрової промисловості розробив новий спосіб виробництва рафінаду, що уможливило виробництво рафінаду безпосередньо на заводі, де виробляли цукор-пісок, а продуктивність праці підвищувалася у 2–3 рази. *Вісті. — 1935. — 14 травня.*

3, 4, 6. *Київ.* Для піднесення на вищий рівень художнього оформлення порцеляно-фарфорових виробів Наркомат місцевої промисловості оголосив 6-тимісячний конкурс на нову тематику малюнка, що відбивав би радянський побут, епоху Й. Сталіна. Основною вимогою конкурсу було високе технічне виконання малюнка, зразковий добір фарб та глазури. *Вісті. — 1935. — 18 травня.*

4. *Москва.* На пропозицію наркома освіти РСФРР А. Бубнова VI Всеукраїнську художню виставку перевели до Москви і розташували у Центральному парку культури і відпочинку. За весь час перебування виставки в Києві її відвідали 600 екскурсій з різних міст України, а загалом — понад 200 тисяч осіб. Багато картин було продано, зокрема Московська Третьяковська галерея купила 25 картин, в тому числі “Переможці Врангеля” проф. Ф. Кричевського, “Підвіз провіанту до броненосця «Потьомкін»” Л. Мучника, “Колгоспне весілля” М. Дерегуса; Київська міськрада придбала для Театру юного глядача картини “Тов. Постишев серед дітей” художника І. Шульги, “Перший партизанський загін” Александрова та ін. *Вісті. — 1935. — 9 травня.*

4. *Київ.* За ухвалою РНК УСРР розпочалася реставрація Софійського собору. Для участі у реставрації на запрошення НКО УСРР прибула група

спеціалістів, в тому числі професор Ленінградської академії мистецтв мозаїст В. Фролов і науковий працівник Всесоюзної архітектурної академії П. Юкін. В першу чергу передбачено було обстежити стан мозаїки в соборі, відкрити і очистити фрески. Крім того, передбачалось побудувати дах на соборі, відремонтувати вікна, потинькувати ззовні і зсередини стіни та провести електроосвітлення в усі приміщення собору. *Вісті. — 1935. — 9 травня.*

4. *Київ.* В Інституті історії матеріальної культури ВУАН відкрито виставку матеріалів польових експедицій інституту. На виставці було представлено експонати з Кирилівської стоянки у Києві, Мізинської стоянки, а також численні й різноманітні рештки давнього матеріального побут і речі, знайдені під час розкопок Михайлівського Золотоверхого монастиря. Крім того, на виставці були представлені етнографічні матеріали, які характеризували побут шахтарів Донбасу і радянського села (колективізацію і електрифікацію). *Вісті. — 1935. — 11 травня.*

4. *Київ.* Бригада звукозапису Всесоюзного радіокомітету закінчила запис на плівку української народної пісні для радіотонфільмів. За два місяці було записано 189 назв кращих зразків української народної пісні і музики у виконанні народних артистів УСРР М. Литвиненко-Вольгемут, І. Паторжинського, П. Саксаганського, артисток О. Гайдай, О. Петрусенко, капел “Думка” та “Євоканс”, ансамблю бандуристів, квартету ім. Леонтовича, хору колгоспниць с. Кам’янки, сопілкарів з с. Хоробичі на Чернігівщині, ряду колективів червоноармійської художньої самодіяльності та ін. *Вісті. — 1935. — 23 травня.*

4. *УСРР.* Відбулась експедиція Українфільму та Інституту історії матеріальної культури ВУАН, яка збирала матеріали про М. Щорса. Експедиція пройшла бойовим шляхом 44-ої дивізії і відвідала всі місця формування та комплектування її в Чернігівській і Західній областях. Зібрано спогади більше 200 ветеранів 44-ої дивізії і виявлено понад 200 документів (наказів, зведень і т. ін.), серед них перший наказ М. Щорса про організацію повстанської дивізії і перший наказ по Богунському полку. Члени експедиції зробили 250 фотознімків, багато цінних документів, які зберігались в місцевих істпартах, було сфотографовано. *Вісті. — 1935. — 24 травня.*

4. *Київ.* РНК УСРР ухвалила привести до належного стану садиби й хати, де народився і жив поет-революціонер Т. Шевченко. Київському облвиконкомові запропоновано навколо садиби в с. Кирилівці Вільшанського району поставити штахетки та на воротах прибити меморіальну дошку. Садибу вирішено впорядкувати — влаштувати доріжки, клумби тощо. 2 хати, що були на території цієї садиби, ухвалено впорядкувати. В старій хаті вирішено було організувати невеличкий шевченківський музей. Пам’ятник Т. Шевченкові, побудований в с. Кирилівці, заплановано відремонтувати. У с. Моринцях Вільшанського району навколо садиби, де жив

Т. Шевченко, ухвалено поставити штахетки, прибити меморіальну дошку і привести до належного стану хату. *Вісті.* — 1935. — 9 травня.

4, 8. *Лондон (Велика Британія)*. Другий інтернаціональний конгрес неврологів у Лондоні запросив доцента київського психоневрологічного інституту І. Гилула зробити доповідь про експертизу і пристосування до праці епілептиків. *Вісті.* — 1935. — 26 травня.

4, 8. *Брюссель (Королівство Бельгія)*. Запрошено читати лекції з інфекційних хвороб на VII інтернаціональному курсі вищої медичної культури при Брюссельському університеті директора Харківського бактеріологічного інституту проф. Мельника. *Вісті.* — 1935. — 26 травня.

4, 8. *Берн (Швейцарська Конфедерація)*. Проф. С. Лейтеса (Харків) запрошено до Берна для проведення наукових досліджень у галузі обміну речовин і харчування. *Вісті.* — 1935. — 26 травня.

5. *Київ*. Згідно з рішенням політбюро ЦК КП(б)У від 27 березня 1934 р. про знесення всього ансамблю Михайлівського Золотоверхого монастиря з собору монастиря (вул. Трьохсвятительська, 6) зняли позолочені аркуші міді з бань, знищили бароковий іконостас. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України.* — К., 2002. — С. 46.

6. *Донецька область*. Значних розмірів набуло робітниче городництво, зокрема, понад 700 тисяч пролетарів Донбасу мали свої городи на площі 100 тисяч га. *Вісті.* — 1935. — 16 травня.

6. *Харків*. У приміській зоні для відпочинку робітників відкриті 3 літні табори вихідного дня, кожний з яких розрахований на 500 осіб. *Вісті.* — 1935. — 16 травня.

6. *Київ*. Закінчено асфальтування майдану біля будинку ЦВК УСРР на площі 6 080 кв. м. Забруковано і заасфальтована понад 30 тис. кв. м. на вулиці ім. Кірова. Розпочато реконструкцію Червоноармійської вулиці, заплановано заасфальтувати 23 715 кв. м від Бессарабки до Загородньої вулиці (нині — вул. П. Любченка). *Вісті.* — 1935. — 23 травня.

6. *УСРР*. Після зимової перерви почали працювати санаторії. *Комуніст.* — 1935. — 21 березня.

1 червня (субота, перший день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалено постанову ЦВК УСРР “Про порядок організації органів радянської влади в новоутворених округах”, де йшлося про створення до скликання окружних з'їздів рад організаційних комітетів у Кам'янець-Подільському, Проскурівському, Шепетівському, Могилів-Подільському, Коростенському та Новоград-Волинському округах. *ЗЗ.* — 1935. — № 15. — Ст. 74.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про облік і встановлення розмірів засівних площ під урожай 1935 року”, згідно якої директори радгоспів, колгоспів та інших господарств, державних і кооперативних організацій мали подати звіт про фактично засіяну весною 1935 р. площу

ярих культур та про площу озимого клину під урожай 1935 р. 33. — 1935. — № 19. — Ст. 104.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілив ліміти гасу, бензину та нафти для Наркомату земельних справ на червень 1935 р. по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 201–203*.

3, 6. *Київ*. Згідно з постановою РНК СРСР знижені ціни на крупи та маргарин. *Вісті. — 1935. — 2 червня*.

3, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило план (із грифом “цілком таємно”) торгівлі хлібом і борошном у червні 1935 р. по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 149–151; спр. 390, арк. 205–210*.

4. *Вінниця*. Вийшов перший номер газети єврейською мовою “Пролетарішер емес” — органу Вінницького обкому КП(б)У і облвиконкому. *Вісті. — 1935. — 26 травня*.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило просити ЦК ВКП(б) дозволити організувати по одному магазину “Гастроном” в Проскуріві, Могильов-Подільському і Бердичеві. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 151; спр. 390, арк. 214*.

6. *Київ*. Постановою ЦВК і РНК УСРР відновлена чинність Ст. 61 Кримінального кодексу УСРР (скасованої 1927 р.), а саме: за перетоплення державної розмінної металеві монети (срібної, нікелевої, мідної, бронзової) в зливки, а також за використання цієї монети для виготовлення різних виробів передбачалося покарання — позбавлення волі на строк до 3 років з конфіскацією відповідних злиwkів і виробів. 33. — 1935. — № 16. — Ст. 79.

1–2 червня

4. *Харків*. Відбулась обласна конференція молодих учених, організована “у відповідь на історичну промову Сталіна про кадри” (мова йшла про промову, що була виголошена Й. Сталіним перед випускниками військових академій 4 травня 1935 р., і сталінський афористичний вислів “Кадри вирішують все!”). Було заслухано більше 200 доповідей. *Вісті. — 1935. — 3 червня*.

1–10 червня

4. *Донецька область*. Відбувся дитячий кінофестиваль, присвячений закінченню навчального року. Дітям Сталіно, Макіївки, Луганська, Маріуполя, Горлівки, Єнакієвого та Артемівська були показані кращі дитячі радянські фільми. *Вісті. — 1935. — 16 травня*.

2 червня (неділя, другий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, під час якого були розглянуті питання і ухвалені відповідні рішення про обробку та боротьбу з шкідниками цукрового буряку, хід обробки бавовни, рицини, льону та соняшника, організацію виконання плану по мірчуку, про закупку коней для колгоспів Київської області, про заходи щодо зміцнення відсталих кол-

госпів, про дітей, патронованих в радгоспах, про заселення хуторів в прикордонних районах Київської області, про виробництво спортивного реманенту, про малеїнові господарства, про прополку зернових та ін. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 138–141, 157–180; спр. 390, арк. 5–239.

2. Київ. ЦК КП(б)У ухвалив постанову “Про роботу міліції”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 154–155; спр. 390, арк. 229–230.

3. Київ. Для ліквідації спроб незаконного випуску різними установами, підприємствами і громадськими організаціями усякого роду позик, облигацій та інших видів цінних паперів, а також бон і інших грошових сурогатів, ЦВК і РНК УСРР прийняв постанову “Про кримінальну відповідальність за незаконний випуск цінних паперів і грошових сурогатів”, згідно з якою визначався термін покарання за названі злочинні дії. ЗЗ. — 1935. — № 16. — Ст. 78; Вісті. — 1935. — 3 червня.

3. Київ. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про порядок проведення сільськогосподарського податку 1935 р. на території УСРР”. ЗЗ. — 1935. — № 19. — Ст. 105; Вісті. — 1935. — 4 червня; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 90–92.

3. Київ. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про облік і встановлення розмірів засівних площ під врожай 1935 року”. ЗЗ. — 1935. — № 19. — Ст. 104.

3, 9. Харків. Закінчився пробіг ХТЗ–Москва–ХТЗ трьох тракторів-тягачів з дизель-моторами марки ХТЗ. Відстань до Москви і назад трактори пройшли без жодної аварії. Весь шлях пройдено за 600 ходових годин із швидкістю 12,5 км на годину. За розпорядженням начальника головного управління автотракторної промисловості ХТЗ одержав завдання виготовити в 1935 р. 500 таких тягачів. Вісті. — 1935. — 6 червня.

6. Київ. Затверджено Положення народного комісаріату внутрішньої торгівлі, народного комісаріату комунального господарства, народного комісаріату охорони здоров'я та народного комісаріату земельних справ УСРР “Про порядок торгівлі м'ясом на колгоспних ринках і базарах”, де визначалось, що для торгівлі м'ясом на ринках мають відводитись спеціальні ряди торгових приміщень із відповідним устаткуванням, визначались принципи загальної організації торгівлі м'ясом на ринках і базарах, а також санітарно-гігієнічний мінімум при торгівлі м'ясом. ЗЗ. — 1935. — № 15. — Ст. 76.

7. Коломия (Друга Річпосполита Польська). Помер український письменник, адвокат, громадський діяч, один з організаторів Українських січових стрільців Андрій Чайковський (1857–1935).

2–3 червня

4, 6. УСРР. Відбулись випускні вечори першого випуску вихованців повної середньої школи. Із привітаннями до випускників звернулись ЦК КП(б)У та ЦК ЛКСМУ. Вісті. — 1935. — 2 червня.

3 червня (понеділок, третій день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалені постанови президії ЦВК УСРР “Про зміни обласних меж Харківської області” та “Про зміни районних меж Ульяновського і Штепівського районів Харківської області”. *ЗЗ. — 1935. — № 15. — Ст. 72, 73.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалив постанову РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про остаточний план м’ясопоставок по колгоспно-селянському сектору на 1935 р.” з розподілом по областям та секторам. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 185–186.*

3. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про перебіг обробітку і боротьби з шкідниками цукрових буряків”, де наголошувалось на незадовільному стані проривання буряків у ряді районів Вінницької, Чернігівської, Київської, Одеської та Харківської областей та давалися конкретизовані агротехнічні поради щодо догляду за посівами цукрових буряків. *Вісті. — 1935. — 4 червня.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про організацію виконання плану мірчука та підготовку сільськогосподарського молотіння борошна [російською мовою в оригіналі — “сельхозмукомолья”] до нової кампанії”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 72–81.*

4. *Київ*. Згідно постанови ЦК КП(б)У ухвалено розпочати роботу по написанню історії київського Червонопрапорного заводу “Арсенал”. *Комуніст. — 1935. — 8 жовтня.*

4 червня (вівторок, четвертий день шестиденки)

3. *Київ*. Ухвалена постанова ЦК КП(б)У “Про перестой вагонів Наркомату шляхів на Єнакіївському металургійному заводі”, в якій вказувалось на незадовільну організацію вантажно-розвантажувальних робіт та вимагалось впродовж 1–2 декад скоротити простої вагонів на заводі згідно наказів Л. Кагановича і С. Орджонікідзе. *Вісті. — 1935. — 8 червня.*

3. *Київ*. Секретарям райпарткомів та головам райвиконкомів надіслані телеграми за підписами секретаря ЦК КП(б)У С. Косіора та заступника голови РНК УСРР І. Шелехеса із вимогою організувати та проконтролювати хід обробітку бавовни, рицини, льону та соняшника, а також наводились детальні агротехнічні рекомендації щодо боротьби із шкідниками цих культур. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 390, арк. 19–49.*

3. *Київ*. Відповідно до однойменного рішення РНК СРСР та ЦК ВКП(б) від 27 квітня 1935 р. ухвалена постанова РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про скорочення командировок на 30 процентів”. *ЗЗ. — 1935. — № 19. — Ст. 102.*

5 червня (середа, п’ятий день шестиденки)

1. *Тернопіль (Друга Річпосполита Польська)*. Почалося слухання справи 24 українців за обвинуваченням їх у належності до Організації українських націоналістів. *Вісті. — 1935. — 4 червня.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про результати перевірки правильності витрат коштів соціального страхування”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 391, арк. 122–132*.

8, 9. *Київ*. Проїздом до Москви у місті зупинявся голова Міжнародної ліги аеронавтики румунський князь Джерже Валентин Бібеску. *Вісті. — 1935. — 6 червня*.

5–10 червня

4. *Київ*. Відбувся республіканський з'їзд викладачів математики в середній школі, на якому обговорювалися питання викладання курсу математики у початковій та середній школі. *Вісті. — 1935. — 11 квітня, 6 червня*.

6 червня (четвер, вихідний день). Вознесіння Господне

1. *Житомир Київської області*. З нагоди 15-річчя визволення міста від білополяків на підприємствах, колгоспах і навчальних закладах міста відбулись мітинги. Всі будинки були прикрашені прапорами, портретами і квітами. *Вісті. — 1935. — 6 червня*.

3, 6. *Харків*. Відбувся великий карнавал, присвячений закінченню весняної сівби і підготовці до збиральної кампанії в області. *Вісті. — 1935. — 8 червня*.

4. *Київ*. У Будинку вчених відбувся творчий вечір грузинського поета С. Чіковані. *Вісті. — 1935. — 4 червня*.

6. *Київ*. У Жовтневому районі урочисто відкрито парк культури і відпочинку. *Вісті. — 1935. — 1 червня*.

7 червня (п'ятниця, перший день шестиденки)

1. *Москва*. Перебуваючи в столиці СРСР, політбюро ЦК КП(б)У ухвалило план натуроплати на 1935 р. по областям, постанову про насінневу позику та за видатні заслуги “в розвитку радянської науки” ухвалило надати звання заслуженого діяча науки акад. Л. Писаржевському. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 184–185; спр. 391, арк. 89–92*.

7. *Київ*. У зв'язку з 40-річчям наукової та педагогічної діяльності акад. Л. Писаржевського за постановою ЦВК СРСР вченого за його видатні заслуги в справі наукового розроблення найбільших проблем хімії і підготовки нових кадрів учених було нагороджено орденом Леніна, а постановою РНК УСРР Л. Писаржевському надавалося звання заслуженого діяча науки, його ім'я присвоювалося Інституту фізичної хімії в Дніпропетровську, мали бути видані ювілейна збірка робіт, окремі праці та бібліографія академіка. Також його було премійовано легковою машиною. *Вісті. — 1935. — 8 червня*.

8 червня (субота, другий день шестиденки)

9. *Харків*. Парашутист-льотчик, майстер парашутного спорту СРСР тов. Козуля виконав рекордний стрибок без кисневого приладу з висоти 7 445 м. *Вісті. — 1935. — 10 червня*.

9 червня (неділя, третій день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ЦВК УСРР про депутатські групи сільських рад. *ЗЗ. — 1935. — № 16. — Ст. 81.*

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ЦВК УСРР про секції сільських рад, в якій детально викладались основні завдання секцій рільництва, тваринництва, культурної й охорони здоров'я, заготівель і торгівлі, фінансової, шляхів і зв'язку, благоустрою, революційної законності й оборонної. *ЗЗ. — 1935. — № 16. — Ст. 83.*

9. *Київ*. Постановою президії ЦВК УСРР затверджено президію Вищої ради фізкультури (ВРФК) при ЦВК УСРР у складі 14 осіб. Головою ВРФК призначено С. Андрєєва. *ЗЗ. — 1935. — № 19. — Ст. 103; Вісті. — 1935. — 18 червня.*

9–10 червня

3. *Київ*. Відбувся перший зліт ударників державної торгівлі і кооперації України, де розглядались завдання радянської торгівлі та план товарообігу на 1935 р., а також якість продукції місцевої промисловості. *Вісті. — 1935. — 3 червня, 10 червня, 11 червня.*

11 червня (вівторок, п'ятий день шестиденки)

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову секретаріату ЦК КП(б)У від 3 червня 1935 р. “Про постійні комісії при ЦВК УСРР”, згідно з якою були ліквідовані такі постійні комісії при ЦВК УСРР: Комісія сприяння будівництву будинків спеціалістів, Комісія охорони пам'ятників громадянської війни та Червоної армії, Комітет змагання вишів і технікумів, Центральна партизанська комісія, Рада громадських організацій. Одночасно були створені Комісія амністій і в справах виборчих прав в складі Г. Петровського, М. Чувиріна та М. Попова, Комісія по нагородах в складі Н. Войцехівського, Просвірніна, Клінкова, Резніченко, Шергова та Центральна комісія сприяння держкредиту і справі заощадження в складі Левковича, Кочергіна, Гринькова, Мільмана, Просвірніна, Васильєва, Клінкова, Дудковської, Неміровської. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 189; спр. 391, арк. 154–154-зв.*

1. *Київ*. Відбувся урочистий пленум Київської міської ради разом з райрадами, партійними, професійними, комсомольськими, військовими та громадськими організаціями, присвячений 15-річчю визволення Києва від білополяків. *Вісті. — 11 червня, 12 червня.*

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило просити ЦК ВКП(б) затвердити постанову бюро Київського обкому КП(б)У від 7 вересня 1934 р. про “перейменування Хабенського району на район ім. Кагановича Л. М. і села Кабани (того ж району), де родився і виріс тов. Каганович — на с. Кагановичі”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 189; спр. 391, арк. 156–157.*

4. *Київ*. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про скликання конференції молодих учених України”, згідно з якою у вересні 1935 р. мала відбутися конференція по секціям біологічних, фізичних, хімічних наук, історико-літературного і філософського циклів. *Вісті*. — 1935. — 15 червня.

12 червня (середа, вихідний день)

1. 6. *Київ*. Широко відзначалось 15-річчя звільнення Києва від білополяків. Вулиці міста були святково оздоблені червоними прапорами, панно, портретами вождів партії та уряду, транспарантами, квітами. Ввечері відбулись народні гуляння. *Вісті*. — 1935. — 11 червня, 12 червня.

9. *Київ*. На відзнаку свята п'ятнадцятиріччя звільнення Києва від білополяків відкрився відремонтований стадіон “Динамо” ім. В. Балицького. Були проведені легкоатлетичні змагання, футбольний матч “Динамо” (Київ) — збірна Дніпропетровська. *Вісті*. — 1935. — 11 червня.

13 червня (четвер, перший день шестиденки)

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілило по областям додатково відпущений на червень для Наркомзему фонд гасу та лігроїну. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 190; спр. 391, арк. 164–166.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про хід обробки і боротьби із шкідниками цукрового буряку”, де вказувались райони, що відставали із обробіткою буряку, та давались детальні рекомендації по виконанню агротехнічних вимог та боротьбі із шкідниками цукрових буряків. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 157–158.*

3. *Київ*. У ЦК ЛКСМУ відбулася Всеукраїнська нарада комсомольців-командирів колгоспних ланів — трактористів, тракторних бригадирів, бригадирів колгоспних польових бригад, голів колгоспів, голів сільрад та агрономів — переможців соціалістичного змагання за краще проведення весняної сівби. За зразкову роботу в соціалістичному сільському господарстві ЦК ЛКСМУ надав звання кращих 71 комсомольцям, преміював їх мисливськими рушницями, фотоапаратами, іменними годинниками, велосипедами, радіоустановками і бібліотеками, а також грошовими преміями. *Вісті*. — 1935. — 15 червня.

8. *Одеса*. Вперше після 17-річної перерви до одеського порту прибув румунський пароплав “Принцеса Марія”. Зворотнім рейсом судно перевозило румунські державні архіви, евакуйовані під час війни 1914–1918 рр. в Росію. *Вісті*. — 1935. — 14 червня.

14 червня (п'ятниця, другий день шестиденки)

2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову президії ЦВК УСРР “Про виконання наказів виборців”, де зобов'язало провести з 20 червня по 5 липня звіти міських, районних, селищних і сільських рад про роботу і виконання наказів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 391, арк. 171–177.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило розподіл по областях автомашин, мобілізованих для роботи в МТС і радгоспи на час збиральної кампанії, та визначила джерела їх мобілізації. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 191–192; спр. 391, арк. 186–188.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило розподіл лімітів пального для збиральної кампанії на липень–вересень по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 391, арк. 179–184.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілило додатково відпущені для УСРР на червень 30 тис. тонн борошна для хлібопечення по областях та звернуло увагу обкомів КП(б)У на неприпустимість значних черг коло хлібних крамниць та необхідність негайної організації безперебійної хлібної торгівлі в містах і в сільській місцевості. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 193–194; спр. 391, арк. 198–200.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про забезпечення радгоспів робочою силою на час зернозбиральної кампанії 1935 р.”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 192–193; спр. 391, арк. 190–192.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову ЦВК і РНК УСРР “Про самооподаткування на 1935 рік”, згідно якої в сільських місцевостях та дачних селищах мало проводитись самооподаткування населення на задоволення його культурних та господарських потреб. *ЗЗ. — 1935. — № 16. — Ст. 77; Вісті. — 1935. — 15 червня.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило передати до Інституту ім. Т. Г. Шевченка знайдені старателями тресту “Міасзолото” (Урал) недалеко від Орська документи про Т. Г. Шевченка, що були передані 9 червня 1935 р. у Москві секретарю ЦК КП(б)У П. Постишеву та секретарю Київського обкому КП(б)У І. Ільїну. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 193; спр. 391, арк. 194–196-зв.*

8. *Харків*. До міста з Москви приїхав міністр закордонних справ Чехословацької Республіки доктор Е. Бенеш. Він оглянув місто, а також ознайомився з роботою тракторного і паровозобудівного заводів, відвідав Харківський державний академічний театр опери й балету. *Вісті. — 1935. — 15 червня.*

14–17 червня

3. *Київ*. При ЦК КП(б)У працювала партійна нарада з питань місцевої промисловості, на якій підводились підсумки 5 місяців роботи. *Вісті. — 1935. — 15 червня, 17 червня, 18 червня.*

15 червня (субота, третій день шестиденки)

2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У дозволило скликати залізничні з'їзди профспілок залізничників на Південно-Західній та Катерининській залізницях у першій половині липня 1935 р. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 194; спр. 391, арк. 202.*

3. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відкрився 3-й Вседонецький зліт колгоспників-ударників. Близько 700 кращих колгоспників, директорів МТС, агрономів Донбасу ділились досвідом боротьби за високий урожай, за рентабельне сільське господарство. *Вісті*. — 1935. — 16 червня.

4. *Одеса*. Група наукових працівників Одеси на чолі з директором фізичного інституту проф. Є. Кириловим вирушила в експедицію на Ельбрус. *Вісті*. — 1935. — 16 червня.

15–16 червня

8. *Київ*. У місті перебував Е. Бенеш. Відбулась зустріч Е. Бенеша із головою РНК УСРР П. Любченком, який на честь міністра закордонних справ Чехословацької Республіки дав обід. Е. Бенеш оглянув Київ, зробив прогулянку Дніпром на пароплаві “Калінін”. Чехословацькі гості відвідали Київський державний академічний театр опери й балету, де слухали оперу С. Гулака-Артемівського “Запорожець за Дунаєм”, а 16 червня — відвідали колгосп “Комуніст” Микільсько-Борщагівської сільради Київської приміської смуги. *Вісті*. — 1935. — 15 червня, 16 червня, 17 червня.

8. *Київ*. У місті перебував колишній міністр освіти Великої Британії лейборист лорд Чарльз Травельян, який здійснював впродовж 5 тижнів подорож по СРСР, в тому числі по Україні, і цікавився, головне, питаннями колгоспного і радгоспного будівництва. Він оглянув Київ у супроводі проф. І. Моргілевського. *Вісті*. — 1935. — 17 червня, 18 червня.

15 червня — 1 серпня

9. *Київ*. Відбулась організована Київським обкомом комсомолу масова воєнізована гра “Похід юних щорсівців”. *Вісті*. — 1935. — 11 червня.

16 червня (неділя, четвертий день шестиденки). День Святої Трійці. П'ятидесятниця

1. *Москва*. Згідно постанови ЦВК СРСР Хабнянський район та с. Кабани того самого району Київської області були перейменовані на Кагановичеський район та село Каганович. *ЗС СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 33. — Ст. 284.

1, 4. *Одеса*. Почалася підготовка до святкування 30-річного ювілею повстання на панцернику “Потьомкін Тавричеський”. На ряді підприємств міста заслухано доповіді про повстання революційних матросів, відбулись зустрічі робітників із учасниками революції 1905 р., на деяких підприємствах організовані виставки, присвячені революційним подіям 1905 р. на Чорному морі. *Вісті*. — 1935. — 17 червня.

4. *Київ*. З ініціативи ВУАН, Наркомату освіти УСРР, Союзу радянських письменників України та Всеукраїнського товариства культурного зв'язку з закордоном в конференцзалі ВУАН відбулося урочисте засідання, присвячене 50-річчю з дня смерті французького письменника В. Гюго. *Вісті*. — 1935. — 17 червня.

17 червня (понеділок, п'ятий день шестиденки)

6. *Москва*. Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про преміювання працівників центральних і місцевих радянських установ, а також працівників управлінського апарату господарських організацій та підприємств”. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. – 1935. – 18 юня; 33 СРСР. – 1935. – Відділ перший. – № 33. – Ст. 277.

19 червня (середа, перший день шестиденки)

1. *Вінниця*. Відбулося святкування 15-річчя звільнення міста під польських окупантів. Відбувся урочистий пленум міськради, після якого на стадіоні ім. 10-річчя ЛКСМУ був проведений великий парад фізкультурників. *Вісті*. – 1935. – 20 червня.

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР “Про визначення врожайності і гуртового збору цукрового буряка, картоплі, льону-довгунця і північної коноплі на 1935 рік”, згідно з якою контрольні виміри врожаю мали провадитися у Київській, Чернігівській, Вінницькій, Харківській, Одеській та Донецькій областях УСРР. 33 СРСР. – 1935. – Відділ перший. – № 44. – Ст. 370.

20 червня (четвер, другий день шестиденки)

4. *УСРР*. В пресі широко відзначалось 10-річчя з дня переведення на українську мову газети “Пролетарська правда” – органу Київського міськкому КП(б)У. Редакцію та кореспондентів газети привітали ЦК КП(б)У, ЦВК УСРР та РНК УСРР. *Вісті*. – 1935. – 20 червня.

20–24 червня

9. *Київ*. Відбулась спортивна зустріч чотирьох міст – Москви, Ленінграда, Києва та Харкова з легкої атлетики і футболу. У змаганнях взяли участь також французькі спортсмени. Були встановлені всеукраїнські рекорди у жінок: у метанні списа – Борисовою (33 м 78 см), у бігу на 200 м – Єршовою (27,2 с), у метанні диска – Синицькою (36 м 98 см), у чоловіків: у метанні диска – О. Канакі (45 м 36,5 см), у метанні гранати – Терещенком (69 м 86,5 см). У метанні диска в сумі рук встановлено новий світовий рекорд Бердніковою (68 м 48 см). У загальному заліку перемогла команда Москви, яка отримала перехідний Червоний прапор Червоного спортінтерну. *Вісті*. – 1935. – 10 травня, 24 травня, 15 червня, 20 червня, 21 червня, 22 червня, 23 червня, 24 червня, 26 червня.

21 червня (п'ятниця, третій день шестиденки)

2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР “Про організацію переселення з України працюючих євреїв до Єврейської Автономної Облaсті в 1935 році” від 9 травня 1935 р., згідно з якою ухвалило розподіл завербованих переселенців по Київській, Він-

ницькій, Харківській, Дніпропетровській і Одеській областям (загалом 1575 родин, 1242 одиночок). ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 196, 224; спр. 391, арк. 228–230.

9. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови ЦК КП(б)У і РНК УСРР “Про збільшення виробництва спортивного інвентаря, спортивного одягу та взуття для забезпечення літньої фізкультурної роботи”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 225–226; спр. 391, арк. 234–237.

21–26 червня

4, 8. Париж (Французька Республіка). У роботі міжнародного конгресу письменників на захист культури від фашистського терору, що був скликаний з ініціативи французьких письменників Р. Роллана, А. Барбюса, А. Мальро, А. Жіда, Л. Арагона та ін., у складі делегації письменників СРСР брали участь українські письменники О. Корнійчук, І. Микитенко, П. Панч та П. Тичина. Всього на конгрес приїхали письменники 24 країн. До бюро організованої на конгресі Міжнародної асоціації письменників для захисту культури разом із іншим радянськими письменниками увійшов І. Микитенко. Вісті. — 1935. — 16 червня, 22 червня, 23 червня, 24 червня, 26 червня, 27 червня.

22 червня (субота, четвертий день шестиденки)

3. Київ. Постановою РНК УСРР “Про списання недоплат по картоп-леставках з урожаю 1934 року” колгоспи, колгоспники і одноосібні господарства УСРР звільнялися від недоплат по поставках картоплі з урожаю 1934 р. 33. — 1935. — № 20. — Ст. 113.

23 червня (неділя, п'ятий день шестиденки)

1, 3. Київ. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, під час якого були розглянуті питання і ухвалені відповідні рішення про причини збитків в споживчій кооперації, фінансовий стан Харківської міськспоживспілки, хід ремонту збиральних сільськогосподарських машин, хід завозу пального, хід обробки буряку, про збирання сіна, план молотьби засобами МТС, завіз промислових товарів на село, про встановлення автоматичного телефонного зв'язку Києва з областями, про відсів студентів вищих навчальних закладів і технікумів, про органи юстиції в прикордонних округах, про шляхове будівництво. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 181–184, 198–208, 212–223; ф. 1, оп. 6, спр. 377, арк. 43–49; спр. 391, арк. 1–278.

1. Київ. Ухвалена постанова ЦВК і РНК УСРР “Про поширення повноважень Президії Найвищого суду УСРР”, відповідно до якої на президію покладалась завдання “переглядати, змінювати й касувати вироки й ухвали колегій і спеціальних судових складів Найвищого суду УСРР, коли за процесуальними кодексами відповідне право надано пленуму Найвищого суду, та давати провідні тлумачення законів у питаннях, що виникають під

час розв'язання справ у судових установах УСРР". 33. — 1935. — № 17. — Ст. 84.

1. *Київ*. Постановою ЦВК і РНК УСРР стаття 28 Кримінального кодексу УСРР доповнена положенням про те, що час відбування виправно-трудових робіт, в тому числі і за місцем праці засудженого, не зараховується до загального трудового стажу, а також до стажу праці, що дає право на одержання пенсії. 33. — 1935. — № 17. — Ст. 86.

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови ЦВК УСРР та РНК УСРР "Про стан житлової кооперації України". ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 209–211.

1. *Київ*. Постановою президії ЦВК УСРР затверджена ухвалена 11 червня політбюро ЦК КП(б)У постанова "Про постійні комісії при Президії ЦВК УСРР". 33Р. — 1935. — № 17. — Ст. 91.

1. *Київ*. В зв'язку із зміною меж Запоріжжя ухвалена постанова президії ЦВК УСРР "Про реорганізацію органів влади Запорізької міськради". 33. — 1935. — № 17. — Ст. 90.

2. *Київ*. Постановою президії ЦВК УСРР при президії ЦВК УСРР ліквідовані Постійні комісії сприяння будівництву будинків спеціалістів, по охороні пам'ятників громадянської війни і Червоної армії, Комітет змагання вишів і технікумів, Центральна партизанська комісія і Рада громадських організацій. Натомість створені Комісія амністій і в справах виборчих прав, Комісія по нагородах та Центральна комісія сприяння держкредиту й ошадсправі. 33. — 1935. — № 17. — Ст. 91.

3. *Київ*. Постановою ЦВК УСРР оголошено про проведення у 1935 р. республіканських, обласних, окружних і районних конкурсів-змагань міських, районних, селищних і сільських рад на краще впорядкування міст та сіл і збереження житлового фонду, на кращу організацію розвитку соціалістичного тваринництва в колгоспах, радгоспах та господарствах колгоспників, на кращу організацію допомоги школам, на кращу роботу серед жінок по втягненню їх у всі галузі соціалістичного будівництва, на кращу організацію допомоги залізничному транспортові, на краще проведення шляхового будівництва та утримання автогужових шляхів, на кращу організацію фінансової роботи тощо. 33. — 1935. — № 17. — Ст. 89; *Вісті*. — 1935. — 27 червня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР "Про план децентралізованих заготівель фруктів врожаю 1935 року" з розподілом по областях. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 227–228.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У "Про преміювання кращих педагогів, піонер-ватажків та директорів шкіл України". ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 374, арк. 197, спр. 391, арк. 255.

4, 6. *Київ*. Ухвалена постанова ЦВК і РНК УСРР "Про звільнення від сторонніх осіб, установ та організацій приміщень медично-санітарних закладів, а також медичних вишів і технікумів". 33. — 1935. — № 17. — Ст. 88.

24 червня (понеділок, вихідний день). Річниця переїзду столиці УСРР з Харкова до Києва

6. *Київ*. Для “забезпечення всім трудящим міста можливості участі у святкуванні річниці переїзду уряду УСРР до Києва”, президія міськради постановила оголосити 24 червня загально-вихідним днем для всіх підприємств, установ та організацій Києва. *Вісті*. — 1935. — 23 червня.

9. *Київ*. З нагоди річниці переїзду уряду УСРР відбувся загальноміський фізкультурний парад, у якому взяли участь 40 тисяч фізкультурників Києва, в тому числі понад 7 тисяч дітей, а також спортсмени Москви, Ленінграда і Харкова, що змагались за всесоюзну першість у матчі чотирьох міст. Парад приймав голова Вищої ради фізкультури України, секретар ЦК ЛКСМУ С. Андреев. *Вісті*. — 1935. — 11 червня, 23 червня, 24 червня, 26 червня.

25 червня (вівторок, перший день шестиденки)

1. *Київ*. Щоб “поліпшити адміністративно-територіальну побудову районів і наблизити сільради та колгоспи до районних центрів” ухвалено постанову президії ЦВК УСРР “Про зміни обласних меж Харківської та Київської областей”. 33. — 1935. — № 16. — Ст. 82.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У надіслало обкомам, облвиконкомам, райпарткомам, райвиконкомам, директорам МТС, директорам бурякорядгоспів телеграму про боротьбу з луговим метеликом, де вимагало “на боротьбу з метеликом і гусінню підняти в колгоспах поголовно все населення” та давало детальні вказівки щодо проведення агротехнічних заходів для запобігання загибелі буряка. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 5, 24–25*.

4. *Київ*. Постановою РНК УСРР і ЦК КП(б)У премійовано цінними подарунками (екскурсіями по СРСР, путівками на курорти, патефонами, бібліотеками, велосипедами та ін.) 131 працівника шкіл України (учителів-ударників, піонервожатих, завпедів, директорів та завідувачів шкіл), які “показали кращі зразки роботи в справі комуністичного виховання молодого радянського покоління”. *Вісті*. — 1935. — 27 червня.

4, 6. *Москва*. Ухвалою президії ЦВК СРСР було “задоволено прохання” Товариства колишніх політкаторжан та зсильнопоселенців про ліквідацію товариства. Для ліквідації товариства та передачі його майна державі було створено комісію у складі І. Акулова (голова), М. Єжова, Корочкіна, Ом. Ярославського, Я. Петерса та Й. Наговіцина. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 27 июня; *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 34. — Ст. 299.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило “привести в належний вигляд дитяче кіно” у Києві по вул. Воровського (нині — вул. Хрещатик), 36 та “встановити, що до 9 годин вечора кіно працює виключно для дітей”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 5–6*.

26 червня (середа, другий день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про органи юстиції в прикордонних округах”, згідно з якою в прикордонних округах мали бути утворені прокуратури в складі прокурора й помічника для нагляду за адміністративними органами. Окружні суди в округах було постановлено не утворювати. *ЗЗ. — 1935. — № 20. — Ст. 113.*

3. *Харків*. На Харківському турбогенераторному заводі освоєно і випробувано на заводському стенді перший потужний турбоагрегат у 50 тис. кіловат для Зуєвської ГРЕС. На урочистому мітингу з цієї нагоди виступив голова ЦВК УСРР Г. Петровський. *Вісті. — 1935. — 27 червня.*

4, 6. *Москва*. На відзначення 30-річчя повстання на панцернику “Потьомкін” ухвалено постанову ЦВК СРСР, згідно з якою в Одесі заплановано побудувати пам’ятник на честь першого революційного повстання в царському військовому флоті. Також встановлені персональні пенсії непрацездатним учасникам повстання, а 17 осіб було нагороджено грамотами ЦВК СРСР за активну участь у повстанні. *Вісті. — 1935. — 27 червня.*

10. *Перегон Нирково-Світланово Донецької залізниці*. Сталася аварія потяга через технічне ушкодження. Було розбито 41 вагон, 9 вагонів пошкоджено; 200 м залізничного полотна зіпсовано. *Комуніст. — 1935. — 12 липня.*

27 червня (четвер, третій день шестиденки)

1, 2, 4. *Одеса*. Широко відзначалося 30-річчя повстання команди найбільшого військового корабля на Чорному морі панцерника “Князь Потьомкін Тавричеський”. Для участі у святкуванні до Одеси прибула група старих потьомкінців. На фабриках і заводах Одеси, Херсону, Миколаєва, Очакова відбулися мітинги, із спогадами виступили старі кадрові робітники — учасники повстання 1905 року. Аналогічні мітинги відбувалися і на судах Чорного моря. Відбулося урочисте засідання Одеської міськради, на якому було ухвалено перейменувати сходи на бульварі ім. Фельдмана, що ведуть у порт, на сходи ім. Потьомкінського повстання. Ввечері відбувся факельний фестиваль. *Вісті. — 1935. — 28 червня, 29 червня.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У визначило план хліботоргівлі на липень 1935 р. по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 7, 27.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову про збирання бурякового насіння в бурякорядгоспах України. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 8.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило план хлібоздачі про всіх зернових культурах на липень 1935 р. з розподілом по областях і секторам. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 8–9; спр. 392, арк. 128–132.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило просити ЦК ВКП(б) дозволити здійснити закордонне наукове відрядження акад. ВУАН М. Крилову і його асистенту М. Боголюбову, а також дозволити президенту ВУАН

акад. О. Богомольцю та його дружині виїхати до Італії на конференцію з питань переливання крові, що мала відбутись у вересні 1935 р. у Римі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 6, 8; спр. 392, арк. 112–117, 125–126.*

4. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У відхилило пропозицію М. Хатаєвича про запрошення до колгоспного німецького театру артистів з Німеччини. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 10; спр. 392, арк. 143–144.*

28–29 червня

8. *Київ.* У місті перебувала делегація французької промислової кооперації у складі 35 осіб на чолі з п. А. Шаріалем, яка оглянула місто та відвідала деякі київські промартілі. *Вісті. — 1935. — 29 червня.*

29 червня (субота, п'ятий день шестиденки)

1, 3. *Вінниця.* Розпочав роботу обласний з'їзд працівників юстиції, на якому розглядались завдання органів юстиції в зв'язку із збиральною кампанією та хлібоздачею. *Вісті. — 1935. — 30 червня.*

3. *Київ.* У голови РНК УСРР П. Любченка відбулася нарада голів ряду низових сільських кооперативних товариств та завідувачів магазинів великих міських кооперативів. На нараді обговорювались питання роботи низової кооперації та недоліки в організації роботи сільських кооперативів. *Комуніст. — 1935. — 2 липня.*

30 червня (неділя, вихідний день)

4, 6. *Харків, Одеса та інші великі міста УСРР.* У зв'язку з закінченням учбового року в українських вишах відбулися загальноміські свята пролетарського студентства. *Вісті. — 1935. — 30 червня.*

4. *Харків.* 11 піонерів — членів харківського клубу юних дослідників Арктики при Палаці піонерів — виїхали до Ленінграду для поїздки на криголами “Літке” навколо Скандинавії до Мурманська, а звідти до Кольського півострова. *Вісті. — 1935. — 2 липня.*

30 червня — 2 липня

8. *Київ.* У місті перебували голова литовського товариства вивчення культури народів СРСР проф. М. Біржішка та відомий литовський письменник проф. В. Креве-Міцкевич. Гості відвідали геологічний музей, Музейне містечко, Софійський собор та інші культурні осередки. Також вони взяли участь в нараді директорів інститутів Академії наук УСРР, представників наукових та громадських організацій столиці, на якій були встановлені конкретні форми культурних зв'язків між установами України та литовськими Товариством вивчення культури в СРСР і університетом. *Комуніст. — 1935. — 2 липня, 3 липня; Вісті. — 1935. — 3 липня.*

9. *Чернігів.* Відбулась перша обласна дитяча спартакіада. *Комуніст. — 1935. — 3 липня.*

9. *Харків*. Відбулась перша обласна дитяча спартакиада. *Комуніст*. — 1935. — 3 липня.

Червень

2, 4, 9. *Луганськ Донецької області*. З ініціативи луганських комсомольців організувалась група відпускників, які взяли участь у поході слідами історичних боїв К. Ворошилова. Перша група кількістю 100 осіб пішки пройшла до Сталінграда шляхом, пройденим у 1918 р. луганськими червоногвардійськими загонами під командуванням К. Ворошилова. Друга група у 50 осіб пройшла по маршруту Луганськ–Конотоп, яким пройшли ворошиловські загони. Учасники походу збирали спогади, фото, пісні, листівки, газети того часу для організації трьох пересувних музеїв. *Вісті*. — 1935. — 18 травня.

3. *Ст. Алмазна Кадіївського району Донецької області*. Почалося будівництво першого в СРСР заводу для насичування кріпильного лісу під тиском. Завод мав давати щодоби 20 тис. кубометрів кріпильного дерева для шахт. *Вісті*. — 1935. — 4 квітня.

3. *Київ*. Наркоммісцевпром УСРР зобов'язав усі підприємства місцевої промисловості подати до 20 червня на затвердження зразки фабричних марок. Після 1 липня на продукцію без фабричних марок мав накладатися штраф. *Вісті*. — 1935. — 26 травня.

3. *УСРР*. Наприкінці червня значно знизились базарні ціни на різні сільськогосподарські продукти, зокрема на яловичину, вершкове масло, молоко, овочі. Порівняно з відповідним періодом 1934 р. ціни знижені до 60 %, а по окремих продуктах — до 80–95%. *Вісті*. — 1935. — 22 липня.

3. *УСРР*. Проведено перепис худоби, згідно з даними якого значно збільшилось поголів'я свиней, коней, корів і кіз. *Комуніст*. — 1935. — 17 грудня.

4. *Феодосія (Кримська АСРР, РСФРР)*. Почалися розшуки-розкопки античного некрополя VI–IV віків до н. е. *Вісті*. — 1935. — 16 червня, *Красный Крым*. — 1935.

4. *с. Нещеретове Біло-Куракінського району Старобільської округи Донецької області*. Під метровим шаром землі виявлено старе шосе, прокладене 1867 р. в напрямку на Старобільськ, яке добре збереглося. Розпочато очистку всього шосе для включення його в експлуатацію. *Вісті*. — 1935. — 16 червня.

6. *Київ*. На розі вулиць Воровського (нині — вул. Хрещатик) і Леніна (нині — вул. Б. Хмельницького) розпочалось будівництво першого зразкового універмагу споживчої кооперації. Проект будинку універмагу та внутрішнього устаткування магазину був опрацьований в Москві в архітектурній майстерні акад. О. Щусева. *Вісті*. — 1935.

6. *Київ*. Закінчено асфальтування тротуарів на бульварі Шевченка, на вулицях Артема (нині — вул. Січових стрільців) та Короленка (нині — вул. Володимирська). *Вісті*. — 1935. — 23 травня.

8. *УСРР*. В республіці перебував відомий англійський громадський діяч член британського товариства друзів СРСР лорд Дж. Мейнард Кейнс (John Maupard Keynes). Він вивчав колгоспне і радгоспне тваринництво, відвідав колгоспи ім. Кагановича, “Серп і молот” та ін., а також кагарлицьку МТС. *Вісті*. — 1935. — 29 червня.

9. *Колгоспи ім. Косіора та ім. Шевченка Ворошиловського району Донецької області*. За ухвалою загальних зборів колгоспників для тсоавіохемівських осередків придбаний планер; у колгоспах організовані гуртки планеристів. *Вісті*. — 1935. — 18 червня.

10. *Київська область*. У першій декаді червня град знищив близько 5 тис. га посівів. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 391, арк. 205.

1 липня (понеділок, перший день шестиденки)

2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило ліквідувати справи і майно Українського відділення Товариства старих більшовиків, а всі справи і архіви товариства передати до Істпарту ЦК КП(б)У. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 11; спр. 392, арк. 150–151-зв.

9. *Київ*. РНК УСРР та ЦК КП(б)У ухвалили постанову про збільшення виробництва спортивного інвентаря, спортивного одягу та взуття для забезпечення літньої фізкультурної роботи. У постанові запропоновано встановити новий порядок реалізації спортвиробів: 50 відсотків — через спеціальні спортивні організації, решта 50 відсотків — через торгівельну сітку державної й кооперативної торгівлі. *Вісті*. — 1935. — 2 липня; *Комуніст*. — 1935. — 2 липня.

9. *Дніпропетровськ*. Відбувся парад фізкультурників, у якому взяли участь 20 тис. осіб. *Комуніст*. — 1935. — 2 липня.

1–4 липня

9. *Київ*. На стадіонах “Динамо” та “Червоному”, в таборі Тсоавіохему на Сирці, на водній станції Баскомводу, в парку Палацу піонерів та жовтенят відбулась перша Київська обласна дитяча спартакіада. *Вісті*. — 1935. — 2 липня, 3 липня, 4 липня, 5 липня; *Комуніст*. — 1935. — 2 липня.

2 липня (вівторок, другий день шестиденки)

1. *Київ*. Постановою уповноваженого КПК при ЦК ВКП(б) по Київській області за “приналежність до контрреволюційної націоналістичної організації та як ворога партії та робітничого класу” партійного діяча, філософа Є. Гірчака було виключено з партії. *Комуніст*. — 1935. — 5 липня.

3. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР “Про порядок затвердження штатів”. 33. — 1935. — № 20. — Ст. 114.

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про оплату трактористів у радгоспах”, згідно з якою були встановлені норми виробітку для трактористів в різних групах районів та в залежності від типу трактора,

відповідно до яких визначалась заробітна плата трактористів та премія-надбавка за перевиконання плану. *ЗС СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 34. — Ст. 293.*

3. *Київ.* РНК УСРР затвердила інструкцію Наркомату охорони здоров'я УСРР про підвищення заробітної плати медичним робітникам згідно з постановою РНК СРСР і ЦК ВКП(б) від 4 березня 1935 р. *ЗС. — 1935. — № 20. — Ст. 115.*

3. *Київ.* Українська економічна рада зобов'язала “Заготсіню” розгорнути широкий продаж сіна населенню, для чого у Києві, Харкові, Сталіно, Дніпропетровську й Одесі мали бути створені спеціальні бази. *Комуніст. — 1935. — 3 липня.*

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило план здачі соняшника з врожаю 1935 р. по секторам. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 12.*

3. *Криворізький басейн, Донецька область.* 80-річчя страйку залізничників на ст. Долгінцево, в якому взяли участь понад 1 000 осіб, залізничники Криворіжжя відзначили “ посиленою боротьбою за безаварійність, дальше покращення соціально-побутових умов”. *Вісті. — 1935. — 3 липня.*

4. *Київ.* РНК УСРР затвердив новий склад оргкомітету Спілки радянських композиторів України: П. Карпов, П. Козицький, Л. Ревуцький, М. Коляда, А. Пазовський, О. Білокопитов, К. Данькевич, І. Віленський, О. Арнаутов, В. Смекалін, В. Косенко, Ю. Мейтус та А. Луфер. *Вісті. — 1935. — 3 липня; Комуніст. — 1935. — 3 липня.*

6. *Москва.* РНК СРСР ухвалив постанову “Про торгівлю медикаментами”. *ЗС СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 40. — Ст. 336.*

2–4 липня

1. *Київ.* Відбувся IX пленум ЦК ЛКСМУ. На порядку денному пленуму стояло питання про виконання ухвали XI пленуму ЦК ВЛКСМ про перебудову роботи комсомолу. *Вісті. — 1935. — 2 липня, 3 липня, 4 липня, 5 липня; Комуніст. — 1935. — 2 липня.*

3 липня (середа, третій день шестиденки)

3, 4. *Харків.* Відбувся перший випуск 106 інженерів-поліграфістів Українського навчального поліграфічного комбінату, створеного 1931 р. *Комуніст. — 1935. — 3 липня.*

4. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У дозволило поїздку до Лондона (Велика Британія) балетної трупи у складі 10–12 осіб і виділило для цього 35 тис. руб. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 13; спр. 392, арк. 180; спр. 392, арк. 182–202.*

6. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект положення про персональні пенсії. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 13, 29–34.*

6. *Дніпропетровськ.* Вступила в експлуатацію міська АТС на 2 000 номерів. *Комуніст. — 1935. — 4 липня.*

7. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило просити ЦК ВКП(б) затвердити К. Сухомлина головою Держплану УСРР, звільнивши його від обов'язків наркома місцевої промисловості УСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 13*.

9. *Харків*. Льотчик П. Ткачук встановив новий світовий рекорд висотного польоту без кисневого приладу, піднявшись на висоту 8 371 м. *Комуніст. — 1935. — 4 липня*.

3–4 липня

3. *Київ*. Відбулась республіканська нарада молодих інженерів та техніків зв'язку, на якій обговорювались питання про стан електричного зв'язку України і про завдання інженерно-технічного персоналу. *Вісті. — 1935. — 4 липня*.

3–5 липня

1. *Могилів-Подільський Вінницької області*. Відбувся перший з'їзд рад Могилівської прикордонної смуги. *Комуніст. — 1935. — 4 липня, 6 липня*.

4 липня (четвер, четвертий день шестиденки)

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило розіслати всім райкомам і МТС телеграму Й. Сталіна та В. Молотова від 3 липня 1935 р. про забезпечення задачі зерна, не зараженого сільськогосподарськими шкідниками. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 13; спр. 392, арк. 204–205*.

6. *Харків*. Міська санітарна інспекція організувала перший в СРСР санітарний загін на автобусах для обслуговування дитячих таборів, дитячих садків та ясел і для проведення боротьби із малярією та шлунковими захворюваннями. *Комуніст. — 1935. — 5 липня*.

4–5 липня

1. *Кам'янець-Подільський Вінницької області*. Відбувся перший окружний з'їзд рад. *Комуніст. — 1935. — 6 липня*.

5 липня (п'ятниця, п'ятий день шестиденки)

1. *УСРР*. Напередодні свята — Дня конституції у містах України відбувались урочисті збори, на яких популяризувались основи радянської конституції і ленінсько-сталінської національної політики партії. *Вісті. — 1935. — 28 червня, 6 липня; Комуніст. — 1935. — 6 липня*.

2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило створити комісію у складі М. Попова, Н. Войцехівського, Завицького, Златопольського і Дубровського для ліквідації справ Українського відділення Товариства бувших політкаторжан. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 13; спр. 392, арк. 209*.

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР про будівництво 16-ти потужних літаків того ж самого типу, що й літак “Максим Горький” (зазнав

катастрофи у Москві в районі Центрального аеродрому 18 травня 1935 р., загинула 61 особа), зокрема літаків “Владімір Ленін”, “Іосіф Сталін”, “Максім Горькій”, “Міхаїл Калінін”, “Вячеслав Молотов”, “Клімент Ворошилов”, “Лазарь Каганович”, “Станіслав Косіор”, “Влас Чубарь”, “Сергей Кіров” та ін. Постанову підписав заступник голови РНК СРСР В. Чубар. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 35. — Ст. 308.*

6. *Київ.* У приміщенні зразкового магазину на вулиці Воровського, 30 (нині — вул. Хрещатик) відкрилась виставка фарфоро-фаянсового і скляного посуду, що вироблявся заводами України. *Вісті. — 1935. — 3 липня.*

6 липня (субота, вихідний день). День конституції

1. *УСРР.* Широко відзначався День конституції. Відбулись масові мітинги, народні гуляння, виступи самодіяльних артистів, фізкультурні змагання. *Вісті. — 1935. — 28 червня, 6 липня, 8 липня; Комуніст. — 1935. — 6 липня, 8 липня.*

2. *Луганськ Донецької області.* Урочисто відзначено десятиріччя вручення місту ордена Червоного прапора. Відбулась демонстрація, робітники-учасники бойових ворошиловських дружин інсценізували ворошиловський похід на конях і тачанках. *Вісті. — 1935. — 20 червня, 6 липня, 8 липня.*

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило порядок використання врожаю озимих засівів односібників, проведених ними до вступу в колгоспи, згідно з яким засіви усуспільнювались і врожай забирали колгоспи, а односібникам за проведені ними роботи нараховувались трудодні (30–40 трудоднів за 1 га засіяних площ). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 14.*

6. *Москва.* Ухвалені постанови РНК СРСР “Про заходи щодо впорядкування роботи дитячих садочків” та “Про обов’язкові внески підприємств та установ на утримання дитячих ясел та дитячих садочків”. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 35. — Ст. 309 та Ст. 310.*

8. *Київ.* До міста прибула група інженерів міністерства громадських робіт Французької Республіки. *Комуніст. — 1935. — 8 липня.*

9. *Київ.* На стадіоні “Динамо” з нагоди Дня конституції проведені фізкультурні змагання. *Вісті. — 1935. — 8 липня; Комуніст. — 1935. — 8 липня.*

9. *Чернігів.* З нагоди Дня конституції відбулося велике авіаційне шоу. *Вісті. — 1935. — 8 липня; Комуніст. — 1935. — 8 липня.*

9. *Запоріжжя Дніпропетровської області.* Комсомольці міста з нагоди Дня конституції влаштували масовий факельний карнавал. *Вісті. — 1935. — 8 липня; Комуніст. — 1935. — 8 липня.*

9. *Дніпропетровськ.* З нагоди Дня конституції відбулись молодіжні карнавали, фізкультурні змагання, паради, виступи кращих художніх самодіяльних колективів. *Вісті. — 1935. — 8 липня; Комуніст. — 1935. — 8 липня.*

9. *Кам’янське (з 1936 р. — Дніпродзержинськ) Дніпропетровської області.* З нагоди Дня конституції відбулося міське фізкультурне свято. *Вісті. — 1935. — 8 липня; Комуніст. — 1935. — 8 липня.*

9. *Луганськ Донецької області.* Почався комсомольський воєнізований похід 100 луганських комсомольців до Сталінграда “слідами походів ворошиловських партизанських загонів”. *Вісті. — 1935. — 28 червня, 8 липня.*

7 липня (неділя, перший день шестиденки). Різдво Іоанна Предтечі

3. Москва. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про видачу сільськогосподарським артілям державних актів на безстрокове (вічне) користування землею”, яка регулювала порядок складання та видачі актів. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 34. — Ст. 300.

3. Москва. Постановою ЦВК СРСР за успішну роботу по піднесенню вугільного Донбасу і перевиконання плану 1934 р. 14 працівників вугільної промисловості Донбасу нагороджені орденом Леніна, 29 — орденом Трудового червоного прапора, 10 — Почесною грамотою ЦВК СРСР. *Вісті*. — 1935. — 9 липня; *Комуніст*. — 1935. — 9 липня.

4. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило надіслати делегацію до Мінська (Білоруська СРР) для участі в святкуванні визволення БСРР від польської інтервенції. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 14, 15*.

7–16 липня

8. Одеса. Відбулась радянсько-румунська залізнична конференція. *Вісті*. — 1935. — 17 липня; *Комуніст*. — 1935. — 17 липня.

8 липня (понеділок, другий день шестиденки)

6. Київ. ЦВК УСРР і РНК УСРР затвердили “Положення про персональні пенсії”, де були визначені особи, яким призначаються персональні пенсії, порядок призначення та норми таких пенсій, а також визначалися пільги та переваги для персональних пенсіонерів. *ЗЗ*. — 1935. — № 20. — Ст. 108.

8–10 липня

9. Київ. Відбулась республіканська спартакіада вишів і технікумів Наркомздоров'я та Наркомосу УСРР. *Комуніст*. — 1935. — 9 липня.

9 липня (вівторок, третій день шестиденки)

4. УСРР. У зв'язку із завершенням переходу до загального обов'язкового навчання по всій території УСРР постановою РНК УСРР ліквідований Комітет сприяння загальному навчанню, що був утворений 10 липня 1933 р. *ЗЗ*. — 1935. — № 23. — Ст. 134.

9–11 липня

9. Київ. Відбувся республіканський зліт авіамоделістів. *Комуніст*. — 1935. — 12 липня.

10–16 липня

9. Київ. Відбулись кінноспортивні змагання частин Українського військового округу. *Вісті*. — 1935. — 14 липня, 15 липня, 17 липня, 18 липня, 21 липня.

11 липня (четвер, п'ятий день шестиденки)

2. *Київ*. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про хід перевірки партійних документів”, в якій визнавалось формальне ставлення значної кількості парторганізацій до перевірки партдокументів і визначались заходи по усуненню перелічених у постанові хиб. *Комуніст. — 1935. — 12 липня.*

2, 3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У, зважаючи на “значну засміченість складу колгоспних рахівників політично неблагонадійними елементами”, доручило обкомам разом з обласними управліннями НКВС “організувати перевірку складу рахівників по всіх колгоспах для очищення його від класово-чужих елементів”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 17.*

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про план пуску нових підприємств у 1935 році”, згідно з яким в УСРР, зокрема, мали стати до ладу 2-га черга Київської ГЕС, реконструйовані 3 та введені в експлуатацію 2 нові шахти, 4 мартенівські та 2 електропечі на Запоріжсталі, доменна піч на Криворіжсталі, введені в дію 3 кінотеатри тощо. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 12 июля; 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 39. — Ст. 325.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР “Про народногосподарський план УСРР третього кварталу 1935 р.”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 16.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило розподіл додаткового фонду нафти для системи Наркомзему на липень 1935 р. по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 16.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило план лушіння стерні (в тис. га) в 1935 р. по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 16.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР про розподіл автомашин на третій квартал 1935 р. по республіканському контингенту. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 17.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило річні плани хлібоздачі по трестам Наркомзему. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 20–21.*

4. *Київ*. Постановою РНК УСРР “Про концентрацію речей державного значення в центральних музеях” Наркомату освіти надано право вилучати з музеїв на території УСРР особливо цінні історичні речі загальнодержавного значення для передачі їх на постійне зберігання до центральних історичних музеїв УСРР. *33. — 1935. — № 23. — Ст. 135.*

12 липня (п'ятниця, вихідний день). День святих апостолів Петра і Павла

7. *с. Снітин Лубенського району Харківської області*. Народився Вадим Петрович Гетьман (1935–1998), український політик та фінансист.

8. *Одеса*. До міста прибув міністр народного господарства Турецької Республіки Дж. Баяр, який виїхав на переговори з урядом СРСР. *Вісті. — 1935. — 14 липня.*

12–14 липня

9. *Київ*. Відбулась 3-я всеукраїнська дитяча спартакіада. Діти від 12 до 17 років змагались у футболі, волейболі, баскетболі та у понад 60 видах легкої атлетики і плавання. *Вісті*. — 1935. — 14 липня, 15 липня, 16 липня, 17 липня.

13 липня (субота, перший день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про врожайність зернових, хід збирання хліба, готовність системи Заготзерна до приймання хліба, виконання плану розвитку тваринництва, боротьбу із шкідниками буряку і бавовни та ін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 1–5, 22–23; спр. 392, арк. 1–318*.

3. *Харків*. На Харківському тракторному заводі відбулося свято з нагоди випуску двох дослідних гусеничних тракторів. *Вісті*. — 1935. — 14 липня.

3. *Київ*. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про роботу місцевої промисловості за п’ять місяців 1935 р.”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 35–36*.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило просити ЦК ВКП(б) ввести до правління, президії та секретаріату Спілки радянських письменників СРСР голову Спілки радянських письменників України А. Сенченка. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 21*.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило перевидати у 1935–1936 рр. твори українських письменників П. Тичини, О. Микитенка, П. Панча, О. Корнійчука, І. Кириленка, А. Головка, Л. Первомайського, О. Копиленка. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 21*.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило призначити сестрі померлого акад. М. Грушевського Г. Грушевській-Шамрай персональну пенсію у розмірі 150 руб. на місяць. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375*.

14 липня (неділя, другий день шестиденки)

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про боротьбу з шкідниками буряків і бавовни”, де партійні, радянські та земельні органи були попереджені про те, що цукрові буряки і бавовник перебувають під великою загрозою загибелі від шкідників, тому секретарів райпарткомів, голів райвиконкомів, директорів МТС і радгоспів зобов’язували вживати всіх заходів по збереженню посівів. *ЗЗ*. — 1935. — № 23. — Ст. 131; *Вісті*. — 1935. — 15 липня; *Комуніст*. — 1935. — 15 липня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило для допомоги обкомам у проведенні збиральної кампанії відрядити до Одеської та Чернігівської області та Старобільської округи членів політбюро ЦК КП(б)У та членів та кандидатів у члени ЦК КП(б)У з групами робітників. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 46*.

14–16 липня

8. *Київ*. У місті перебував відомий турецький діяч, режисер і драматург М. Хайріт. У супроводі представників Українського товариства культурного зв'язку із закордоном він відвідав художній інститут, низку музеїв столиці, оглянув виставку робіт студентів та виставку дитячого малюнка, був присутній на дитячій спартакіада на стадіоні “Динамо”. 15 липня відбулась його зустріч із письменниками радянської України. 17 липня, повертаючись на батьківщину, М. Хайріт прибув до Одеси, де на його честь артистами одеських театрів був влаштований банкет. *Вісті*. — 1935. — 15 липня, 16 липня, 18 липня; *Комуніст*. — 1935. — 15 липня.

15 липня (понеділок, третій день шестиденки)

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У, розглянувши питання про роботу комісії президії ЦВК УСРР по амністіях, ухвалив, “зважаючи на велику кількість справ”, погодитись із виділенням підкомісії, яка “по дрібних справах доповідає безпосередньо президії ЦВК УСРР”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 45*.

2. *Харків*. Місто взяло шефство над Єврейською автономною областю. *Комуніст*. — 1935. — 16 липня.

3. *Київ*. Центральною комісією сприяння держкредитові при ЦВК СРСР і Наркомфіном СРСР за перше місце серед країв і областей СРСР по позиковій роботі Київщина нагороджена перехідним Червоним прапором. Також області виділено 100 тис. руб. на устаткування культурних ошадкас і 10 тис. руб. на дальше розгортання роботи комісії сприяння держкредитові. *Вісті*. — 1935. — 16 липня.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У, розглянувши питання про пам'ятник на могилі Т. Шевченка і музей Т. Шевченка у Каневі, відхилило проект пам'ятника архітектора К. Бульдіна і ухвалило оголосити новий конкурс. РНК УСРР було доручено забезпечити закінчення будівництва в Каневі у 1935 р. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 45*.

6. *Севастополь (Кримська АСРР, РСФРР)*. У порту відкрито морський пасажирський вокзал, обладнаний залом чекання, кімнатою відпочинку та кімнатою матері та дитини. *Комуніст*. — 1935. — 16 липня.

7. *Котлас (Архангельська область, РСФРР)*. На засланні помер український художник-символіст, пам'яткоохоронець та мистецтвознавець Юхим Михайлів (1885–1935).

9. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Комсомолка О. Гусарова виконала нічний стрибок з висоти 800 м на парашуті — другий у СРСР нічний стрибок, зроблений жінкою. *Вісті*. — 1935. — 17 липня.

10. *р. Дніпро, біля с. Трипілля Київської області*. Сталось зіткнення трьох військових понтонів із пароплавом “Пахомов”, внаслідок чого загинуло 23 та поранено 13 червоноармійців 1-го понтонного полку. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 42; спр. 393, арк. 86–97*.

15–16 липня

1, 4. *Київ*. При культпропвідділі ЦК КП(б)У відбулась нарада завкультпропвідділів обкомів КП(б)У та редакторів обласних газет, присвячена реалізації постанови ЦК ВКП(б) “Про пропагандистську роботу в найближчий час”, а також питанням шкільного будівництва і підготовки до учбового року. *Вісті*. — 1935. — 16 липня, 17 липня.

15–17 липня

4. *Одеса*. В місті святкували 15-річчя дитячого містечка ім. Комінтерну. *Вісті*. — 1935. — 16 липня.

15–20 липня

4, 8. *Лондон (Велика Британія)*. У Міжнародному фестивалі національного танцю в складі делегації СРСР взяли участь й танцюристи України під керівництвом заслуженого артиста УСРР балетмейстера Л. Жукова і диригента жіночого хореографічного ансамблю В. Верховинця. *Вісті*. — 1935. — 8 липня.

16 липня (вівторок, четвертий день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалена постанова президії ЦВК УСРР “Про часткові зміни районних меж Дніпропетровської області”. *ЗЗ*. — 1935. — № 23. — Ст. 133.

3, 6. *УСРР*. До ощадних кас надійшли для продажу облігації “Виграшної позики 1935 року” строком на 10 років. *Вісті*. — 1935. — 17 липня.

3, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР “Про організацію продмагів в районних (сільських) центрах”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 80–81*.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило список 11 МТС, що утворювались у третьому кварталі 1935 р. у Чернігівській, Харківській, Одеській та Донецькій областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 82*.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про поліпшення умов роботи Спілки радянських письменників України”, в якій йшлося про забезпечення письменників квартирами та коштами для стимулювання творчості письменників. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 48*.

4. *Київ*. Ухвалена постанова ЦВК і РНК УСРР “Про зміну порядку надання почесного звання працівникам науки, техніки і мистецтва”, згідно з якою звання заслуженого діяча науки, техніки й мистецтва, народного артиста (художника) республіки і заслуженого артиста (художника) республіки мало надаватись за постановою ЦВК УСРР на подання відповідних народних комісаріатів та обласних виконавчих комітетів. *ЗЗ*. — 1935. — № 20. — Ст. 107.

6. *Київ*. Затверджено постанову ЦВК УСРР і РНК УСРР “Про стан житлової кооперації України”, відповідно до якої був ліквідований центр української житлової кооперації — Укржитлоспілка й обласні спілки жит-

лової кооперації. Натомість встановлено нову структуру управління кооперованим житловим фондом, зокрема організовувались міські та районні житлоспільки, що мали сприяти поліпшенню справи експлуатації та будівництва житлового фонду. *ЗЗ. — 1935. — № 21. — Ст. 115.*

6. *Київ.* Ухвалено постанову РНК УСРР “Про розмір пенсій для інвалідів війни і військової служби, осіб, до них дорівнених, а також членів родин цих осіб”, згідно якої інвалідам 1 групи, які не вели сільського господарства, надавалася місячна пенсія у 30–41 руб., інвалідам 2 групи — 20–25 руб., інвалідам 3 групи — 15 руб. *ЗЗ. — 1935. — № 23. — Ст. 136.*

17 липня (середа, п’ятий день шестиденки)

1. *Москва.* Постановою ЦВК і РНК СРСР “Про в’їзд і проживання в прикордонних смугах” встановлювались правила проживання і в’їзду до прикордонних смуг, за порушення цих правил винні підлягали ув’язненню строком від 1 до 3 років. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 45. — Ст. 377; Комуніст. — 1935. — 27 грудня.*

18 липня (четвер, вихідний день)

9. *Одеса.* Відбулась відкрита спартакіада шоферів дванадцяти міст, організована ЦК спілки шоферів Півдня. В спартакіаді взяли участь близько 250 шоферів Києва, Харкова, Дніпропетровська, Одеси, Сталіно, а також з Росії, Азербайджану, Вірменії, Грузії, Білорусі та Криму. *Вісті. — 1935. — 15 липня.*

18–20 липня

9. *Київ.* Відбулись українські легкоатлетичні змагання товариства “Динамо”. *Комуніст. — 1935. — 20 липня.*

19 липня (п’ятниця, перший день шестиденки)

1. *Київ.* Постановою президії ЦВК УСРР Хабенський район Київської області перейменований в Кагановичеський район, село Кабани того ж району — на с. Каганович. *ЗЗ. — 1935. — № 20. — Ст. 109; Вісті. — 1935. — 21 липня; Комуніст. — 1935. — 21 липня.*

2. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У погодилося із пропозицією першого секретаря ВЦРПС М. Шверника про відміну скликання з’їздів профспілок залізниць України до спеціальної постанови ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 49.*

2. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про роботу політвідділу Чорноморського пароплавства”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 95–98; спр. 394, арк. 89–94.*

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про виконання плану розвитку тваринництва”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 90–93; спр. 393, арк. 22–68.*

3. *Луганськ Донецької області.* Луганський паровозний завод до 9-их роковин від дня смерті Ф. Дзержинського випустив 500-й паровоз серії “ФД”. *Комуніст.* — 1935. — 20 липня.

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР “Про будівництво греблі на р. Кам’янка Сталіндорфського району для зрошення масиву 500 га”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 94; спр. 394, арк. 80–81.*

4. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У розглянуло питання про вилучення зінов'євсько-троцькістської та націоналістичної літератури і ухвалило “покласти край огульним чисткам бібліотек та фактам вилучення з них літератури поза списками Головліту” та “негайно провести вилучення з бібліотек України зінов'євсько-троцькістської літератури за списком, затвердженим ЦК ВКП(б)” та переклади зазначених в цьому списку книжок, а також за списком, затвердженим ЦК КП(б)У. Вилучені книжки (а до списку були внесені всі книги Б. Антоненка-Давидовича, О. Вражливого, М. Вороного, О. Влизька, Д. Гордієнка, Г. Епіка, М. Куліша, Костя Котка, Г. Косинки, П. Козланюка, І. Лакизи, Г. Майфета, О. Олеся, В. Поліщука, Є. Плужника, В. Підмогильного та ін.) мали бути здані до обласних органів НКВС. Одночасно дозволялось залишити по два примірники вилучених видань в бібліотеках ЦК КП(б)У, ВУАМЛІН, ІЧП, ВУАН та обласних бібліотеках. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 50–51, 85–89; спр. 394, арк. 15–20.*

4. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У визнало за доцільне організувати до 18-их роковин Жовтня виставки українського народного мистецтва. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 394, арк. 75–78.*

6. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову про будівництво площі Урядового центру у м. Києві, де визначило її розміри та будинки, що підлягали знесенню. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 50, 83–84.*

7. *Київ.* Постановою президії ЦВК УСРР К. Сухомлина звільнено від обов'язків народного комісара місцевої промисловості та призначено Головою Державної планової комісії УСРР. 33. — 1935. — № 20. — Ст. 110–111.

19–24 липня

9. *Київ.* На стадіоні залізничників відбулась спартакіада робітників та інженерно-технічних працівників залізниць Півдня (Південно-Західної, Азово-Чорноморської, Закавказької, Південно-Східної, Москва-Донбас, Донецької і Південної). *Вісті.* — 1935. — 21 липня.

20 липня (субота, другий день шестиденки)

3. *Київ.* У постанові РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про виконання плану розвитку тваринництва” наголошувалось на недоліках розвитку тваринництва в УСРР та порушеннях державного плану розвитку тваринництва у деяких областях; вказувались головні напрямки ліквідації цих порушень. Секретарі райпарткомів, голови райвиконкомів, завідувачі фермами і бри-

гадири тваринницьких бригад були попереджені, що за виконання державного плану розвитку тваринництва вони несуть “таку ж партійну й державну відповідальність, як за виконання державного плану хлібоздачі”. *Вісті.* — 1935. — 21 липня; *Комуніст.* — 1935. — 21 липня.

3. *Москва.* Постановою РНК СРСР з 20 липня в УСРР заборонялась колгоспна та індивідуально-селянська торгівля картоплею на міських і сільських базарах, на залізничних станціях і пристанях. Торгівля дозволялась лише після виконання річного плану здачі картоплі державі з врожаю 1935 р. по республіці в цілому, здачі натуроплати за роботи МТС та засипки насінневих і страхових фондів. Колгоспам і колгоспникам, які цілком виконали встановлені для них зобов'язання по здачі картоплі державі і не мали ніякої заборгованості по здачі державі картоплі за попередні місяці, дозволялась продаж наявної в них зайвої картоплі державним і кооперативним заготівельникам за конвенційними цінами. У зонах спиртових, крохмально-паточних і сушильних заводів колгоспи й колгоспники мали право продавати картоплю тільки зазначеним заводам. *Вісті.* — 1935. — 30 липня; *Комуніст.* — 1935. — 30 липня.

21 липня (неділя, третій день шестиденки)

1. *Київ.* Відбулось засідання комісії щодо планування Урядового центру у Києві. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 394, арк. 100.*

3. *Київ.* Ухвалена постанова РНК УСРР “Про сплату заводами за спуск спадних вод”. *ЗЗ.* — 1935. — № 23. — Ст. 137.

4. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило організувати екскурсію українських письменників з родинами по Дніпру за маршрутом Київ–Херсон. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 394, арк. 11–13; спр. 394, арк. 101–103.*

6. *Москва.* Ухвалена постанова РНК СРСР “Про виготовлення печаток та штампів і про користування ними”. *ЗЗ СРСР.* — 1935. — Відділ перший. — № 40. — Ст. 341.

22 липня (понеділок, четвертий день шестиденки)

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У відрядило до Вінницької області бригаду ЦК КП(б)У для “вжиття заходів по посиленню збирання і хлібоздачі”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 54.*

4. *Київ.* Київську кінофабрику відвідав відомий американський режисер Франк Девіс, де проглянув нові фільми кінофабрики. *Вісті.* — 1935. — 23 липня.

24 липня (середа, вихідний день)

1. *Львів (Друга Річпосполита Польська).* У львівській тюрмі спалахнув бунт політичних в'язнів, до яких приєдналися карні злочинці. Про причини бунту не повідомлялося. *Вісті.* — 1935. — 29 липня.

9. *Київ.* У день Червоного спортивного інтернаціоналу і 14-річчя з часу заснування Спортінтерну товариство “Динамо” разом з робітниками під-

шефного київського Червонопрапорного заводу влаштувало велике спортивне свято на Дніпрі. Спортивні заходи були проведені й на інших стадіонах та на водних станціях Києва. *Вісті*. — 1935. — 22 липня, 24 липня.

9. *Київ*. З ініціативи ЦК ЛКСМУ та Центральної ради Тсоавіохему УСРР розпочав роботу 1-й республіканський зліт парашутистів. *Комуніст*. — 1935. — 12 липня.

9. *Київ*. Розпочались республіканські змагання з плавання на першість України. *Вісті*. — 1935. — 22 липня.

9. *Одеса*. Відбувся великий фізкультурний парад, в якому взяли участь близько 40 тисяч спортсменів. *Вісті*. — 1935. — 21 липня.

25 липня (четвер, перший день шестиденки)

2, 4. *Київ*. Відбувся перший випуск слухачів українських курсів марксизму-ленінізму. *Комуніст*. — 1935. — 26 липня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило обмежити помел зерна одноосібними господарствами до одного пуда зерна на одного їдця в місяць до виконання одноосібним господарством встановленого для нього зобов'язання по здачі зерна державі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 56*.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило план торгівлі хлібом на серпень 1935 р. по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 57–58*.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило розподіл промтоварів, виділених ЦК ВКП(б), по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 394, арк. 144–145*.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про відставання молотьби в районах Одеської області”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 102; спр. 394, арк. 127–133*.

4. *Гельсінгфорс (нині — Гельсінкі, Фінляндська Республіка)*. Перебуваючи проїздом у Гельсінгфорсі, українські письменники І. Микитенко й О. Корнійчук зустрілися з фінськими журналістами, яких, як зазначала преса, “проінформували про розвиток української радянської культури”. *Вісті*. — 1935. — 27 липня.

4, 7. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило просити ЦК ВКП(б) затвердити надання Дніпропетровському сільськогосподарському інституту імені тов. М. Хатаєвича. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 58; спр. 394, арк. 179–180*.

25 липня — 5 серпня

4. *Київ–Херсон*. Відбулась екскурсія українських письменників з родинами по Дніпру. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 53–54*.

26 липня (п'ятниця, другий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про хід перевірки

партійних документів у Вінницькій та Київській областях, про хід збирання і хлібоздачі, про стан з буряком і бавовною, про роботу “чистяків вугілля”, про поліпшення побуту спеціалістів сільського господарства та ін. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 37–40, 59–60; спр. 393, арк. 1–150.

2. УСРР. З нагоди відкриття VII конгресу Комінтерну на заводах і фабриках України відбулись мітинги, на яких було ухвалено “систематично слідкувати за роботою конгресу, а під час обідньої перерви проводити читки газет”. *Вісті*. — 1935. — 27 липня.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило план хлібної торгівлі по областям на серпень. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 394, арк. 163–177.

4. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР про проведення 130-тирічного ювілею Харківського державного університету у листопаді 1935 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 394, арк. 155–161.

6. Москва. РНК СРСР ухвалив постанову “Про порядок обчислення середньої заробітної плати за час чергової та додаткової відпустки”. *ЗС СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 40. — Ст. 333.

26–28 липня

9. Одеса. Відбулись всеукраїнські змагання з велосипедного спорту. *Вісті*. — 1935. — 29 липня.

27 липня (субота, третій день шестиденки)

1. Київ. У постановах ЦК КП(б)У “Про хід перевірки партійних документів у Київській області” та “Про хід перевірки партійних документів у Вінницькій області” вказувалось на формальне ставлення до перевірки партійних документів у зазначених областях, що вело до залишення партійних квитків “у руках класово-ворожих людей”. *Вісті*. — 1935. — 28 липня; *Комуніст*. — 1935. — 28 липня.

1. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило “видану ЦВК УСРР адміністративну карту УСРР — не випускати”, а також внести виправлення у визначення державних меж та меж з Бессарабією. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 42–43.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило по областям та джерелам надходження план картоплездачі з врожаю 1935 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 40–41.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанови РНК УСРР про виконання плану капітальних робіт в місцевій промисловості за перше півріччя 1935 р., про план роздрібного товарообороту на третій квартал 1935 р. та ін. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 42, 65–75.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У для розв’язання питань, пов’язаних із збиранням та хлібоздачею ухвалило відрядити секретаря ЦК КП(б)У С. Косіора до Вінницької області, АМСРР і північних районів Одеської області, першого секретаря ЦК КП(б)У П. Постишева — до Київської і

Харківської областей, голову РНК УСРР П. Любченка — до Донецької області. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 109.

7. Париж (Французька Республіка). Розглядалась справа звинуваченого у шахрайстві, як повідомляли радянські газети, ерцгерцога Вільгельма Карла Габсбурга (Василя Вишиваного). В. Габсбург заочно був засуджений до 5 років тюрми. *Вісті*. — 1935. — 29 липня; *Комуніст*. — 1935. — 29 липня.

7. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанови ЦВК УСРР про надання професорам В. Філатову і Г. Писемському звань заслужених діячів науки. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 43, 76–77.

9. Київ. На стадіоні “Динамо” відбулись загальноміські партійно-комсомольські збори, на яких обговорювались постанова РНК СРСР про план пуску нових підприємств у 1935 р. та постанова РНК СРСР і ЦК ВКП(б)У про генеральний план реконструкції м. Москви. *Вісті*. — 1935. — 27 липня, 28 липня.

27 липня — 1 серпня

9. Київ. На стадіоні Центрального українського аероклубу ЦК ЛКСМУ спільно з Центральною радою Тсоавіахему УСРР проводив перший український зліт-змагання парашутистів. Всі парашутисти були робітниками, які “опанували техніку парашутизму без відриву від виробництва”. *Вісті*. — 1935. — 24 липня, 27 липня, 28 липня, 29 липня, 30 липня, 1 серпня; *Комуніст*. — 1935. — 27 липня.

28 липня (неділя, четвертий день шестиденки)

1. Київ. ЦВК УСРР ухвалив на посаду народного комісара комунального господарства УСРР призначити М. Межуєва замість звільненого В. Полякова. *ЗЗ*. — 1935. — № 21. — Ст. 118, 119.

1. Київ. ЦВК УСРР ухвалив на посаду народного комісара внутрішньої торгівлі УСРР призначити Г. Богатирьова замість звільненого І. Сапова. *ЗЗ*. — 1935. — № 21. — Ст. 120, 121.

1. Київ. ЦВК УСРР ухвалив на посаду народного комісара місцевої промисловості УСРР призначити М. Алексєєва. *ЗЗ*. — 1935. — № 21. — Ст. 122.

3. Москва. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про план озимої сівби на 1935 рік”, де були затверджені плани посівів різних культур для радгоспів, колгоспів та одноосібних господарств по республікам, краям та областям, в т. ч. для УСРР. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 29 июля; *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 41. — Ст. 346.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про план сівби озимих культур по колгоспно-селянському сектору на 1935 рік по УСРР”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 109, 118–119; спр. 395, арк. 35–51.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило річний план здавання картоплі на 1935 рік по областям. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 393, арк. 58–63.

6. *Київ*. На загальних зборах архітекторів міста із доповіддю про генеральну реконструкцію м. Києва в світлі постанови ЦК ВКП(б) та РНК СРСР про реконструкцію Москви виступив проф. П. Хаустов. *Вісті*. — 1935. — 28 липня, 29 липня.

29 липня (понеділок, п'ятий день шестиденки)

1. *Москва*. Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про зміну Положення про паспорти”, відповідно до якої громадянам, що проживали в місцевостях із паспортною системою, паспорти мали видаватись на термін 5 років, а чоловікам до призиву на обов'язкову військову службу — на термін 1 рік. *33 СРСР*. — 1935. — *Відділ перший*. — № 41. — Ст. 343.

1. *Москва*. Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про зняття судимості з колгоспників”. Відповідно до постанови була знята судимість з колгоспників, що були засуджені не більше ніж на 5 років, вже відбули покарання та на момент виходу постанови працювали у колгоспах. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 30 июля; *33 СРСР*. — 1935. — *Відділ перший*. — № 40. — Ст. 327.

3. *Київ*. Згідно постанови РНК УСРР “Про зниження відпускних цін на будівельні матеріали” встановлені крайні відпускні ціни на продукцію, яку виробляли підприємства державної промисловості будівельних матеріалів і допоміжні підприємства відомств та будівництва. *33*. — 1935. — № 25. — Ст. 144.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про боротьбу з луговим метеликом і озимою совкою”, в якій давалися агрономічні поради щодо боротьби із шкідниками. *Вісті*. — 1935. — 30 липня; *Комуніст*. — 1935. — 30 липня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про річний план використання централізованих ресурсів картоплі врожаю 1935 року”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 110, 123; спр. 395, арк. 67–69*.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалив звільнити колгоспи, що мали тваринницькі товарні ферми, від поставок посівів зернофуражних культур і картоплі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 111*.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило відмінити “тимчасові правила трудового розпорядку в колгоспах”, що були введені Наркомземом УСРР у 1933 р., в зв'язку з тим, що “в зразковому статуті сільськогосподарської артілі були вичерпні вказівки щодо питань організації та дисципліни праці у колгоспах”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 395, арк. 55*.

3, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР “Про корегований план комунального будівництва на 1935 рік”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 395, арк. 57–60*.

4. *Київ*. Постановою президії ЦВК УСРР звання заслуженого діяча науки за видатні заслуги в галузі охорони здоров'я надано проф. В. Філатову. *Вісті*. — 1935. — 30 липня; *Комуніст*. — 1935. — 30 липня.

4. *Київ*. Постановою президії ЦВК УСРР звання заслуженого діяча науки за видатні заслуги в галузі охорони здоров'я надано Г. Писемському. *Вісті*. — 1935. — 30 липня; *Комуніст*. — 1935. — 30 липня.

6. *Москва*. РНК СРСР ухвалив постанову “Про комісійні магазини”, згідно з якою всі подібні магазини мали бути зосереджені виключно в системі державної торгівлі. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 30 шюля; *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 40. — Ст. 332.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило склад комісії ЦК КП(б)У і РНК УСРР по розгляду питань планування та реконструкції м. Києва на чолі з першим секретарем ЦК КП(б)У П. Постишевим. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, стр. 375, арк. 112*.

30 липня (вівторок, вихідний день)

6. *с. Качанівка Ічнянського району Чернігівської області*. У колишньому палаці відкрито колгоспний санаторій на 150 місць. *Комуніст*. — 1935. — 1 серпня.

31 липня (середа, надурочний робочий день)

2. *с. Краснорічанське Володарсько-Волинського району Вінницької області*. Виїзна сесія Київського обласного суду закінчила розгляд справи про “шкідників-педагогів краснорічанської німецької школи Володарсько-Волинського району”. За “проведення контрреволюційної роботи, моральний розклад учнів, дискредитування директив партії та уряду про радянську школу” педагога старших класів М. Грюнке засуджено до розстрілу з конфіскацією майна; колишнього директора школи Г. Грюнке — до позбавлення волі на 10 років у далеких місцевостях Союзу з поразкою в правах на 5 років і заборонаю вчителювати 5 років; ще 8 вчителів — до позбавлення волі від 3 до 5 років. *Вісті*. — 1935. — 24 липня, 29 липня, 3 серпня.

3. 6. *Москва*. Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про встановлення твердих посадових окладів головам районних виконавчих комітетів”. *СЗ СССР*. — 1935. — № 41. — Ст. 342.

4. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР “Про 100-річний ювілей Київського державного університету”, згідно з якою ювілей мав бути відзначений в листопаді 1935 р. *ЦДАГО України, ф. 1, оп.20, стр. 6641, арк. 120*.

Липень

1. *УСРР*. На виконання постанови ЦВК і РНК СРСР від 29 липня 1935 р. про зняття судимості з сумлінних колгоспників, які виправдали себе на роботі, були створені спеціальні районні та області комісії, на яких обговорювались персональні справи кожного колгоспника, що відбував кару за вироком суду. *Вісті*. — 1936. — 6 січня.

1. *Полтавський район Харківської області*. Заарештовані “шкідники-куркулі”, які протягом 1934–1935 рр. “розкрадали соціалістичну власність” у

полтавському радгоспі ім. Ворошилова на держмліні. Їх мали судити за законом від 7 серпня 1932 р. *Вісті. — 1935. — 22 липня.*

3. *Київ.* Президія ЦВК УСРР преміювала 36 передових колгоспів, які добилися успіхів у боротьбі за врожай та піднесенні тваринництва, “грамотами з написами” й грошовими преміями від 3 до 5 тис. руб. *Вісті. — 1935. — 22 липня.*

3. *Одеса.* За постановою Ради праці й оборони в місті розпочалось будівництво крекінг-заводу, який мав переробляти мазут, завезений з Батумі, в бензин, лігроїн та інші продукти й постачати пальне для України. *Вісті. — 1935. — 24 липня.*

4. *УСРР.* В усіх областях відбувались олімпіади робітничо-колгоспних театрів. *Вісті. — 1935. — 17 липня.*

4. *Мелітопольський район Дніпропетровської області.* Працювала знімальна група Союзхроніки на чолі з режисером М. Ердманом, яка зняла хронікальний фільм “Колгоспна Дніпропетровщина”. *Вісті. — 1935. — 17 липня.*

4. *Біломорсько-Балтійський канал ім. Сталіна (РСФРР).* Українські вчені — академіки Є. Патон, О. Гольдман, К. Воблий і член-кореспондент ВУАН М. Орлов відвідали Біломорсько-Балтійський канал ім. Сталіна. 22 липня у Києві в Будинку вчених відбувся вечір, на якому вчені розповідали про перспективи розвитку багатьох галузей промисловості на базі багатств Карелії та про значення каналу. *Вісті. — 1935. — 24 липня, 4 серпня.*

4. *Радгосп ім. Косіора Миколаївського району Одеської області.* Бригада кінофабрики “Союз кінохроніки” знімала короткометражний звуковий фільм про роботу радгоспу. *Вісті. — 1935. — 27 липня.*

4. *Єврейська автономна область (РСФРР).* В рамках шефства України над Біробіджаном до Єврейської автономної області виїхала науково-медична експедиція, в якій взяли участь співробітники Українського інституту експериментальної медицини, Дніпропетровського туберкульозного інституту, Одеського інституту бальнеології та курортології, Харківського інституту невідкладної хірургії і переливання крові та Харківського транспортного психоневрологічного інституту. *Вісті. — 1935. — 4 серпня.*

6. *Харків.* Харківська фабрика кінохроніки випустила науковий фільм, присвячений 15-річчю звільнення Києва від поляків. *Комуніст. — 1935. — 26 липня.*

1 серпня (четвер, перший день шестиденки). Міжнародний антивоєнний день

2. *Київ.* Постановою ЦК КП(б)У “Про хід перевірки партійних документів і про стан партійного господарства по парторганізаціях Дніпровського річкового пароплавання” проведена перевірка партдокументів скасована через те, що була проведена “незадовільно і неохайно”. Київському, чернігівському, дніпропетровському і одеському обкомам надано 5 місяців

для повторної перевірки партдокументів. *Вісті*. — 1935. — 2 серпня; *Комуніст*. — 1935. — 2 серпня; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 395, арк. 74–80.

2. *Харків*. Міжнародний антивоєнний день відзначений численними зборами і мітингами. *Вісті*. — 1935. — 2 серпня.

3. *УСРР*. Україна першою в СРСР виконала урядовий план здачі сіна державі. *Вісті*. — 1935. — 3 серпня; *Комуніст*. — 1935. — 3 серпня.

4. *УСРР*. Почались приймальні іспити у вищих навчальних закладах. *Вісті*. — 1935. — 4 серпня.

8. *Одеса*. До міста італійським пароплавом “Ромма” прибули 500 американських, італійських та інших іноземних туристів. Удень вони відвідали механічний хлібозавод, українську художню виставку та Лермонтовський курорт. У міському театрі для туристів влаштували концерт. Ввечері туристи тим же пароплавом вирушили до Ялти. *Вісті*. — 1935. — 2 серпня.

9. *Київ*. До Дня авіації аероклуб “Динамо УСРР” організував дальній спортивний переліт за маршрутом Київ–Памір загальною довжиною близько 6 000 км. У перельоті взяли участь три літаки “Р-5”. До Паміру літаки прибули 6 серпня. 17 серпня літаки повернулися до Києва. *Вісті*. — 1935. — 1 серпня, 2 серпня, 18 серпня.

1–3 серпня

8. *Харків*. У місті перебувала група французьких лікарів — членів товариства “Червоної допомоги”, які приїхали до СРСР на запрошення ЦК МОДР СРСР. Вони ознайомились з містом, піонерськими таборами, дитячими санаторіями і лікарнями міста. *Вісті*. — 1935. — 2 серпня.

2 серпня (п'ятниця, другий день шестиденки)

3, 6. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР “Про впорядкування колгоспної торгівлі на залізничних станціях та пристанях”. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 41. — Ст. 353.

4. *Київ*. До міста приїхав англійський дитячий письменник Джефрі Тріз (Robert Geoffrey Trease, 1909–1998), запрошений до СРСР московським видавництвом іноземних робітників, щоб написати книгу для англійських дітей про Радянський Союз. Крім Москви і Києва Дж. Тріз відвідав також Харків, Кавказ та Крим. *Вісті*. — 1935. — 3 серпня; *Комуніст*. — 1935. — 3 серпня.

10. *Харків*. Сталась величезна грозова злива з бурею. Зливою були заляті десятки вулиць, затоплені сотні підвальних приміщень. Пожежні команди безперервно відкачували воду з приміщень. Від грозових ударів двічі виключались електропостачання міста та телефонний зв'язок, були зірвані електричні дроти та телефонний кабель, а також дахи у кількох будинках. *Вісті*. — 1935. — 3 серпня.

3 серпня (субота, третій день шестиденки)

9. *Київ*. Постановою РНК УСРР “Про фізичне виховання в початковій і середній школі” встановлювалася основна обов'язкова для всіх шкіл форма

фізкультурного навчання в школі — урок фізичної підготовки. Такі уроки мали будуватися на системі фізичних вправ, що “сприяли всебічному фізичному розвитку дітей, були спрямовані на оволодіння основними видами спорту та виховували навички, що застосовуються в трудовій та бойовій обстановках”. *ЗЗ. — 1935. — № 25. — Ст. 146; Хронологічне зібрання. — Т.1. — С. 558–560.*

9. *Київ.* В Тсоавіохемі УСРР на чолі з головою Центральної ради М. Поповим відбувся прийом української делегації шостого всесоюзного зльоту юних авіамоделістів. *Вісті. — 1935. — 4 серпня.*

4 серпня (неділя, четвертий день шестиденки)

1, 6. *Київ.* Ухвалено постанову ЦВК і РНК УСРР “Про зміни в законодавстві УСРР у зв’язку з заходами до ліквідації дитячої безпритульності й бездоглядності”, згідно з якою вносились поправки до ряду статей Кримінального кодексу УСРР. *ЗЗ. — 1935. — № 22. — Ст. 126; Вісті. — 1935. — 23 серпня.*

1. *Київ.* Ухвалена постанова президії ЦВК УСРР “Про Левкович М.”, згідно з якою за “відсутність класової пильності й приховання свого соціального походження виключену ЦК КП(б)У з лав Комуністичної партії Левкович М.” було знято з роботи заступника секретаря ЦВК УСРР та виведено зі складу кандидатів у члени президії ЦВК СРСР та зі складу членів ЦВК УСРР. *ЗЗ. — 1935. — № 22. — Ст. 128.*

3. *Київ.* РНК УСРР та ЦК КП(б)У затвердили постанову “Про план сівби озимих культур по колгоспно-селянському сектору на 1935 рік по УСРР”, в якій визначався план сівби озимих в розмірі 9 млн. га, а тому числі озимої пшениці 5 500 тис. га, жита 3 470 тис. га і озимого рапсу 30 тис. га з розподілом по областях. *ЗЗ. — 1935. — № 24. — Ст. 138; Вісті. — 1935. — 8 серпня; Комуніст. — 1935. — 8 серпня.*

6. *Київ.* ЦВК УСРР і РНК УСРР затвердили “Положення про державне забезпечення інвалідів війни й військової служби, осіб, до них дорівнених, а також членів родин цих осіб”. *ЗЗ. — 1935. — № 22. — Ст. 125.*

7. *Київ.* РНК УСРР призначила В. Полякова постійним представником УСРР при уряді СРСР, звільнивши від виконання цих обов’язків В. Порайка. *Вісті. — 1935. — 5 серпня.*

5 серпня (понеділок, п’ятий день шестиденки)

2. *Москва.* Постановою ЦВК СРСР за “зразкову і успішну роботу по піднесенню залізничного транспорту, за активну й енергійну боротьбу з катастрофами і аваріями” група працівників залізничного транспорту УСРР нагороджена орденами, в тому числі орденом Леніна — 5 осіб, орденом Червоної Зірки — 3 особи, орденом Трудового червоного прапору — 5 осіб. *Вісті. — 1935. — 6 серпня, 9 серпня.*

6. *Москва.* Ухвалена постанова РНК СРСР “Про стрибки із парашутом”, згідно з якою заборонялось “випускати на рекордні групові та одиночні

стрибки” без дозволу народного комісару оборони СРСР. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 6 августа; 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 41. — Ст. 354.*

9. *Київ.* Розпочалась обласна авіаестафета ім. П. Постишев, організована аероклубом ради пролетарських спортивних товариств “Динамо” України. Над колгоспними таборами, над якими пролітали літаки, були розкидані листівки. *Вісті. — 1935. — 5 серпня.*

7 серпня (середа, перший день шестиденки)

1. *Москва.* Ухвалена постанова ЦВК СРСР “Про перейменування Антоно-Кодинцевського району та деяких районних центрів УСРР”, згідно з якою с. Олександрівка, центр Ліозно-Олександрівського району Донецької області перейменовано на с. Ліозно-Олександрівку; с. Ландау, центр Карл-Лібкнехтівського району Одеської області — на с. Карла Лібкнехта; Антоно-Кодинцевський район Одеської області — на Комінтернівський район, а с. Антоно-Кодинцево — на с. Комінтернівське; с. Царекостянтинівку, центр району ім. Куйбишева (кол. Царекостянтинівський район) Дніпропетровської області — на с. Куйбишево. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 45. — Ст. 379.*

1. *УСРР.* У пресі широко відзначалася третя річниця з дня видання закону від 7 серпня 1932 р. щодо недоторканності громадської власності (державної, колгоспної, кооперативної) та боротьби з розкрадачами громадського майна як з ворогами народу. *Вісті. — 1935. — 6 серпня.*

1, 3. *Київ.* Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про хід перевірки партійних документів по м. Одесі й Одеській області, по Чернігівській області, про хід перевірки партійних документів і стану партійного господарства в парторганізаціях Південних залізниць, про наслідки ревізійного обстеження бюджету і комунального господарства Одеської міськради та ін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 106–108, 114–117; спр. 395, арк. 1–99.*

4. *Москва.* Ухвалена постанова РНК СРСР і ЦК ВКП(б) “Про видання і продаж підручників для початкової, неповної середньої і середньої школи”, зокрема, для шкіл УСРР було заплановано додатково видати 8,6 млн. підручників. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 8 августа; 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 44. — Ст. 360.*

6. *Москва.* Ухвалена постанова ЦВК і РНК СРСР “Про максимальний розмір пенсій для героїв праці”, відповідно до якої пенсії героям праці не могли перевищувати 500 рублів на місяць; встановлені до видання цієї постанови пенсії вище 500 рублів зберігались. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 44. — Ст. 362.*

6–14 серпня

9. *УСРР.* В Україні перебував чемпіон Угорщини з шахів гросмейстер А. Лілієнталь, який у Києві та Коростишеві дав сеанси одночасної гри, а

також провів партію з Ф. Богатирчуком. *Вісті*. — 1935. — 6 серпня, 8 серпня, 9 серпня, 12 серпня.

8 серпня (четвер, другий день шестиденки)

2. *Київ*. Ухвалено постанови ЦК КП(б)У “Про хід перевірки партійних документів по Чернігівській області” та “Про хід перевірки партійних документів по м. Одесі і Одеській області”, в яких вказувалось на незадовільний стан перевірки партійних документів і давались вказівки провести повторну перевірку. *Вісті*. — 1935. — 9 серпня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про підготовку до збирання цукрових буряків в радгоспах і колгоспах та ремонт цукроварень”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 128, 136–142; спр. 396, арк. 13–42.

4, 6. *Луганськ Донецької області*. Пролетарі міста ухвалили рішення про “шефство над мисом Челюскін та полярниками, які займалися науководослідною роботою на мисі”. *Соціалістический Донбасс*. — *Сталіно*. — 1935. — 9 августа; *Летопись единения*. — С. 56.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило проект постанови РНК УСРР про відзначення сторічного ювілею Київського державного університету у листопаді 1935 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 396, арк. 44–45.

9 серпня (п'ятниця, третій день шестиденки)

3. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про хід скиртування в Одеській, Харківській і Донецькій областях”, в якій наголошувалось, що у переважній більшості колгоспів скиртування не розпочалося і вимагалось, аби цьому питанню приділили пильну увагу. *Вісті*. — 1935. — 10 серпня; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 396, арк. 49–51, 55–59.

3, 4. *Київ*. У ЦК КП(б)У відбулась нарада ентомологів, де обговорювались конкретні заходи по боротьбі із шкідниками сільськогосподарських культур. *Комуніст*. — 1935. — 10 серпня.

10. *Київ*. Увечері над містом спостерігалось горіння і розпад великого метеорита — боліда. *Вісті*. — 1935. — 14 серпня.

9–17 серпня

4. *Ленінград (РСФРР)*. У міжнародному конгресі фізіологів брала участь делегація з України. *Вісті*. — 1935. — 6 серпня, 10 серпня, 18 серпня.

10 серпня (субота, четвертий день шестиденки)

3. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про план зяблевої та глибокої оранки по колгоспно-селянському сектору на 1935 р.”, згідно з якою затверджений план зяблевої оранки в розмірі 9 750 тис. га, в тому числі глибокої оранки 1 100 тис. га з розподілом по областям. 33. — 1935. — № 24. — Ст. 139; *Вісті*. — 1935. — 11 серпня; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 396, арк. 61–76.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У відмовило Вінницькому обкому щодо зменшення плану озимої сівби до 1 040 тисяч га (план — 1 070 тисяч га). ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 129.

10–11 серпня

8. *Київ*. У місті перебувала група американських культурних і громадських діячів на чолі з відомим американським журналістом Луї Фішером (Louis Fischer), який вже декілька разів відвідував Київ. *Вісті*. — 1935. — 11 серпня.

10 серпня — 22 вересня

8. *УСРР*. Відбувся велопробіг газети “Вісті ЦВК УСРР” по п’яти областям України. *Вісті*. — 1935. — 24 вересня.

11 серпня (неділя, п’ятий день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ЦВК УСРР “Про розформування Немишлянської сільради й поширення міської смуги м. Харкова”. *ЗЗ*. — 1935. — № 22. — Ст. 129.

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ЦВК УСРР “Про привласнення селу Білошиці приміської смуги Коростенської міськради Київської області імені М. О. Щорса”, відповідно до якої було “задоволено клопотання колгоспників села Білошиця” про перейменування села Білошиця, на території якого загинув у бою М. Щорс, на село “імені М. О. Щорса”, а Білошицьку сільраду — на “Щорсівську” сільраду. *ЗЗ*. — 1935. — № 22. — Ст. 130.

2. *Москва*. Ухвалено постанову ЦВК СРСР “Про звільнення від дальшого відбуття кари, зняття судимості і всіх правообмежень, зв’язаних з засудженням ряду службових осіб, засуджених у свій час у зв’язку з саботажем хлібозаготівель і випуском трудових позик, бон і інших грошових сурогатів”. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 12 августа; *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 44. — Ст. 365.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР “Про ліміти капітальних робіт і строки складання народногосподарського плану УСРР на 1936 рік”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 396, арк. 87–96.

6. *Київ*. Постановою РНК УСРР “Про впорядкування братніх могил” обласні та районні виконавчі комітети мали взяти на облік всі братні могили, забезпечити приведення їх у належний стан (обгородити, упорядкувати, обсадити квітами, установити меморіальні дошки). На сільські ради, на території яких знаходились братні могили, покладался обов’язок додержувати їх у належному стані. *ЗЗ*. — 1935. — № 26. — Ст. 149; *Вісті*. — 1935. — 21 серпня; *Хронологічне зібрання*. — Т. 1. — С. 560–561.

8. *Київ*. До міста прибула видатна діячка англійського товариства культурного зв’язку з СРСР Дороти Уайз. *Вісті*. — 1935. — 11 серпня.

12 серпня (понеділок, вихідний день)

4. Харків. Урочисто відкрито Червонозаводський парк культури і відпочинку, створений на місці колишнього Кирило-Мефодіївського кладовища. *Вісті*. — 1935. — 14 серпня; *Комуніст*. — 1935. — 14 серпня.

14 серпня (середа, другий день шестиденки)

3. Київ. Постановою РНК УСРР і ЦК КП(б)У створена комісія для розгляду питань планування та реконструкції м. Києва під головуванням першого секретаря ЦК КП(б)У П. Постишева. *Вісті*. — 1935. — 15 серпня.

15 серпня (четвер, третій день шестиденки)

2. Москва. Постановою РНК СРСР Комісії у справах колишніх червоноармійців та червоних партизанів були ліквідовані. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 46. — Ст. 389.

3. Запоріжжя Дніпропетровської області. Перші Герої Радянського Союзу М. Каманін, А. Ляпідевський, М. Слепньов та М. Водоп'янов звернулись до робітників “Запоріжсталі” з листом, в якому закликали посилити відвантаження високоякісних сталей для авіапромисловості. *Комуніст*. — 1935. — 16 серпня.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У відрядило членів і кандидатів ЦК КП(б) до Одеської та Дніпропетровської областей для “розв'язання питань хлібоздачі”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 131*.

4. Харків. Місто відвідала група французьких педагогів-жінок, які ознайомились із організацією педагогічної роботи та вихованням дітей й оглянули місто. *Вісті*. — 1935. — 16 серпня.

15–16 серпня

3. Київ. Відбувалась нарада командирів та політпрацівників Південно-Західної залізниці, на якій обговорювалися накази наркома шляхів Л. Кагановича про перебудову роботи паровозного парку, покращення руху поїздів тощо. *Вісті*. — 1935. — 16 серпня, 17 серпня.

16 серпня (п'ятниця, четвертий день шестиденки)

3. Київ. Ухвалена постанова РНК УСРР “Про організацію боротьби з озимою совкою”, де подавалися інструкції щодо боротьби із цим шкідником озимої пшениці. Більш конкретні рекомендації надавалися у надрукованій у пресі інструкції народного комісаріату земельних справ УСРР “Про заходи боротьби з озимою совкою другої генерації”. Одночасно Наркомзем УСРР видав постанову “Про боротьбу з луговим метеликом”. *ЗЗ*. — 1935. — № 24. — Ст. 140; *Вісті*. — 1935. — 17 серпня; *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 396, арк. 110–120, 122–149*.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У відрядило членів і кандидатів ЦК КП(б) до Харківської області для “розв'язання питань хлібоздачі”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 131*.

17 серпня (субота, п'ятий день шестиденки)

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У “в зв'язку з економічною слабкістю Мархлевського і Пулінського районів Київської області” ухвалило ці райони розформувати, а з частини сільрад Пулінського, Новоград-Волинського і Мархлевського районів утворити новий адміністративний район з центром в м. Пуліні. Одночасно було ухвалено перейменувати м. Пуліно на Червоноармійське, а новий район назвати Червоноармійським. Частина сільрад Пулінського та Мархлевського районів була приєднана до Баришівського, Володар-Волинського, Черняхівського та Баранівського районів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 132–133; спр. 396, арк. 160–167.*

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про телеграму першого секретаря Одеського обкому Є. Вегера райпарткомам Одеської області про затримку доведення плану повернення позик до колгоспів, що стала “грубою політичною помилкою”, бо призвела до “розв'язування антидержавних і антипартійних тенденцій як в колгоспах, так і серед частини керівних робітників району”; про зняття з посади секретаря Миколаївського міськпарткому Кліновського за антипартійні дії та ін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 126–127.*

2. *Київ*. Після 16-тиденного розгляду Найвищий суд УСРР ухвалив вирок у справі колишніх працівників конеуправління Наркомату землеробства УСРР. Підсудних через їх соціальне походження (куркулі, царські офіцери тощо) було визнано класовими ворогами. За “намагання затримати соціалістичні перетворення, перетворити конезаготівну систему на своє кубло, шкідництво” тощо 4-х осіб було засуджено до найвищої міри покарання, 24-х обвинувачених покарано від 3 до 10 років позбавлення волі. *Вісті. — 1935. — 2–18 серпня.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР “Про план озимої сівби на 1935 рік у радгоспах”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 131.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про підготовку до збирання, заготівель та переробки бавовнику урожаю 1935 року”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 154–159; спр. 396, арк. 168–179.*

4, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР “Про будівництво єврейського театру в м. Києві” у будинку по вул. Воровського, 43. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 131, 153.*

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про хід відвантаження промислових товарів селу у третьому кварталі 1935 р.”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 157–159.*

17–18 серпня

9. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відбувався обласний зліт парашутистів. *Вісті. — 1935. — 16 серпня.*

18 серпня (неділя, вихідний день). Всесоюзний день авіації

9. УСРР. На аеродромах відбулись авіапаради, змагання з авіамодельного та парашутного спорту, народні гуляння.

9. Дніпропетровськ, Запоріжжя, Кривий Ріг, Нікополь, Мелітополь. Відкриті нові парашутні вишки, з яких були зроблені масові стрибки. *Вісті*. — 1935. — 20 серпня; *Комуніст*. — 1935. — 18 серпня, 20 серпня.

18–28 серпня

9. *Донецька область*. Відбувся ворошиловський похід 100 комсомольців-ударників Донбасу на Ельбрус, які встановили на західній вершині Ельбрусу чавунний бюст К. Ворошилова, відлитий на макіївському заводі ім. В. Куйбишева. *Вісті*. — 1935. — 15 серпня, 4 вересня.

19 серпня (понеділок, перший день шестиденки). Преображення Господне

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило перейменувати Махнівський район Вінницької області на Комсомольський район, а Козельський район Чернігівської області — на Михайло-Коцюбинський район. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 134.

3. *Київ*. Ухвалена постанова ЦК КП(б)У “Про повернення позик, нарахування і надходження натуроплати, видачу грошових авансів колгоспникам та про роботу хлібоприймальних пунктів”. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 164; спр. 396, арк. 200–205.

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про пільги односібникам, які вступають у колгосп і продають корову колгоспній фермі”. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 44. — Ст. 373.

4. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про видання і продаж підручників початкової, неповної середньої і середньої школи”, де встановлювався план видання додаткових тиражів підручників українською мовою в 7 500 тис. примірників та російською мовою у 1 500 тис. До 15 вересня 1935 р. до шкіл мали надійти підручники, що були закуплені школами (на всю суму зібраних з батьків коштів на придбання підручників). З 15 вересня організовувався відкритий продаж підручників. *ЗЗ*. — 1935. — № 24. — Ст. 141; *Вісті*. — 1935. — 29 серпня; *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 396, арк. 208–218.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову РНК УСРР “Про ліквідацію дитячої безпритульності та бездоглядності”. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 133, 160–163; спр. 396, арк. 194–196.

8. *Київ*. Відбувся творчий вечір української співачки з Канади Є. Попович. *Вісті*. — 1935. — 21 серпня.

9. *Париж (Французька Республіка)*. У зльоті пролетарських спортсменів взяла участь перша збірна футбольна команда України (капітан — К. Фомін). У матчі Україна — Франція блискучу перемогу здобула українська команда (17:1). 22–30 серпня українські футболісти провели ще

5 матчів з різними французькими футбольними командами, в тому числі з найкращою професійною командою “Ред стар”, в яких незмінно здобували перемоги. 6 вересня футболісти повернулися до Києва, де їх урочисто зустріли. *Вісті.* — 1935. — 10 серпня, 18 серпня, 20 серпня, 23 серпня, 26 серпня, 28 серпня, 1 вересня, 5 вересня, 6 вересня, 8 вересня.

20 серпня (вівторок, другий день шестиденки)

2. *Київ.* Ухвалено постанову ЦК КП(б)У “Про підготовку та проведення ХХІ Міжнародного юнацького дня”, в якій подавався детальний перелік заходів, що їх необхідно провести з нагоди свята 1 вересня 1935 р. *Комуніст.* — 1935. — 21 серпня.

4. *Херсон Одеської області.* Урочисто відкрито Палац піонерів і жовтєнят. *Комуніст.* — 1935. — 21 серпня.

21 серпня (середа, третій день шестиденки)

3. *Київ.* Згідно постанови ЦВК УСРР і РНК УСРР “Про заборону вилучати майно в усіх видів кооперативних організацій” категорично заборонено місцевим органам влади примусово вилучати будь-яке майно (підприємства, будівлі, матеріали, житлоплощу та інше) у кооперативних організацій всіх систем. Питання про вилучення коштів і майна у кооперативних організацій мав розв’язувати у кожному конкретному випадку лише уряд УСРР. *ЗЗ.* — 1935. — № 23. — Ст. 132; *Вісті.* — 1935. — 26 серпня; *Хронологічне зібрання.* — Т. 1. — С. 561.

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови ЦК КП(б)У і РНК УСРР “Про збирання комбайнами соняшника”, де був визначений новий план збирання комбайнами соняшника по Харківській, Дніпропетровській, Одеській і Донецькій областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 173–174; спр. 397, арк. 108–110.*

22 серпня (четвер, четвертий день шестиденки)

3. *Кримська АСРР (РСФРР).* Секретар Кримського обкому ВКП(б) Б. Семенов та заступник голови РНК Кримської АСРР Ф. Неструєв звітували про дострокове виконання Кримською орденоносною республікою річного плану хлібопоставок. *Вісті.* — 1935. — 23 серпня; *Комуніст.* — 1935. — 23 серпня.

23 серпня (п’ятниця, п’ятий день шестиденки)

4. *Дніпропетровськ.* З нагоди першої обласної колгоспної олімпіади і відкриття обласного зльоту передових колгоспів-переможців сталінського походу в місті проведений святковий карнавал. Основним завданням карнавалу було “показати в танцях, піснях, костюмах, масках, плакатах свято перемоги колгоспного ладу, заможне, культурне життя робітників і селян”. *Вісті.* — 1935. — 4 серпня.

24 серпня (субота, вихідний день)

9. Дніпропетровськ. Відбулось масове авіаційне свято. *Комуніст*. — 1935. — 27 серпня.

25 серпня (неділя, перший день шестиденки)

3, 4. Київ. Президією ВУАН затверджений проект положення про присудження премій ім. акад. В. Затонського за роботи в галузі хімії, спрямовані на підвищення врожайності в сільському господарстві. *Історія Національної академії наук України. 1934–1937: Документи і матеріали*. — К., 2003. — С. 426.

3, 4. Київ. Президією ВУАН створена постійна комісія в справі реконструкції м. Києва у складі акад. М. Світальського (голова), Є. Оппокова, О. Фоміна, О. Корчака-Чепурківського, П. Супруненко, чл.-кор. С. Серенсена, а також архітектора П. Альошина. *Історія Національної академії наук України. 1934–1937: Документи і матеріали*. — К., 2003. — С. 426.

25–28 серпня

2. Дніпропетровськ. Відбувся обласний зліт передових колгоспів. *Вісті*. — 1935. — 24 серпня, 26 серпня, 30 серпня.

26 серпня (понеділок, другий день шестиденки)

2. Дніпропетровськ. Відбулося відкриття обласної мармурової дошки, на яку були занесені 37 кращих колгоспів області. Ввечері у місті відбувся карнавал, у якому взяли участь понад 200 тисяч трудящих Дніпропетровщини. *Вісті*. — 1935. — 27 серпня, 28 серпня.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У зобов'язало обкоми і облвиконкоми Одеської, Донецької, Чернігівської та Харківської областей вжити всіх заходів до термінового повернення позик державі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 176–177*.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про розподіл автомашин для вивозки буряка” по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 177–178*.

7. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило надати Харківському палацу піонерів та жовтенят ім'я ініціатора його заснування першого секретаря ЦК КП(б)У П. Постишева. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 397, арк. 142–143*.

9. Запоріжжя Дніпропетровської області. Завершився розіграш гандбольної першості України. Перше і друге місце поділили команди Києва і Запоріжжя. *Вісті*. — 1935. — 27 серпня.

27 серпня (вівторок, третій день шестиденки)

3. Москва. Ухвалена постанова РНК СРСР “Про план зяблевої оранки під ярові посіви 1936 року”, згідно з якою встановлені плани оранки по областям УСРР та Кримській АСРР. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 28 августа; 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 46. — Ст. 385.

3. *Київ*. Постановою РНК УСРР встановлені плани пуску нових підприємств і нових агрегатів по господарству УСРР республіканської та обласної підлеглості в 1935 р. (по областям і галузям народного господарства). *ЗЗ. — 1935. — № 27–28. — Ст. 153; Вісті. — 1935. — 14 вересня.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило план хлібної торгівлі на вересень 1935 р. по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 179–180; спр. 397, арк. 151.*

9. *Харків*. В день українського дербі на харківському іподромі кобилою “Коханочка” встановлений всесоюзний рекорд для коней-чотирирічок, народжених у колгоспних стайнях. *Вісті. — 1935. — 28 серпня.*

10. *Копальня “Октябрьская революція” Криворізького району Донецької області*. Сталась катастрофа, подробиці не встановлені. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 180; спр. 397, арк. 156.*

28 серпня (середа, четвертий день шестиденки). Успіння Пресвятої Богородиці

9. *Харків*. Урочисто відкрито новий парк культури, збудований на місці колишнього Кузинського кладовища. В парку стала до ладу найбільша в СРСР (64 м) парашутна вишка на Холодній горі. *Вісті. — 1935. — 26 серпня.*

29 серпня (четвер, п'ятий день шестиденки)

2. Після 15-денного розгляду спецколегією Найвищого суду УСРР так званої “справи кустарів”, яких було визнано “підриивниками соціалістичної економіки” та спекулянтами, двох обвинувачених засуджено до розстрілу з конфіскацією майна, інших 14 — засуджено до позбавлення волі на термін від 1,5 до 10 років. *Вісті. — 1935. — 30 серпня.*

4. *Київ*. Постановою РНК УСРР “Про реорганізацію Українського інституту комуністичної освіти” ухвалено перетворити Український інститут комуністичної освіти в Український бібліотечний інститут із факультетами працівників масових бібліотек та працівників дитячих бібліотек й встановити в інституті трирічний курс навчання. *ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 20, спр. 6641, арк. 118.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б), розглянувши питання про українізацію в областях, виявило, що обкоми Донецької, Дніпропетровської і Одеської областей займались справою українізації недостатньо, а “по ряду радянських, культурних, профспілкових і інших установ спостерігається явне порушення лінії партії в справі українізації”. Для обстеження цих областей була створена спеціальна комісія. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 182.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило виділити 40 тис. руб. для будівництва в Сочі будинку для письменника М. Островського. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 181.*

6. *Київ*. Народний комісаріат соціального забезпечення видав інструкцію про застосування “Положення про персональні пенсії”, ухваленого 8 липня, де були визначені категорії осіб, які мали право на персональні пенсії

місцевого значення, порядок призначення персональних пенсій місцевого значення, норми й порядок виплати пенсії, документи для оформлення права на персональну пенсію місцевого значення, кошти на сплату цих пенсій, а також пільги й переваги персональним пенсіонерам місцевого значення. *ЗЗ. — 1935. — № 32–33. — Ст. 165.*

7. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Помер український художник, педагог Олекса Новаківський (1872–1935).

29–31 серпня

9. *Київ*. Відбувся воєнізований похід робітничої молоді Києві до Трипілля, де під час громадянської війни загинув загін комсомольців. У поході, організованому до XXI міжнародного юнацького дня київськими організаціями комсомолу та Тсоавіохему, взяли участь понад 1 000 осіб, що склали норми військово-технічного екзамену на значок “Готовий до праці і оборони”. *Вісті. — 1935. — 5 серпня, 30 серпня, 1 вересня.*

30 серпня (п'ятниця, вихідний день)

3. *Дніпропетровськ*. Дніпропетровська область виконала план хлібоздачі. *Вісті. — 1935. — 1 вересня.*

9. *Київ, Харків*. На відзначення Міжнародного юнацького дня відбулися карнавали та масові фізкультурні виступи. *Вісті. — 1935. — 23 серпня, 1 вересня.*

31 серпня (субота, надзвичайний робочий день)

1. *Київ*. Ухвалена постанова ЦВК УСРР “Про найменування деяких районів і районних центрів УСРР”, згідно з якою були перейменовані: по Харківській області: Бирлівський район — на Ковалівський; по Дніпропетровській області: центр Приазовського району село Покровка 2 — на село Приазовське; центр Сивашського району село Рождественське — на село Сивашське; центр Червоноармійського району селище Софіївку — на село Червоноармійське; центр Ротфронтівського району село Вальдгейм — на село Ротфронт; по Донецькій області: Анадольський район — на Ольгинський район; центр Косіорівського району село Станично-Луганське — на село Косіорово; центр Лозно-Олександрівського району село Олександрівку — на село Лозно-Олександрівку; центр Тельманівського району село Остгейм — на село Тельманово; по Одеській області: центр Карло-Лібкнехтівського району село Ландау — на село Карла Лібкнехта; центр Комінтернівського району село Антоно-Кодинцево — на село Комінтернівське; по Чернігівській області: Єсманський район — на Червоний район. *ЗЗ. — 1935. — № 24. — Ст. 142.*

7. *УСРР*. Відбулись траурні мітинги, на яких вшановувалась пам'ять померлого 30 серпня 1935 р. у Москві французького письменника Анрі Барбюса (1873–1935). *Вісті. — 1935. — 1 вересня.*

Серпень

3. *Дебальцеве Донецької області*. На станції Дебальцеве розпочалося будівництво другої в СРСР механізованої маневрової гірки. Будівництвом керував інженер Тягнирядно, який будував і першу гірку на станції Червоний Лиман. *Вісті*. — 1935. — 5 серпня.

3. *Дніпропетровськ*. Дніпровська гідроелектростанція подала перший струм криворізькому рудному басейнові, криворізькій металургії, нікопольському трубному заводу і марганцевим шахтам. *Комуніст*. — 1935. — 10 жовтня.

4. *Чернігів*. Для відвідувачів відкрито Державний музей-заповідник М. Коцюбинського. *Вісті*. — 1935. — 5 серпня.

4. *Харків*. Харківська фабрика кінохроніки випустила документальний фільм “Переможці футбольних матчів”, присвячений зустрічі 4-х міст у Києві. *Комуніст*. — 1935. — 8 серпня.

6. *Вінниця*. Розпочалося будівництво найбільшого у місті Будинку харчової промисловості. *Вісті*. — 1935. — 16 серпня.

6. *УСРР*. Відкрито шкільні базари. *Вісті*. — 1935. — 24 серпня, 26 серпня.

7. *Київ*. У місті перебував відомий англійський географ і кліматолог, професор Манчестерського університету проф. Фіцджеральд. *Комуніст*. — 1935. — 8 серпня.

9. *Київ*. Розпочалась реконструкція іподрому. *Вісті*. — 1935. — 16 серпня.

Літо

5. *Київ*. Знищено Трьохсвятительську (Василівську) церкву (вул. Десятинна, 8), що була зведена у 1184 р., перебудована у кінці XVII ст. Перед руйнуванням її дослідив і науково зафіксував проф. І. Моргілевський. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 65–67.

1 вересня (неділя, перший день шестиденки). *XXI Міжнародний юнацький день*

3. *Шахта “Центральна-Ірміно”, Кадіївка (нині — Стаханов) Донецької області*. Вибійник О. Стаханов “радянським відбійним молотком” нарубав за зміну 102 тонни вугілля. *Комуніст*. — 1935. — 7 листопада.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило план здачі соняшника на вересень 1935 р. по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 183*.

4. *Київ*. Після ремонту відкрився Київський художній музей. *Вісті*. — 1935. — 1 вересня.

4. *Харків*. В трудовій комуні НКВС УСРР ім. Дзержинського відбулось святкування випуску 65 комунарів, які закінчили десятирічку і дістали різні виробничі кваліфікації, та урочисто відзначено випуск десятитисячного фотоапарата “ФЕД”. *Вісті*. — 1935. — 8 вересня.

6. *УСРР*. Відповідно до постанови РНК СРСР знижено ціни на деякі сорти хлібобулочних виробів. У деяких містах знижено ціни також на м'ясо і

м'ясопродукти. Також встановлено єдині ціни на господарське мило і пральний порошок. *Комуніст.* — 1935. — 4 вересня.

6. *Київ.* Постановою РНК УСРР “Про торгівлю медикаментами” вся оптова та роздрібна торгівля медикаментами, предметами догляду за хворими та іншими медичними товарами зосереджувалась в аптеках, магазинах санітарії та гігієни, кіосках та ларьках Аптекоуправління УСРР. Ціни на медикаменти знижувались. Збережено повністю безкоштовне обслуговування і медикаментозна допомога хворим у лікарнях, амбулаторіях та поліклініках, безкоштовний відпуск ліків додому припинявся. *ЗЗ.* — 1935. — № 35–36. — Ст. 175; *Хронологічне зібрання.* — С. 561–562.

6. с. *Печера Шпиківського району Вінницької області.* В колишньому маєтку графа Потоцького відкрився колгоспний санаторій ім. Г. Петровського. *Вісті.* — 1935. — 1 вересня.

9. *Київ.* З нагоди Міжнародного юнацького дня на стадіоні “Динамо” ім. В. Балицького відбулися великі спортивні змагання. *Вісті.* — 1935. — 23 серпня.

9. *УСРР.* В усіх областях стартували обласні велоестафети колгоспників, робітників МТС та радгоспів. *Вісті.* — 1935. — 28 серпня.

1–20 вересня

9. *УСРР.* Центральна рада Тсоавіохему УСРР проводила республіканську оборонну естафету Тсоавіохему ім. ЦК КП(б)У. Естафета проходила по таких маршрутах: Одеса–Київ та Харків–Київ (кінні колони тсоавіохемівців), Тирасполь–Київ та Дніпропетровськ–Київ (велосипедами), Вінниця–Київ (воєнізований перехід), Чернігів–Київ (човнами по Дніпру та Десні), Сталіно–Київ (літаками), Миколаїв–Київ (моторними катерами по Дніпру). *Вісті.* — 1935. — 18 липня.

2 вересня (понеділок, другий день шестиденки)

9. *Київ.* Розпочався перший український жіночий шахово-шашковий турнір. *Вісті.* — 1935. — 1 вересня.

3 вересня (вівторок, третій день шестиденки)

1. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У створило спеціальну комісію в складі В. Балицького, В. Кисельова і В. Затонського для перегляду всіх справ засуджених малолітніх. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 184; спр. 397, арк. 194.*

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У відхилило прохання дніпропетровського, харківського і донецького обкомів про зменшення плану хлібозакупок. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 184.*

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про хід оранки під озимину”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 184, 201–202.*

4. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про організацію навчальної роботи та внутрішній розпорядок у початковій, неповній середній та середній школі”, що складалась із вступу та двох розділів — “Про організацію навчального року та шкільного режиму” та “Про статут школи та правила поведінки учнів”. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 4 *сентября*; *33 СРСР*. — 1935. — *Відділ перший*. — № 47. — Ст. 391.

4. *Київ*. Постановою РНК УСРР Український інститут комуністичної освіти реорганізований в Українській бібліотечний інститут з двома факультетами — працівників масових бібліотек і працівників дитячих бібліотек. *Вісті*. — 1935. — 4 *вересня*.

6. *УСРР*. Розпочався продаж медикаментів і ліків за новими, зниженими цінами відповідно до постанови РНК СРСР. *Вісті*. — 1935. — 4 *вересня*.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР “Про план розподілу додаткових фондів промтоварів” по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 397, арк. 186–192*.

9. *Чернігів*. На обласній радгоспно-колгоспній спартакіаді Чернігівщини З. Борисова встановила світовий рекорд з метання диску в сумі рук (69,84 м). *Вісті*. — 1935. — 4 *вересня*.

3–4 вересня

3. *Київ*. Відбулась нарада секретарів райпарткомів бурякосійних районів Київщини, директорів МТС, бурякорадгоспів та цукрозаводів. *Вісті*. — 1935. — 4 *вересня*.

4 вересня (середа, четвертий день шестиденки)

3. *Донецька область*. Донецька область відзвітувала, що вона повністю і достроково виконала весь річний план хлібоздачі по всіх секторах, здавши державі понад 750 тис. пудів хліба. *Вісті*. — 1935. — 6 *вересня*.

4–7 вересня

2. *Херсон Одеської області*. Відбулась нарада працівників бавовносієних районів України, на якій колгоспники обмінювались досвідом вирощування бавовнику. Нарада закінчила свою роботу преміюванням 30 колгоспів, 56 колгоспників і ряду керівників МТС і радгоспів за кращі показники в роботі. Після наради відбулось урочисте відкриття першої української виставки бавовництва, на якій показано розвиток бавовносієння в Україні за 5 років. *Вісті*. — 1935. — 5 *вересня*, 6 *вересня*, 8 *вересня*.

5 вересня (четвер, п'ятий день шестиденки)

4. *Харків*. У колишньому Будинку уряду після реконструкції відкрито Палац піонерів і жовтент. Обладнані 232 приміщення — лабораторії, кабінети, майстерні, студії, зали, зимовий сад. *Вісті*. — 1935. — 6 *вересня*.

4. *Київ*. Постановою Президії ЦВК УСРР Харківському палацу піонерів і жовтенят надано ім'я першого секретаря ЦК КП(б)У П. Постишева. *ЗЗ. — 1935. — № 24. — Ст. 143; Вісті. — 1935. — 6 вересня.*

4. *Київ*. Після реконструкції на вул. Воровського (нині — Хрещатик) відкрито центральний кінотеатр столиці — 1-й комсомольський (колишній кінотеатр А. Шанцера “Експрес”). *Вісті. — 1935. — 6 вересня.*

4. *Київ*. На засіданні президії ВУАН вирішено звернутись до РНК УСРР з проханням вжити заходів щодо збереження цінних архітектурних пам'яток у Чернігові та Козельці. *Історія Національної академії наук України. 1934–1937: Документи і матеріали. — К., 2003. — С. 427.*

4. *Київ*. Постановою президії ВУАН скасовано її ж постанову від 2 липня 1935 р. про присудження наукового ступеня кандидата біологічних наук співробітнику Інституту зообіології І. Назаренку, оскільки його заарештовано як ворога народу. *Історія Національної академії наук України. 1934–1937: Документи і матеріали. — К., 2003. — С. 427.*

6 вересня (п'ятниця, вихідний день). Всесоюзне свято початку нового навчального року

2. *УСРР*. У Всесоюзній масовці залізничників, присвяченій піднесенню роботи залізничного транспорту, взяли участь залізничники України. В містах та на залізничних вузлах після прослуховування трансляції промови наркома залізничного транспорту СРСР Л. Кагановича відбулись народні гуляння, танці. *Вісті. — 1935. — 6 вересня, 8 вересня.*

4, 6. *Харків*. Відбулась стотисячна демонстрація дітей і батьків з нагоди відкриття Палацу піонерів і жовтенят імені П. Постишева, яку завершив фізкультурний парад. *Вісті. — 1935. — 5 серпня, 8 вересня.*

7 вересня (субота, перший день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалена постанова ЦК КП(б)У “Про хід перевірки партійних документів по Чернігівській, Дніпропетровській, Донецькій і Вінницькій парторганізаціях”, в якій вказувалось на незадовільний стан перевірки партдокументів в первинних організаціях областей. Відділ керівних парторганів ЦК КП(б)У зобов'язувався систематично стежити за ходом перевірки партдокументів і регулярно доповідати секретарям ЦК КП(б)У. *Вісті. — 1935. — 8 вересня.*

1. *Москва*. Постановою ЦВК СРСР В. В. Ульяріха затверджено на посаді заступника голови Верховного суду СРСР із залишенням його на посаді голови військової колегії Верховного суду за сумісництвом. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Отдел второй. — № 18. — Ст. 142.*

2. *Сталіндорфський єврейський національний район Дніпропетровської області*. Відбулось святкування п'ятирічного ювілею Сталіндорфського єврейського національного району, в якому взяли участь близько 2 тисяч гостей з Москви, Ленінграда, Дніпропетровська та сусідніх районів області. *Вісті. — 1935. — 6 вересня, 8 вересня.*

8. *Одеса*. Із Стамбула прибула турецька делегація, яка їхала до Ленінграда на міжнародний конгрес іранського мистецтва. *Вісті*. — 1935. — 8 вересня.

8, 9. *Київ*. Заступник наркомвнусправ УСРР і голова центральної ради товариства “Динамо” України З. Кацнельсон прийняв динамівців — учасників спортивних змагань у Франції та Бельгії. Під час зустрічі він звернув особливу увагу динамівців на підготовку нових молодих кадрів фізкультурників. *Вісті*. — 1935. — 9 вересня.

8 вересня (неділя, другий день шестиденки)

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про забезпечення насінням посівних площ рицини на 1936 рік”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 186, 203–204*.

3. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про забезпечення насінням посівних площ рицини на 1936 рік”. *ЗЗ*. — 1935. — № 35–36. — Ст. 172.

3. *Кадіївка (нині — Стаханов) Донецької області*. На шахті “Центральна-Ірміно” М. Концедаловим встановлено новий світовий рекорд продуктивності на відбійному молотку (за 6 годин праці він підрубав 142 тонни вугілля). *Вісті*. — 1935. — 9 вересня.

4. *Київ*. Постановою РНК УСРР “Про класних керівників у початкових, неповних середніх і середніх школах” з 1 вересня 1935 р. “для поліпшення роботи по комуністичному вихованню дітей у початкових, неповних середніх і середніх школах” встановлювалася посада класного керівника. *ЗЗ*. — 1935. — № 29–30. — Ст. 157; *Вісті*. — 1935. — 21 вересня; *Хронологічне зібрання*. — С. 562–563.

4, 8. *Київ*. Секретар ЦК КП(б)У М. Попов прийняв німецьких письменників Еріха Вайнерта (Erich Bernhard Gustav Weinert), Ернста Оттвальта (Ernst Ottwalt) і угорського письменника Олександра Барту (Sándor Barta). На зустрічі були також присутні завідувач відділу друку і видавництва ЦК КП(б)У Топчієв, голова Спілки радянських письменників України А. Сенченко, а також письменники О. Корнійчук та І. Фефер. Увечері іноземні гості зустрілись із школярами і педагогами 24-ї німецької середньої школи, які їх палко вітали. Упродовж вересня іноземні гості відвідали також Дніпропетровськ та Харків. *Вісті*. — 1935. — 9 вересня, 18 вересня.

9 вересня (понеділок, третій день шестиденки)

3, 7. *Київ*. Постановою Президії ЦВК УСРР за ударну багаторічну працю на виробництві, підготовку нових кадрів робітників та раціоналізацію виробництва 13 осіб нагороджені званням “Герой праці” і 5 — грамотами ЦВК УСРР. *Вісті*. — 1935. — 10 вересня.

3. *Кадіївка (нині — Стаханов) Донецької області*. Вибійник шахти “Центральна-Ірміно” О. Стаханов за 6 годин роботи відбійним молотком

видобув 175 тонн вугілля, повернувши своїй дільниці першість у змаганні майстрів відбійного молотка Донбасу. *Вісті*. — 1935. — 11 вересня.

10 вересня (вівторок, четвертий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про збирання і вивіз буряку, порядок розподілу прибутків в колгоспах, план пуску нових підприємств і нових агрегатів по УСРР в 1935 р., про стан з житлом в Дніпропетровському і Одесі, про геологічну службу Києва, про контингенти вишів і втишів, про червоноармійські колгоспи та ін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 169–172, 187–200; спр. 397, арк. 1–249.*

1, 4. *Коларівський національний болгарський район Дніпропетровської області*. Трудящі району масовим народним святом відзначили 10-ліття району. У святі взяли участь близько 1 000 гостей з національних районів області, делегати Благоєвського національного болгарського району Одеської області та ін. *Вісті*. — 1935. — 4 серпня, 10 вересня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило розподіл виділених для отоварювання хлібозакупок сільськогосподарських машин по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 186.*

8. *Київ*. До міста для присутності на тактичних заняттях частин РСЧА прибула чехословацька делегація. *Вісті*. — 1935. — 11 вересня.

11 вересня (середа, п'ятий день шестиденки). Усікновення голови Іоанна Предтечі

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР “Про облік та рахівництво в колгоспах на 1936–1937 рр.”. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 48. — Ст. 406.

3. *Харківська область*. Харківська область повністю виконала план хлібоздачі по всіх секторах. *Вісті*. — 1935. — 12 вересня.

3. *Горлівка Донецької області*. Вибійник М. Ізотов встановив новий світовий рекорд продуктивності, вирубавши за 6 годин роботи 241 т вугілля. *Вісті*. — 1935. — 12 вересня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілило по областях встановлений ЦК ВКП(б) для України обов'язковий мінімальний план хлібозакупок з врожаю 1935 р. в розмірі 42 мільйонів пудів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 172.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК ВКП(б) “Про збирання і вивіз цукрового буряку”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 187–189; спр. 397, арк. 5–54.*

3. *Київ*. Постановою РНК УСРР ухвалено “Статут про дисципліну робітників та службовців комунальних електростанцій та мереж”. *ЗЗ*. — 1935. — № 40. — Ст. 185.

8, 9. *Київ*. На стадіоні “Динамо” відбувся футбольний матч між збірною командою України та командою професійних футболістів м. Праги (Чехо-

словацька Республіка), який закінчився із рахунком 0:1. *Вісті.* — 1935. — 8 вересня, 12 вересня.

8, 9. *Київ.* До міста прибули члени французької і італійської військових делегацій для участі у маневрах Київського військового округу. *Вісті.* — 1935. — 12 вересня.

11–13 вересня

8. *Київ.* На стадіоні “Динамо” відбувалися змагання тенісистів Москви, Ленінграду і України. *Вісті.* — 1935. — 12 вересня; *Комуніст.* — 1935. — 12 вересня.

12 вересня (четвер, вихідний день)

3, 6. *Київ.* Відкрито виставку суконної та трикотажної промисловості. *Вісті.* — 1935. — 12 вересня.

14 вересня (субота, другий день шестиденки)

4. *Москва.* Ухвалено постанову РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про шкільне письмове приладдя”, що складалась з розділів: “Про виробництво шкільного письмового приладдя”, “Про організацію тресту шкільного письмового приладдя” та “Про торгівлю шкільним письмовим приладдям”. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК.* — 1935. — 15 септября; *33 СРСР.* — 1935. — Відділ перший. — № 49. — Ст. 411.

6. *Москва.* Ухвалено постанову РНК СРСР “Про носіння форми та знаків відзнаки, подібних або схожих зі знаками Робітничо-Селянської Червоної Армії”, відповідно до якої носіння такої форми всім організаціям та особам, за винятком прикордонної та внутрішньої охорони НКВС, заборонялось. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК.* — 1935. — 23 септября; *33 СРСР.* — 1935. — Відділ перший. — № 51. — Ст. 425.

15 вересня (неділя, третій день шестиденки)

1. *Київ.* Ухвалена постанова ЦВК і РНК УСРР “Про доповнення Кримінального кодексу УСРР ст. ст. 121² і 121³”, згідно з якими за порушення технічного режиму, виробничо-технічної дисципліни або за куріння, появу у п'яному вигляді або сон на виробництві у вибухонебезпечних цехах передбачалось позбавлення волі на строк до 3 років; за ті самі вчинки, що спричинили вибух або пожежу, передбачалось позбавлення волі на строк не менше 3-х років; за те ж саме, вчинене особами, що відповідали за встановлену виробничо-технічну дисципліну, передбачалось позбавлення волі на строк до 5 і не менше 5 років. *33.* — 1935. — № 26. — Ст. 148.

3. *УСРР.* Україна достроково виконала план хлібоздачі по всім видам находжень як по колгоспно-селянському сектору, так і про радгоспам. *Комуніст.* — 1935. — 7 листопада.

4. *Київ.* В Театрі юного глядача відкрилась виставка, присвячена відпочинку дітей столиці влітку 1935 р. *Вісті.* — 1935. — 8 вересня.

4. *УСРР*. Відповідно до постанови ЦК ВКП(б) і РНК СРСР від 14 вересня 1935 р. в усіх містах України розпочався вільний продаж підручників. *Вісті*. — 1935. — 12 вересня, 18 вересня.

16 вересня (понеділок, четвертий день шестиденки)

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР про розподіл по областях риби й оселедців, виділених для збиральної кампанії цукрових буряків. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 214, 221*.

17 вересня (вівторок, п'ятий день шестиденки)

6. *Київ*. Після реконструкції відкрився для відвідувачів Київський ботанічний сад (нині — Ботанічний сад ім. акад. О. Фоміна). *Вісті*. — 1935. — 17 вересня.

9. *Київ*. Відбувся парад військ Київського військового округу з нагоди закінчення маневрів військ КВО. *Комуніст*. — 1935. — 18 вересня.

18 вересня (середа, вихідний день)

4. *Мелітополь Дніпропетровської області*. Відкрито Палац піонерів та жовтенят, для обладнання якого Наркомат освіти УСРР виділив 10 картин з харківського музею. *Вісті*. — 1935. — 18 вересня.

9. *Москва*. На стадіоні “Динамо” відбувся футбольний матч між командами України і Москви. *Вісті*. — 1935. — 18 вересня.

9. *Запоріжжя Дніпропетровської області*. Відбувся фізкультурний парад за участю 25 тисяч фізкультурників. *Комуніст*. — 1935. — 20 вересня.

19 вересня (четвер, перший день шестиденки)

3, 4. *Київ*. Постановою РНК УСРР “Про державні природні заповідники УСРР” визнано, що на території державних заповідників (Чорноморського, Азово-Сивашського, Асканія Нова (Чаплі) і Середньодніпровського) заборонено полювання, землеробство і випас. Місцевим органам влади й господарським організаціям було заборонено втручатися в наукову й оперативно-господарську діяльність державних заповідників. *ЗЗ*. — 1935. — № 32–33. — Ст. 163.

19–20 вересня

8. *Харків*. У місті перебував мер швейцарського міста Лозанни п. Марє і муніципальний лікар Ж. Мірен. Гості оглянули місто, комунальне господарство та деякі підприємства. *Вісті*. — 1935. — 20 вересня.

19–21 вересня

9. *Київ*. Відбувся пленум Тсоавіохему України, на порядку денному якого стояло питання організаційно-масової роботи товариства. Головою президії обрано М. Попова. *Вісті*. — 1935. — 20 вересня, 21 вересня, 22 вересня.

20 вересня (п'ятниця, другий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про хід копання та возіння буряку, про наслідки віднесення колгоспів до груп по врожайності, про підсумки роботи комбайнів, про стан організації боротьби з шкідниками та хворобами сільськогосподарських рослин на Україні, про сільгоспнауку, про порядок розрахунків з колгоспниками за трудовні, вироблені ними в 1934 р. з моменту розподілу прибутків до кінця року, про хід робіт по підготовці колгоспів до видачі у вересні 1935 р. Державних актів у безстрокове (вічне) користування землею, про площі під насінники багаторічних трав, про хід виконання плану контракції телят для безкорівних колгоспників, про хід вручення зобов'язань на 1936 р. по м'ясопоставкам, про закупки хліба в Одеській області, про виробництво дрібнокаліберних патронів, про будівництво Святошинського аеродрому, про Київський аероклуб, про підготовку творчих кадрів для кінематографії УСРР, про музеї м. Києва, про будівництво кінотеатрів на селі та ін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 206–213, 216–219; спр. 398, арк. 1–239.*

2, 7. *УСРР*. Відбулись жалобні мітинги з приводу смерті вченого К. Ціолковського (1857–1935). *Вісті. — 1935. — 21 вересня.*

3. *Київ*. Постановою РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про стан організації боротьби з шкідниками та хворобами сільськогосподарських рослин на Україні” при Наркоматі земельних справ УСРР та в обласних земельних управах організовувались управління по боротьбі з шкідниками та хворобами сільськогосподарських рослин. *ЗЗ. — 1935. — № 38–39. — Ст. 181; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 398, арк. 36–43.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР про план заготівлі бавовнику-сирцю врожаю 1935 р. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 215, 222–223.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про збирання, первісну переробку та заготівлю льону та конопель врожаю 1935 р.”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 215, 224–225.*

3, 6. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про порядок розрахунків з колгоспниками за трудовні, вироблені ними в 1934 р. з моменту розподілу прибутків до кінця року”. *ЗЗ. — 1935. — № 37. — Ст. 176.*

6. *УСРР*. Введені єдині відпускні ціни на трикотажні вироби. *Вісті. — 1935. — 22 вересня.*

7. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У у справі вченого з виноградарства і виноробства В. Таїрова. Згідно з постановою, вченому встановлювалась персональна пенсія у 450 руб. на місяць, мала бути видана одноразова допомога у 3 000 руб., а самого дослідника планувалось “використовувати як консультанта при Одеській дослідній станції виноградарства і виноробства”. Також було ухвалено повернути його ім'я заснованій ним 30 років перед тим

виноробній станції (ім'я його було надано станції у 1922 р., знято у 1927 р.) та надати йому “широку можливість продовжувати свою науково-літературну роботу”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 375, арк. 220.

7. Київ. Ухвалена постанова РНК УСРР “Про справу проф. В. Є. Таїрова”. ЗЗ. — 1935. — № 40. — Ст. 186.

20–21 вересня

8. Запоріжжя Дніпропетровської області. У місті перебували французька, чехословацька та італійська закордонні військові делегації, що були присутні на маневрах Київського військового округу. Вони оглянули Дніпрогес, алюмінієвий завод, Хортицьку науково-дослідну сільськогосподарську станцію та німецький колгосп ім. Хатаєвича. Вісті. — 1935. — 22 вересня.

20–22 вересня

9. УСРР. Відбувався круговий переліт по Україні трьох літаків Р-5, пілотованих членами українського аероклубу “Динамо”. Учасники перельоту здолали відстань у 1 970 км за 12 годин і 30 хвилин. Вісті. — 1935. — 21 вересня, 22 вересня, 23 вересня.

20–26 вересня

9. Київ. Відбувся зліт кращих легкоатлетів України. Вісті. — 1935. — 20 вересня, 26 вересня.

20 вересня — 1 жовтня

6. Чернігівська область. У всіх 56 районних центрах області відбулися великі колгоспні ярмарки з нагоди Дня врожаю. Вісті. — 1935. — 6 вересня.

21 вересня (субота, третій день шестиденки). Різдво Пресвятої Богородиці

3. Москва. Ухвалено постанову РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про постановку обліку природнього руху населення”. ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 53. — Ст. 432.

3. Київ. Ухвалена постанова РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про збирання, первісну переробку та заготівлю льону і конопель врожаю 1935 року”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 398, арк. 199–211.

4. Київ. Постановою політбюро ЦК КП(б)У польський сектор Київського медичного технікуму був ліквідований. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 398, арк. 214.

22 вересня (неділя, четвертий день шестиденки)

1. Москва. Відповідно до постанови ЦВК і РНК СРСР впроваджувались персональні військові звання керівного складу Червоної армії. Вісті. — 1935. — 23 вересня.

3. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про роботу Сільськогосподарського Банку”. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 53. — Ст. 434.

3. *Київ*. Постановою РНК УСРР ухвалено план заготівель бавовнику-сирцю врожаю 1935 р. в кількості 44 360 тонн. *ЗЗ*. — 1935. — № 37. — Ст. 179.

3, 6. *Колгосп ім. Сталіна Круто-Балківської сільради Ново-Санжарського району Харківської області*. На велике колгоспне свято перетворилось вручення першого у Харківській області Державного акту на вічне користування землею колгоспові ім. Сталіна. *Вісті*. — 1935. — 23 вересня, 26 вересня.

6. *Київ*. Ухвалено інструкцію народного комісаріату соціального забезпечення УСРР “Про державне забезпечення інвалідів війни і військової служби, осіб, до них дорівнених, а також членів родин цих осіб”, що складалась з розділів про категорії осіб, які мали право на державне забезпечення, про категорії осіб, що позбавлялись права на пенсію, про види забезпечення та умови, при яких забезпечення мало призначатися, про умови пенсіонування в разі перебування інвалідів в установах соцзабезу, охорони здоров'я чи освіти, про порядок надання державного забезпечення, про документи, на підставі яких мало призначатись забезпечення, про порядок визначення ступеня втрати працездатності осіб, що звертались за державним забезпеченням, про норми пенсій, родинні надвишки пенсіонерам-інвалідам, строки розгляду справ і призначення забезпечення, порядок виплати пенсій, про облік майнового стану осіб, яких приймали на державне забезпечення, про пільги й переваги, а також про обов'язки органів соціального забезпечення. *ЗЗ*. — 1935. — № 38–39. — Ст. 181.

8. *Кримська АСРР (РСФРР)*. Французька військова делегація, яка перебувала на маневрах Київського військового округу, прибула до Криму, де відвідала військовий санаторій ім. С. Каменеєва у Гурзуфі та піонерський табір Артек. *Вісті*. — 1935. — 24 вересня.

23 вересня (понеділок, н'ятий день шестиденки)

3. *Москва*. Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про визнання контрактаційних договорів такими, що мають силу закону, та про відповідальність за порушення цих договорів”. *Правда*. — 1935. — 27 вересня.

23–25 вересня

9. *Київська область*. Відбувся двохсоткілометровий перехід у протигазах тсоавіокемівців Черкащини за маршрутом Черкаси–Київ. Учасники походу були премійовані. *Вісті*. — 1935. — 27 вересня.

24 вересня (вівторок, вихідний день)

4. *Вінниця*. Відкрився палац піонерів і жовтенят. *Комуніст*. — 1935. — 26 вересня.

6, 9. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відкрилась Вседонецька городня виставка, з нагоди якої відбувся карнавал і парад фізкультурників. *Вісті*. — 1935. — 22 вересня, 24 вересня.

7. *Саратов (РСФРР)*. На засланні помер історик літератури, академік Петербурзької АН та ВУАН Володимир Перетц (1870–1935). *Національна академія наук України. Персональний склад. 1918–2003*. – К., 2003. – С. 67.

25 вересня (середа, перший день шестиденки)

3. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про зниження цін на хліб та про відміну карткової системи на м’ясо, рибу, цукор, жири та картоплю”, згідно з якою з 1 жовтня 1935 р. встановлювались нові ціни на хліб, борошно та крупи та вводились єдині державні роздрібні ціни на м’ясо, м’ясопродукти, рибу, цукор, жири, картоплю. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. – 1935. – 26 сентября; *33 СРСР*. – 1935. – Відділ перший. – № 51. – Ст. 421.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про підсумки збирання зернових колосових комбайнами МТС України”, де констатовалось, що встановлений урядом план по збиранню комбайнами зернових культур (200 га на комбайн за сезон) не виконано. Накреслювався ряд заходів щодо використання повної потужності комбайнів у 1936 р. Одночасно визначались передові та відсталі МТС по використанню комбайнів для збирання зернових. *33*. – 1935. – № 29–30. – Ст. 155; *Вісті*. – 1935. – 27 вересня; *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 17–62*.

9. *Київ*. На легкоатлетичних змаганнях спортсменів “Динамо” Київського військового округу і профспілок О. Канаки встановив світовий рекорд у штовханні ядра (23 м 63 см). *Вісті*. – 1935. – 27 вересня.

26 вересня (четвер, другий день шестиденки)

3. *Москва*. Ухвалена постанова ЦК ВКП(б) і РНК СРСР “Про хлібозакупівлі”, де визнавався незадовільним хід хлібозаготівельної кампанії в областях УСРР, давались рекомендації щодо виконання плану хлібозаготівлі та визначались особи, відповідальні за його виконання. Обласним комітетам КП(б)У та обласним виконавчим комітетам були надіслані відповідні телеграми від імені секретаря ЦК КП(б)У П. Постишева та голови РНК УСРР П. Любченка. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 64–131*.

3, 8. *Київ*. З 26 вересня у місті перебувала чехословацька кооперативна делегація, яка детально ознайомлювалась із роботою магазинів столиці. *Вісті*. – 1935. – 27 вересня.

3, 4. *Київ*. Ухвалена постанова Президії ЦВК УСРР “Про стан господарського і культурного будівництва в Чернігівській області”, в якій обласний і районні виконавчі комітети Чернігівської області зобов’язувались піднести організаційно-масову роботу, особливо в колгоспах, поліпшити роботу масових закладів комуністичної освіти на селі, приділяти особливу увагу вихованню й вирошуванню колгоспних кадрів. *Вісті*. – 1935. – 28 вересня.

4. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про шкільні письмові приладдя”, де ставились завдання вироблення зошитів (на 1936 р. –

351,5 млн. одиниць), олівців, чорнил та іншого шкільного приладдя та з жовтня 1935 р. планувалось розпочати відкриту торгівлю шкільним приладдям у ряді міст України. *ЗЗ. — 1935. — № 35–36. — Ст. 173; Вісті. — 1935. — 10 жовтня; Комуніст. — 1935. — 10 жовтня; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 133–147.*

4, 7. *Петергоф (РСФРР)*. Помер географ і мандрівник, академік ВУАН П. Козлов (1863–1935). *Національна академія наук України. Персональний склад. 1918–2003. — К., 2003. — С. 38.*

9. *Харків*. Вперше в Україні проведено марафонський забіг. *Комуніст. — 1935. — 27 вересня.*

27 вересня (п'ятниця, третій день шестиденки). Воздвиження Хреста Господнього

1. *Київ*. Ухвалена постанова ЦК КП(б)У “Про хід перевірки партійних документів по Харківській міській парторганізації”, в якій констатувалось, що партійні організації Харківщини не забезпечили пильної перевірки партійних документів, внаслідок чого велика кількість партійних квитків була залишена на руках у ворогів партії. В постанові наголошувалось, що міськком партії мав провести заходи для забезпечення перевірки документів, поліпшення організаційно-партійної і партійної-виховної роботи. Кілька працівників міськкому партії були усунені від перевірки партдокументів або зняті з роботи. *Вісті. — 1935. — 30 вересня.*

2, 3. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відкрився зліт ударників приміських господарств Донбасу. *Вісті. — 1935. — 23 вересня.*

3, 6. *Москва*. Ухвалена постанова РНК СРСР “Про затвердження єдиних відпускних цін на вироби легкої промисловості”. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 53. — Ст. 436.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило розподіл лімітів гасу, бензину та лігроїну на жовтень 1935 р. для сільськогосподарської системи Наркомату землеробства по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 12; ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 168–171.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про облік, зберігання і витрачання будівельних матеріалів на будівництвах УСРР”, де йшлося про економне використання будматеріалів та забезпечення постійного контролю за його зберіганням. *ЗЗ. — 1935. — № 29–30. — Ст. 156; Вісті. — 1935. — 29 вересня; Хронологічне зібрання. — С. 563–566; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 178–189.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову політбюро ЦК КП(б)У “Про план торгівлі хлібом, борошном й крупою на жовтень місяць 1935 року” із розподілом по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 134–138.*

3. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про закупівлю соняшника з врожаю 1935 р.”, в якій був визначений план закупівель по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 153–156.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалено постанову “Про хід виконання плану м’ясопоставок”, де були названі райони, що відставали із виконанням плану, та накреслені завдання щодо його виконання. Одночасно державні та партійні керівні органи мали розгорнути роботу щодо авансового здавання худоби у 4-му кварталі 1935 р. в рахунок плану 1936 р. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 158–167.*

3, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР, згідно з якою колгоспам південних районів Одеської області було дозволено продати Південно-Західній залізниці 8 тисяч поросят для робітників залізниці. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 45; ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 146–150.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило навчальний план міської та сільської середньої школи, згідно з яким в 1936/37 навчальному році у 25% шкіл мала вивчатись французька мова, у 20% шкіл — англійська і у 55% — німецька. В школах Києва, Харкова, Одеси та Дніпропетровська визнавалось за доцільне запровадити викладання “другої чужоземної мови”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 13; ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 189-а–193.*

4, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР “Про заходи до забезпечення відкритої торгівлі шкільним письмовим приладдям”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 71, 84; ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 148–150.*

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило негайно приступити до організації передсвяткових жовтневих базарів у містах України. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 10; ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 151–152.*

28 вересня (субота, четвертий день шестиденки)

3. *Москва*. Ухвалена постанова Ради праці та оборони СРСР “Про зниження цін на хліб, борошно, крупи, макарони, м’ясо, рибу, цукор, кондитерські вироби, жири та картоплю”, яка встановлювала з 1 жовтня 1935 р. нові єдині державні роздрібні поясні ціни на зазначені продукти. *ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 54. — Ст. 447.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У після розгляду проекту постанови “Про порядок розподілу доходів у колгоспах” ухвалив затвердити його із поправками і опублікувати як постанову Наркомату землеробства УСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 194–213.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердив лист ЦК КП(б)У до всіх обкомів КП(б)У, де наголошувалось на дотриманні фінансово-бюджетної дисципліни і необхідності боротьби з місцевим “податкотворенням”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 25–27.*

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про риболовецькі колгоспи”, згідно з якою всі ставки, розташовані на території колгоспів, переходили у розпорядження колгоспів. *ЗЗ. — 1935. — № 42. — Ст. 202; Хронологічне зібрання. — Т. 1. — С. 566-567.*

4. *Одеса*. На базі очної клініки, керованої заслуженим діячем науки проф. В. Філатовим, організований Всесоюзний інститут з пересадження рогівки. *Комуніст. — 1935. — 30 вересня.*

29 вересня (неділя, п'ятий день шестиденки)

3. Москва. Ухвалено постанову РНК СРСР та ЦК ВКП(б) “Про роботу споживчої кооперації на селі”. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 30 сентября; *33 СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 52. — Ст. 427.

3. Київ. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про стан і завдання науково-дослідної роботи в сільському господарстві”, де підкреслювалось, що незважаючи на великі досягнення в сільському господарстві, передусім академіка Т. Лисенка в галузі яровизації і селекції сільськогосподарських культур, робота науково-дослідних інститутів та дослідних станцій відстає від вимог соціалістичного сільськогосподарського виробництва. Зверталась увага на належну роботу науково-дослідних інститутів і дослідних станцій та відповідне кадрове забезпечення. *33*. — 1935. — № 31. — Ст. 158; *Комуніст*. — 1935. — 2 жовтня; *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 218–241.

3. Київ. Відбулись загальноміські збори продавців, на яких було заслухано доповідь наркома внутрішньої торгівлі УСРР Г. Богатирьова про завдання працівників радянської торгівлі, що впливають з постанови РНК СРСР і ЦК ВКП(б) про зниження цін на хліб і скасування карткової системи на м'ясо, цукор, рибу, масло і картоплю. *Вісті*. — 1935. — 30 вересня.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило план закупівлі продовольчих та круп'яних культур по областях. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 244–246.

4. Київ. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У про ліквідацію Польського педагогічного інституту. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 77.

30 вересня (понеділок, вихідний день)

3. Київ. Постановою РНК УСРР і ЦК КП(б)У реорганізоване Українське об'єднання споживчої кооперації “Укоопспілка” на планово-організаційно-інспекторський центр споживчої кооперації України без господарських функцій. *33*. — 1935. — № 31. — Ст. 159; *Вісті*. — 1935. — 2 жовтня; *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 258–262.

3, 4. Київ. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про стан і завдання науково-дослідної роботи в сільському господарстві”, в якій викривались хиби в роботі науково-дослідних інститутів і станцій, а також в зв'язку із ліквідацією Української академії сільськогосподарських наук затверджувався перелік науково-дослідних інститутів і дослідних станцій в системі Наркомзему УСРР. На наркома земельних справ УСРР покладалось керівництво всіма науково-дослідними сільськогосподарськими установами. *Вісті*. — 1935. — 2 жовтня.

Вересень

1. УСРР. У містах України розпочався обмін старих паспортів на нові п'ятирічні. *Вісті*. — 1935. — 21 вересня.

2, 9. *Дніпропетровська область*. На відзначення 15-річчя звільнення Мелітопольщини від військ Врангеля комсомол м. Мелітополя організував воєнізований похід по слідах руху 30-ї Іркутської червонопрапорної дивізії. Учасники походу пройшли за маршрутом: Мелітополь–Рикове (нині — Єнакієве) і далі залізницею до станції Чонгар. *Вісті*. — 1935. — 9 вересня.

3. *Дебальцеве Донецької області*. Дебальцевський механічний завод почав виробляти друкарські поліграфічні машини системи “Агітка”. *Вісті*. — 1935. — 21 вересня.

3. *Чуднівський район Вінницької області*. Виявлено поклади залізної руди. *Вісті*. — 1935. — 22 вересня.

4. *Харків*. Харківська єврейська хорова капела вперше в СРСР почала готувати “Кармен” єврейською мовою. *Вісті*. — 1935. — 8 вересня.

4. *Київ*. Після реорганізації вийшов з друку журнал “Радянська література” №6 — орган правління Спілки радянських письменників України (відповідальний редактор — А. Сенченко). *Вісті*. — 1935. — 9 вересня.

4. *Одеса*. На заводі ім. Січневого повстання організовано перший в місті робітничий драматичний театр. *Вісті*. — 1935. — 20 вересня.

4. *УСРР*. У кінотеатрах почалась демонстрація фільму Харківської фабрики кінохроніки про Палац піонерів і жовтенят ім. П. Постишева. *Вісті*. — 1935. — 10 вересня.

4. *Київ*. Організований хор з робітників підприємств на чолі з заслуженим артистом республіки М. Вериківським. *Вісті*. — 1935. — 24 вересня.

4. *Київ*. Постановою Київського обкому КП(б)У Київському державному театру робітничої молоді передано театральне приміщення новозбудованого Палацу культури харчовиків на Петрівці. *Вісті*. — 1935. — 26 вересня.

4. *Дніпропетровськ*. 5-тирічний ювілей відзначав Науково-дослідний інститут охорони материнства і дитинства. *Комуніст*. — 1935. — 11 вересня.

4. *Київ*. На вул. Леонтовича збудовано Інститут біохімії ВУАН. *Комуніст*. — 1935. — 17 вересня.

4. *Київ*. У Софійському соборі відкрито музей. *Комуніст*. — 1935. — 6 вересня.

4, 6. *УСРР*. За постановою ЦК ВКП(б) і РНК СРСР запроваджувалась шкільна форма, в першу чергу у Києві та Харкові. *Вісті*. — 1935. — 10 вересня.

6. *Дніпропетровськ*. Відкрито перший зразковий магазин “Бакалея” з денним оборотом 25 тис. руб. *Вісті*. — 1935. — 9 вересня.

6. *Київ*. Трудящі міста одержали 25 300 талонів на пошиття верхнього одягу, взуття і білизни. *Вісті*. — 1935. — 22 вересня.

8, 4. *Чернігів*. Місто відвідав президент Гарвардського університету (США) п. Дж. Конант (James Bruant Conant), його супроводжував професор історії архітектури І. Моргилевський. *Вісті*. — 1935. — 21 вересня.

8. *Київ, Харків, Одеса*. В УСРР перебував хірург проф. Ніссен, якого фашистський уряд вислав з Німеччини. *Вісті*. — 1935. — 22 вересня.

8, 9. *Запоріжжя, Дніпропетровськ, Харків*. 9 представників канадської спортивної секції Спортінтерну відвідали Запоріжжя, Дніпропетровськ та Харків, оглянули Дніпрогес. *Вісті*. — 1935. — 20 вересня, 24 вересня.

8, 9. *Коктебель* (Кримська АСРР, РСФРР). У липні–вересні у вищій льотно-планерній школі навчались 8 турецьких планеристів. *Вісті*. — 1935. — 20 вересня.

9. *Київ*. Для кращого обслуговування начальницького складу Червоної армії товарами широкого вжитку РНК УСРР ухвалила організувати спеціальні гарнізонні військові універмаги. *Вісті*. — 1935. — 9 вересня.

9. *Харків*. На Харківському тракторному заводі ім. Орджонікідзе відбувся всесоюзний шаховий турнір робітників тракторної промисловості. *Вісті*. — 1935. — 20 вересня.

1 жовтня (вівторок, перший день шестиденки)

2. *УСРР*. В українській пресі широко відзначено 15-ту річницю промови В. Леніна “Завдання спілок молоді” на III Всеросійському з’їзді Російської комуністичної спілки молоді. *Комуніст*. — 1935. — 2 жовтня; *Вісті*. — 1935. — 2 жовтня.

3, 4. *УСРР*. Розпочалась відкрита торгівля шкільним письмовим приладдям у великих містах України. *ЗЗ*. — 1935. — № 35–36. — Ст. 173; *Вісті*. — 1935. — 18 вересня; *Комуніст*. — 1935. — 2 жовтня.

3, 6. *УСРР*. Відповідно до постанови РНК СРСР і ЦК ВКП(б) від 25 вересня 1935 р. знижені роздрібні ціни на хліб, борошно і крупу, скасована карткова система та запроваджені єдині державні роздрібні ціни на м’ясо, рибу, цукор, жири і картоплю. У всіх містах України розпочалась широка безкарткова торгівля продуктами харчування. *Вісті*. — 1935. — 26 вересня; *Комуніст*. — 1935. — 2 жовтня.

3, 6. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР “Про заборону виселення установ та організацій з приміщень, зайнятих ними на договірних засадах”. *ЗЗ*. — 1935. — № 42. — Ст. 203.

4. *Харків*. На канатному заводі ім. Петровського почала працювати консерваторія для робітників, які мали навчались без відриву від виробництва. *Вісті*. — 1935. — 24 вересня.

6. *Київ*. В усіх трамвайних вагонах у Києві ліквідовані кабінки для водіїв трамваїв, що збільшило місткість вагонів. *Вісті*. — 1935. — 10 вересня.

6. *Київ*. При президії міської ради створено спеціальну комісію для перегляду назв вулиць. Комісії доручено подати свої пропозиції про перейменування вулиць, назви яких зв’язані з дореволюційним ладом. *Комуніст*. — 1935. — 2 жовтня.

7. *Москва*. Постановою ЦВК СРСР письменника М. Островського нагороджено орденом Леніна. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Отдел второй. — № 18. — Ст. 164; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 2 октябрю. — № 164; *Вісті*. — 1935. — 2 жовтня.

8. *Київ*. Під час подорожі по СРСР до міста прибув американський журналіст, редактор журналу “The New Republic” Г. Соул з дружиною. *Вісті*. — 1935. — 2 жовтня.

1–2 жовтня

3. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відбувся IV зліт передових колгоспів Донеччини, на якому заслухано доповіді про підсумки сільськогосподарського року та про виконання державного плану розвитку тваринництва. *Вісті*. — 1935. — 2 жовтня.

2 жовтня (середа, другий день шестиденки)

3. *Кадіївка (нині — Стаханов) Донецької області*. Відбулась зустріч робітників-городників з акад. Т. Лисенком, який прочитав лекцію на тему “Про яровизацію картоплі”. *Вісті*. — 1935. — 5 жовтня.

3 жовтня (четвер, третій день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про хід копання та возіння буряку в колгоспах і радгоспах, роботу цукрових заводів, хід хлібозакупівель, задачі соняшника, хід боротьби з озимою совкою, хід збирання, первісної обробки і заготівлі коноплі та льону, хід збирання і заготівлі бавовни, хід збирання та заготівлі рицини, про перекидання автомашин на буряк до Вінницької області, питання житлового будівництва у м. Києві, про нагородження робітників дитячої трудової комуни ім. Дзержинського та ін. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 1–24, ф. 1, оп. 6, спр. 399, арк. 1–216; ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 1–285.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про хід збирання і заготівлі бавовни”, в якій констатувалось, що збір бавовни відбувався незадовільно і давалися вказівки щодо правильного використання бавовнозбиральних машин та проведення розрахунків за зібраний бавовник. *Вісті*. — 1935. — 6 жовтня; *Комуніст*. — 1935. — 6 жовтня.

6. *Київ*. Ухвалена постанова ЦВК і РНК УСРР “Про житлові заходи в м. Одесі”, згідно з якою в зв’язку з потребою звільнити шкільні, військові, транспортні та інші відомчі будинки від сторонніх позителів Одеському облвиконкому було дозволено встановити в Одесі житлову норму до 10 кв. м житлової площі на одного позителця, а також визначені принципи вилучення житлової площі. Ця постанова мала застосовуватись лише на час до 1 жовтня 1936 р. 33. — 1935. — № 31. — Ст. 160.

7. *Київ*. Помер історик, політичний і громадський діяч, акад. ВУАН Микола Василенко (1866–1935). *Комуніст*. — 1935. — 4 жовтня; *Національна академія наук України. Персональний склад. 1918–2003*. — К., 2003. — С. 15.

3–4 жовтня

9. *Коктебель (Кримська АСРР, РСФРР)*. Відбулись всесоюзні змагання планеристів. *Комуніст*. — 1935. — 4 жовтня.

4 жовтня (п'ятниця, четвертий день шестиденки)

1. *Київ.* У зв'язку із звільненням М. Корнева від обов'язків голови Спеціальної колегії Найвищого суду УСРР постановою Президії ЦВК УСРР на цю посаду призначено П. Мулявка. *ЗЗ. — 1935. — № 37. — Ст. 177, 178.*

3. *Київ.* Постановою президії ЦВК УСРР ім'я Л. Кагановича надано заводу “Трансзв'язок” (ст. Основа). *ЗЗ. — 1935. — № 32–33. — Ст. 162; Вісті. — 1935. — 6 жовтня; Комуніст. — 1935. — 6 жовтня.*

4. *Київ.* На підставі ухвали РНК СРСР і ЦК ВКП(б) “Про організацію навчальної роботи і внутрішнього розпорядку в початковій, неповній середній і середній школі” наказом народного комісара освіти УСРР “Про навчальні плани для початкової, неповної середньої та середньої школи УСРР” введені в дію навчальні плани для шкіл УСРР, а також встановлено початок навчання у міських і сільських початкових, неповних середніх і середніх школах УСРР з 1 вересня і закінчення його: у 1–3 класах — 1 червня, у 4–7 класах — 10 червня, у 8–10 класах — 20 червня. Тривалість уроку визначена у 45 хвилин. За новим розпорядком школи почали працювати з 13 жовтня. *ЗЗ. — 1935. — № 37. — Ст. 180; Вісті. — 1935. — 4 жовтня; Комуніст. — 1935. — 8 жовтня; 14 жовтня.*

5 жовтня (субота, п'ятий день шестиденки)

3. *Київ.* Ухвалена постанова РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про хід збирання цукрових буряків у колгоспах і радгоспах”, де йшлося про великі втрати під час збирання буряків та давалися практичні рекомендації щодо зменшення цих втрат. *Вісті. — 1935. — 6 жовтня; Комуніст. — 1935. — 6 жовтня; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 400, арк. 266–275.*

3. *Київ.* Ухвалено постанову РНК УСРР “Про стан виконання м'ясозаготівлі по Вінницькій області”, в якій констатувався повний розвал роботи обласного і значної частини районного заготівельного апарату по Вінницькій області та давалися конкретні вказівки щодо забезпечення вчасного виконання зобов'язань колгоспів та радгоспів Вінниччини по м'ясопоставках державі. *Вісті. — 1935. — 6 жовтня; Комуніст. — 1935. — 6 жовтня.*

3. *Київська область.* В області виконали план осінньої сівби, засіявши 1 218 тис. га (100,4 % плану). *Комуніст. — 1935. — 8 жовтня.*

4. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову про сільські кінотеатри, де наголошувалось, що ці кінотеатри “повинні добувати собі кошти самі через організацію платних кіносеансів”, організацію платних вечорів та ін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 17.*

4. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про порядок реорганізації Інституту польської культури”, згідно з якою штати інституту скорочувались, а бібліотека ставала доступною лише працівникам ВУАН, ВУАМЛІН та відповідальним працівникам ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 263.*

6. *Київ*. Ухвалена постанова ЦВК і РНК УСРР “Про житлові заходи в містах Новоград-Волинську і Коростені в зв’язку з організацією в них окружних центрів”, згідно з якою Київському облвиконкомом було дозволено встановити як тимчасовий захід в цих містах житлово-санітарну норму до 8,25 кв. м житлової площі на одного проживальця та визначені принципи вилучення житлової площі. Чинність цієї постанови була обмежена двома місяцями. *ЗЗ. — 1935. — № 32–33. — Ст. 161.*

6 жовтня (неділя, вихідний день)

9. *Київ*. Розпочався показовий шаховий турнір майстрів СРСР. *Комуніст. — 1935. — 8 жовтня.*

6–20 жовтня

8. *Чехословацька Республіка*. У Чехословаччині перебувала делегація радянських журналістів і письменників, Україну представляли редактор газети “Вісті” Ф. Таран та голова Спілки радянських письменників України І. Микитенко. *Вісті. — 1935. — 8 жовтня, 9 жовтня, 10 жовтня, 11 жовтня, 22 жовтня, 27 жовтня.*

7 жовтня (понеділок, перший день шестиденки)

1. *Москва*. Ухвалена постанова ЦВК та РНК СРСР “Про спеціальні звання начальницького складу Головного управління державної безпеки НКВС Союзу РСР”. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 8 октябрю; ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 54. — Ст. 440.*

2, 3. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відбулась Вседонецька масовка стахановців-ударників. *Вісті. — 1935. — 8 жовтня.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило розподіл фонду обміну круп’яних культур на продовольчі по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 71–72.*

9 жовтня (середа, третій день шестиденки)

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілило додатково виділені на IV квартал товари для хлібозакупок по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 72–73.*

4. *Київ*. Постановою Президії ЦВК УСРР за оволодіння технологією складного виробництва фотопліткових апаратів “Фед” на заводі дитячої трудової комуни ім. Держинського грамотами ЦВК УСРР нагороджено 4 працівників трудової комуни. *ЗЗ. — 1935. — № 34. — Ст. 170; Вісті. — 1935. — 10 жовтня; Комуніст. — 1935. — 10 жовтня.*

10 жовтня (четвер, четвертий день шестиденки)

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У у зв’язку з постановою ЦК ВКП(б) про зниження плану хлібозакупок по УСРР на 10 млн. пудів встановив розмір

знижки і остаточний план хлібозакупок по областях. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 73–74.

3. Київ. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У та РНК УСРР “Про хід збирання, первісного обробітку та заготівлі конопель і льону”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 163–174.

3. Київ. Постановою РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про підготовку масових технічних кадрів для МТС України на 1936 р.” затверджений план підготовки масових технічних кадрів (трактористів, комбайнерів, шоферів, механіків та автомеханіків) для МТС по областях. ЗЗ. — 1935. — № 35–36. — Ст. 174; Вісті. — 1935. — 12 жовтня; Комуніст. — 1935. — 12 жовтня; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 191–208.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови ЦК КП(б)У і РНК УСРР про річний план закупок мірчука та олійних культур по областях. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 74–75; ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 184–185.

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило план хлібозакупок на жовтень 1935 р. по областях. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 75; ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 188.

4. Київ. Постановою президії ВУАН Інститут польської пролетарської культури реорганізований в Кабінет по вивченню польської літератури, мистецтва і революційного руху в Польщі, приміщення інституту передане ВУАН, бібліотека — до бібліотеки ВУАН. Кабінет вирішено розмістити в чотирьох кімнатах по вул. Короленка, 55. Історія Національної академії наук України. 1934–1937: Документи і матеріали. — К., 2003. — С. 428.

11 жовтня (п'ятниця, п'ятий день шестиденки)

3. Київ. Ухвалена постанова РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про передові МТС Старобільської округи Донецької області з використання комбайнів на збиранні зернових”, в якій були визначені 6 передових МТС та названі прізвища директорів цих МТС. ЗЗ. — 1935. — № 34. — Ст. 166.

4. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило перевести підготовче відділення Інституту червоної професури з Харкова до Києва. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 76.

6. Київ. Ухвалено постанову РНК УСРР “Про перевірку виконання постанов РНК Союзу та ЦК ВКП(б) з 31 травня 1935 року про ліквідацію дитячої безпритульності та бездоглядності по Одеській області”, яка констатувала невиконання даної постанови в Одеській області та незадовільний стан культурно-побутових умов дитячих будинків. РНК УСРР постановила терміново закінчити ремонт дитячих будинків та “створити в будинках нормальні умови”. Вісті. — 1935. — 14 жовтня; Комуніст. — 1935. — 14 жовтня.

12 жовтня (субота, вихідний день)

4. Київ. Урочисто відкрито Український будинок Червоної армії. У день відкриття відбувся концерт і перегляд нового звукового фільму “Чарівний

сад” (виробництво Українфільму, режисер Л. Френкель, сценарист М. Зац). *Вісті*. — 1935. — 12 жовтня, 14 жовтня.

4. *Київ*. У Будинку Червоної Армії відкрилась перша обласна виставка картин художників-самоуків — бійців, командирів, дружин і дітей начальницького складу частин Київського військового округу, на якій було представлено близько 500 картин. *Вісті*. — 1935. — 17 вересня, 23 вересня; 14 жовтня.

13 жовтня (неділя, перший день шестиденки)

1. *Лисичанськ Донецької області*. Виїзна сесія обласного суду за саботаж стаханівського методу роботи засудила начальника ділянки № 2 шахти ім. Тітова Дуліна до 8 років позбавлення волі з відбуттям кари у віддалених місцевостях СРСР та до конфіскації майна. *Вісті*. — 1935. — 14 жовтня.

3. *Харківська область*. Машиніст Південної залізниці Жуков на дільниці Белгород — Харків встановив новий всесоюзний рекорд технічної швидкості поїздів на паровозі ФД-20-60 (62,4 км/год). *Вісті*. — 1935. — 15 жовтня.

6. *Донецька область*. ЦК вугільників Донбасу встановив ряд пільг для кращих робітників-стаханівців, зокрема щодо першочергового отримання дієтичного харчування із 50% знижкою та 50% знижку на вартість квитків до кіно та театрів для стахановців та членів їх сімей. *Вісті*. — 1935. — 14 жовтня.

13–14 жовтня

3. *Одеса*. Відбувся з'їзд ударників-трактористів і комбайнерів Одещини, в якому взяли участь 620 делегатів-стаханівців. У з'їзді взяв участь голова РНК УСРР П. Любченко, який закликав делегатів “ще краще освоювати техніку, економити пальне та працювати добре”. *Вісті*. — 1935. — 14 жовтня, 15 жовтня.

14 жовтня (понеділок, другий день шестиденки). Покрова Пресвятої Богородиці

1, 2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект листа від імені Наркомату внутрішніх справ УСРР, Наркомату освіти УСРР і Наркомату юстиції УСРР обласним прокурорам, головам обласних судів, начальникам обласних управлінь Наркомату внутрішніх справ і завідуючим обласних відділів народної освіти про факти неправильного застосування постанови союзного уряду від 7 квітня 1935 р. щодо засуджених неповнолітніх та про шляхи виправлення ситуації. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 79, 92–93; ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 229–232.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило скликати в другій половині грудня 1935 року Всеукраїнський зліт завідуючих хат-лабораторій. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 78.*

3. *Колгосп “Комінтерн” с. Старосілля Київської області*. М. Демченко виконала дану на другому Всесоюзному з'їзді колгоспників-ударників у лютому 1935 р. свою обіцянку тов. Сталіну зібрати 500 ц буряків з гектара,

зібравши з кожного гектара 523,7 ц буряків. *Комуніст.* — 1935. — 14 жовтня; 24 жовтня.

4. *Дніпропетровськ.* В Дніпропетровському історичному музеї відкрито новий відділ — “Дніпропетровщина наприкінці XIX століття”, в якому були представлені численні експонати (меблі, посуд, тканини, фотодокументи), що розповідали про історію області, її господарський розвиток, класову боротьбу за 1880–1905 рр. *Вісті.* — 1935. — 15 жовтня.

9. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б) звернулось до ЦК ВКП(б) і ЦВК СРСР з проханням нагородити учасників перельоту Київ–Памір–Москва–Київ льотчиків-динамівців Я. Письменного, М. Ворончука і К. Семенова орденами Червоної Зірки, а авіатехніків І. Сіваша, В. Кузнецова і Г. Красоту — Почесними грамотами ЦВК СРСР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 77; ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 224.*

15 жовтня (вівторок, третій день шестиденки)

3. *Чернігівська область.* Чернігівська область виконала плани по хлібозакупівлі. *Вісті.* — 1935. — 17 жовтня; *Комуніст.* — 1935. — 17 жовтня.

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило річний план використання централізованих ресурсів картоплі врожаю 1935 р. для промисловості, державної торгівлі і громадського харчування. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 234–237.*

3, 4. *Дніпропетровська і Донецька області.* Розпочалась відкрита торгівля шкільним приладдям у Дніпропетровську, Сталіно, Горлівці, Луганську, Маріуполі та Макіївці. 33. — 1935. — № 35–36. — Ст. 173.

15–16 жовтня

3. *Одеса.* Відбувався з'їзд стахановців консервної промисловості. *Вісті.* — 1935. — 17 жовтня.

16 жовтня (середа, четвертий день шестиденки)

7. *Київ.* Помер вчений-ботанік, директор Інституту ботаніки ВУАН акад. Олександр Фомін (1869–1935). Похований 18 жовтня на Лук'янівському кладовищі. *Вісті.* — 1935. — 17 жовтня, 18 жовтня, 20 жовтня; *Національна академія наук України. Персональний склад. 1918–2003.* — К., 2003. — С. 93.

17 жовтня (четвер, п'ятий день шестиденки)

1. *Москва.* Ухвалена постанова ЦВК СРСР “Про розформування Мархлевського і Пулінського районів і про утворення Червоноармійського району Київської області”. 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 56. — Ст. 460.

1, 3. *Київ.* За участю члена політбюро ЦК ВКП(б) А. Мікояна відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про хід копання і возіння цукрового буряку, про хід м'ясоздачі, хід збирання і заготівлі бавовнику, про врожайність по УСРР

по областях і культурам та згідно оцінок Центральної державної комісії, обкомів та ЦК КП(б)У, підготовку до ремонту тракторів, хід збирання і здавання картоплі, впорядкування прикордонних сіл, впорядкування братських могил та ін. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 64–98; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 1–267.

2, 4. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про радпартшколи”, відповідно до якої були залишені по одній радпартшколі в Києві, Харкові, Одесі, Дніпропетровську, Вінниці, Чернігові, Тирасполі, Сталіно і Старобільському. Решта радпартшкіл була ліквідована. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 100–101; ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 27–32.

3. Москва. Ухвалений наказ Народного комісаріату землеробства СРСР “Про осінне-зимовий ремонт тракторів у 1935–1936 рр.”, згідно з яким до 20 лютого 1936 р. мали бути відремонтовані трактори в Кримській АСРР, Одеській та Дніпропетровській областях, до 1 березня — у Донецькій, Харківській, Київській, Вінницькій та Чернігівській областях. *Социалистическое земледелие. — 1935. — 18 октября.*

4. Київ. Постановою РНК УСРР Київському міському ботанічному саду надано ім'я акад. О. Фоміна, родині померлого встановлена персональна пенсія у 450 руб. на місяць та закріплена квартира. *Вісті. — 1935. — 18 жовтня.*

4. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило ліквідувати газету “Пролетарій”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 71; ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 132.

6. Москва. Ухвалена постанова ЦВК і РНК СРСР “Про відповідальність за виготовлення, схорону і рекламування порнографічних видань, зібрань та інших предметів і за торгівлю ними”. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 56. — Ст. 457.*

18 жовтня (п'ятниця, вихідний день)

3. Вінницька область. Вінницька область виконала план по хлібозакупівлі. *Вісті. — 1935. — 20 жовтня.*

3. Горлівка Донецької області. “У відповідь на заклик члена політбюро ЦК ВКП(б) С. Орджонікідзе виконати п'ятирічку Донбасу за 4 роки” відбійник шахти “Кочегарка” Дубовой встановив новий рекорд продуктивності. На вугільному шарі міцністю 1,1 м Дубовой вирубав відбійним молотком 340 тонн вугілля замість 12 тонн за нормою. *Вісті. — 1935. — 20 жовтня.*

20 жовтня (неділя, другий день шестиденки)

1, 3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У доручило голові РНК УСРР П. Любченку та командувачу Київського військового округу члену ЦК ВКП(б) Й. Якіру під час поїздки до Москви “поставити в ЦК ВКП(б) і РНК СРСР питання: про натуроплату за мотиження буряку; про відстрочку повернення авансів (одержаних від цукрових заводів) для колгоспів, що мають низький врожай буряку та про допомогу (продовольчу, фуражну, насіннєву) Одеській області”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 103.

2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило заходи по ліквідації Товариства бувших політкаторжан і зсильнопоселенців. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 101, 116–118.*

3. *Київська область*. Київська область звітувала про виконання плану по хлібозакупівлях. *Вісті. — 1935. — 22 жовтня; Комуніст. — 1935. — 22 жовтня.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про хід заготівлі картоплі”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 401, арк. 256–259.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР про боротьбу з захворюванням коней на анемію. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 103, 119–121; ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 56–60.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розподілило по областях виділені для хлібозакупівель 900 автомашин республіканського контингенту. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 72–78.*

3, 6. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про використання преміальних фондів”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 61–63.*

6. *Київ*. Розпочав роботу великий передсвятковий базар. *Комуніст. — 1935. — 4 жовтня; 23 жовтня.*

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про впорядкування сіл прикордонних районів”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 101–102.*

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило пропозиції РНК УСРР “Про заходи боротьби з дитячим туберкульозом”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 102; ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 45–46.*

20–23 жовтня

2. *Київ*. Згідно постанови ЦК ЛКСМУ відбувалась українська нарада жіночої молоді. *Вісті. — 1935. — 12 жовтня, 22 жовтня; 24 жовтня; Комуніст. — 1935. — 23 жовтня.*

21 жовтня (понеділок, третій день шестиденки)

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило низку заходів “для зміцнення сільського господарства Одеської області”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 105.*

3. *Київ*. В газеті “Комуніст” опублікований відкритий лист ланкової Г. Швидкої до М. Демченко із зобов'язанням зібрати у 1936 р. 600 ц цукрових буряків з гектара. *Комуніст. — 1935. — 21 жовтня.*

5. *Київ*. Ухвалено постанову президії Київської міської ради про знищення Церкви Всіх Святих на Щекавицькому кладовищі (гора Щекавиця, вул. Олегівська, 32). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 91.*

7. *Прага (Чехословацька Республіка)*. Помер український мовознавець, громадсько-політичний діяч Агенор Артимович (1879–1935).

21 жовтня – 9 листопада

9. *УСРР–РСФРР*. Відбувся перехід у протигазах 23-х робітників за маршрутом Сталіно – Москва. *Вісті*. – 1935. – 1 грудня, 2 грудня.

22 жовтня (вівторок, четвертий день шестиденки)

1, 6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило відкрити в м. Чернігові в 1935 р. магазин “Гастроном”, а у 1936 р. – універмаг та звернулось з проханням до ЦК ВКП(б) затвердити це рішення. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 105.

7. *с. Зачепилівка Ново-Санджарського району Харківської області*. Народився Борис Ілліч Олійник, український поет, академік НАН України.

23 жовтня (середа, п'ятий день шестиденки)

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило план торгівлі хлібом, борошном та крупою в листопаді 1935 р. по областям. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 105–106; ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 82–83.

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У схвалило пропозиції ЦК ЛКСМУ про проведення з 1 по 20 грудня 1935 р. кінофестивалю для колгоспної молоді України та ухвалило відповідну постанову. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 107; ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 87.

23–24 жовтня

2, 3. *Кам'янське (з 1936 р. – Дніпродзержинськ) Дніпропетровської області*. Відбулась перша конференція дружин інженерно-технічних працівників, командирів виробництва металургійних заводів Півдня. *Вісті*. – 1935. – 26 жовтня.

4. *Київ*. Відбулись концерти лауреата міжнародного конкурсу скрипалів в Варшаві Д. Ойстраха. *Вісті*. – 1935. – 17 жовтня.

24 жовтня (четвер, вихідний день)

9. *Київ*. За наказом командування військ Київського військового округу відбувся масовий “крос ім. наркома оборони СРСР К. Ворошилова”. У кросі взяли участь більше 10 тис. осіб. *Комуніст*. – 1935. – 18 жовтня.

24 жовтня – 6 листопада

6. *УСРР*. У всіх містах України організовані передсвяткові базари. *Комуніст*. – 1935. – 14 жовтня.

24–28 жовтня

4, 8. *Київ*. У місті перебував видатний датський письменник М. Андерсен-Нексе, який здійснював 2,5-тимісячну поїздку по СРСР. *Вісті*. – 1935. – 28 жовтня, 18 листопада; *Комуніст*. – 1935. – 26 жовтня, 29 жовтня.

26 жовтня (субота, другий день шестиденки)

3. Москва. ЦК ВКП(б) ухвалив постанову “Про натуроплату за роботи МТС на мотиженні буряку”, яку за рішенням політбюро ЦК КП(б)У було розіслано всім обкомам КП(б)У для виконання. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 111.*

27 жовтня (неділя, третій день шестиденки)

1. Москва. ЦВК СРСР ухвалив перейменувати Волочиський район Вінницької області на Фридрихівський. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 407, арк. 8.*

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило план торгівлі хлібом, борошном та крупами в грудні 1935 р. по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 147–148.*

3. Горлівка Донецької області. Відбійник шахти ім. Калініна А. Горбатюк встановив новий всесоюзний рекорд продуктивності відбійного молотка, вирубавши за 6 годин роботи 405 тонн вугілля, що складало 1/5 плану шахти. *Вісті. — 1935. — 28 жовтня.*

4. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило репертуар Київського державного академічного театру опери та балету для гастролей у Москві. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 148.*

4. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР про асигнування ВУАН з резервного фонду РНК УСРР 25 тис. руб. на будівництво пам'ятника на могилі акад. М. Грушевського. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 146, 167.*

6. Москва. Постановою ЦВК та РНК СРСР “у зв'язку з загальним зростом добробуту робітників і колгоспників” ухвалено скасувати постанову ЦВК і РНК СРСР від 13 січня 1930 р. “Про пільги колишнім червоногвардійцям і червоним партизанам та їх родинам”. *33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 56. — Ст. 453.*

29 жовтня (вівторок, п'ятий день шестиденки)

3. Київ. Постановою РНК УСРР затверджено план виробництва місцевих будматеріалів у 1936 році, зокрема по цеглі будівельній, ракушняку, бутовому камінню, вапну, черепиці із розподілом по областях. *33. — 1935. — № 44–45. — Ст. 217.*

3. Київ. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про організацію ремонту тракторів у 1935–1936 роках”, в якій затверджувався план ремонту тракторів МТС України з розподілом по областях і ремонтним заводам. *33. — 1935. — № 40. — Ст. 183; Вісті. — 1935. — 30 жовтня; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 117–128.*

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило розподіл лімітів гасу, бензину та лігроїну для сільського господарства системи Наркомату земельних справ на листопад 1935 р. по областях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 111–112; ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 129–130.*

3. *Одеса*. Обтяжник взуттєвої фабрики Палашенко перевищив всесоюзний рекорд, обтягнувши за зміну 2 000 пар замість 950. *Вісті*. — 1935. — 30 жовтня.

3. *Київ*. У приміщенні Польського театру відбувся міський зліт винахідників і раціоналізаторів. *Вісті*. — 1935. — 2 листопада.

3, 4. *Київ*. ЦК КП(б)У ухвалив постанову “Про кредитування товарами вчителів початкової, неповної середньої та середньої школи на селі”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 124; ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 104–111.

3, 6. *Харків*. На привокзальній площі встановлено монументальну “Червону книгу боротьби за графік”, на якій величезними літерами мали записуватись прізвища “кращих людей Південної залізниці”. *Вісті*. — 1935. — 30 жовтня.

6. *Київ*. Почала працювати АТС на 10 тисяч номерів. *Вісті*. — 1935. — 15 жовтня, 26 жовтня, 30 жовтня.

7. *Москва*. Помер вчений у галузі тваринництва, селекціонер, організатор зоотехнічної дослідної і племінної станції “Асканія-Нова” Михайло Іванов (1871–1935).

31 жовтня (четвер, надурочний робочий день)

3. *Київ*. Ухвалено постанову ЦК КП(б)У та РНК УСРР “Про організаційну структуру та штати Укоопспілки”. 33. — 1935. — № 47. — Ст. 222; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 129–132; ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 133–143.

3. *Вінниця*. Відбувся обласний зліт передовиків бурякових ланів. *Комуніст*. — 1935. — 1 листопада.

3. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Відбувся обласний зліт комбайнерів МТС і радгоспів. *Комуніст*. — 1935. — 1 листопада.

9. *Київ*. На зльоті фізкультурників Південно-західної залізниці організовано спортивне товариство “Локомотив”. *Комуніст*. — 1935. — 1 листопада.

9. *Харків*. Відбувся масовий естафетний пробіг, присвячений 18-річчю Жовтня. *Комуніст*. — 1935. — 1 листопада.

Вересень–жовтень

3. *УСРР*. У колгоспах України вручались Акти на довічне користування землею. *Вісті*. — 1935. — 6 жовтня.

Жовтень

2, 4. *Київська область*. У селах області Київським обкомом ЛКСМУ організовані “постишевські піонерські кімнати”, в яких була зосереджена вся робота з дітьми взимку в час, вільний від навчання. *Вісті*. — 1935. — 20 жовтня.

3. *УСРР*. До річниці Жовтневої революції оголошений виробничий похід ім. XVIII роковин Жовтня. Заводи, фабрики, колгоспи і радгоспи УСРР почали змагатися за перевиконання планів, краще підприємство, краще

художнє оформлення підприємств до Жовтневих свят тощо. *Вісті*. — 1935. — жовтень.

3. *Харків*. В Українському науково-дослідному інституті поліграфії освоєно виробництво напівавтоматичної цинкографії для районних газет. *Вісті*. — 1935. — 17 жовтня.

3. *УСРР*. На підприємствах поширюється стаханівський рух. *Вісті*. — 1935. — Жовтень.

3. *Харківська область*. За ініціативою знатної колгоспниці М. Глоби, яка збрала із своєї ділянки понад 500 ц буряків з гектара, розпочався рух п'ятисотниць врожаю 1936 року. *Вісті*. — 1935. — 26 жовтня.

3, 6. *Харківська область*. У Харківській приміській смузі утворено циганський колгосп, до якого записалося 40 родин, що раніше кочували. Колгоспові відведено ділянку доброї землі. Артіль мала бути рільничою з тваринницьким ухилом. При колгоспі утворено розплідник племінних коней. *Вісті*. — 1935. — 16 жовтня; *Комуніст*. — 1935. — 16 жовтня.

3, 4. *Сталіно (нині — Донецьк)*. У виданні ЦК спілки вугільників вийшли з друку книги про досвід запровадження стаханівського методу на шахтах Донбасу: “Стаханівський метод і його запровадження у вугільних шахтах” та “Командири-стахановці”. *Вісті*. — 1935. — 27 жовтня.

4. *Київ*. Під час розкопок у Софійському соборі відкрито фрески 11 ст., а також знайдено поховання Гедеона Святополка-Четвертинського, київського митрополита 17 ст. *Вісті*. — 1935. — 2 листопада.

4. *Київ*. Кінобригадою української кінофабрики “Союзкінохроніки” закінчено зйомки фільму “Я дала слово товаришу Сталіну” про боротьбу М. Демченко за виконання обіцянки зібрати 500 ц буряків з гектара, даної т. Сталіну на другому Всесоюзному з'їзді колгоспників. *Вісті*. — 1935. — 10 жовтня.

4. *Жмеринка Вінницької області*. Відкрито Палац піонерів і жовтенят ім. Косіора. *Вісті*. — 1935. — 17 жовтня.

6. *Київ*. За ухвалою Наркомвнудторгу СРСР відкрито один антикварний магазин. *Комуніст*. — 1935. — 5 жовтня.

6. *Одеса*. За ухвалою Наркомвнудторгу СРСР в комісійних магазинах організовано антикварні філії. *Комуніст*. — 1935. — 5 жовтня.

6. *Жмеринка Вінницької області*. Відкрито колгоспну поліклініку. *Вісті*. — 1935. — 17 жовтня.

6, 9. *Київ*. По вулиці Леніна, 56 почалося будівництво першого велотреку із довжиною кола 333 м. *Вісті*. — 1935. — 4 жовтня.

9. *Київ*. На місці колишнього Троїцького базару завершено будівництво єдиного в Україні зимового басейну для плавання шириною 10 м, довжиною 25 м, глибиною 5 м. При басейні споруджена вишка для стрибків. *Вісті*. — 1935. — 17 жовтня.

9. *Харків*. Організований перший в УСРР кінноспортивний клуб. *Вісті*. — 1935. — 20 жовтня.

1 листопада (п'ятниця, перший день шестиденки)

4. УСРР. Розпочалась торгівля шкільним письмовим приладдям у 50 районах України. *Вісті*. — 1935. — 18 вересня.

1–2 листопада

2, 3. *Артемівськ Донецької області*. Проходив зліт ударників-кривоносівців Донецької залізниці. *Вісті*. — 1935. — 2 листопада, 3 листопада; *Летопись единения*. — С. 57.

10. *Чорне море*. Лютував шторм, сила якого місцями доходила до 12 балів. *Вісті*. — 1935. — 3 листопада.

2 листопада (субота, другий день шестиденки)

2, 6. *Москва*. Постановою РНК СРСР затверджено форму посвідчення про народження. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 58. — Ст. 477.

3. *Краматорськ Донецької області*. За повідомленням газети “Комуніст”, десятки іноземних робітників і спеціалістів, що працювали на краматорському заводі ім. Сталіна, звернулися до ЦВК СРСР з проханням надати їм радянське громадянство. *Комуніст*. — 1935. — 3 листопада.

2–3 листопада

3. *Київ*. Відбувся зліт ударників-кривоносівців Південно-Західної залізниці. *Вісті*. — 1935. — 3 листопада.

4. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. Відбувся Перший український педагогічний з'їзд. *Наш прапор*. — 1938. — 27 травня.

3 листопада (неділя, третій день шестиденки)

4. *Київ*. На засіданні президії ВУАН після доповіді акад. О. Богомольця про будівництво Будинку академіків на території Десятинної церкви було вирішено провести там археологічні дослідження. *Історія Національної академії наук України. 1934–1937: Документи і матеріали*. — К., 2003. — С. 430.

4 листопада (понеділок, четвертий день шестиденки)

3. *Київ*. Постановою ЦВК УСРР і РНК УСРР Головне управління шосейних та ґрунтових шляхів та автомобільного транспорту при РНК УСРР передане до Народного комісаріату внутрішніх справ як один з його підрозділів. *ЗЗ*. — 1935. — № 40. — Ст. 184.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР та ЦК КП(б)У “Про насінневі фонди кукурудзи, проса, бобових і однорічних трав для посіву в 1936 р.”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 134–136; ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 154–161*.

5. *Київ*. Ухвалена постанова ЦВК і РНК УРР “Про зміну ст. ст. 372 і 373 Адміністративного кодексу УСРР”, згідно з якою визначались умови використання молитовні для громадських потреб. *ЗЗ*. — 1935. — № 41. — Ст. 188.

5 листопада (вівторок, п'ятий день шестиденки)

1. Москва. Постановою ЦВК СРСР, “задовольняючи клопотання радянських і громадських організацій Донбаса”, ухвалено перейменувати м. Луганськ у м. Ворошиловград. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 7 ноября; *ЗС СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 58. — Ст. 473.

1. Кримська АСРР (РСФРР). 9-та кримська кавалерійська дивізія ім. Раднаркому УСРР святкувала 15-річний ювілей. *Вісті*. — 1935. — 2 листопада.

3. Донецька область. Введено в експлуатацію електрифіковану дільницю Долгінцево–Нікополь, що нею продовжувалась працююча вже електрифікована дільниця Нікополь–Запоріжжя. Одночасно за 10 км від Долгінцево введено в дію сортувальну станцію ім. Кагановича. Електромагістраль ст. ім. Кагановича — Запоріжжя довжиною 208 км стала найбільшою в СРСР. *Комуніст*. — 1935. — 7 листопада.

3. Київська область. Область виконала план збирання цукрових буряків. Урожай становив у середньому по області 127,1 ц з гектара. *Комуніст*. — 1935. — 11 листопада.

6. Київ. Відкрита перша тролейбусна лінія від Майдану III Інтернаціоналу (нині — Європейська площа) до вул. Толстого. На цій лінії почали курсувати 4 тролейбуси, виготовлені на московському заводі та зібрані на київському заводі ім. Домбала. *Вісті*. — 1935. — 20 березня, 18 липня; *Комуніст*. — 1935. — 5 листопада.

6 листопада (середа, вихідний день)

3. Горлівка Донецької області. Вибійник-стахановець горлівської шахти “Кочегарка” Пузанков встановив новий рекорд змінної продуктивності відбійного молотка, вирубавши 548 тонн вугілля. *Комуніст*. — 1935. — 10 листопада.

3. Київ. До 18 роковин Жовтня робітники Дарницького вагоноремонтного заводу здали в експлуатацію колісний цех, який випустив перші 10 пар коліс. *Комуніст*. — 1935. — 11 листопада.

3. Кривий Ріг Дніпропетровської області. Свердлій шахти ім. Валявко Халін (рудник ім. Ільїна) за одну зміну виконав завдання на 1 090%. *Комуніст*. — 1935. — 11 листопада.

9. УСРР–РСФРР. До Владивостока прибули учасники велопробігу від Чорного моря до Тихого океану, що стартував в Одесі 30 травня. Динамівці за 117 ходових днів пройшли 14 317 км. Про своє досягнення спортсмени у рапорті повідомили тов. Сталіна. *Комуніст*. — 1935. — 10 листопада; 16 листопада.

7 листопада (четвер, перший день шестиденки). 18-ті роковини Великої Жовтневої Соціалістичної Революції

1. Київ, Харків, Дніпропетровськ, Одеса, Чернігів та інші великі міста УСРР. Відбулись паради і святкові демонстрації з нагоди 18-ї річниці жовтневої революції. *Комуніст*. — 1935. — 10 листопада.

2. *Харків*. Відбулося урочисте святкування 15-річчя Школи Червоних старших ім. ЦВК УСРР. У день ювілею відбувся випуск лейтенантів. *Вісті*. — 1935. — 30 жовтня; *Комуніст*. — 1935. — 10 листопада.

4. *Київ*. У будинку колишнього Купецького зібрання відкрився Палац піонерів і жовтенят. *Комуніст*. — 1935. — 7 листопада.

6. *Керч (Кримська АСРР, РСФРР)*. Відбулось урочисте відкриття трамвайного сполучення довжиною 5,9 км за маршрутом “Завод імені Войкова — Консервний завод”.

9 листопада (субота, третій день шестиденки)

2, 4. *Запоріжжя Дніпропетровської області*. У будинку театру відбувся урочистий пленум дніпропетровського облвиконкому, присвячений 15-річчю розгрому Врангеля. У роботі пленуму взяли участь 900 осіб, в тому числі понад 100 осіб, які брали участь у боях з військами Врангеля. *Комуніст*. — 1935. — 10 листопада.

3. *Дніпропетровська та Донецька області*. Введено в дію залізничну дільницю Павлоград — Постишев (нині — Красноармійськ Донецької області) довжиною 116 км. Дільниця мала 10 зупинок і 3 станції (ім. Хатаєвича, ім. Щорса та ім. Брагінова). *Комуніст*. — 1935. — 10 листопада.

10 листопада (неділя, четвертий день шестиденки)

1, 3. *Київ*. Відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про стан озимини, план сівби на 1936 рік, державний бюджет і контрольні цифри місцевих бюджетів на 1936 р., про капіталовкладення в народне господарство УСРР на 1936 р. та ін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 99–141; ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 1–235*.

3, 7. *Москва*. Постановою ЦВК СРСР “за зразкову роботу на колгоспно-радгоспних ланах, за досягнення високого врожаю цукрових буряків — 500 і більше центнерів з гектару” — 31 ланкову колгоспів і радгоспів УСРР нагороджено орденом Леніна та 4 колгоспниці — орденом Трудового Червоного прапора. *ЗЗ СРСР*. — 1935. — *Отдел второй*. — № 18. — Ст. 159; *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 11 ноября. — № 262; *Комуніст*. — 1935. — 11 листопада.

3. *Краматорськ Донецької області*. Сталевар краматорського заводу ім. Сталіна Коваленко домігся рекордного здійсання сталі — понад 11 тонн з квадратного метра поду печі. *Комуніст*. — 1935. — 11 листопада.

11 листопада (понеділок, п'ятий день шестиденки)

4. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про виробництво та забезпечення початкової і середньої школи наочним приладдям і навчальним устаткуванням”. Трестові навчального приладдя заборонено виробництво будь-якої іншої продукції. На заводи тресту покладались

завдання виробництва обладнання шкільних майстерень, приладдя й апаратури для кабінетів фізики, хімії, біології, математики, наочного приладдя з математики, природознавства та графічної грамоти, а також учнівського приладдя (ручки, пенали, олівці та ін.). 33. — 1935. — № 41. — Ст. 187; *Комуніст.* — 1935. — 14 листопада; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 402, арк. 172–186.

4. *Тарнопіль (Друга Річпосполита Польська, нині — Тернопіль)*. Відкрито перший у Речіпосполитій пам'ятник маршалу Ю. Пілсудському роботи архітекторів Б. Войтовича і Ю. Прошовські, скульптор А. Гловінський. Пам'ятник знищений 6 січня 1940 р. <http://nter.net.ua/histori/postati/5619-pilsudskij-i-ternopil-pamyatnik-z-konem.html>

13 листопада (середа, перший день шестиденки)

2, 3. *Київ*. У великому залі обкому КП(б)У відбувся обласний зліт стахановців цукрової промисловості Київщини. Зліт зобов'язався достроково — до 15 листопада виконати річний план цукроваріння. *Комуніст.* — 1935. — 14 листопада.

3, 6. *Київ*. Ухвалена постанова РНК УСРР “Про порядок передачі промислових підприємств та майна житлової кооперації УСРР”. 33. — 1935. — № 47. — Ст. 225.

13–16 листопада

2, 3. *Одеса*. Відбувався зліт стахановців Чорноморського басейну. *Комуніст.* — 1935. — 16 листопада.

14 листопада (четвер, другий день шестиденки)

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ЦВК УСРР “Про часткові зміни районних меж Київської, Харківської та Одеської областей”. 33. — 1935. — № 42. — Ст. 196.

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ЦВК УСРР “Про часткові зміни районних меж Київської області”. 33. — 1935. — № 42. — Ст. 197.

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ЦВК УСРР “Про зміни обласних меж Харківської та Дніпропетровської областей”. 33. — 1935. — № 42. — Ст. 198.

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ЦВК УСРР “Про розформування Дерманівської сільради Базарського району Київської області”. 33. — 1935. — № 42. — Ст. 199.

1. *Київ*. Ухвалено постанову президії ЦВК УСРР “Про розформування Костромської сільради приміської смуги Кременчуцької міськради Харківської області”. 33. — 1935. — № 42. — Ст. 200.

1. *Київ*. Ухвалена постанова ЦВК УСРР про звільнення від обов'язків членів Найвищого суду УСРР В. Сошинського та В. Грабовської. 33. — 1935. — № 41. — Ст. 193.

1. *Київ*. Ухвалена постанова ЦВК УСРР про призначення членами Найвищого суду УСРР С. Сава-Степняка та М. Мартиненка. *ЗЗ*. — 1935. — № 41. — Ст. 194.

3. *Москва*. Постановою РНК СРСР з 1 лютого 1936 року ліквідоване всесоюзне об'єднання “Торгсін”. Вся торгова сітка “Торгсін” передана Наркомату внутрішньої торгівлі СРСР. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 15 *ноября*; *Вісті*. — 1935. — 16 *листопада*; *Комуніст*. — 1935. — 15 *листопада*; *ЗЗ СРСР*. — 1935. — *Відділ перший*. — № 58. — Ст. 476.

3. *Київ*. Ухвалено постанову РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про заборгованість бурякосіючих колгоспів УСРР”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 142–143; ф. 1, оп. 6, спр. 403, арк. 3–6*.

3. *Сталіно (нині — Донецьк)*. Металурги Сталінського металургійного заводу виконали річний план витоПЛення чавуну. *Комуніст*. — 1935. — 15 *листопада*.

4. *Київ*. У зв'язку із звільненням А. Громицького від обов'язків керівничого Центрального архівного управління УСРР постановою Президії ЦВК УСРР на цю посаду призначено Г. Барвінка. *ЗЗ*. — 1935. — № 41. — Ст. 189, 190.

14–16 листопада

3. *Москва*. У роботі Першої всесоюзної наради робітників і робітниць — стахановців промисловості і транспорту — взяла участь велика делегація УСРР. Під час наради і відразу після неї в металургійній, вугільній та ін. промисловості УСРР, а також на залізничному транспорті масово встановлювались нові рекорди по виробництву товарів, видобутку чавуну та вугілля, тощо. Після всесоюзної наради відбувались обласні, районні, міські і галузеві зльоти стахановців. *Комуніст*. — 1935. — 16 *листопада*, 20–30 *листопада*.

15 листопада (п'ятниця, третій день шестиденки)

2, 9. *Сімферополь (Кримська АСРР, РСФРР)*. Відбулись святкові заходи з нагоди 15-річчя звільнення Криму від військ Врангеля. Відбулися військовий та фізкультурний паради, спортивні ігри. *Вісті*. — 1935. — 17 *листопада*; *Комуніст*. — 1935. — 17 *листопада*.

2. *Одеса*. Частини Червонопрапорної Перекопської дивізії разом з тру-дящими міста відзначали 15-річний ювілей штурму Перекопу. *Комуніст*. — 1935. — 16 *листопада*.

2. *УСРР*. В українській пресі широко відзначалося 15-річчя взяття Перекопу. *Комуніст*. — 1935. — 15 *листопада*, *Вісті*. — 1935. — 15 *листопада*.

4. *Москва*. У зв'язку з 15-річчям встановлення радянської влади в Криму РНК СРСР ухвалив провести в день святкування закладини в м. Сімферополі татарського театру, а у м. Керчі — Палацу культури. *Комуніст*. — 1935. — 15 *листопада*.

9. *Київ*. Почалась перша обласна олімпіада державних колгоспних театрів. *Вісті*. — 1935. — 17 листопада.

10. *Горлівка Донецької області*. На шахті ім. Сталіна стався великий обвал, 9 осіб залишилися відрізними від виходу. Через 5 діб шахтарі були врятовані. *Вісті*. — 1935. — 21 листопада.

15–16 листопада

2, 3. *Запоріжжя Дніпропетровської області*. На Запорізькому алюмінієвому заводі відбувся Всесоюзний зліт стахановців алюмінієвої промисловості. *Комуніст*. — 1935. — 16 листопада.

17 листопада (неділя, п'ятий день шестиденки)

1. *Київ*. Згідно постанови ЦВК УСРР товариство “Автодор” було ліквідоване. *ЗЗ*. — 1935. — № 42. — Ст. 195.

17–19 листопада

3. *Ворошиловград (нині — Луганськ) Донецької області*. Відбувався перший всесоюзний зліт стахановців паровозобудування. У зверненні до всіх робітників паровозних заводів СРСР зліт закликав не пізніше 15 грудня виконати річний план паровозобудування. *Комуніст*. — 1935. — 18 листопада, 20 листопада.

18 листопада (понеділок, вихідний день).

1. *Варшава (Друга Річтосполита Польська)*. Розпочалось слухання справи про вбивство 15 червня 1934 р. міністра внутрішніх справ Польщі Б. Перацького. Хоча член ОУН Г. Мацейко, який вбив Б. Перацького, втік за кордон, у співучасті в убивстві обвинувачувалися 12 членів ОУН, в т. ч. С. Бандера. *Вісті*. — 1935. — 20 листопада.

4. *Київ*. Відкрито зразковий дитячий звуковий кінотеатр ім. С. Косіора. *Комуніст*. — 1935. — 20 листопада.

19 листопада (вівторок, перший день шестиденки)

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову РНК УСРР “Про будівництво будинків червоноармійців-колгоспників” у Київській, Вінницькій, Одеській областям та АМСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 143, 163–165; ф. 1, оп. 6, спр. 403, арк. 10–14*.

9. *УСРР*. Розпочався воєнізований похід 50 комсомольців по слідах бойового походу XI армії, якою командував С. Кіров. *Вісті*. — 1935. — 20 листопада.

20 листопада (середа, другий день шестиденки)

1. *Москва*. Постановою ЦВК і РНК СРСР “Про затвердження осіб вищого командного і начальницького складу РСЧА у військових званнях”

разом з іншими у військовому званні командарма 1-го рангу затверджений командувач військ Київського військового округу Й. Якір, у військовому званні командарма 2-го рангу — командувач військ Харківського військового округу І. Дубовий, командувач приморської групи військ І. Федько, у військовому званні флагмана флоту 2-го рангу — командувач Чорноморського флоту І. Кожанов, у військовому званні армійського комісара 2-го рангу — заступник командувача військ Київського військового округу по політичній частині М. Амелін, заступник командувача Чорноморського флоту по політичній частині Г. Гугін, заступник командувача військ Харківського військового округу по політичній частині С. Кожевников. *Вісті*. — 1935. — 21 листопада.

1. *Київ*. Президія київської міської ради у зв'язку з 60-річчям від дня народження “весоюзного старости” М. Калініна ухвалила перейменувати Радянський майдан і Софіївську вулицю на майдан і вулицю імені Калініна. Дитяча лікарня у Жовтневому районі Києві і лікарня села Велика Димерка названі іменем товариша М. Калініна. *Вісті*. — 1935. — 20 листопада.

3. *УСРР*. Республіка звітувала про виконання річного плану заготівлі і закупівель махорки. *Комуніст*. — 1935. — 26 листопада.

3. *Чернігівська область*. Область звітувала про виконання річного плану заготівель махорки. *Комуніст*. — 1935. — 23 листопада.

4. *Харків*. Відкрито Українську картинну галерею. *Комуніст*. — 1935. — 21 листопада.

21 листопада (четвер, третій день шестиденки)

2. *Красний Луч Донецької області*. Після двотижневого розгляду закінчився суд над “саботажниками стаханівських методів роботи” на шахті ім. “Известий”. За вироком суду керівників шахти засуджено до різних термінів ув'язнення (від 1 до 7 років). *Вісті*. — 1935. — 22 листопада.

3. *Київ*. Для забезпечення виконання планів заготівель хутра в сезоні 1935/1936 рр. була ухвалена спеціальна постанова РНК УСРР. 33. — 1935. — № 47. — Ст. 226.

9. *Москва*. Фінішували 20 робітників, які взяли участь у переході в протигазах за маршрутом Донбас — Москва. *Комуніст*. — 1935. — 22 листопада.

23 листопада (субота, п'ятий день шестиденки)

4. *Москва*. Постановою РНК СРСР затверджений новий Статут Академії наук СРСР. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 24 ноября; 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 59. — Ст. 484.

7. *с. Марківці Летичівського району Вінницької області*. Народився Блаженніший митрополит Київської і всієї України Володимир (у миру Віктор Маркіянович Сабодан), предстоятель УПЦ Московського Патріархату з 27 травня 1992 р.

24 листопада (неділя, вихідний день)

3. Дніпропетровська область. Область звітувала про виконання річного плану збирання бавовнику. *Комуніст.* — 1935. — 26 листопада.

25 листопада (понеділок, перший день шестиденки)

1. Москва. Ухвалено постанову ЦВК СРСР “Про встановлення ордена «Знак Пошани», де визначено зображення ордена та принципи нагородження як окремих громадян, так і колективів “за високі виробничі показники в промисловості, сільському господарстві, на транспорті, в торгівлі, за особливі досягнення в науково-дослідній, культурній і спортивній діяльності, за внесення в усі галузі соціалістичного будівництва технічних поліпшень і винаходів, які мають велике економічне значення, за заслуги по підвищенню боєздатності Червоної армії і обороноздатності Союзу РСР”. *33 СРСР.* — 1936. — № 24. — Ст. 223.

26 листопада (вівторок, другий день шестиденки)

1. Москва. За постановою ЦВК і РНК СРСР “Про затвердження осіб керівного складу Головного управління державної безпеки НКВС Союзу РСР у спеціальних званнях” поруч з іншими у військовому званні комісара державної безпеки 1-го рангу затверджені народний комісар внутрішніх справ УСРР В. Балицький, у військовому званні комісара державної безпеки 2-го рангу — заступник народного комісара внутрішніх справ УСРР З. Кацнельсон і начальник управління НКВС по Харківській області К. Карлсон. *Вісті.* — 1935. — 1 грудня; *Комуніст.* — 1935. — 27 листопада, 1 грудня.

3. Москва. Наказом по Наркомату важкої промисловості СРСР за “погану роботу по організації стаханівського руху, за занедбаність підготовчих робіт, зрив циклічності й незадовільну роботу зрубних машин” керівник тресту “Кадіїввугілля” Власов знятий з роботи і призначений завідувачем шахти ім. Балицького. Відбулись також інші кадрові зміни. *Комуніст.* — 1935. — 27 листопада.

7. Київ. Помер вчений-славіст, колишній директор Колегії Павла Галагана та професор Київського університету св. Володимира Андронік Степович (Дудка-Степович) (1857–1935).

26–27 листопада

3. Київ. Відбувся 3-й обласний зліт колгоспників-ударників Київщини. *Комуніст.* — 1935. — 26 листопада, 27 листопада, 28 листопада.

27 листопада (середа, третій день шестиденки)

3. Київ. Політбюро ЦК КП(б) встановило план продажу хліба, борошна й круп на грудень 1935 р. по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 147–148; ф. 1, оп. 6, спр. 403, арк. 40–46.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило провести гастролі Київського державного академічного театру опери та балету в Москві з 20 лютого 1936 р. та затвердило репертуар гастролей. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 148; ф. 1, оп. 6, спр. 403, арк. 73.*

6. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило підтримати перед ЦК ВКП(б) прохання Донецького обкому КП(б)У про передачу клубу будівельників ім. Шевченка в м. Сталіно для організації Будинку піонерів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 403, арк. 47.*

6. *Кам'янське (з 1936 р. — Дніпродзержинськ) Дніпропетровської області*. Розпочато рух трамваїв. *Комуніст. — 1935. — 29 листопада.*

7. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР про асигнування 25 тис. руб. на будівництво пам'ятника на могилі акад. М. Грушевського. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 146, 167.*

29 листопада (п'ятниця, п'ятий день шестиденки)

3. *Москва*. В зв'язку із виконанням річного плану хлібоздачі постановою РНК СРСР та ЦК ВКП(б) колгоспам, колгоспникам та одноосібникам Київської, Чернігівської, Вінницької, Дніпропетровської та Одеської областей дозволено безперешкодно продавати свій хліб кооперативним організаціям, а також на базарах і залізничних станціях. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 3 декабрия; Вісті. — 1935. — 2 грудня; 33 СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 63. — Ст. 508.*

4. *Київ*. Постановою президії ВУАН зі складу членів-кореспондентів ВУАН як ворог народу виключений літературознавець, директор Інституту Тараса Шевченка Є. Шабліовський. *Історія Національної академії наук України. 1934–1937: Документи і матеріали. — К., 2003. — С. 431.*

Листопад

2, 4. *Київ, Харків*. За ухвалою НКО УСРР організовані спеціальні школи для дітей, “які систематично порушують шкільну дисципліну, дезорганізують навчальну роботу і негативно впливають своєю антигромадською поведінкою на решту учнів”. *Вісті. — 1935. — 30 жовтня.*

4. *Київ*. Головним управлінням кінофотопромисловості і київським обласним кінофототрестом на відзнаку 15-річчя української радянської кінематографії організована перша на Україні фотовиставка. *Вісті. — 1935. — 14 серпня.*

4. *с. Оболоньє Коропського району Чернігівської області*. У приміщенні колишньої церкви відкрито колгоспний будинок піонерів. *Вісті. — 1935. — 28 жовтня.*

4. *Москва*. У зв'язку з 15-річчям встановлення радянської влади в Криму РНК СРСР відпустив 500 тис. руб. на видання кримськотатарською мовою праць К. Маркса, Ф. Енгельса, В. Леніна, Й. Сталіна, зокрема перекладу книги Сталіна “Питання лєнінізму”. *Вісті. — 1935. — 15 листопада.*

4. *Харків*. Центральний партійний архів і Музей революції організували на харківських заводах і фабриках кутки-виставки, присвячені революційним подіям 1905 року. *Вісті*. — 1935. — 17 листопада.

4. *Вінниця*. Відбулась перша обласна виставка народної творчості. *Вісті*. — 1935. — 23 листопада.

4. *УСРР*. На кіноекрани вийшов художній звуковий фільм Московської кіностудії “Мосфільм” і Київської кіностудії “Українфільм” “Аероград” (сценарист і режисер — О. Довженко, оператори М. Гіндін, Е. Тіссе, М. Смирнов, художники О. Уткін, В. Пантелєєв, композитор Д. Кабалевський, звукооператор М. Тимарцев, текст пісень В. Гусєва). *Вісті*. — 1935. — 5 листопада; *Комуніст*. — 1935. — 5 листопада; *Фільмографія // Жукова А. Є., Журов Г. В. Українське радянське кіномистецтво. 1930–1941: Нариси*. — К., 1959. — С. 225.

4. *УСРР*. До 18-ої роковини Великої жовтневої соціалістичної революції Київська кінофабрика “Українфільму” випустила звуковий художній музичний фільм “Інтриган” (“Найсолодший політ”) (сценарій С. Лазуріна, режисер Я. Урінов, оператори Ю. Вовченко, Г. Хімченко, О. Пищиків, художник С. Зарицький, композитор Л. Половинкін, текст пісень В. Лебедева-Кумача, звукооператори Г. Григор’єв, П. Карпов, В. Гіршберг). *Фільмографія // Жукова А. Є., Журов Г. В. Українське радянське кіномистецтво. 1930–1941: Нариси*. — К., 1959. — С. 225.

4. *Одеса*. Вийшов перший номер журналу Селекційно-генетичного інституту (Одеса) та ВАСХНІЛ “Яровізація: Журнал по біології розвитку рослин”. *Комуніст*. — 1935. — 4 листопада.

4. *США*. Вийшла з друку книга “Я пишу, як хочеться” (*I Write As I Please*. New York: Simon and Schuster, 1935) кореспондента “New York Times” у Москві В. Дюранті (Walter Duranty), в якій журналіст писав про величезні досягнення СРСР за 18 років соціалістичного будівництва. *Комуніст*. — 1935. — 5 листопада, *Комуніст*. — 1936. — 1 січня.

4. *Київ*. У столиці УСРР перебувала делегація архітекторів Азербайджану, які вивчали досвід українських архітекторів. *Комуніст*. — 1935. — 14 листопада.

4, 5. *Київ*. Завершено ремонт і реконструкцію Андріївської церкви. *Комуніст*. — 1935. — 21 листопада.

4. *Кримська АСРР (РСФРР)*. На місцях боїв за Перекоп 1920 р. працювала експедиція художників, які брали участь у створенні панорами “Штурм Перекопа”. *Комуніст*. — 1935. — 26 листопада.

4. *УСРР*. На кіноекрани вийшов фільм “Боротьба за Київ”, присвячений маневрам військ Київського військового округу 1935 р. *Комуніст*. — 1935. — 3 грудня.

4, 8. *Київ*. Відбулись виступи польської співачки Є. Бандровської-Турської (Ewa Bandrowska-Turska), іспанського гітариста А. Сеговія (Andrés Torres Segovia) і артиста міланської опери Е. Д. Ламенто. *Вісті*. — 1935. — 17 жовтня.

6. *УСРР*. На початку місяця у містах України працювали передсвяткові базари, де продавались продукти харчування, одяг, взуття, культтовари. *Вісті*. — 1935. — жовтень, грудень.

6. *Київ*. Цех товарів широкого вжитку заводу “Ленінська кузня” почав виготовляти дитячі педальні літаки. *Комуніст*. — 1935. — 17 листопада.

8. *Київ, Харків, Дніпропетровськ*. Перебували чехословацька, бельгійська і французька робітничі делегації, що були присутні на святкуванні 18-ї річниці жовтневої революції у Москві. *Комуніст*. — 1935. — 16 листопада.

8. *Запоріжжя Дніпропетровської області*. Перебувала делегація іспанських і голландських робітників, що приїздили до СРСР на Жовтневі свята. *Комуніст*. — 1935. — 28 листопада.

1 грудня (неділя, перший день шестиденки)

2, 7. *УСРР*. У зв'язку з роковинами смерті С. Кірова в українській пресі багато місця були приділено висвітленню життя та діяльності С. Кірова. Український радіокомітет організував передачі пам'яті С. Кірова. *Комуніст*. — 1935. — 1 грудня.

4. *УСРР*. Розпочалась торгівля шкільним письмовим приладдям у 100 районах України. *Вісті*. — 1935. — 18 вересня.

4. *Київ*. Комітет по спорудженню пам'ятника Т. Шевченку у Києві в основному затвердив проект, поданий скульптором М. Манізером та архітектором І. Лангбардом. *Вісті*. — 1935. — 9 грудня.

7. *Київ*. У зв'язку із загибеллю композитора М. Коляди РНК УСРР ухвалив постанову про надання його імені Харківському музичному технікуму, виділення 2-х стипендій ім. М. Коляди в Київській та Одеській консерваторіях та встановлення для двох дітей М. Коляди персональної пенсії у 250 руб. до їх повноліття. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 153, 184*.

1–20 грудня

4. *УСРР*. Відбувався кінофестиваль колгоспної молоді України у 125 районних звукових кінотеатрах областей України та АМСРР і в 500 кінопересувних пунктах. *Вісті*. — 1935. — 26 жовтня, 27 жовтня, 22 грудня.

2 грудня (понеділок, другий день шестиденки)

1. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про форму одягу і знаки відмінності командного, начальницького і рядового складу сухопутних і повітряних сил Робітничо-селянської Червоної армії”. *ЗЗ СРСР*. — 1936. — № 11. — Ст. 98.

1. *Москва*. Ухвалено постанову РНК СРСР “Про знаки відмінності командного і начальницького складу морських сил Робітничо-селянської Червоної армії”. *ЗЗ СРСР*. — 1936. — № 11. — Ст. 99.

2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови ЦВК УСРР про нагородження грамотами ЦВК УСРР десяти кращих піонервожатих. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 151, 177.*

2, 3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект листа РНК УСРР і ЦК КП(б)У до всіх обкомів, облвиконкомів, райпарткомів, райвиконкомів, директорів МТС, правлінь колгоспів в зв'язку з фактами порушення основних статей статуту сільськогосподарської артілі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 153, 180–181.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект листа ЦК КП(б)У до всіх обкомів КП(б)У про заходи, які потрібно вжити щодо роботи місцевої промисловості в зв'язку з розгортанням стахановського руху. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 153, 182–183.*

3. *Київ*. Постановою РНК УСРР і ЦК КП(б)У по колгоспно-селянському сектору затверджено на 1936 р. план сівби ярих культур — 12 565,1 тис. га, план оранки чистих парів — 3 027 тис. га і сіяних випасів — 146,4 тис. га з розподілом по областях і культурам. *ЗЗ. — 1935. — № 44–45. — Ст. 213; Комуніст. — 1935. — 5 грудня; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 403, арк. 89–101.*

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про організацію підготовки до всесоюзної сільськогосподарської виставки 1937 року”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 154.*

4. *Київ*. Постановою президії ЦВК УСРР з нагоди десятиліття газети “Комсомолец України” за активну роботу на ділянці господарсько-культурного будівництва і велику організаторську діяльність по комуністичному вихованню молоді газета “Комсомолец України” та її редактор Мінаїн нагороджені почесними грамотами ЦВК УСРР. *ЗЗ. — 1935. — № 44–45. — Ст. 214; Вісті. — 1935. — 4 грудня.*

4. *Москва*. Постановою ЦВК СРСР Нікітському ботанічному саду надано ім'я В. Молотова. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 3 декабрия; Вісті. — 1935. — 3 грудня; ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 62. — Ст. 495.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову про забезпечення зошитами шкіл в четвертому кварталі 1935 р. та в першому кварталі 1936 р. із визначенням кількості зошитів та районів завезення зошитів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 152–153.*

9. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило нагородити грамотами ЦВК УСРР 22-х учасників походу в протигазах за маршрутом Сталіно–Москва (1 200 км.), що розпочався 21 жовтня, а закінчився 21 листопада. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 153; ф. 1, оп. 6, спр. 403, арк. 153–158.*

3 грудня (вівторок, третій день шестиденки)

4. *Київ*. Ухвалено постанову ЦВК УСРР “Про нагородження грамотами ЦВК УСРР кращих піонервожатих”, згідно з якою “за довголітню й віддану

роботу над комуністичним вихованням дітей” було нагороджено 10 піонервожатих. *ЗЗ. — 1935. — № 44-45. — Ст. 215; Вісті. — 1935. — 6 грудня; Комуніст. — 1935. — 5 грудня.*

3 грудня 1935 — 1 січня 1936

4. *УСРР.* Відбувався перший український кінофестиваль колгоспної молоді, організований ЦК ЛКСМУ і “Українфільмом”. Кінофестиваль був проведений у 219 районах, в 4 892 селах. Учасниками кінофестивалю стали 1 350 тис. осіб. *Комуніст. — 1935. — 3 грудня; Вісті. — 1935. — 2 грудня, 3 грудня; Вісті. — 1936. — 5 січня.*

4 грудня (середа, четвертий день шестиденки). Введення у храм Пресвятої Богородиці

3. *Москва.* Ухвалено постанову РНК СРСР “Про перепис худоби за станом на 1 січня 1936 року”. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК. — 1935. — 3 декабрия; Вісті. — 1935. — 5 грудня; ЗЗ СРСР. — 1935. — Відділ перший. — № 64. — Ст. 516.*

3. *Київ.* Політбюро ЦК КП(б)У затвердило розподіл по областям сільськогосподарських машин авансового заводу в рахунок першого кварталу 1936 року. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 155, 185.*

4. *Київ.* Згідно постанови ЦК ЛКСМУ в пресі широко відзначено 10-річчя газети “Комсомолец України”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 150.*

9. *Київ.* Постановою президії ЦВК УСРР 22 учасника походу в проти-газах за маршрутом Сталіно–Москва нагороджені грамотами ЦВК УСРР. *ЗЗ. — 1935. — № 44–45. — Ст. 216; Комуніст. — 1935. — 5 грудня.*

5 грудня (четвер, п'ятий день шестиденки)

3. *Донецька область.* Знатний бригадир Донбасу Ф. Артюхов встановив новий рекорд, вирубавши із 13 кріпильниками 563 тонни вугілля. *Вісті. — 1935. — 8 грудня.*

4. *Київська та Вінницька області.* Розпочався український кінофестиваль колгоспної молоді. Молоді колгоспники переглядали твори радянської кінематографії. *Вісті. — 1935. — 8 грудня.*

6. *Москва.* Постановою Ради праці і оборони з 10 грудня 1935 р. встановлено знижені державні єдині роздрібні ціни на сочевицю (стосовно III територіального поясу): на сочевицю тарілкову — 1 руб. 40 коп., сочевицю дрібнонасіну — 1 руб. за кілограм. Народним комісаріатам внутрішньої торгівлі та фінансів СРСР та Комітету заготівель сільськогосподарських продуктів при РНК СРСР було доручено встановити знижені ціни на сочевицю по решті поясів. *ЗЗ СРСР. — 1936. — № 5. — Ст. 44.*

5–6 грудня

4, 6. *Київ*. Відбулась перша обласна конференція з переливання крові. *Комуніст*. — 1935. — 6 грудня, 8 грудня.

6 грудня (п'ятниця, вихідний день)

4. *Севастополь* (Кримська АСРР, РСФРР). Відкрито пам'ятник лейтенантові П. Шмідту. *Вісті*. — 1935. — 9 грудня.

7 грудня (субота, перший день шестиденки)

3. *Київ*. Відповідно до постанови Народного комісаріату земельних справ УСРР за виняткові наслідки роботи бригад П. Ангеліної та І. Острогляда, досягнуті “завдяки високій трудовій дисципліні, правильній організації догляду і роботи тракторів, запровадженню стаханівських методів опанування техніки” Наркомзем УСРР преміював бригадирів та членів їх бригад грошовими винагородами. *Вісті*. — 1935. — 8 грудня.

3. *Київ*. Відбувся зліт стахановців-кривоносівців київського вузла Південно-Західної залізниці, присвячений достроковому виконання залізницею річного плану. *Вісті*. — 1935. — 9 грудня.

8 грудня (неділя, другий день шестиденки)

2. *Москва*. Постановою ЦВК СРСР у зв'язку із святкуванням 15-річчя Перекопського штурму та за успіхи в бойовій і політичній підготовці 51-ша стрілецька Перекопська Червонопрапорна дивізія нагороджена орденом Леніна. *Вісті*. — 1935. — 9 грудня; *Комуніст*. — 1935. — 9 грудня.

2. *Москва*. Ухвалено постанову ЦВК СРСР про нагородження орденами Леніна та Трудового Червоного прапора 140 осіб — ініціаторів стаханівського руху в промисловості і на транспорті, в тому числі О. Стаханова, Ф. Артюхова, М. Дюканова, І. Молостова, П. Кривоноса та ін. *Вісті*. — 1935. — 9 грудня; *Комуніст*. — 1935. — 9 грудня.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про реалізацію постанови РНК СРСР і ЦК ВКП(б) «Про роботу споживкооперації на селі» по Київській, Дніпропетровській, Вінницькій, Чернігівській, Харківській, Одеській, Донецькій областях і АМСРР”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 156, 187–198*.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Про реорганізацію системи торгів України” в зв'язку з ліквідацією міської споживчої кооперації та передачею торгової сітки до системи державної торгівлі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 156, 199–200; ф. 1, оп. 6, спр. 404, арк. 39–50*.

9 грудня (понеділок, третій день шестиденки)

3. *Київ*. Каменяр київського Верстатобуду Ніцевич уклав 41,72 кубометри буту за 6 год. 38 хв., виконавши завдання на 1 734%. *Комуніст*. — 1935. — 10 грудня.

10 грудня (вівторок, четвертий день шестиденки)

1, 3. *Москва*. ЦВК СРСР постановив задовольнити клопотання донецьких обласних організацій і надати новій шахті Ворошиловвугілля ім'я Й. Сталіна. *Вісті*. – 1935. – 11 грудня; *Комуніст*. – 1935. – 11 грудня.

1, 3. *Москва*. ЦВК СРСР постановив задовольнити клопотання донецьких обласних організацій і надати новій шахті Макіїввугілля ім'я С. Орджонікідзе. *Вісті*. – 1935. – 11 грудня; *Комуніст*. – 1935. – 11 грудня.

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило лист ЦК КП(б)У (із грифом “цілком таємно”) секретарям обкомів, міськкомів та райкомів КП(б)У в зв'язку з притягненням до судової відповідальності осіб, виключених з партії по перевірці партдокументів, де наголошувалось, що “не можна судити та саджати у тюрму лише за укривання свого соціального походження або навіть приписування партстажу”, а лише “за скоєні злочини ... проти партії і радянської влади”. Підкреслювалось, що ЦК КП(б)У запропонував Генеральній прокуратурі та Верховному Суду України перевірити всі справи засуджених у зв'язку із перевіркою партдокументів і відмінити всі “неправильно винесені” вироки, звільнивши тих, хто незаконно утримувався під вартою. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 157, 201–202.

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило скликати III сесію ЦВК УСРР XIII скликання 1-го лютого 1936 р. та затвердило її порядок денний. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 157; ф. 1, оп. 6, спр. 403, арк. 62–63.

10–11 грудня

3. *Харків*. Відбувся обласний зліт кращих ланкових бурякових ланів. *Комуніст*. – 1935. – 11 грудня.

11 грудня (середа, п'ятий день шестиденки)

3. *Київ*. Ухвалена постанова ЦК КП(б)У “Про хід м'ясоздачі в Ічнянському районі Чернігівської області, Кам'янському на Дніпрі районі Дніпропетровської області, Краснопільському районі Харківської області, в Черновецькому районі Вінницької області”, в якій суворо наголошувалось на необхідності виконання планів м'ясопоставок. *Комуніст*. – 1935. – 12 грудня; *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 404, арк. 70–78.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило переглянути статут Української академії наук відповідно до нового статуту Академії наук СРСР та подати його на затвердження черговій сесії ВУАН. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 158; ф. 1, оп. 6, спр. 404, арк. 79–80.

6. *Київ*. Відкрився магазин “Гастроном” на розі вул. Леніна та Воровського (пізніше – Центральний гастроном на вул. Хрещатик, нині не існує). *Вісті*. – 1935. – 11 грудня, 12 грудня; *Комуніст*. – 1935. – 10 грудня.

7. *Стокгольм (Королівство Швеція)*. Помер видатний український оперний співак-тенор Модест Менцинський (1875–1935).

13 грудня (п'ятниця, перший день шестиденки)

1. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови ЦВК УСРР про реорганізацію органів влади в Слов'янському районі Донецької області, відповідно до якої Слов'янський район був ліквідований. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 159, 206.*

3. *Москва*. Постановою ЦВК СРСР за відмінну роботу на комбайні, яка дала перевищення норми на 100–400%, нагороджено орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора та “Знак Пошани” передових комбайнерів і комбайнерок, в тому числі і з України. *Вісті. – 1935. – 14 грудня; Комуніст. – 1935. – 14 грудня.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило організувати в м. Одесі Науково-дослідний інститут експериментальної офтальмології. Директором інституту був затверджений заслужений діяч науки проф. В. Філатов. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 158.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову “Про реконструкцію театру російської драми” у 1936 р. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 404, арк. 112.*

14 грудня (субота, другий день шестиденки)

1. *Москва*. Ухвалено постанову ЦВК СРСР “Про стан справ з розглядом скарг трудящих”, де йшлося про “уважне і чуйне ставлення до скарг трудящих, про особистий розгляд цих скарг безпосередньо керівниками установ, про рішучу боротьбу проти тяганини і бюрократизму апарату при прийомі і розгляді скарг”. *ЗС СРСР. – 1936. – № 31. – Ст. 274.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило провести в січні 1936 р. святкування 15-річчя існування театру ім. І. Франка. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 159.*

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У розглянуло питання про український з'їзд радянських архітекторів, визначило датою його проведення 12 лютого 1936 р., затвердило порядок денний поширеного пленуму оргкомітету Спілки радянських архітекторів України для підготовки з'їзду та порядок денний самого з'їзду. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 160–161.*

6. *Київ*. На сцені Київського театру музичної комедії (нині – Київський національний академічний театр оперети) у будинку колишнього Троїцького народного дому відбулась перша прем'єра – “Летюча миша” Й. Штрауса. <http://www.primetour.ua/ru/excursions/theatre/Kievskiy-natsionalnyiy-akademicheskij-teatr-operettyi.html>

15 грудня (неділя, третій день шестиденки)

1. *Київ*. У зв'язку із економічними умовами Слов'янського району, його великим промисловим значенням та перспективами розвитку міста Слов'янська була ухвалена постанова президії ЦВК УСРР “Про реорганізацію органів влади в Слов'янському районі Донецької області”. *ЗС. – 1935. – № 46. – Ст. 219.*

3. *Москва*. В зв'язку із виконанням річного плану хлібоздачі постановою РНК СРСР та ЦК ВКП(б) колгоспам, колгоспникам та одноосібникам Харківської області дозволено безперешкодно продавати свій хліб кооперативним організаціям, а також на базарах і залізничних станціях. *Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК*. — 1935. — 3 декабрия; *Вісті*. — 1935. — 16 грудня; *ЗЗ СРСР*. — 1935. — Відділ перший. — № 65. — Ст. 521.

4. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект постанови “Про відзначення сторічного ювілею Київського державного університету та стотридцятирічного ювілею Харківського державного університету”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 161, 207–209*.

16 грудня (понеділок, четвертий день шестиденки)

3. *Київ*. Ухвалено звернення РНК УСРР і ЦК КП(б)У “Боротися за врожай цукрових буряків у 1936 р. по Україні в 250 центнерів в середньому з гектара”. *ЗЗ*. — 1935. — № 46. — Ст. 218; *Вісті*. — 1935. — 17 грудня.

4. *Київ*. Постановою Президії ЦВК УСРР “Про відзначення сторічного ювілею Київського державного університету та стотридцятирічного ювілею Харківського державного університету” за видатні заслуги в галузі науки та підготовки українських радянських кадрів звання заслужених діячів науки надані професорам Київського університету акад. І. Шмальгаузену, акад. О. Палладіну, акад. В. Яворському, проф. В. Фінну, колишньому професору Київського держуніверситету акад. Д. Граве, професорам Харківського держуніверситету Д. Соболеву, Д. Сінцову, Г. Петренко, М. Євдокимову, В. Залеському та професорам Харківського медичного інституту В. Шамову, В. Протопопову, О. Марзеєву. З 1 січня 1936 р. встановлені 10 стипендій імені сторіччя університету в Київському державному університеті та по 10 стипендій імені стотридцятиріччя університету в Харківському державному університеті та Харківському медичному інституті по 300 руб. кожна. *ЗЗ*. — 1935. — № 46. — Ст. 220; *Вісті*. — 1935. — 17 грудня.

17 грудня (вівторок, п'ятий день шестиденки)

2. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову ЦК ЛКСМУ про скликання IX з'їзду комсомолу України 20 лютого 1936 р. та його порядок денний. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 161*.

3. *Київ*. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило план закупок насіння льону-довгунця і коноплі по областям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 161–162*.

4. *Київ*. Відбувся урочистий пленум Київської міськради за участю представників партійних, професійних і громадських організацій м. Києва, присвячений 100-річчю Київського державного університету. *Вісті*. — 1935. — 14 грудня; *Комуніст*. — 1935. — 17 грудня.

18 грудня (середа, вихідний день)

7. *Новгородка Дніпропетровської області*. Народився Віктор Васильович Скопенко (1935–2010), академік НАН України, ректор Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (1985–2008).

10. *Шахта ім. Дзержинського Горлівського району Донецької області*. В шахті стався вибух та почалась пожежа, внаслідок чого 14 шахтарів загинуло. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 376, арк. 162; ф. 1, оп. 6, спр. 404, арк. 155–156.*

18–21 грудня

4. *Київ*. Відбулась ювілейна наукова сесія Київського державного університету, присвячена сторіччю його існування. На сесії було заслухано 68 наукових доповідей вчених Києва, Москви, Ленінграду, Тифлісу, Казані, Одеси, Дніпропетровська. *Вісті. – 1935. – 14 грудня, 20 грудня, 22 грудня; Комуніст. – 1935. – 22 грудня.*

19–24 грудня

4. *Харків*. Працював III Всесоюзний з'їзд фізіотерапевтів. *Вісті. – 1935. – 21 грудня, 22 грудня; Комуніст. – 1935. – 26 грудня.*

20 грудня (п'ятниця, другий день шестиденки)

1. *Москва*. Ухвалено постанову ЦВК СРСР “Про нагородження орденом Леніна керівників ряду областей, країв і республік за успішну роботу”. Зокрема, за “видатні успіхи в галузі сільського господарства і промисловості” та за “перевищення державних планів по сільському господарству” орденом Леніна нагороджені 11 осіб з України, в тому числі С. Косіор, П. Любченко, М. Демченко, П. Постишев, М. Василенко, С. Саркісов, М. Ха-таєвич. *Вісті. – 1935. – 21 грудня; Комуніст. – 1935. – 21 грудня.*

3, 6. *Київ*. Постановою РНК УСРР скасовані всі постанови про встановлення штрафних тарифів по комунальних послугах. *ЗЗ. – 1936. – № 3. – Ст. 13; Хронологічне зібрання. – Т. 1. – С. 568.*

21 грудня (субота, третій день шестиденки)

3. *Донецька область*. Промисловість Донецького басейну звітувала про виконання річного плану. *Комуніст. – 1935. – 22 грудня.*

21–25 грудня

1. *Москва*. Відбувся пленум ЦК ВКП(б), на порядку денному якого стояли: 1) Питання промисловості та транспорту у зв'язку із стаханівським рухом, 2) Підсумки перевірки партійних документів. Були ухвалені відповідні резолюції. *Резолюції Пленума Центрального комітета ВКП(б) 21–25 декабря 1935 г. – М.: Партиздат, 1936.*

22 грудня (неділя, четвертий день шестиденки)

3. *Донецька область*. Новий рекорд видобутку вугілля встановив майстер шахти № 1 “Красная Звезда” тресту “Чистяківвугілля” Абрамов, видобувши за 6-тигодинну зміну 770 тонн вугілля. *Комуніст*. — 1935. — 23 грудня.

4. *УСРР*. З нагоди 30-річчя грудневого повстання 1905 р. в українській пресі вміщено багато матеріалів, що висвітлювали події 1905 р. *Комуніст*. — 1935. — 22 грудня.

9. *Київ*. Світовий рекорд у піднятті тягарів (305 кг) встановив гирьовик Г. Попов на українському зльоті важкоатлетів. *Вісті*. — 1935. — 24 грудня.

23 грудня (понеділок, п'ятий день шестиденки)

2. *Запоріжжя Дніпропетровської області*. Почав діяти Дніпровський магнієвий завод, що першим став виробляти промисловий магній. <http://1015.ua.all-biz.info/info.php?block=history>

23–26 грудня

4. *Харків*. У Харківському державному університеті працювала ювілейна сесія, присвячена 130-річчю університету та 125-річчю Харківського медичного інституту. *Вісті*. — 1935. — 6 грудня, 27 грудня, 28 грудня; *Комуніст*. — 1935. — 24 грудня.

25 грудня (середа, перший день шестиденки)

4. *Сталіно (нині — Донецьк)*. В обласному музеї Революції було відкрито велику виставку, присвячену революції 1905 року. *Вісті*. — 1935. — 22 грудня.

25–27 грудня

3. *Київ*. Відбувався IV пленум центральної ради Товариства винахідників України, у роботі якого взяли участь близько 200 делегатів — винахідників вугільної, машинобудівної, металургійної та легкої промисловості, а також винахідники воєнних частин. *Комуніст*. — 1935. — 26 грудня, 27 грудня.

26 грудня (четвер, другий день шестиденки)

1, 3. *Москва*. В столиці СРСР відбулось засідання політбюро ЦК КП(б)У, на якому були розглянуті питання та ухвалені відповідні рішення про організацію курсів по підготовці керівних районних радянських працівників при ЦВК УСРР, про план завозу тракторів у 1936 р. по областям, про капіталовкладення по комунальному господарству, про призначення на 25 січня 1936 р. пленуму ЦК КП(б)У, про перенесення сесії ЦВК УСРР на 7 лютого 1936 р., про розподіл цегли на перший квартал 1936 р. по галузям та про затвердження проекту архітектора Й. Лангбарда як найбільш придатного для будівництва у м. Києві будинків ЦК КП(б)У та РНК УСРР. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 407, арк. 9–10.

1. *Київ*. Ухвалена постанова президії ЦВК УСРР “Про настановлення тов. Симоненка О. Л. на УповНКЗв’язку Союзу РСР при уряді УСРР”. 33. — 1935. — № 47. — Ст. 223.

3. *УСРР*. Місцева промисловість України виконала річний план, про що доповів ЦК КП(б)У і РНК УСРР нарком місцевої промисловості УСРР М. Алексєєв. *Комуніст*. — 1935. — 26 грудня.

4. *Харків*. Відкрилась перша наукова конференція Харківського медичного інституту. *Комуніст*. — 1935. — 27 грудня.

26–27 грудня

1, 3. *УСРР*. В партійних організаціях та на фабриках і заводах відбулись збори, на яких обговорювались рішення Пленуму ЦК ВКП(б), що відбувався у Москві 21–26 грудня 1935 р. *Комуніст*. — 1935. — 27 грудня.

9. *Київ*. Відбувались всеукраїнські змагання гімнастів. *Комуніст*. — 1935. — 29 грудня.

27 грудня (п’ятниця, третій день шестиденки)

3. *Одеса*. Стахановець одеської взуттєвої фабрики М. Пастушок встановив світовий рекорд. За зміну він обтягнув 2 700 пар взуття проти норми 960 пар. *Вісті*. — 1935. — 28 грудня.

6. *Москва*. У газеті “Правда” опубліковано лист П. Постишева “Давайте організуємо до нового року дітям добру ялинку”. *Вісті*. — 1935. — 29 грудня; *Комуніст*. — 1935. — 29 грудня.

6. *УСРР*. В Києві та інших великих містах України розпочали роботу передноворічні базари. *Комуніст*. — 1935. — 24 грудня.

28 грудня (субота, четвертий день шестиденки)

6. *УСРР*. На заклик П. Постишева торгівельні організації України почали торгувати ялинками та ялинковими прикрасами. *Вісті*. — 1935. — 29 грудня.

29 грудня (неділя, п’ятий день шестиденки)

3. *Київ*. Відбувся пуск першої черги Дарницького вагоноремонтного заводу. Збудовано 4 цехи, встановлено і обладнано 167 верстатів. З нагоди пуску ДВРЗ відбувся пленум Київської міської ради разом з Дарницькою райрадою та стахановцями передових підприємств м. Києва. *Вісті*. — 1935. — 29 грудня, 30 грудня; *Комуніст*. — 1935. — 21 грудня, 29 грудня.

4. *Москва*. ЦВК СРСР і РНК СРСР ухвалили постанову “Про прийом до вищих учбових закладів і технікумів”, згідно з якою скасовувались раніше встановлені при допущенні до іспитів і при прийомі до вищих навчальних закладів і технікумів обмеження, пов’язані з соціальним походженням осіб, які вступають до цих навчальних закладів, або з обмеженням у правах їх батьків. 33 СРСР. — 1936. — 14 січня. — № 1. — Ст. 2.

30 грудня (понеділок, вихідний день)

6. *УСРР*. У містах відбувались новорічні базари. *Вісті*. — 1935. — 31 грудня.

30–31 грудня

6. *УСРР*. У школах та палацах піонерів і жовтенят відбулись дитячі новорічні ялинки. *Комуніст*. — 1935. — 29 грудня.

31 грудня (вівторок, надурочний робочий день)

1. *Київ*. Голова ЦВК *УСРР* Г. Петровський виголосив по радіо промову “Рік тріумфального маршу вперед”, де були підведені підсумки року, що минув, і накреслені завдання соціалістичного будівництва на 1936 рік. *Вісті*. — 1936. — 4 січня.

3. *Харків*. На честь дня ударника і зустрічі нового року в робітничих клубах Харкова відбулись бали. Клуби були святково оформлені на тему “Що дав 1935 рік”. *Вісті*. — 1936. — 4 січня.

Грудень

2. *Сталіно (нині — Донецьк)*. До 7 років позбавлення волі у далеких таборах Союзу засудив донецький обласний суд колишнього начальника 2-ої дільниці шахти ім. Чувиріна І. Климова, який “чинив активний опір запровадженню стаханівських методів”. Найвищий суд *УСРР* вирок донецького облуду затвердив. *Вісті*. — 1935. — 20 грудня.

3. *УСРР*. На Південній залізниці відбувся кривonosівсько-стаханівський день, відзначений значним перевиконанням планів всіма працівниками залізниці. *Вісті*. — 1936. — 6 січня.

4. *Одеса*. Відкрито Марксо-ленінський університет для наукових працівників. *Вісті*. — 1935. — 17 грудня.

4, 6. *Чернігів*. Чернігівська фабрика вперше в Україні почала виробляти домрові інструменти (прима, альт, контрабас, бас і піколо). *Вісті*. — 1935. — 18 грудня.

6. *Київ*. На вул. Свердлова, 8 відкрився новий показовий парфумерний магазин “Теже”. *Комуніст*. — 1935. — 8 грудня.

6. *Харків*. Завод побутових виробів освоїв виробництво патефонів. *Вісті*. — 1935. — 17 грудня.

6. *Харків*. Відкрито перший в Україні зразковий магазин для роздрібного продажу інструментів. *Вісті*. — 1935. — 17 грудня.

6. *Одеса*. В останню декаду грудня до міста надійшла партія яффських апельсинів (10 тис. ящиків), закуплена радянськими імпортерами об'єднаннями. *Вісті*. — 1936. — 4 січня.

Січень–грудень

1. *УСРР*. Відповідно до закритого листа ЦК ВКП(б) від 13 травня 1935 р. у травні–грудні 1935 р. в парторганізаціях проходила перевірка партійних документів. *Комуніст*. — 1935. — 12 липня, 17 листопада; 23 грудня.

1. *Київ*. Розпочалось будівництво Будинку уряду. *Комуніст*. — 1935. — 5 лютого.

1. *Кримська АСРР (РСФРР)*. Відбулось розукрупнення районів, в результаті чого був створений другий у Криму єврейський національний район — Ларіндорфський, названий на честь радянського господарського діяча, економіста та публіциста Юрія Ларіна (І.-М. Лур'є, 1882–1932). До складу району із центром у Джурчі увійшли 12 сільрад з Фрайдорфського, 6 — з Джанкойського та 2 — з Ішунського районів. На його території було 34 колгоспів, 2 МТС, 35 шкіл, 1 лікарський пункт та 2 медичні амбулаторії. Населення склало близько 15 тис. осіб. Почала виходити газета “Сталін веґ”, орган Ларіндорфського РК ВКП(б), двома мовами — російською та ідиш. <http://www.evkol.nm.ru/fraydorf-larindorf.htm>

3. *УСРР*. За постановою РНК УСРР збудовані 6 малопотужних гідроелектростанцій на невеличких річках (4 — на Вінниччині [Лятичівська, Меджибізька, Іванівська та Петишинська), 1 — на Київщині [Тетіївська], 1 — на Харківщині [Новосанджарівська]). *Вісті*. — 1935. — 16 травня.

3. *Одеська область*. В Інституті гібридизації та акліматизації тварин “Асканія-Нова” виведено нову породу свиней “Українська степна біла”. *Комуніст*. — 1935. — 4 березня.

3. *Київ*. Велось будівництво Дарницького вагоноремонтного заводу, що мав стати до ладу наприкінці другої п'ятирічки. Завод мав випускати з капітального ремонту 6 000 вантажних та 2 500 пасажирських вагонів на рік. У 1935 р. закінчена перша черга будівництва ДВРЗ. Були збудовані деревообробний цех, компресорна, лазнепральний комбінат. До 1 травня завершено будівництво механічного та підсобних цехів. У сосновому лісі, де був розташований завод, розпочалось будівництво великого робітничого міста з будинками, клубом, школою. *Вісті*. — 1935. — 22 березня.

3. *Петровський район Дніпропетровської області*. Виявлені великі поклади графіту. *Вісті*. — 1935. — 20 грудня.

3, 6. *Хмільник Вінницької області*. Розвідувальна партія українського гідрогеологогеодезичного тресту провела розвідки на воду. Під час свердлування ґрунту тут зустрілися величезні водойми бальнеологічних вод, що мали виняткове значення для лікування багатьох хвороб. Почалося детальне вивчення якісних показників цих вод спеціалістами Наркомздорв'я УСРР, які мали вирішити питання про можливість побудови великого бальнеологічного курорту біля м. Хмільник. *Вісті*. — 1935. — 23 травня.

3, 6. *Одеса*. На колишньому меблевому заводі “Фрігатор” розпочалось виробництво портативних холодильних шаф 9-ти моделей — буфетних, магазинних і квартирних. Допомогу заводу у налагодженні нового виробництва подав Український науково-дослідний холодильний інститут. *Вісті*. — 1935. — 11 квітня.

4. *Київ*. Ліквідована тризмінна робота шкіл. *Комуніст*. — 1935. — 14 березня.

4. *УСРР*. Розгорнулась робота по створенню фільму “Український Чапаєв”. *Комуніст*. — 1935. — 21 березня.

4. *Київ*. На кінофабриці “Українфільму” знімався, але не був закінчений фільм “Іван Іванович” (сценарій М. Гуса за повістю М. Гоголя “Повість про те, як посварився Іван Іванович з Іваном Никифоровичем”). Режисер В. Фейнберг, оператор Д. Демуцький, художник В. Кричевський). *Фільмографія // Жукова А. Є., Журов Г. В. Українське радянське кіномистецтво. 1930–1941: Нариси. – К., 1959. – С. 225.*

4. *УСРР*. На екрани України вийшов звуковий художній фільм виробництва київської кінофабрики “Українфільму” “Остання ніч” (інші назви “Біла смерть”, “Зона”) (сценарій Д. Уріна і М. Капчинського, режисер М. Капчинський, оператор О. Лаврик, художник С. Мандель, композитор Л. Пульвер, звукооператори О. Бабій, Г. Григор’єв). *Фільмографія // Жукова А. Є., Журов Г. В. Українське радянське кіномистецтво. 1930–1941: Нариси. – К., 1959. – С. 225.*

4. *Київ*. Кінофабрика “Українфільму” випустила звуковий фільм “Українські пісні на екрані” (“Їхав козак на війну”, “Ой, вишенько, черешенько”, “З-за гори вітер повіває”). (Режисер П. Коломойцев, оператор О. Федотов, художник Ю. Майер, звукооператор П. Карпов, музичний керівник Верховцев). *Фільмографія // Жукова А. Є., Журов Г. В. Українське радянське кіномистецтво. 1930–1941: Нариси. – К., 1959. – С. 225.*

4. *Київ*. Кінофабрика “Українфільму” випустила звуковий дитячий художній фільм “Чарівний сад” (сценарій М. Заца, режисер Л. Френкель, оператор О. Федотов, художник О. Бобровников, композитор О. Крейн, звукооператори Г. Григор’єв, А. Демиденко). *Фільмографія // Жукова А. Є., Журов Г. В. Українське радянське кіномистецтво. 1930–1941: Нариси. – К., 1959. – С. 226.*

4. *Сталіно (нині – Донецьк)*. На честь 30-річчя збройного повстання робітників Донбасу в 1905 р. в Донецькому музеї революції відкрито виставку, присвячену постанню. *Вісті. – 1935. – 20 вересня.*

4. *Одеса*. Для постійної роботи в Одеському державному університеті на запрошення директора Інституту фізики Одеського державного університету Є. Кирилова приїхав видатний німецький фізик-теоретик проф. Гвідо Бек (Guido Beck). *Вісті. – 1935. – 16 червня; Комуніст. – 1935. – 28 липня.*

4. *Краків (Друга Річпосполита Польська)*. За повідомленням газети “Діло”, у Ягеллонському університеті у Кракові у 1935 р. навчалось близько 400 українців, більшість з яких студіювали медицину, право і філософію. *Діло. – 1935. – 16 січня.*

4. *Брюссель (Королівство Бельгія)*. Відомий кінорежисер українського походження Євген Деслав зняв фільм “Un monsieur qui a mangé du taureau” (“Людина, яка з’їла бика”). *Діло. – 1935. – 14 лютого.*

5. *Київ*. Впродовж 1934–1935 рр. зруйнована дзвіниця Михайлівського Золотоверхого монастиря (вул. Трьохсвятительська, 6), що була збудована у 1716–1719 рр., а у ХІХ столітті перебудована. *Вечерський В. В. Втрачені об’єкти архітектурної спадщини України. – К., 2002. – С. 49.*

5. *Київ*. Закрита і знесена церква Успіння Богородиці Пирогошої (Контрактова площа, 6), що була кафедральним собором Української православної церкви. Перед руйнуванням її частково дослідив проф. І. Моргілевський. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 60.

5. *Київ*. Підірваний Богоявленський собор Братського Богоявленського монастиря (Контрактова пл., 26-а), що був збудований 1693 р. коштом гетьмана І. Мазепи за проектом, вірогідно, московського архітектора Й. Старцева за участю І. Зарудного; в першій половині XIX ст. перебудований. В соборі був похований гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 79.

5. *Київ*. Знищена дзвіниця Братського Богоявленського монастиря (Контрактова пл., 26-а), що була збудована 1756 р. архітектором Стефаном Ковніром, реконструйована 1829 р. за проектом А. Меленського. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 80.

5. *Київ*. Без попередніх досліджень і належної фіксації знищено Петропавлівську церкву (вул. Притиско-Микільська), що була збудована 1610 р. як Миколаївський костел Київського домініканського монастиря на Подолі (монастир знищений 1648 р.). 1691 р. митрополит Варлаам Ясинський освятив заново як Петропавлівську церкву; перебудована у 1744–1750 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 83–84.

5. *Київ*. Одночасно з Петропавлівською церквою знищена дзвіниця (вул. Притиско-Микільська), збудована архітектором І. Григоровичем-Барським у 1750 р. (перебудована після 1811 р.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 85.

5. *Київ*. Під приводом реконструкції Поштової площі знесено Церкву Різдва Христового (Поштова площа), побудовану у 1810–1814 рр. за проектом архітектора А. Меленського; розширену у 1837–1841 та 1911 рр. 6–7 травня 1861 р. в храмі стояла труна з тілом Т. Шевченка під час перевезення його з Петербурга до Канева. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 86.

5. *Київ*. Знищена Церква Миколи Доброго (вул. Покровська, 6), що була збудована у 1800–1807 рр. за проектом архітектора А. Меленського, після пожежі 1811 р. відновлена. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 87.

5. *с. Велике Устя Сосницького району Чернігівської області*. Знищено надбрамну дзвіницю церкви Св. Юрія (Георгіївську), що була збудована 1772 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 130–131.

5. *с.мт Сосниця Чернігівської області*. Знищена дерев'яна Вознесенська церква (на В'юниці), побудована у 1657–1659 рр., перебудована 1695 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 178.

6. *Київ*. Почалась газифікація центральних районів міста й деяких основних підприємств. Для цього почали будувати газовий завод на 55 тис. куб. м газу. *Вісті*. — 1935. — 24 лютого.

6. *Київ*. Київська радіомайстерня розпочала виготовлення телевізорів. *Вісті*. — 1935. — 22 березня.

6. *Харків*. На Харківському електромеханічному заводі розпочалось виробництво електровентиляторів, електромоторів, пирососів, пральних машин, електронагрівачів води тощо. *Вісті*. — 1935. — 17 жовтня.

6. *Одеса*. Тютюнова фабрика почала випускати нові сорти цигарок “Порт” та “Перше травня” за ціною за 25 шт. відповідно 2 і 1,5 руб. *Вісті*. — 1935. — 15 квітня.

6. *Донецька область*. Телефонізовані всі 899 сілрад Донбасу. У 1935 р. збудовані 1 893 км нових ліній, підвішені понад 8 тис. км проводів та встановлені близько 70 нових комутаторів. *Вісті*. — 1935. — 2 квітня.

6. *УСРР*. Почали будувати каналізацію у Вінниці, Миколаєві, Очакові, Луганську, Маріуполі, Горлівці, Макіївці, Краматорську, Кадіївці, Ворошиловську й Тирасполі. Існуючу каналізаційну мережу розширювали у Києві, Харкові, Дніпропетровську, Одесі, Сталіно, Запоріжжі та інших містах. *Вісті*. — 1935. — 10 квітня.

9. *Київ*. Всеукраїнська рада “Динамо” організувала нову високогірну експедицію до центрального Тянь-Шаню. Поряд з альпійськими завданнями — сходженням динамівців на окремі вершини — експедиція взяла на себе зобов'язання дослідити район південно-східної частини Кок-Шаала, позначеного на карті білою плямою. Одночасно в експедиції брали участь робітники “Українфільму” режисер Л. Печорін та оператор І. Лозієв, які на замовлення Наркомату освіти УСРР мали зняти науковий фільм про центральний Тянь-Шань. *Вісті*. — 1935. — 6 квітня.

9. *Київ*. Розпочались підготовчі роботи з будівництва Всеукраїнського стадіону на Черепановій горі. *Вісті*. — 1935. — 12 квітня.

9. *Запоріжжя Дніпропетровської області*. Заснований футбольний клуб “Сталь” (з 1950 р. — “Металург”).

9. *Львів (Друга Річпосполита Польська)*. З ініціативи голови львівського спортивного клубу “Погонь” відомого спортсмена та інженера Т. Кухара за проектом Т. Карасінського на пл. Яблоновських (нині — площа Петрушевича) збудовано критий басейн на 120 осіб площею 250 кв. м. *Котлобулатова І. П. Дати і події в історії Львова*. — Львів, 2009. — С. 150.

Середина 1930-х рр.³

5. *Київ*. Знищено Воскресенську церкву з дзвіницею (вул. Межигірська на розі з вул. Спаською). Церква була збудована у 1670 р., перебудовувалась

³ Оскільки точну дату встановити не вдалося, наводимо наступні дані як такі, що відбулись у середині 1930-х рр. Їх масовість — наочне відображення “безбожної п’ятирічки”. Звісно, це не повний перелік споруд та творів мистецтва, що були знищені. Звертаємо увагу, що адміністративний поділ наведений згідно даних 1935 р.

у 1698, 1732, 1760-х (за проектом І. Григоровича-Барського) та 1886 рр. Дзвіницю зведено 1809 р. за проектом А. Меленського. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 87–88.*

5. *Київ.* Розібрані галерея і баня Церкви Св. Костянтина і Єлени та верхні яруси дзвіниці (вул. Щекавицька, 6). Церква була споруджена 1734 р., перебудована 1747–1757 рр. (тоді ж споруджена і дзвіниця) за проектом І. Григоровича-Барського. 1830 р. дзвіниця була капітально відремонтвана, а 1865 р. до неї прибудована мурована церква. Нині лишились тільки нижній ярус дзвіниці й стіни церкви 1865 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 89.*

5. *Київ.* Знесена Стрітенська церква (Львівська площа), що була зведена 1858 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 91.*

5. *Київ.* Знесена Церква Св. Олександра Невського (Маріїнський парк), збудована у 1889–1890 рр. за проектом архітектора В. Ніколаєва. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 92.*

5. *Київ.* За невідомих обставин знищений один з найвизначніших зразків української бароко — іконостас Георгіївської церкви Видубецького монастиря (вул. Видубецька, 40), що був створений у 1696–1701 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 98.*

5. *с. Баршівка Баршівського району Київської області.* Знищено Успенську церкву з дзвіницею, побудовану у середині XVIII ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 100.*

5. *с. Лісовичі Таращанського району Київської області.* Знищено дерев'яну церкву Різдва Богородиці, що була збудована 1797 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 102.*

5. *с. Батурин Бахмацького району Чернігівської області.* Розібраний на цеглу другий флігель (перший зруйнований у 1914 р.) палацу К. Розумовського. Архітектурний ансамбль палацу зведений за проектом архітектора Ч. Камерона у 1799–1802 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 121–122.*

5. *с.т. Березна Березнянського району Чернігівської області.* Знищено Благовіщенську церкву, споруджену у 1778 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 127.*

5. *с.т. Борзна Борзнянського району Чернігівської області.* Знищено Миколаївську церкву з дзвіницею. Церква була збудована 1768 р., добудована 1903 р.; дзвіниця прибудована 1864 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 130.*

5. *с. Горбове Новгород-Сіверського району Чернігівської області.* Знищено Георгіївську церкву, збудовану у 1778 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 131.*

5. *с.т. Городня Городнянського району Чернігівської області.* Знищено Троїцький собор із дзвіницею, що були збудовані 1874 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 132.*

5. с. *Грем'яч Новгород-Сіверського району Чернігівської області*. Знищено церкву Різдва Богородиці, збудовану 1747 р., перебудовану у першій половині XIX ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 132.

5. с. *Густина Прилуцького району Чернігівської області*. Знищений один з найкращих в Україні барокових іконостасів, створений у першій половині XVIII ст. — іконостас Троїцького собору Густинського монастиря. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 133.

5. с. *Довжик Чернігівського району Чернігівської області*. Зруйнована церква Різдва Богородиці, збудована 1711 р., перебудована у 1821 і 1871 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 136.

5. с. *Комань Новгород-Сіверського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну церкву Св. Миколи, споруджену 1781 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 138.

5. с. *Корон Коропського району Чернігівської області*. Знищено збудовану у 1716 р. дерев'яну церкву Св. Трійці. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 140.

5. с. *Леньків Новгород-Сіверського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну церкву, збудовану у першій половині XVIII ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 143.

5. с. *Лісконоги Новгород-Сіверського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну Благовіщенську церкву, споруджену 1748 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 144.

5. с. *Любеч Ріпкинського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну Покровську церкву, збудовану 1779 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 148.

5. с. *Максаки Менського району Чернігівської області*. Знищено Спасо-Преображенський собор Максаківського монастиря, збудований 1653 р., та Введенську трапезну церкву Максаківського монастиря, збудовану наприкінці XVII ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 149–152.

5. с. *Мамекіне Новгород-Сіверського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну Миколаївську церкву, побудовану на початку XIX ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 153.

5. с. *Мезин Коропського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну Іллінську церкву, збудовану у XVIII ст., перебудовану у 1851 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 153.

5. с. *Мена Менського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну церкву Різдва Богородиці, споруджену 1801 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 154–155.

5. с. *Неданчичі Ріпкинського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну церкву Різдва Богородиці, побудовану 1740 р., перебудовану у першій половині XIX ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 155.

5. *Нижин Чернігівської області*. Знищений один з довершених зразків українського бароко – п'ятирусний іконостас Миколаївського собору (вул. Гоголя, 19), створений у 1730-х рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 158.

5. *Новгород-Сіверський Чернігівської області*. Знищена мурована Воскресенська церква, збудована 1707 р., перебудована після пожежі 1853 р. у 1856 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 160.

5. *Новгород-Сіверський Чернігівської області*. Знищена мурована Хрестовоздвиженська церква, зведена у 1715 р. і добудована у ХІХ ст. та у 1901 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 160.

5. *Новгород-Сіверський Чернігівської області*. Знищена дерев'яна Покровська церква (передмістя Сухомлінка), побудована 1766 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 161–163.

5. *с. Нові Млини Борзнянського району Чернігівської області*. Знищена збудована у ХVІІІ ст. дерев'яна Миколаївська церква разом із дзвіницею (добудована у ХІХ ст., перебудована у 1902 р.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 163–166.

5. *Остер Козелецького району Чернігівської області*. Знищена збудована у 1845 р. мурована Воскресенська церква. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 167.

5. *с. Пакуль Чернігівського району Чернігівської області*. Знищена збудована у 1710 р. дерев'яна Троїцька церква. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 167–169.

5. *с. Пекарів Сосницького району Чернігівської області*. Розібрана дерев'яна Покровська церква, збудована 1775 р., перебудована у 1854 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 169–170.

5. *с. Печенюги Новгород-Сіверського району Чернігівської області*. Знищена дерев'яна Миколаївська церква, збудована у 1670-х рр., перебудована у 1870-х рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 170–171.

5. *Прилуки Чернігівської області*. Розібрана на цеглу мурована дзвіниця собору Різдва Богородиці (вул. Орджонікідзе, 16), збудована у 1806–1815 рр. одночасно із собором. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 174.

5. *с. Седнів Чернігівського району Чернігівської області*. Знищена дерев'яна Покровська церква, збудована в 1715 р., перебудовувалась протягом ХІХ ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 175.

5. *с.мт Сосниця Чернігівської області*. Знищена мурована Воскресенська церква, споруджена 1756 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. – К., 2002. – С. 177.

5. с. *Стахорицина Новгород-Сіверського району Чернігівської області*. Знищена дерев'яна Успенська церква, споруджена у кінці XVIII ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 179.

5. с. *Хороше Озеро Борзнянського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну Хрестоздвиженську церкву, споруджену 1781 р., добудовану у XIX ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 182.

5. с. *Шептаки Новгород-Сіверського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну церкву Різдва Христового, збудовану 1774 р. як фундацію колишнього гетьмана К. Розумовського, котрий був власником села. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 183.

5. с. *Артемівка Чутівського району Харківської області*. Знищена дерев'яна Введенська церква із дзвіницею, споруджені 1761 р., церква перебудована у XIX ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 195–196.

5. с. *Вишняки Хорольського району Харківської області*. Знищена мурована дзвіниця Троїцької церкви, збудована 1794 р. Троїцька церква збереглася завдяки тому, що її було перетворено на клуб. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 198.

5. с. *Вороньки Пирятинського району Харківської області*. Знищена дерев'яна церква Різдва Богородиці, споруджена 1757 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 198.

5. *Гадяч Харківської області*. Знищена дерев'яна Петропавлівська церква (на Гончарівці) (побудована у 1777–1779 рр., у XIX ст. перебудована) та дзвіниця (споруджена 1862 р.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 200.

5. с. *Грабарівка Пирятинського району Харківської області*. У 1920–1930-х рр. (точну дату не встановлено) знищено дерев'яну Михайлівську церкву (збудована 1786 р., у XIX ст. перебудована) із дзвіницею (збудована у другій половині XIX ст.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 201.

5. *Зіньків Харківської області*. Знищено дерев'яну Покровську церкву, споруджену 1759 р. в Скельському Спасо-Преображенському монастирі; після закриття монастиря церкву перенесено у 1790 р. до Зінькова й освячено як Покровську. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 203–204.

5. *Зіньків Харківської області*. Знищено дерев'яну Спасо-Преображенську церкву, збудовану у XVIII ст., у XIX ст. перебудовану. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 204.

5. *Зіньків Харківської області*. Знищена дерев'яна Воскресенська церква, збудована наприкінці XVIII ст., у XIX ст. неодноразово перебудовувалась. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 205.

5. *Кобеляки Харківської області*. Знищено дерев'яну Спасо-Преображенську церкву, збудовану в середині XVIII ст., у XIX ст. перебудовувалась.

Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 205.

5. *Лубни Харківської області.* Знищено дерев'яну Миколаївську церву (споруджено 1733 р., перебудовано 1884 р.) із дзвіницею (споруджено 1733 р.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 210.*

5. *с. Мгар Лубенського району Харківської області.* Знищений іконостас Спасо-Преображенського собору Мгарського монастиря, створений у 1762–1765 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 213–214.*

5. *с. Свиридівка Лохвицького району Харківської області.* Знищена дерев'яна Михайлівська церква, споруджена 1777 р., перебудована у ХІХ ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 216.*

5. *с. Теплівка Пирятинського району Харківської області.* Знищено Святодухівську церкву із дзвіницею (споруджені у 1800–1802 рр.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 217–218.*

5. *Хорол Харківської області.* Знищено Успенський собор (побудований 1808 р.) із дзвіницею (збудована у другій половині ХІХ ст.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 218.*

5. *Хорол Харківської області.* Знищено Воскресенську церкву, збудовану 1821 р., перебудовану у середині ХІХ ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 219.*

5. *Хорол Харківської області.* Знищено муровану Миколаївську церкву, споруджену у 1779–1790 рр., із дерев'яною дзвіницею. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 219.*

5. *с. Мошурів Тальнівського району Київської області.* Знищено дерев'яну Йоано-Предтеченську церкву, споруджену у 1762–1768 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 225.*

5. *с. Пекарі Канівського району Київської області.* Знищено дерев'яну Введенську церкву, збудовану 1766 р., у ХІХ ст. перебудовану, та добудовану у ХІХ ст. дзвіницю. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 226.*

5. *с.мт Балаклія Харківської області.* Знищено Успенську церкву, збудовану 1789 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 234–235.*

5. *с. Берека Харківського району Харківської області.* Знищено дерев'яну церкву Різдва, споруджену 1787 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 235–236.*

У 1930-х роках:

5. *Валки Харківської області.* Знищено муровану однобанну Благовіщенську церкву із дзвіницею, що були збудовані 1821 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 236.*

5. с. *Верхній Бишкін Харківської області*. Знищено одну з найвизначніших пам'яток Лиманської школи — дерев'яну Михайлівську церкву, споруджену 1772 р., та дзвіницю кінця XVIII — початку XIX ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 237–238.

5. с. *Вільшана Дворічнлянського району Харківської області*. Знесено муровану Покровську церву, збудовану 1769 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 238–239.

5. с. *Вільшана Дворічнлянського району Харківської області*. Знищено дерев'яну Миколаївську церкву, зведену 1753 р., перебудовану у 1870-х рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 239–240.

5. с. *Гаврилівка Барвінківського району Харківської області*. Знищено дерев'яну Церву Різдва, споруджену 1789 р., добудовану у другій половині XIX ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 240.

5. с. *Левківка Ізюмського району Харківської області*. Розібрана дерев'яна Михайлівська церква, споруджена 1778 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 246.

5. с. *Лиман Зміївського району Харківської області*. Знищена дерев'яна Хрестоздвиженська церква, збудована 1805 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 247.

5. с. *Лиман Зміївського району Харківської області*. Знищена дерев'яна Михайлівська церква, збудована 1798 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 248.

5. с. *Протопоївка Балаклійського району Харківської області*. Знищена дерев'яна Катерининська церква, споруджена 1796 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 249–250.

5. с. *Савинці Балаклійського району Харківської області*. Знищена дерев'яна Вознесенська церква, побудована 1779 р., перебудована у другій половині XIX ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 250.

5. с. *Савинці Балаклійського району Харківської області*. Знищено Успенську церву (збудована 1793 р.) із дзвіницею (збудована у першій половині XIX ст.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 251.

5. с. *Солоницівка Богодухівського району Харківської області*. Знищено дерев'яну Миколаївську церкву (збудована 1789 р.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 251–252.

5. с. *мт Хорошеве Харківського району Харківської області*. Знищено мурований Вознесенський собор Хорошівського Вознесенського монастиря (споруджений у 1754–1759 рр., перебудований у 1835–1837 рр.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 252–253.

5. с. *Червоний Оскіл Ізюмського району Харківської області*. Знищено дерев'яну Миколаївську церкву (споруджена 1799 р.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 253.

5. с. Червоний Оскіл Ізюмського району Харківської області. Знищено дерев'яну церкву Різдва Богородиці (споруджена 1799 р.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 254–255.*

5. с. Черкаський Бишкін Зміївського району Харківської області. Знищена дерев'яна Троїцька церква (збудована 1751 р., була найстаршою пам'яткою Лиманської школи, перебудована у ХІХ ст.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 255–256.*

5. с. Чернещина Краснокутського району Харківської області. Знищена дерев'яна Миколаївська церква (збудована 1799 р. за проектом архітектора П. Ярославського). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 256–257.*

5. с. Артюхівка Роменського району Чернігівської області. Знищена дерев'яна Церква св. Юрія, збудована 1778 р., перебудована 1875–1886 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 262.*

5. с. Бобрик Роменського району Чернігівської області. Знищено дерев'яну Спасо-Преображенську церкву, що була споруджена у ХVІІІ ст., перенесена у с. Бобрик 1801, добудована 1848 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 266–267.*

5. с. Грунь Лебединського району Харківської області. Знищено дерев'яну Миколаївську церкву, споруджену 1782 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 289–290.*

5. с. Житнє Роменського району Чернігівської області. Знищено дерев'яну Миколаївську церкву (збудована 1789 р.) із дерев'яною триярусною дзвіницею (збудована на початку ХІХ ст.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 290–291.*

5. с. Калинівка Роменського району Чернігівської області. Знищено дерев'яну Покровську церкву, збудовану 1763 р., перебудовану у ХІХ ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 291–292.*

5. Конотоп Чернігівської області. Знищено Собор Різдва Богородиці, що містився на центральній вулиці міста (проспекті Леніна). Був збудований 1739 р., перебудований 1858, 1886 р., дзвіницю прибудували 1860 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 292–293.*

5. Конотоп Чернігівської області. Знищено муровану Успенську церкву, що містилась на центральній вулиці міста (проспекті Леніна), що була збудована 1866 р. за проектом архітектора Л. Садовського. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 293–294.*

5. Крелевець Чернігівської області. Знищений мурований Собор Різдва Богородиці із дзвіницею. Собор був зведений у 1742–1748 рр., перебудований у 1833–1835, 1841–1843, 1880-х рр.; дзвіниця споруджена 1829–1830 рр. на місці згорілої дерев'яної дзвіниці ХVІІІ ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К., 2002. — С. 295–296.*

5. *Кролевець Чернігівської області*. Знищено дерев'яну Покровську церкву, що була збудована у 1778–1783 рр., 1852 р. прибудовано дзвіницю. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 298.

5. *Лебедин Харківської області*. Знищено дерев'яну Миколаївську церкву кінця XVII ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 303–305.

5. *Лебедин Харківської області*. Знищена дерев'яна церква Жон-Мироносиць на Мироносицькому цвинтарі, що була збудована у другій половині XVII ст., перенесена на цвинтар 1808 р. У 1838 р. перебудована за проектом архітектора К. Слюсаревського. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 306.

5. *Лебедин Харківської області*. Знищено дерев'яну Трьохсвятительську церкву, що була збудована 1795 р., перебудована 1828 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 308–309.

5. *с. Малі Будки Недригайлівського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну Покровську церкву, що була збудована 1791 р., перебудована 1870 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 309–310.

5. *с. Межиріч Лебединського району Харківської області*. Знищено дерев'яну Спасо-Преображенську церкву, що була збудована 1760 (або 1745 р.), перебудована 1828 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 310–312.

5. *с. Межиріч Лебединського району Харківської області*. Знищений іконостас Успенського собору (збудований у 1759–1770 рр.), що був завершений 1775 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 312–313.

5. *с. Обложки Глухівського району Чернігівської області*. Знищено муровану Михайлівську церкву, збудовану 1855 р. за переопрацьованим проектом архітектора К. Тона 1838 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 318.

5. *с. Олешня Охтирського району Харківської області*. Знищено дерев'яну Спасо-Преображенську церкву, споруджену з дуба і береста у 1780 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 319.

5. *с. Олешня Охтирського району Харківської області*. Знищено дерев'яну Покровську церкву, збудовану з дуба у 1771 р., перебудовану у 1858, 1892 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 320.

5. *с. Орлівка Ямпольського району Чернігівської області*. Знищено муровану церкву Різдва Богородиці, збудовану 1775 р. (за іншими даними — 1779 р.). *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 321.

5. *Охтирка Харківської області*. Знищено Успенський собор, споруджений у 1728–1738 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 321–322.

5. *Охтирка Харківської області*. Знесена мурована Миколаївська церква, збудована 1805 р. на головній вулиці міста — Романівській. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 325.

5. *Ромни Чернігівської області*. Знищено муровану Миколаївську церкву, що була збудована у 1831–1834 рр. на місці однойменної дерев'яної. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 341.

5. *с. Свірж Шосткинського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну Миколаївську церкву, збудовану з сосни у 1745 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 342–343.

5. *Середина-Буда Чернігівської області*. Знищено муровану Миколаївську церкву, збудовану 1787 р., перебудовану у 1867 та 1902 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 345–346.

5. *с. Собич Шосткинського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну Михайлівську церкву з дзвіницею, що була збудована у XVIII ст., перебудована у першій половині XIX ст. та у 1885 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 348–349.

5. *с. Хмелів Роменського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну церкву Різдва Богородиці, збудовану 1772 р., перебудовану 1884 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 352–353.

5. *с. Старе (нині — с. Червоне) Харківської області*. Знищено муровану Миколаївську церкву, що була споруджена 1741–1754 рр., та дзвіницю початку XIX ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 354.

5. *с. Штепівка Лебединського району Харківської області*. Знищено муровану церкву Іоанна Предтечі, збудовану у 1802–1811 рр. за проектом архітектора О. Паліцина. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 356–357.

5. *с. Ярмолинці Роменського району Чернігівської області*. Знищено дерев'яну Воскресенську церкву, споруджену у 1796 р., перебудовану у 1842 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 357.

5. *с. Осинове Новопсковського району Старобільського округу Донецької області*. Знищено дерев'яну Михайлівську церкву, збудовану 1789 р., перебудовану 1851 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 358–359.

5. *с. Смолянинова Новоайдарського району Старобільського округу Донецької області*. Знищено дерев'яно-муровану церкву Різдва Богородиці, збудовану 1803 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 359–360.

5. *Старобільськ Донецької області*. Знищено мурований Покровський собор, зведений у 1789–1794 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 360–361.

5. *Вінниця*. Знищено дерев'яну церву Св. Юрія (Георгіївську), збудовану у 1726 р., перебудовану у ХІХ ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 364–365.

5. *с. Конєва Могилів-Подільського округу Вінницької області*. Знищено дерев'яну церкву Св. Параскеви П'ятниці, споруджену 1798 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 365–366.

5. *Кам'янець-Подільський Вінницької області*. Знищена мурована Троїцька церква, збудована 1616 р., перебудована 1745, 1854, 1859 рр. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 380–381.

5. *Кам'янець-Подільський Вінницької області*. Знищено муровану церкву Різдва Іоанна Предтечі, збудовану у ХVІ ст., перебудовану 1826 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 381–382.

5. *Кам'янець-Подільський Вінницької області*. Знищено мурований Кармелітський костел, збудований у 1740-х рр. за проектом В. Раппе та Я. де Вітте, перебудований у другій половині ХІХ ст. на православний собор ікони Казанської Божої матері. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 382–383.

5. *Кам'янець-Подільський Вінницької області*. Знищено мурований Вірменський костел Св. Миколая, що був споруджений до 1495 р., перебудований у 1756–1767 рр. за проектом Я. де Вітте. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 383–384.

5. *Полонне Шепетівського округу Вінницької області*. Знищено дерев'яну Спасо-Преображенську церкву, що була збудована у 1612 р., та дзвіницю ХVІІІ ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 387–388.

5. *Володарськ-Волинський Київської області*. Знищено дерев'яну Троїцьку церкву із дзвіницею, що були збудовані на початку ХVІІІ ст., перебудувались у ХІХ ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 416.

5. *с. Печанівка Вінницької області*. Знищено дерев'яну Михайлівську церкву, що була збудована у ХVІІІ ст., перебудовувалась у ХІХ ст., та дзвіницю ХІХ ст. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 417–418.

5. *с. Верхній Бистрий на Закарпатті (Чехословацька Республіка)*. Спалено дерев'яну Михайлівську церкву, що була споруджена у другій половині ХVІІІ ст. Справу про належність церкви, за яку змагалися дві громади — православна та греко-католицька, розглянув чехословацький суд і ухвалив передати церкву греко-католикам. Уночі напередодні передачі церкву підпалили, і вона згоріла дощенту. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України*. — К., 2002. — С. 444–445.

5. с. Сverdликів Новоархангельського району Одеської області. Знищено дерев'яну церкву Богородиці, збудовану 1765 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України.* — К., 2002. — С. 472–473.

5. с. Воронівка Синельниківського району Дніпропетровської області. Знищено дерев'яну Успенську церкву, що була збудована 1797 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України.* — К., 2002. — С. 474–475.

5. с. Петриківка Дніпропетровського району Дніпропетровської області. Знищено дерев'яну церкву з дзвіницею, що були збудовані у 1788 р. *Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України.* — К., 2002. — С. 476.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОДІЛ УСРР

станом на 15 грудня 1935 р.

(Складено за виданням: Довідник адмінтерподілу УСРР
за станом на 15 грудня 1935 р. — К.: Вид-во ЦВК УСРР
“Радбудівництво і право”, 1936. — 228 с.)

АВТОНОМНА МОЛДАВСЬКА СОЦІАЛІСТИЧНА РАДЯНСЬКА РЕСПУБЛІКА (АМСРР)

(13 районів)

1. Ананівський.	8. Котовський
2. Балтський.	(колишній Бірзульський).
3. Валегоцувівський.	9. Красноокнянський.
4. Григоріопольський.	10. Піщанський.
5. Дубосарський.	11. Рибницький.
6. Кам'янський.	12. Слободзейський.
7. Кодимський.	13. Чорнянський.

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

(4 округи, 74 райони)

1. Барський.	23. Немирівський.
2. Бершадський.	24. Ободівський.
3. Брацлавський.	25. Ольгопольський.
4. Вовковинецький.	26. Остропольський.
5. Вороновицький.	27. Піщанський.
6. Гайсинський.	28. Ситковецький.
7. Дашівський.	29. Станіславчицький.
8. Деражнянський.	30. Старокостянтинівський.
9. Джулинський.	31. Старо-Синявський.
10. Імені т. Дзержинського.	32. Теплицький.
11. Жмеринський.	33. Тиврівський.
12. Затонський.	34. Томашпольський.
13. Ілїнецький (Лінецький).	35. Тростянецький.
14. Калинівський.	36. Тульчинський.
15. Козятинський.	37. Турбівський.
16. Комсомольський	38. Уланівський.
(колишній Махнівський).	39. Хмільницький.
17. Крижопольський.	40. Чечільницький.
18. Летичівський.	41. Чуднівський.
19. Липовецький.	42. Шаргородський.
20. Літинський.	43. Шпиківський.
21. Любарський.	44. Янушпольський.
22. Меджибізький.	

Кам'янець-Подільський округ

(8 районів)

1. Дунаєвецький.	5. Смотрицький.
2. Миньковецький.	6. Солобковецький.
3. Ново-Ушицький.	7. Старо-Ушицький.
4. Орининський.	8. Чемеровецький.

Могилів-Подільський округ

(5 районів)

1. Копайгородський.	4. Ямпольський.
2. Муровано-Куриловецький.	5. Яришівський.
3. Черновецький.	

Проскурівський округ

(8 районів)

1. Базалійський.	6. Фридрихівський
(колишній Волочиський).
2. Городоцький.	7. Чорнострівський.
3. Красилівський.	8. Ярмолинецький.
4. Михалпільський.	
5. Сатанівський.	

Шепетівський округ

(9 районів)

1. Антонінський.	6. Плужнянський.
2. Берездівський.	7. Полонський.
3. Грицівський.	8. Славутський.
4. Заславський.	9. Теофіпольський.
5. Ляховецький.	

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

(58 районів)

1. Андріївський.	14. Гуляйпільський.
2. Апостолівський.	15. Долинський.
3. Бердянський.	16. Іванівський.
4. Божедарівський.	17. Казанківський.
5. Василівський.	18. Кам'янсько-Дніпровський
(національний російський).
6. Васильківський.	19. Коларовський
(національний болгарський).
7. Велико-Білозерський.	20. Котівський.
8. Велико-Лепетихський.	21. Ім. В. В. Куйбишева
(колишній Царекостянтинівський).
9. Велико-Токмацький.	22. Люксембурзький
(національний німецький).
10. Верхньодніпровський.	23. Магдалинівський.
11. Веселівський.	
12. Високопільський
(національний німецький).	
13. Генічеський.	

24. Межівський.	43. Приазовський (колишній
Друго-Покровський).
25. Мелітопольський.	44. П'ятихатський.
26. Михайлівський.	45. Ротфронтівський
(колишній Вальдгеймський,
національний німецький).
27. Молочанський
(національний німецький).	46. Сивашський
(колишній Рождественський)
28. Нижнє-Сірогозький.	47. Синельниківський.
29. Новгородківський.	48. Солонянський.
30. Ново-Василівський.	49. Софіївський.
31. Новозлатопольський
(національний єврейський).	50. Сталіндорфський
(національний єврейський).
32. Новомиколаївський.	51. Томаківський.
33. Новомосковський.	52. Царичанський.
34. Новопраський.	53. Червоноармійський (колишній
Софіївсько-Запорізький).
35. Новотроїцький.	54. Чернігівський.
36. Олександрів(й?)ський.	55. Чубарівський.
37. Оріхівський.	56. Широківський.
38. Павлоградський.	57. Юр'ївський.
39. Перещепинський.	58. Якимівський.
40. Петрівський.	
41. Петропавлівський.	
42. Покровський.	

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

(1 округ, 38 районів)

1. Амвросіївський.	12. Постишевський
(колишній Гришинський).
2. Будьонновський.	13. Ровеньківський.
3. Велико-Янисольський
(національний грецький).	14. Рубіжанський.
4. Волновахський.	15. Слов'янський.
5. Володарський.	16. Сорокинський
(національний російський).
6. Добропільський.	17. Старобешевський.
7. Лиманський.	18. Старо-Каранський
(національний грецький).
8. Лисичанський.	19. Старокерменчицький.
9. Мар'їнський.	20. Тельманівський
(колишній Остгеймський).
10. Олександрівський.	
11. Ольгинський
(колишній Анадольський).	

Старобільський округ

(18 районів)

1. Біловодський.	6. Косіоровський
(національний російський).
2. Білокуракинський.	7. Лозно-Олександрівський.
3. Білолуцький.	8. Марківський.
4. Верхнє-Теплівський
(національний російський).	9. Міловський.
5. Євсузький.	10. Містківський.

11. Нижнєдубанський.	15. Покровський.
12. Новоайдарський.	16. Сватівський.
13. Новоастраханський.	17. Старобільський.
14. Новопокотівський.	18. Троїцький.

КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

(2 округи, 90 районів)

1. Андрушівський.	40. Малинський.
2. Бабанський.	41. Манастирищенський.
3. Базарський.	42. Маньківський.
4. Баришівський.	43. Миронівський.
5. Березанський.	44. Мокро-Калигирський.
6. Бишівський.	45. Новошепелицький.
7. Білоцерківський.	46. Обухівський.
8. Богуславський.	47. Олександрівський.
9. Бориспольський.	48. Оратівський.
10. Бородянський.	49. Переяславський.
11. Брусилівський.	50. Ім. Г.І.Петровського.
12. Буцький.	51. Підвисоцький.
13. Васильківський.	52. Плисківський.
14. Велико-Половецький.	53. Погребищенський.
15. Вище-Дубечнянський.	54. Попільнянський.
16. Вільшанський.	55. Потіївський.
17. Володарсько-Волинський.	56. Радомишльський.
18. Володарський.	57. Ржищівський.
19. Вчорайшанський.	58. Розважівський.
20. Гельм'язівський.	59. Рокитянський.
21. Гребінківський.	60. Ромистрівський.
22. Димерський.	61. Ружинський.
23. Жашківський.	62. Сквирський.
24. Звенигородський.	63. Смілянський.
25. Златопольський.	64. Ставищанський.
26. Золотоноський.	65. Тальнівський.
27. Іваньківський.	66. Таращанський.
28. Іркліївський.	67. Тетіївський.
29. Кагановичський
(колишній Хабнянський).	68. Троянівський.
30. Кагарлицький.	69. Узинський.
31. Кам'янський.	70. Уманський.
32. Канівський.	71. Фастівський.
33. Катеринопольський.	72. Христинівський.
34. Корнинський.	73. Черкаський.
35. Коростишівський.	74. Черняхівський.
36. Корсунський.	75. Чигиринський.
37. Ладжинський.	76. Чернобаївський.
38. Лисянський.	77. Чорнобильський.
39. Макарівський.	78. Шполянський.

Коростенський округ

(8 районів)

1. Барашівський.	5. Овруцький.
2. Емільчинський.	6. Олевський.
3. Лугинський.	7. Словечанський.
4. Народицький.	8. Чоповицький.

Новоград-Волинський округ

(4 райони)

1. Баранівський.	3. Червоноармійський.
2. Городницький.	4. Ярунський.

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ

(70 районів)

1. Аджамський.	31. Калініндорфський
(національний єврейський).
2. Андрієво-Іванівський.	32. Карл-Лібкнехтівський
(національний німецький).
3. Арбузинський.	33. Кахівський.
4. Баштанський.	34. Комінтернівський
(колишній Антоно-Кодинцівський).
5. Березівський.	35. Компаніївський.
6. Березнеговатський.	36. Кривоозерський.
7. Бериславський.	37. Лисаветградківський.
8. Біляївський.	38. Любашівський.
9. Благодатнівський.	39. Мало-Виськівський.
10. Благоєвський
(національний болгарський)	40. Мостовський.
11. Бобринецький.	41. Новоархангельський.
12. Братський.	42. Новобузький.
13. Варварівський.	43. Нововоронцівський.
14. Велико-Виськівський.	44. Новомиргородський.
15. Велико-Врадіївський.	45. Новоодеський.
16. Велико-Олександрівський.	46. Новоукраїнський.
17. Вітязівський.	47. Ольшанський
(національний болгарський).
18. Вознесенський.	48. Очаківський.
19. Володимирівський.	49. Первомайський.
20. Гайворонський.	50. Піщано-Бродський.
21. Голованівський.	51. Привільнянський.
22. Голопристанський.	52. Рівнянський.
23. Горностаївський.	53. Роздільнянський.
24. Гросулівський.	54. Савранський.
25. Грушківський.	55. Скадовський.
26. Добровеличківський.	56. Снігурівський.
27. Доманівський.	57. Спартаківський
(національний німецький).
28. Жовтневий
(колишній Петровірівський).	
29. Зельський (Фрідріх-Енгельський,
національний німецький).	
30. Знам'янський.	

58. Тилігуло-Березанський
(колишній Анатоліївський).	65. Цебриківський.
59. Тишківський.	66. Цюрупинський
(колишній Олешківський).
60. Троїцький.	67. Чаплинський.
61. Устимівський.	68. Ширяївський.
62. Фрунзівський.	69. Яланецький.
63. Хмільовський.	70. Янівський.
64. Хорлівський.	

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

(83 райони)

1. Балаклійський.	35. Комишнянський.
2. Барвінківський.	36. Красноградський.
3. Білопільський.	37. Краснокутський.
4. Близнюківський.	38. Краснопільський.
5. Богодухівський.	39. Куп'янський.
6. Боровський.	40. Лазорківський.
7. Валківський.	41. Лебединський.
8. Велико-Багачанський.	42. Липецький.
9. Велико-Бурлуцький.	43. Липово-Долинський.
10. Велико-Кринківський.	44. Лозовський.
11. Велико-Писарівський
(національний російський).	45. Лохвицький.
12. Вільховатський.	46. Лубенський.
13. Вовчанський.	47. Машівський.
14. Гадяцький.	48. Миргородський.
15. Глобинський.	49. Миропільський.
16. Градизький.	50. Нехворощанський.
17. Гребінківський.	51. Ново-Водолазький.
18. Грунський.	52. Новогеоргіївський.
19. Дворічанський.	53. Ново-Санджарський.
20. Диканський.	54. Оболонський.
21. Драбівський.	55. Олексіївський (національний
російський).
22. Зачепилівський.	56. Онуфріївський.
23. Згурівський.	57. Опішнянський.
24. Зіньківський.	58. Оржицький.
25. Зміївський.	59. Охтирський.
26. Золочівський.	60. Петрівський.
27. Ізюмський.	61. Петрівсько-Роменський (колишній
Вениславівський).
28. Карлівський.	62. Печенізький.
29. Кегичівський.	63. Пирятинський.
30. Кишеньківський.	64. Покровсько-Багачанський.
31. Кобиляцький.	65. Решетилівський.
32. Ковалівський (колишній
Бирлівський).	66. Савинський.
33. Козельщинський.	67. Сахновщанський.
34. Коломацький.	68. Семенівський.

69. Синівський.	77. Чорнухинський.
70. Сінчанський.	78. Чугуївський
(національний російський).
71. Старовірівський (національний
російський).	79. Чутівський.
72. Старо-Салтівський.	80. Шевченківський.
73. Тростянецький.	81. Шишацький.
74. Ульянівський.	82. Штепівський.
75. Хорольський.	83. Яготинський.
76. Хотінський.	

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ

(55 районів)

1. Батуринський.	29. Недригайлівський.
2. Бахмацький.	30. Ніжинський.
3. Березнянський.	31. Новгород-Сіверський.
4. Бобровицький.	32. Ново-Басанський.
5. Борзнянський.	33. Носівський.
6. Буринський.	34. Олишівський.
7. Варвинський.	35. Остерський.
8. Глинський.	36. Понорницький.
9. Глухівський.	37. Прилуцький.
10. Городнянський.	38. Путивльський
(національний російський).
11. Грем'язький.	39. Ріпкинський.
12. Дмитрівський.	40. Роменський.
13. Добрянський.	41. Семенівський.
14. Дубов'язівський.	42. Середино-Будський.
15. Іваницький.	43. Смілівський.
16. Ічнянський.	44. Сосницький.
17. Козелецький.	45. Срібнянський.
18. Комарівський.	46. Талалаївський
(колишній Велико-Бубнівський).
19. Конотопський.	47. Тупичівський.
20. Коропський.	48. Хильчицький.
21. Корюківський.	49. Холминський.
22. Кролевецький.	50. Червоний (колишній Есманський).
23. Куликівський.	51. Шалигинський.
24. Лосинівський.	52. Шосткинський.
25. Любецький.	53. Щорський (колишній Сновський).
26. Мало-Дівицький.	54. Яблунівський.
27. Менський.	55. Ямпольський
28. Михайло-Коцюбинський
(колишній Козельський).	

СПИСОК ОСНОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АНУМ	– Асоціація незалежних українських митців
АСРР	– Автономна Соціалістична Радянська Республіка
ВРФК	– Вища рада фізичної культури, російською мовою — Высший совет физической культуры (ВСФК)
ВУАМЛІН	– Всеукраїнська асоціація марксо-ленінських інститутів
Вукоопспілка	– Всеукраїнська спілка споживчих товариств
ВУЦВК	– Всеукраїнський центральний виконавчий комітет
ВЦРПС	– Всесоюзна центральна рада професійних спілок, російською мовою — Всесоюзный центральный совет профессиональных союзов (ВЦСПС)
ДВРЗ	– Дарницький вагоноремонтний завод
Міськрада	– міська рада
МОДР	– Міжнародна організація допомоги борцям революції (МОДР), російською мовою — МОПР (Международная организация помощи борцам революции)
Наркомгосп	– Народний комісаріат господарства
НКВС	– Народний комісаріат внутрішніх справ
НКО, Наркомосвіти	– Народний комісаріат освіти
РНК, Раднарком	– Рада народних комісарів
РСЧА	– Робітничо-селянська Червона армія, російською мовою — РККА (Рабоче-крестьянская Красная армия)
Тсоавіохем	– Товариство сприяння обороні, авіаційному і хімічному будівництву
УНДО	– Українське національно-демократичного об'єднання
УСРР	– Українська Соціалістична Радянська Республіка
УСС	– Українські січові стрільці
ЦВК	– Центральний виконавчий комітет

СПИСОК ОСНОВНИХ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ ТА ЇХ СКОРОЧЕНЬ, ВЖИТИХ У ТЕКСТІ

Архівні джерела

ЦДАГО України — Центральний державний архів громадських об'єднань України, ф. 1, оп. 6.

Збірники законів та розпоряджень

Бюлетень Народного комісаріату юстиції та Найвищого суду УСРР. 1935.

ЗЗ — Збірник законів та розпоряджень робітничо-селянського уряду України. — 1935.

ЗЗ СРСР — Збірник законів і розпоряджень робітничо-селянського уряду Союзу Радянських Соціалістичних Республік. — Відділ перший. — 1935; Відділ другий. — 1935.

СЗ ССРСР. — Собрание законов и распоряжений рабоче-крестьянского правительства Союза Советских социалистических республик. — Отдел первый. — 1935.

Хронологічне зібрання — Хронологічне зібрання законів, указів Президії Верховної ради, постанов і розпоряджень уряду Української РСР. — Т. 1. 1917–1941 рр. — К., 1963.

Резолюції Пленуму ЦК КП(б)У 24–25 лютого 1935 р. — К.: Партвидав ЦК КП(б)У, 1935.

Резолюции Пленума Центрального комитета ВКП(б) 21–25 декабря 1935 г. — М.: Партиздат, 1936.

Газети

Більшовик. — Більшовик: Орган Київського міського комітету КП(б)У та міської ради. — Київ, 1935.

Вісті. — Вісті Всеукраїнського центрального виконавчого комітету рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів. — Київ, 1935.

Діло. — Діло. — Львів, 1935.

Комуніст. — Комуніст: Орган Центрального комітету і Київського комітету КП(б)У. — Київ, 1935.

Журнали

Більшовик України: Політико-економічний журнал. Орган ЦК КП(б)У. — К.: Видавництво ЦК КП(б)У “Комуніст”. — 1935.

Збірники документів та матеріалів

Історія Національної академії наук України. 1934–1937: Документи і матеріали. — К., 2003.

Летопись единения. — Летопись единения: Сб. документов и материалов о вкладе трудящихся Донбасса в экономическое и культурное сотрудничество народов СССР 1917–1982. — Донецк, 1986.

Національна академія наук України. Персональний склад. 1918–2003. — К., 2003.

Довідкова та монографічна література

Вечерський В. В. Втрачені об'єкти архітектурної спадщини України. — К.: НДІТІАМ, 2002.

Жукова А. Є., Журов Г. В. Українське радянське кіномистецтво. 1930–1941: Нариси. — К.: Видавництво Академії наук Української РСР, 1959.

Котлобулатова І. П. Дати і події в історії Львова. — Львів: Аверс, 2009.

Справочник партийного работника. — М.: Партиздат ЦК ВКП(б), 1935.

Електронні джерела

<http://1015.ua.all-biz.info/>

<http://archive.timesonline.co.uk/>

<http://nter.net.ua/>

<http://www.evkol.nm.ru/>

<http://www.garethjones.org/>

<http://www.letempsarchives.ch/>

<http://www.primetour.ua/>

ЗМІСТ

Смолій В.А. Вступне слово	3
Юркова О. Від упорядника	5
Хроніка–1935	
Січень	13
Лютий	34
Березень	50
Квітень	72
Травень	93
Червень	109
Липень	125
Серпень	142
Вересень	155
Жовтень	171
Листопад	184
Грудень	194
Січень–грудень	204
Середина 1930-х рр.	208
У 1930-х рр.	213
Адміністративний поділ УСРР станом на 15 грудня 1935 р.	220
Список основних скорочень	227
Список основних використаних джерел і літератури та їх скорочень, вжитих у тексті	228

Науково-довідкове видання

Оксана Юркова

**УКРАЇНА:
ХРОНІКА ХХ СТОЛІТТЯ**

Довідкове видання

Рік 1935

Комп'ютерна верстка *Л.А. Зубець*

Оригінал-макет *Л.А. Зубець*

Підписано до друку 21.02.2012 р. Формат 70x100/16.

Ум. друк. арк. 18,77. Обл. вид. арк. 15,0.

Наклад 300 прим. Зам. 57. 2012.

Поліграф. д-ця Ін-ту історії України НАН України
Київ-1, вул. Грушевського, 4.